ט"ו אדר א' תשל"ח, 22.2.78 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 1112

העולם הזה

דו"ח שימרון

מה חבוי בחלק החסוי

תשקיף

דוחפים לצירוף

„העבודה" לקואליציה

אך תופתע אם בעתיד הקרוב יישמעו קולות בקרב כמה מראשי הניצים בליכוד לדון מחדש באפשרות צירופה של מפלגת העבודה לקואליציה, במטרה לגבש כוח נגדי לאופוזיציה חיונית לבנין בתוך הממשלה, המורכבת משרי הליברלים וד"ש, שמנהיגה הבתי־מוכתר הוא שר־הביטחון עזר וייצמן.

במגעים ראשונים הנערכים מאחרי־הקלעים, והנושאים בשלב זה אופי של גישושים בלבד, הועלתה האפשרות כי בעתיד הקרוב יהיה צורך בשינויים במפה הפוליטית, נוכח הכישלון הצפוי לשיחות השלום עם מצריים, וכן נוכח המשבר החזוי ביחסי־העבודה במשק. על רקע זה פועל כבר לובי משמעותי, במטרה לשכנע את ראש־הממשלה כי ייקל עליו לממש את מדיניותו ועקרונותיו דווקא בשיתוף עם מיפלגת העבודה, כששימעון פרס בראשה, מאשר עם וייצמן ושרי ד"ש. עמדתה הקיצונית של מיפלגת העבודה בשאלת היישובים בפיתחת־רפיח, מוצגת כהמחשה לאפשרות שיתוף־הפעולה עימה בקואליציה.

המטרה העיקרית של פעילי לובי זה היא להציג את עזר וייצמן בעיני ראש־הממשלה כאיום הממשי ביותר לסמכותו ושלטונו, כמי שחותר תחתיו גם בנושאים מדיניים.

מטרה משנית היא לגרום את סיכוקה של ד"ש מהקואליציה, ואפשר עי"כ את צירופה של מיפלגת העבודה, תוך הבטחת תפקיד סגן־ראש־הממשלה לשימעון פרס. הפעילים הבולטים בלובי זה הם מקורביו של שר־החקלאות, אריק שרון.

השינויים הצפויים

ב„תוכנית השלום"

יועציו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, כבר עוסקים בניסוח מחודש של „תוכנית־השלום" הישראלית, שעליו רמז ראש־הממשלה.

נראה כי השינויים שיוכנסו בתוכנית המקורית, שאותה נשא עימו בגין לסאדאת באיסמעיליה, לא יושפעו דווקא מהסיוע הצבאי האמריקאי למצריים ומעזדיה, אלא מן המגמה להקל עד ירדן להצטרף לשיחות־השלום.

מאחר שטענתו העיקרית של סאדאת, מלבד בנושא היישובים בפיתחת־רפיח, היתה כי תוכנית־השלום של בגין אינה מותירה כל אפשרות של צירוף ירדן לשיחות, מחפשים עתה מגבשי התוכנית אפשרות של ויתורים לירדן, גם בתחום ניסוח הצהרת העקרונות וגם בתחומים מהותיים יותר.

אולם כל הוויתורים שייעשו לירדן, ייעשו על חשבון המצרים ולא על חשבון ישראל, כשהעיקרון המנחה הוא „יותר ויתורים לירדן ופחות ויתורים למצריים."

סאדאת יידרש, כנראה, לוותר, בשאלת שדות־התעופה וסידורי־הביטחון, מעבר להצעה הישראלית המקורית, תמורת הנכונות ללכת לקראת ירדן.

כוס כלכלי

ב„בית ברל"

בעיקבות התהודה החיובית שעורר הכנס המדיני שנערך מטעם מיפלגת העבודה בבית־ברל, שבו הופיעו בצוותא שלושת ראשי המיפלגה — שימעון פרס, יצחק רבין ויגאל אלון — תערוך מיפלגת העבודה בקרוב כנס דומה, שיוקדש כולו לדיונים כלכליים בבעיות המשק במדינה.

בכנס, שאותו יארח נשיא בית ברל, ח"כ אבא אבן, תימתח ביקורת קשה על מדיניותה הכלכלית של ממשלת הליכוד.

מיפלגת העבודה מתכננת לארגן את מאבקיה האופוזיציוניים בממשלה באמצעות כנסי־תעמולה מסוג זה.

הימאים יילכו

לבתי־הסוהר

בקרב איגודי הימאים השובתים נחושה ההחלטה להמשיך במאבקם הפעם, עד הסוף, אפילו אם ייאלצו ללכת לבתי־הסוהר.

הימאים סבורים כי רק מצב שבו ייאלצו השילטונות לכלוא את חלקם, או את כולם, בבתי־הסוהר, בנגיד סירוב למלא את צווי בתי־המישפט, עשוי לחולל מיפנה בדעת־הקהל לטובתם.

מפ"ם עורכת מגבית

פרטית בארה"ב

הסמינר הרעיוני של השומר־הצעיר בגיבעת־חביבה ערך מגבית פרטית בארצות־הברית, למימון פעולות של מפ"ם בסקטור הערבי.

במיכתבים שנשלחו לאזרחי ארצות־הברית, משתמש הארגון המפ"מי הפועל ממישרדי המיפלגה הציונית המקבילה למפ"ם בארצות־הברית, בשדרה החמישית בניו־יורק, בתמונתם של מנחם בגין ואנוואר סאדאת, לעיטור הפנייה לאיסוף הכספים.

מחי אסור לחיילות

לנסוע בטרמפים?

למרות שקצינת ח"ן ראשית, אלוף־משנה דליה רז, פירסמה פנייה לחיילות צה"ל שלא לנסוע בטרמפים, יצאה פקודת מטכ"ל האוסרת על חיילות לעצור טרמפים רק בשעות החשיכה.

החיל היחיד שהוציא פקודה משלו, האוסרת על חיילות לנסוע בטרמפים גם בשעות היום, הוא מיפקדת פיקוד הנגב"ל. ההסבר לכך הוא שחיילות רבות המשרתות בנח"ל מוצבות בהאחזויות השוכנות במקומות מבודדים, ביניהן גם היאחזויות מעבר לקו הירוק.

לא יבוטלו החביעות

נגד עיריית בני־ברק

למרות הלחץ הכבד שמפעילים החוגים הדתיים על ראש־הממשלה, לתבוע מהיועץ־המישפטי את ביטול כיתבי־האישום שהוגשו נגד ראש עיריית בני־ברק וחברי מועצת העיריה, בפרשת המחסום הבלתי־חוקי שהוקם ברחוב השומר, והעברת העניין לטיפולה של ועדת־חקירה, נראה כי לא יהיו תוצאות ממשיות ללחץ זה.

אין כל סיכוי כי היועץ־המישפטי־לממשלה, הפרופיסור אהרן ברק, יחזור בו מהחלטתו הראשונית, וכל ניסיון לכפות עליו דיעה אחרת עלול להסתיים בהתפטרותו.

ראש־הממשלה, המעריך את בקיאותו המישפטית של ברק והנעזר בו גם בתחום המדיני, לא יסתכן בעימות מסוג זה.

הפנינג למען

„קול השלום"

הפנינג המוני למען המשך קיומה ופעולתה של תחנת „קול השלום" של אייבי נתן, בו יופיעו אמנים בהתנדבות יאורגן במוצאי שבת הקרובה, בכיכר מיכי ישראל בתי־אביב.

ההפנינג אורגן אחרי שאייבי נתן הודיע בשבוע שעבר על סגירת תחנתו בסוף החודש הנוכחי, בעיקבות החרם שהטילו עליו המפרסמים הגדולים. הוא נועד להוכיח, לטענת אייבי, כי בניגוד למערכה שמנהלים נגדו שרותי־הפירסומת בשידורי ישראל, יש האזנה רחבה לתחנתו. הוא יבקש להפגין הזדהות עם התחנה כדי להחזיר את אמון המפרסמים בה, דבר שיאפשר את המשך הפעלתה.

מרסל נינו

חיה בגרמניה

גיבורת פרשת קאהיר, מרסל נינו, שהיתה כלואה 14 שנים בכלא המצרי בגלל חלקה ברשת הריגול ותחבלה הישראלית שפעלה במצריים בשנת 1954, אינה מתגוררת עוד בישראל. מזה שנתיים היא חיה, יחד עם בעלה, התעשיין אדי בוגר, בגרמניה.

מרסל שוחררה מהכלא המצרי ב־1968, ועלתה לישראל יחד עם חבריה לרשת, שחיו בדואים עימה. לפני כעבור שלוש שנים, כשתונתה עם אדי בוגר, התפיץ אנשי הרשת בפומבי לראשונה. היא עמדה גם במרכז הסערה הציבורית סביב הפרשה, שהתעוררה מחדש לפני כשנתיים. אולם מאז נעלמה, עד שהתברר באחרונה כי היא מתגוררת כיום בגרמניה.

דו"ח שימרון

הודלף

אחת התוצאות הראשוניות של דו"ח ועדת שימרון, היא חקירה מישטרתית בקשר לדו"ח עצמו. המישטרה הקפידה על מניעת דליפת הדו"ח לידיעת הציבור לפני שהוא הוגש לממשלה, ביום הראשון האחרון, ואף הציבה מישמר שוטרים מיוחד שליווה את 2000 העותקים של הדו"ח מבית־הדפוס לכספת שבה הם נשמרו.

למרות אמצעים קפדניים אלה, הגיע הדו"ח במזוארו לידי מיספר עיתונאים, ודפים מודפסים ממנו נפלו לידי עיתונאים אחרים כבר ביום החמישי לפני שבוע.

אין סיכוי להחזרת

עקורי איקריית

תיקוותם של עקורי הכפר איקריית, שכנגדו הכינון, כי ממשלת הליכוד תתיר להם לחזור לכפרם ואדמותיהם נמוגה באחרונה בעת שכחופזה ניטע על אדמות הכפר „יער הילד היהודי", לזכר ילדי ישראל שנטבחו בשואה.

עם הקמת ממשלת הליכוד חובשח לעקורי איקריות ובירעם, לדון מחדש בהחזרתם לכפריהם ואף הוקמה ועדה מיוחדת לשם כך. זמן קצר אחרי־כן פשטו שמועות כי ממשלת הליכוד, תחליט על פשרה: להחזיר רק את תושבי איקריות לכפרם.

הוועדה, בראשות שר־החקלאות אריאל שרון, לא סיימה את דיוניה. אולם בינתיים, כמחירות בתי־רגיליה, הוחל כבר בנטיעת היער, השמה קץ לתיקוות אנשי איקריות.

תנועת העולם הזה

בשל"י

מועצת התנועה תתכנס ביום החמישי, 23 בפברואר 1978, בבית בני־ברית, רח' קפלן, תל־אביב.

סדר־היום:

- דיווח על מועצת שלי.
- המצב הפנימי בשלי.
- דיון מדיני.

חברים שלא קיבלו הזמנות, מתבקשים לפנות למזכירות התנועה.

המבוקשים

חדש!

HMK 70

מגבר 2×20 וואט R.M.S
פטיפון חצי אוטומטי
עם ראש מגנטי
טיונר FM/AM/LW סטריאו
טייפ קסטות "DOLBY"

HMK 55

מגבר 2×18 וואט R.M.S
פטיפון אוטומטי
עם ראש מגנטי
טיונר FM/MW/LW/SW סטריאו
טייפ קסטות "DOLBY"

HMK 419

מגבר 2×15 וואט R.M.S
פטיפון אוטומטי
עם ראש קרמי
טיונר FM/MW/SW_1/SW_2 סטריאו
טייפ קסטות סטריאו

"IT'S A SONY."

בואו לראות לחוש ולשמוע מוסיקה באולמי התצוגה של סוני תל אביב: מגדל שלום, רח' אחד העם 9, טל. 5 24 31

שאל כל אחד..

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 799

תאריך: 19.2.53

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנים בדיוק, הוקדש כרובו לתיאור ופירוש ניתוק היחסים בין ברית־המועצות לבין ישראל, אחרי פיצוץ השגרירות הרוסית בתל־אביב. הליגה ליידידות ישראל—ס־מ־ס־ר ערכה הפגנת הזדהות, שבראשה עמד מפקד ה„הגנה" לשעבר ד"ר משה סנה, שהופיע לראשונה בלוויית שומרי־ראש אישיים, בניהם שרי־הדיון עמקם גו־רביץ', שפוטר כשל כך ממקום עבודתו כרדיו. בסופה של ההפ־גנה הוכאו 12 פצועים לתחנת מגן־דויד־אדום. את אווירת הטרור ששררה בארץ לפני 25 שנים, הביאה המערכת בציטוט שהוכא מפיו של טרוריסט אירי שאמר: „פצצה אינה מבינה במדיניות גבוהה. מיכאה: אפשר להתפילה על כל אחד, בכל מקום."

השבוע לפני 25 שנים היה „העולם הזה" הראשון שהכיא לארץ את מישחק ניחושי הכדורגל, הממונה כיום „ספורטוטו". שמו של המיבצע: „נחשון העולם הזה". במדור „הכנסת" דווח על דיון נוקב שערכה מליאת הכנסת, לרגל הופעת שבועון המישטרה „999" (אחד מראשוני המתחרים שהשילטון המפא"יי ניסה לייסר נגד „העולם הזה") בעריכתו של המופר יגאל מוסינזון *.

במהלך הדיון טענה חברת הכנסת אסתר ריזיאל־נאור **: „מי יעז לפרוב לתת מודעה לעיתון המישטרה?" במדור „מכל העו־לם" דווח על הרפובליקה של סן־מרינו, המחזיקה בצבא בן 80 חיילים ובמישרד־חוץ שבו מכהנים שני פקידים בלבד. במדור „במרחב" תוארה התיקוה שעוררה המהפכה המצרית בכמעריים גופה, והתהליך תואר במילים: „תאר לעצמך את מצב היהודים לפני 50 שנה, מופיע אדם כמו תיאודור הרצל, ומצשים בכת־אחת את כל האידיאלים של העם היהודי..." כשערו האחורי של הגיליון הוכא מיבחר קטעים מתוך סיפרו הראשון של עמוס קינן, „בשומים ובעקרבים", שראה אור השבוע לפני 25 שנים.

בשער הגיליון: שר־החוץ משה שרת סופג את מהלומת ני־תוק היחסים עם ברית־המועצות, כאשר השאלה היא: „האם נחוץ מישרד־החוץ?"

ברית־המועצות מנתקת יחסיה עם ישראל ✶ גופה קפואה בארון רוסי ✶ עמיקם גורביץ מפוטר מהרדיו ✶ אגדת השיר: בן־ציון סמוכה, אין כמוך...

הנעם

תורן ללא דגל

במשך ארבע שנים היו מאות אלפי יהו־דים במוסקווה רגילים ללכסן מבט אל הדגל הכחול־לבן שהתנופף מעל לבית הישן. איש אינו יודע מה התרחש באר־תם הרגעים בנפשם — בברית־המועצות אין האנשים נוטים לשפוך את ליבם בנקל.

השבוע השפילו העוברים־והשבים היהו־דים את מבטם. הם לא היו צריכים להרים את עיניהם כדי לדעת כי הדגל נעלם. הם קראו זאת בעיתונים.

במרחק 2800 קילומטרים, בכיוון דרומי, התנוסס תורן אחר, גם הוא חסר־דגל. לפני הבניין בשדרות רוטשילד בתל־אביב שמ־רו שוטרי מישמר־הגבולות של מישטרת ישראל. הבית הואר באור מסנוור בכל שעות הלילה. קבוצות קטנות של עוב־רים־ושבים נעצרו מולו, ונעצו מבטים סקרנים בחלונות המוארים ובשומרים ה־מיסתוריים, בגן השגרירות הסובייטית.

הדגל האדום הלוהם והדגל הכחול־לבן החיוור כבר היו מוכנים במיזוודות הארר־זות. מוכנים לטיסה הביתה. היה ברור שתעבורנה שנים עד שיתנוססו מחדש, האחד בארצו של האחר ***.

במדינה

ימים אדומים

יום שני, ה'9 בפברואר, 1953. פצצה הונחה ליד קיר בית השגרירות הסובייטית בתל־אביב. שלושה פצועים, ביניהם אשת השגריר. מחוגים סובייטים אין תגובה — רישמית או אחרת.

יום שלישי, ה'10 בפברואר 1953. המישטרה עצרה 17 חשודים בהטלת ה־פצצה, ביניהם חברי הליגה האנטי־קומי־ניסטית ****. בן־גוריון מסר בכנסת הודעה, שבה גינה באופן מתון את ההתנקשות.

יום רביעי, ה'11 בפברואר, 1953. 12 איש נפצעו בתיגרות־רחוב בתל־אביב, אחרי הפגנה פרו־סובייטית שהתקדמה ל־עבר בניין השגרירות. השגריר פאבל יריושוב קיבל מישלחת של המפגינים: אנשי סנה, מק"י ומפ"ם.

יום חמישי, ה'12 בפברואר, 1953. שר־החוץ הסובייטי הזמין אליו את שג־ריר ישראל במוסקווה, הודיע לו על ניתוק היחסים בין ברית־המועצות למדינת ישר־ראל. בתיגרות־רחוב בחיפה נפצעו כמה אנשים שהשתתפו בהפגנה למען ידידות ברית־המועצות—ישראל.

יום שישי, ה'13 בפברואר, 1953. פראודה יצא בהתקפה מוחצת על מדינת ישראל, והאשים את „שירות הביטחון הישראלי" בהנחת הפצצה. 10 מבין עצירי הפצצה שוחררו אחרי חקירה קצרה.

שבת, ה'14 בפברואר, 1953. שגריר ישראל בוואשינגטון, אבא אבן, ביקש סיוע חומרי ומוסרי של מדינות המערב למדינת ישראל, המוקפת אויבים, העומדת מול התקפה סובייטית.

יום ראשון, ה'15 בפברואר, 1953. מזכיר הליגה הערבית, עבד אל־חאלק חסו־נה, הצהיר לפני עיתונאים בקאהיר: „נגצל את הניתוק הזה לטובתנו."

יום שני, ה'16 בפברואר, 1953.

העיתונאי ברוך נאדל

נעצר כחשוד בהנחת פצצה בבית הצי־רות של ברית־המועצות בשדרות רוט־שילד בתל־אביב, שבעיקבותיה ניתקה ברית־המועצות את יחסיה עם ישראל בפעם הראשונה. ברוך נאדל נחשד אז בקשרים עם מחתרת לאומנית אלימה.

פשעים

הרוצח מן המיפדה

„אמא, אני הולכת לקנות מסטיק, יש לי חצי גרוש." אמרה רחל לווין בת ה־חמש לאמה. היה זה בשעה 6 באחד מער־בי השבוע. הילדה שעזבה את ביתה ב־שכונת המיפדה האזרחי, רמת־גן, אצה אל החנות הקרובה, אלא שזו היתה סגורה. רחל החליטה לנסות את מזלה בחנות השניה, המרוחקת יותר. כאשר חצתה את הכביש, נעלמה מעיני אמה — לנצח. היא נמצאה כעבור 48 שעות באחד הפרדסים הסמוכים. היא נאנסה, ואחר־כך נרצחה.

עמירה איתנה. אברהם לוין היה נער צעיר כאשר בא עם הוריו ואחיותיו ל־רמת־גן. הוא היה בחור חסון, וכחובב ספורט התבלט עד מהרה כשוער בקבוצת מכבי המקומית.

אחרי כמה שנות שירות במישטרה, הת־גייס לבריגדה היהודית. כאשר שהה אב־רהם, בתוקף תפקידו, במצריים, הכיר את אודט ונשא אותה לאשה. הוא חזר עימה ארצה, כאן נולד להם בנם נחמן.

בפרוץ מילחמת־השיחרור היה ביתם, ש־בשכונת המיפדה האזרחי, מטרה לצלפי הכפר סלאמה. בזכות ידיעותיו הצבאיות ומונה כמפקד ההגנה במקום. כעבור חו־דשים ספורים הרימו כמה חיילים, חבריו של אברהם שחנו בקירבת מקום, כוסיות קוניאק לכבוד הולדת בתו רחל. אברהם, השקט והמוצק, חייך קימעה מבעד לשפמו, וציין את שימחתו בצורה השקטה והאפיי־נית לו.

השבוע, יומיים אחרי היעלם בתו, דקות ספורות לאחר ששמע את הידיעה המח־רידה על רציחתה, הרגיע את אודט שפר־צה בבכי היסטרי, והפליא את שכניו ב־עמידתו האיתנה.

התעלומה, שלא פוענחה במשך יומיים, הקימה על רגליה את כל השכונה הקטנה, ותושביה פחדו להרשות לילדיהם להס־תובב לבדם בשעות הערב. גופתה של רחל, שנרצחה על־ידי אנס מטורף, הועב־רה לבית־החולים לעיני התושבים.

בתנופה אדירה פנתה המישטרה לחפש ויכוח חריף בכנסת, מלווה השמצות ואיו־מים הדדיים חמורים ביותר.

יום שלישי, ה'17 בפברואר, 1953. שגרירות ישראל במוסקווה הגישה בקשו־תיה להיתרי יציאה. בתל־אביב עשו הרו־סים את הצעדים ליציאתם מן הארץ.

חעלומות

מיסמכים דיפלומאטיים

המישלוח הראשון שהוצא מבניין שגרי־רות ברית־המועצות, אחרי ההודעה על ניתוק היחסים, היה ארגז־עץ באורך שני מטרים וברוחב של חצי־מטר. הארגז הוע־בר לגמל־התעופה לוד.

כשהובא לגמל על־ידי נהג השגרירות, התבקש זה להצהיר על תוכנו. לאחר הי־סוס, התקשר טלפונית לשגרירות. אחרי שיחה, מיהר להצהיר כי בתוך הארגז: מיסמכים דיפלומאטיים.

בסקרנות רבה עקבו האנשים שנמצאו ליד הבניין אחר הארגז. התהלכו שמועות משמועות שונות על תוכנו. אחת השמו־עות יצאה מחוגי השגרירות האמריקאית: הארגז הכיל את גופתו של עובד הצירות הסובייטית שחוסל לפני כחמישה חודשים.

טען הדיפלומאט האמריקי: הרוסים מיהרו להוציא את הגופה משום שלא יד־עו אם מישרד־החוץ הישראלי ייענה לבק־שת יירשוב להעניק לו ולעובדיו חסינות עד לצאתם את הארץ. לדיברי אחד האמ־ריקאים, נשמרה הגופה בפורמאלין או ב־מקרר חשמלי. „על כל פנים," אמר, „לא הייתי רוצה לשתות ויסקי שנשמר בפרי־ג'ידר הזה."

אנשים

● האדם היחידי שהביע בגלוי אהדה למבצעי פיצוץ השגרירות הרוסית היה **ערי ז'בוטינסקי**, בנו של המנהיג ה־רוויזיוניסטי הוותיק **. ומרצה בסכניון העיברי בחיפה. אמר ז'בוטינסקי: המעשה יהיה סימן מעודד למיליוני היהודים ב־ברית־המועצות, שיראו בכך ניסיון נועז של מדינת ישראל להתמודד עם ברית־המועצות. תוצאה טובה נוספת: המעשה יחיש תהליכים קיימים, ויעזור לגלות מיהם אויבי המדינה.

● קריין קול ישראל אחר, **עמיקם גורביץ'**, שלא היה אנטי־קומוניסט, הצ־טרף למפגיני האהדה לשגרירות הסוביי־טית, ופוטר מתפקידו במהירות מפתיעה. הסיבה הרישמית: הוא הודיע כי הוא חו־לה, ונעדר מתפקידו בתחנה שעה שהש־תתף בהפגנת האהדה הפרו־סובייטית.

---

* פרשת רציחתה של הילדה רחל לוין, הביאה לאחת האגדות המבעיתות של הארץ. אחד החשודים היה אזרח לא־שפוי בשם בן־ציון סמוכה, שבמשך תקופה ארוכה הופעל עליו לחץ, והכל היו משוכנעים באשמתו. עד כדי כך, שכתוצאה החלו אנשים לשיר את שיר העם: „בן־ציון סמו־כה, אין כמוך..." רק כעבור זמן רב נתפס הרוצח־האנס, והוא נשפט ונידכא. ההאשמה של סמוכה נעלמה, והשיר נשאר.

** וחבר הכנסת הראשונה.

*** בין העצירים, העיתונאי ברוך נאדל.

אננס צֶ'ֶ
עם שוקולד חלב סביב
גם בעיניים עצומות
מביא את האביב

ועוד יותר בטעם תות שדה, תפוז,
פטל, אננס, דובדבנים ולימון.

הממולאים של צֶ'ֶ זה יותר משוקולד

פרסום א. סל/שמ.

היום אין הבדל בין ילד אמריקאי, אנגלי, הולנדי או ישראלי.

כולם מתרחצים בדרמפון.

ילדים באמריקה ובאירופה, כמו הילדים בישראל, רוצים להתרחץ בדרמפון.
הם אוהבים אותו, כי דרמפון רך, עדין ונותן לכולם הרגשה נהדרת במקלחת ובאמבטיה. דרמפון מגיע לבתיהם של יותר ויותר ילדים בכל העולם ואנו ב"תיא" איננו מתפלאים שגם מבוגרים בכל מקום, אוהבים להתרחץ בו.

תיא

דרמפון - הסבון ללא סבון של "תיא".

באור-ורשבסקי

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע„מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע„מ • גליונות: צינקוגרפיה כספי" בע„מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו„ל: העולם הזה בע„מ.

קריאה יקרה,

לא אחת זראי שאלת את עצמך, כפי שאנו במערכת שואלים את עצמנו, מדוע נשארים נושאים שונים בתחום טיפולו הבלעדי של העולם הזה?

לעומת ידיעות ופרשיות שונות, הרואות אור לראשונה מעל עמודי שבועון זה והופכות אחר־כך לעניין ציבורי שכל קורס־המוהלים שלה ילמדו על בשרם את מלאכת המילה. הדבר נעשה, גילה אז העולם הזה, ללא כל פיקוח רפואי ובתנאים היגייניים ירודים.

הכתבה גילתה גם כי כאשר נודעה השערוריה למישרד־הדתות, הורו ראשי המישרד להפסיק מייד את קורס־המוהלים שנערך בישיבת התפוצות, והפסיקו גם את התמיכה הכספית שהמישרד הזרים לישיבה.

למרות הגילויים המרעישים והאשמות המפורשות שנכללו באותה כתבה, לא היו לה כמעט כל הדים. אף עתון ישראלי אחד לא טרח להגיב על הפרשה.

בשבוע שעבר נפתרה התעלומה סביב קשר השתיקה הזה. בכתבה גדולה שפירסם על ישיבת התפוצות בג'רוזלם פוסט, התייחס דויד לנדאו, באיחור של שנה וחצי, לפרשה. כתב לנדאו:

„באם מזדמן העולם הזה לידיו מעת לעת, נזכר דודי גם בחקירת השבועון בשנת 1976 על קורס־המוהלים של ישיבת התפוצות, שכלל גם ניתוחים שבוצעו רחוקות עלה בידינו להוכיח זאת. הוכחה מסוג זה סיפק לפני שבוע בפומבי דויד לנדאו, כתב הג'רוזלם פוסט, שהתפרסם לפני כחודש ימים בעת שזכה להיות העיתונאי הישראלי הראשון שריאיין איש את נשיא מצריים אנוואר אל־סאדאת.

לפני כשנה וחצי, בחודש ספטמבר 1976, פירסם העולם הזה גילוי מזעזע. בכתבה שפני־נסיון לברית־מילה (העולם הזה 2037), נחשפה אחת הפעילויות השערוריתיות של ישיבת התפוצות בהר־ציון. הכתבה גילתה כי בקורס־מוהלים הנערך

מודעה בנוסח מעין זה היינו צריכים אולי לפרסם בגיליון הקודם, שבין עמודיו נולד מדור חדש: אח"מ (ראשי־תיבות של אנשים חשובים מאוד). אבל גם בהעדרה של הכרזה תגיגית כזו אנו מקווים שהמדור משך את תשומת־ליבך ולוא גם בגלל התמונות הבלעדיות של הח"כים המתעמלים שפורסמו בו בהבלטה.

מטיבעו של מדור עיתונאי שהוא מדבר בעד עצמו ואין צורך להסביר את מטרתו וייעודו. אלא שבמיקרה זה מדובר במדור העלול להיראות כחזרה על מדורים אחרים בעיתון, כמו מדור אנשים, למשל.

שני המדורים עוסקים, לכאורה, באותו חומר עיתונאי: זוטות וסיפורי חדשות שבמרכזם עומדים אישי ציבור וחברה ידועים. מטרתו של אח"מ שונה לחלוטין. במרכזו עומדים האנשים ולא דווקא החדשות על אודותם. להיפך, הכוונה במדור זה היא להאיר בזווית רב־ממדית את אישיותם ופעילותם של אישים נודעים מתחומים שונים של החברה הישראלית, תוך הארה והדגשה של הצדדים והפעילויות הבלתי ידועות שלהם.

מדורים מסוג זה, שאינם עוסקים דווקא באירועים אקטואליים או באנשים שבחדשות, מוכנסים בהדרגה למרבית השבועונים המצויירים בעולם וזוכים בפופולאריות רבה. אנו מקווים שזה יהיה גם היחס שבו יזכה אח"מ.

בהכנת המדור ובהרחבתו נשמח להיעזר גם בקוראי העולם הזה. אם הזדמן לך להכיר אישיות ידועה מאחד מצדדיה הבלתי מוכרים בציבור, ואתה סבור כי עשוי להיות בכך עניין גם לקוראים האחרים, כתוב לנו על כך.

בסופו של דבר, אין נושא מרתק יותר מאשר הפעילות האנושית, וביחוד זו יוצאת־הדופן והבלתי שיגרתית. נשתדל כי הרך הנולד, העושה עתה את צעדיו הראשונים, ייקלט ויהפוך לחלק בלתי נפרד של מדורי העולם הזה המנסים להאיר פעילות זו.

אלי תבור

רזבינשטיין והדוי מתעמלים בכנסת
מזל טוב, חובקים מדור

הכתבה על קורס מוהלים בישיבת־התפוצות
פרס ורפאל תבעו להשתיק

אמצעי־התיקשורת עוסקים בו — מבלי להזכיר, כמובן, את ראשוניותו של העולם הזה בגילויין ובפירסומן — יש גם הנחתרות נחלתנו הבלבדית.

חשדנו לא פעם כי יד עלומה מכוונת ומנחה התעלמות גלויה זו. רק לעיתים על־ידי ישיבה זו, שבראשה עומד הרב מרדכי גולדשטיין, משתמשים בנערים מוסלמיים כשפני־נסיון למוהלים המתלמדים. תמורת סכום של 100 ל"י למילה, מספק קבלן־מילות ערבי ממזרח ירושלים ילדים ונערים ערבים לישיבה, כדי שתניכי בילדים ערביים אשר הובאו לקבר דויד בידי ספר מהעיר־העתיקה. (הסיפור נשאר בלעדי משום ששרי הביטחון דאז, שימעון פרס, ושר־הדתות יצחק רפאל ביקשו מהעיתונים האחרים שלא לפרסמו בשל סיבות של ביטחון לאומי).״

חד וחלק, כמו תער של מוהל. העולם הזה מפוצץ שערוריה מרעישה. העיתונות הישראלית מתעלמת ממנה. מדוע? שרי הממשלה פנו לעיתונות וביקשו ממנה לא להתייחס לפרשה משום שהיא עלולה לפגוע בביטחון המדינה, או להזיק לתדמיתה. והעיתונות מקבלת הוראות אלה משרי הממשלה ללא עירעור.

וכאשר מגיע היום בו מגלה אותה עיתונות את הסיבות שהניעוה להתעלם מגילויי העולם הזה, היא עושה זאת ללא נימת חרטה או נקיפת־מצפון, כדבר טבעי ומובן מאליו, המקובל בעיתונות חופשית במדינה דמוקרטית.

■ ■ ■

„מישפחת העולם הזה" חובקת בן, אח לאנשים, ולשאר מדורי העיתון.״

מכתבים

כוונות תוקפניות

הזעקה שהושמעה בישראל נוכח החלטתו של הנשיא קארטר לספק מטוסי־קרב חדישים למצריים ולסעודיה, בצד המטוסים שמספקת ארצות־הברית לישראל, היא זעקה צבועה, שאינה מעידה על היגיון רב מצד משמיעיה. גם הטענה, שהעלו הדוברים הרשמיים, כאילו אספקת הנשק האמריקאי למצריים פוגעת בתהליך השלום, אינה עומדת במיבחן ההיגיון.

כל השנים טענה ישראל, והיא מוסיפה לטעון זאת גם כיום, כי רק ישראל חזקה, המסוגלת להגן על עצמה ולהבטיח את ביטחונה, תוכל להרשות לעצמה ללכת להסכם־שלום עם הערבים, הטומן בחובו גם סיכונים ביטחוניים. כמעט כל השתדלנים הישראלים והיהודים שפעלו בלובי האמריקאי כדי להבטיח את התעצמותה הצבאית של ישראל, השתמשו בנימוק זה.

השאלה היא מדוע אותו נימוק, כשהוא מושמע על ידי המצרים, אינו נשמע הגיוני? הרי ברור לכל שאם ארצות־הברית לא תמלא בצורה חלקית את תביעות הרכש של סאדאת הוא ייאלץ לפנות למקורות אחרים, והרי אין להעלות על הדעת כי הוא יכול להרשות לעצמו שלא לצייד את צבאו בנשק מודרני, אחרי שהופסקה אספקת הנשק הסובייטי לצבא המצרי.

מה חושבים האדונים בגין ודיין, המנסים לגייס את דעת־הקהל האמריקאית נגד אספקת הנשק למצריים: שארצות־הברית תוכל להפקיר את סאדאת אחרי שניתק את עצמו מהסובייטים? או כלום הם מעדיפים שהוא יידחף לעמדה של ייאוש ויחדש את קשריו הצבאיים עם הרוסים?! הצטיידות בנשק אינה מעידה דווקא על כוונות מילחמה, אם כי למצריים יש אוויר־בים פוטנציאליים נוספים, מלבד ישראל. אילו היו הכוונות המילחמתיות נמדדות לפי מימדי החימוש וההצטיידות הצבאית, הרי דווקא ישראל היתה מצטיירת כמדינה בעלת הכוונות התוקפניות ביותר.

איתן כרמי, תל־אביב

● ● ●

עם כל הכבוד?

מאמרו של אורי אבנרי „עם כל הכבוד" (העולם הזה 2109) **מעורר שוב, ובצורה נוקבת, את שאלת מעמדה הפרובלמטי של הדמוקרטיה. אבנרי מסכים שבמישטר דמוקרטי הציבור מחווה דעתו אחת לארבע שנים, אך לכללי מישחק אלה הוא מוצא יוצא־מהכלל: „מצב המשנה מן היסוד את הנתונים שעמדו לנגד עיני הבוחרים ביום בו בחרו בכנסת." מצב זה מחייב, כמובן, לדעת הכותב, עריכת בחירות חדשות.**

שאלת המפתח עולה מייד: מי קובע מהו המצב ה„מהפכני" המחייב את פיזור הכנסת? הנה, למשל, היו יודעי ח"ן שטענו מייד עם היוודע תוצאות הבחירות ב־18 במאי, שאין זה רצון העם: אילו ידע העם מה עלול לקרות כתוצאה מהצבעתו, היה מתחרט. כולנו הופתענו, הנתונים השתנו. האם מן הדין היה לערוך מייד בחירות כדי לבדוק אם אין חרטה כלשהי בלב הבוחרים? ושמא היה צריך לערוך בחירות גם אחרי המהפך הכלכלי? מדוע לא?

סאדאת לא שינה שום נתון יסודי. גם לפני הבחירות טען לנסיגה טוטאלית של ישראל מהשטחים ולהקמת מדינה פלסטינית — וגם אז ללא פשרות. הפסקת השיחות והחזרה לטון של איומים ותכתיבים, אינה בגדר שינוי הנתונים: היש ערך לשלום המוכתב לפרטיו ומוגש כמתנה לבן־חסות?

אבנרי שואל בצורה בוטה: „איזו זכות יש ל־120 האנשים הטובים היושבים (לפעמים) במליאת הכנסת להכריע בשאלות אלה במקום העם? איך הם מעזים בכלל להתיימר לעשות כן?" קשה להבין כיצד ניתן לזרוק ניסוח כה דמגוגי כמו „במקום העם" או „מעזים להתיימר"? אם להשתמש בסיגנונו של אבנרי (המשתמש בסיגנון בגין) הרי, עם כל הכבוד, אין הוא יכול לדבר בשם העם.

הרצ וכלפון חקק, ירושלים

● ● ●

הסנוניות מהתיכון

יישר כוח לדני אמיר ולחבריו, שתמכו במיכתבו לראש־הממשלה. יותר ויותר תלמידי תיכון מתחילים לחשוב ברצינות על השלום שאנו עומדים להחמיץ בגלל מחדלי הממשלה, ובגלל ההתנחלויות הראוותניות וחסרות־התועלת.

כתלמיד תיכון, וכאזרח ישראלי, אני ורבים מחברי חושבים שממשלת־ישראל פונה לדרך המלחמה במקום לדרך השלום.

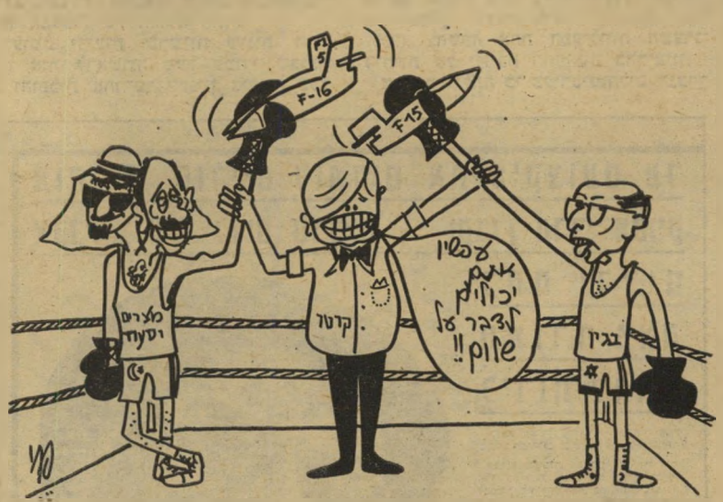

היא נעדרת ריאליות ואומץ באשר לאופן השגת השלום המיוחל. אני מביע שאט־נפש לנוכח תגובת העיתונים ומנהלי בתי־הספר למיכתב זה ולתלמידים שתמכו בו. תגובות אלו מזכירות את ציד־המכשפות של מקארתי.

אני פונה לתלמידי התיכון בארץ לפקוח את עיניהם ולהגביר את התערבותם הפוליטית, במטרה לקדם את השלום.

אבינועם עזיז, תל־אביב

אין לעבור לסדר היום מבלי להביע אהדה, הערכה וסולידריות מלאה עם 83 תלמידי תיכון חדש, על הופעתם הפומבית בציבור עם דיעות אמיצות ונונקונפורמיסטיות באשר לתמיכתם בעקרון ההגדרה העצמית לפלסטינים ומניעת מלחמה נוספת, העלולה להוסיף רבבות חללים, קורבנות־שווא, ללא פתרון כלשהו.

מול השיטפון הספונטאני של אלפי בני־נוער התומכים בדרכו של בגין; מול ציד־המכשפות נגד אלה שלא הולכים בתלם; מול תגובה זועמת ועוינת של מנהלי בתי־ספר העורכים חקירות ומספילים לחצים כבדים נגד התלמידים המרדנים — נושיט יד לצעירים האמיצים, אשר לא נפלו קורבן לשטיפת־המוח של האינדוקטרינציה המימסדית ומוכנים לסבול בגלל דיעותיהם העצמאיות והדמוקרטיות.

83 הסנוניות יביאו לנו את האביב.

אליעזר פומרנץ, נהריה

● ● ●

חיים, חושבים וחולמים

בדמוקרטיה לא מפחדים לבקר גם את הצבא. רק במדינות פאשיסטיות־טוטאליטאריות אסורה הביקורת. לצערי אנו דומים יותר ויותר למדינה טוטאליטארית. וזאת

(המשך בעמוד 10)

חוצאות כספיות בלתי־צפויות עומדות לגרום לך לעמוד בפני מצב מביך. אל דאגה: אומנם המצב קשה, אך אתה תיחלץ ממנו בכבוד. בעתיד היותר רחוק צפוייה לך צעידה ניכרת קדימה בסישור הכלכלי. יחד עם ההתפתחות הזאת, תבוא התפתחות ניכרת בכל הקשור ל־הצלחתך בקרב בנות המין היפה. המכתב שקיבלת — מפתה ומרגיז. ענילו בקרירות, ותראי שזה יעזור.

* * *

את נוטה להסתכל על הקנקן ולא על מה שיש בו. על כן, היזהרי מלשפוט את האיש ש־ייקלע השבוע בדרכך על־פי מראהו המלבב או התנהגותו המבריקה. אם עליך לשנות את מקום־העבודה או להתחיל בעסק חדש — נסה לעשות זאת ביום ב' או ד', בתחילת השבוע. קח את עצמך בידיים: בריאותך רופפת, ודווקא ממה שאתה באמת חושד. לבשי כחול. להורים מבוגרים, שאחד מהם הוא בן מזל שור — צפוי נחת מן הצאצא הבכור דווקא.

* * *

לא. הוא לא התאכזב ממך. את יכולה להמשיך, כאילו ולא אירע דבר. בכלל — ייתכן שרק את הרגשת בשינוי שחל, ושבעיניו זה טבעי או שלא השגיח בזה כלל. תקלות בענייני עבודה: ספק אם תוכל לעמוד בלחץ הזה. הקשר הידידותי הופך לחם ולסימפאטי עוד יותר. אבל אל תצפה יותר מדי ממנה. כוח משיכה מוזר מפנה את תשומת־ליבך לערים רחוקות. יתכן שייצא מזה משהו.

* * *

היזהר מיום ב' ו־ג'! אחרת תפסיד את אגרתך האחרונה. לאחר שפתרת את הבעיות, בימים אלה, אתה יכול להתייחס לחיים במרץ־נעורים מחודש: זינוק דינאמי יבטיח לך את הצלחת כל פעולך, בייחוד ביום ג' של השבוע הבא. בימי ו' ושבת אתה תפגוש שורה של אנשים מעניינים, אשר כמה מהם יביאו לשינוי בעסקיך. בת־סרטן: לבשי אפור או חום.

* * *

תקופה עדינה, רגישה ורבת־התפתחויות. מוטב לשקוע לגמרי בתוך המאורעות, מאשר לעמוד מן הצד. עם זאת, תיכנון קצר־טווח ובחירי־עיניים ביום ד' יאפשר לך לקצור פירות זמן ממושך. לבישה: את מסוגלת להשפיע עליהם השבוע, במה שרק תרצי. בתנאי שתהיי אדיבה, מכונסת בתוך עצמך, מלאת־חומור — אך שלא יהיה גלוי מדי. הרבי בטיולים בחיק הטבע על אף העיפות שאת חשה בזמן האחרון, אל דאגה, זוהי רק תוצאה של הסתיו. לבשי הרבה סגול.

* * *

אחרי הרגיעה באה הסערה. יש אפילו אלמנט של סכנה, מיום א' עד יום ג' הבא. מוטב, מכל מקום, שלא תצא מגדרך. זהו שבוע של מנוחה ושל שיפור ברי־אותך, אם היא רופפת. שבוע של פגישות עם אנשים מוכרים, בו יש להימנע מפגישות מותחות מדי. אין גם טעם בקניות יקרות. הצטמצמי לרכישת הדברים להם את זקוקה באמת. אם יש לך מזל — היכנס לשופות חשובה. ביום ג' הבא, שחביא ברכה.

* * *

אם כי יש כל הסיכויים שתרצה לנצל את החופש החדש שלך, אל תעשה זאת: גם הנסיעות מסוכנות השבוע. לבני־עקרב ו־גם שינויי־הפתע טומנים בחובם כל מיני סכנות פסיכולוגיות. כדאי, לעומת זאת, להכיר אנשים חדשים, ולהתעניין בתחומים חדשים. בזהירות. עיסקה טובה מזדמנת ב־דרכך — קחה בידיך.

* * *

האם את באמת מאמינה, בת קשת, כי תוכלי להמשיך במישחק־הכפול? אפשר לרמות במשך חודש, חודשיים, שלושה, אבל לא במשך שנה, ולא את כל האנשים הסובבים אותך! השבוע יהיה עלייך להחלטים, לכאן או לכאן — מי יהיה הגבר שלך באמת. לבושך השבוע: קל וספורטיבי.

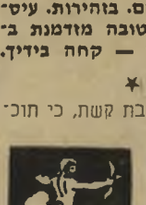

הגל העכור העובר, פעם אחת נוספת, על מחשבותיך עשוי להיות מוסר על־ידי גורם בלתי־צפוי: פגישה עם אדם חדש לגמרי או עם איש מן העבר — אבל מהעבר הרחוק יותר. אל תתני דעתך לצדדים השליליים יותר של הסוגבים אותך; נסי דווקא להעריך את חום האנושי שלהם.

* * *

תיווכח לראות שהוא מוכן לבוא לקראתך ולגלות הבנה בכל הנוגע לך. הוא לא יוכל להסתיר את מבוכתו כ־שתבחיני שהוא נמשך אליך. יום רביעי הוא יום השילטון הבלתי מעורער שלך. הוא עשוי ביום זה להסכים לכל מה שעולה על רוחך, אפילו לקבל את חיצייך השנונים. אל תספרי לו על ה־ידיד החדש שהיכרת.

* * *

אתם מחפשים אתגר שיתן לכם את ההזדמנות להוכיח את עליונותכם. התלהבות־כם תשרה השבוע אווירה של התלהבות על אלה הסובבים אותכם. כדאי להזכיר שהשנה, היא שנה טובה לבני מזל דגים מחושבים להינשא. לכן, מוטב אולי לחזדרז לפני שהשנה תגיע אל סיומה.

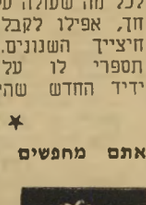

אנחנו עושים רק חולצות גברים.
ואת זה - אנחנו עושים היטב.

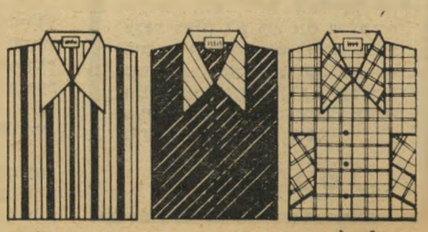

שפע של דגמים אופנתיים בסגנון ספורטיבי ואלגנטי. מיבחר עצום של חולצות מודפסות, ארוגות וסרוגות, באיכות מעולה ובמחירים סבירים. התמחות של 20 שנה בחולצות גברים בלבד. יצוא הולך וגדל לאירופה ולארה"ב.

Baruch

אופנת ברוך. אופנה של גברים.

50,000 ל"י של „תדיראן" לשולמית לוי משכונת שבזי

כאשר קנתה שולמית לוי בת ה־23, המתגוררת בשכונת שבזי בתל־אביב, מקרר מתוצרת „תדיראן", היא לא ידעה שבנוסף למקרר טוב יתווספו לחשבונה בבנק 50 אלף ל"י. אך כאשר נערכה בשבוע שעבר ההגרלה הגדולה של חברת „תדיראן", זכתה שולמית בפרס הגדול שהגרילה החברה בין רוכשי מוצריה.
בתמונה: מנכ"ל „תדיראן שיווק ושירותים", חיים הייטנר מעניק את הפרס בן 50 אלף הל"י לשולמית לוי.

למרות הכל!
מחיר הפירסום של עמוד
ב־ השולם הזה
הוא רק 4,800 ל"י

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

לא מהיום. התהליך החל כבר בימי בן־גוריון.

בקשר למחזה הטלוויזיה חירבת חיזעה יש להגיד, בצער רב, שטוהר הנשק בצה"ל נפגם מזמן. צאו וראו את היחס לחיילים בצה"ל, שדחף כמה מהם עד להתאבדות ולשיגעון. לא כל שכן היחס לערבים בימי מילחמה.

למה עורקים צעירים יהודים מצה"ל? לא מיקרה הוא. כמה מהמפקדים, מקטנים עד גדולים, שכחו כי יש להם עסק עם בני־אדם חיים, חושבים, חולמים, ולא עם עדר. אם היחס לחייל הטירון הוא רע, ניתן להאמין כי היחס לאוייב הערבי הוא רע שבעתיים. כל עוד יש זמן, יש לבקר תופעות אלה ללא שום הגבלה, לטובת מוסר עמנו והדור הצעיר בפרט.

אלכסנדרה פירסט־דיין, ירושלים

קראתי בתדהמה את כתבתכם „שיגעון בכלא הצבאי" (העולם הזה 2110). הנה לכם טוהר הנשק — במשך חצי שנה עשו בצה"ל לחייל יהודי, אליהו מוראד, מה שעשו הסורים לשבויים ישראליים. עשו ממנו שבר כלי. אסור שמיקרים מסוג זה יעברו בשקט. הציבור צריך להגיד את דברו בקשר למעשה הנ"ל. לא די שאליהו מוראד יקבל כתשלומים מכך זכויות של נכה צה"ל.

ארנסט עמנואל זיו, ירושלים

● ● ●

מדיום מיוחר

המהומה שהתעוררה סביב הקרנת מחזהו של ס. יזהר, חירבת חיזעה, בטלוויזיה,

מוכיחה שוב את תרומתו השלילית של מדיום זה בחיי החברה הישראלית. עובדה: כל פולמוס לא היה מתעורר סביב הסיפור המקורי, הנכלל גם בתוכנית־הלימודים. אבל הקרנתו בטלוויזיה היא שמיקדה את תשומת־הלב הציבורית לתכנים השנויים־במחלוקת שלו.

המסקנה: צדק דוד בן־גורין, כשהתנגד בשעתו להפעלת הטלוויזיה בארץ. שכר הבידור הריקני שמספקת הטלוויזיה לכל העצלנים והבורחים־מעצמם, אינו שווה את הנזק החינוכי שהיא גורמת. עצתי לשר־החינוך זבולון המר: הסק את המסקנות בעקבות פרשת חירבת חיזעה: במקום לבטל סרטים ומחזות בטל את הטלוויזיה כולה. היא מיותרת.

אמנון פאר, חיפה

● ● ●

זכות הזיכוך

גם אני נוסף על הקוראים לשר־החינוך והתרבות, זבולון המר, להתפטר על שעיכב את שידור חירבת חיזעה.

בעשותו ממעמד הרשות־המבצעת שימוש פוגע בסייגי הרשות־המחוקקת, כפה פירוש אל־אנושי להוויתנו בארץ ושלל מאיתנו את זכות אותו הזיכוך החסר באורחות החיים המתבקשים מהטפותיו, וכך גם כפה עלינו את ראשיתם של אורחות אלה.

בכוח צו המבצע, הממשלה, קצב למחוקק, הכנסת, תפקיד לא לו, הצנזורה.

בהגבלת חשיפתו של מעשה, הוא כפה עלינו את ההנחה שמעשה זה, הוא אמת הווייתנו בארץ ושהצדקת הווייה זו היא באותם שטרי־קניין בלתי מציאותיים, ה־ידועים מהטפותיו, ושיש להגן על תוקפם פן יאבד אם ידונו בו.

אנו עם של מתלקטים, מתיישבים ומש־תקעים ולא עם של כובשים, מגרשים וגוחלים. אין אנו חייבים דין־וחשבון לאיש

שיחת הסאחבק

אווירה טובה

אתמול בערב הופיע אצלי חבו־בה, אחת המעריצות הוותיקות של סאחבק, והתעניינה לדעת למה אין רואים אותי בזמן האח־רון. הסברתי כי אין לי ראש ל־שום דבר, ביגלל ההתפתחויות האחרונות במשא־ומתן לשלום.

„אני לא מבינה אותך," אמרה חבובה, „מאז שסאדאת ביקר ב־ארץ, יש אווירה טובה באיזור!"

„ומה אם המשא־ומתן יתפוצץ"

„אי־אפשר לבטל את היחסים היפים שנוצרו בינינו לבין המצ־רים," אמרה חבובה.

„מלחמה אחת קצרה," שח סאחבק, „והכל מתבטל!"

„אם תפרוץ עכשיו מילחמה," אמרה חבובה, „היא תתנהל ללא ספק באווירה טובה!"

סאחבק ליטף קלות את שערה הגולש של חבובה, והסביר לה כי קשה לנהל מילחמה באווירה טובה. „את רואה, איך האווירה במשא־ומתן לשלום מתקלקלת ביגלל כמה הערות מעליבות ש־מישהו משמיע? במילחמה יש חבר'ה שמאבדים את הראש, ו־משמיעים לאוייב ביטויים כל־כך מעליבים, שאינני יכול לצטט לך."

„זה אינו חייב להיות כך!" התעקשה חבובה, „אני בטוחה כי ישנה דרך לנהל מילחמה בצורה תרבותית, כמו שנלחמים באירו־פה, לפי כל כללי הטקס, ולשמור על המשך האווירה הטובה."

„תציעי את זה לרפול!"

„רפול אינו מתאים לניהול מילחמה כזאת."

„את מי את חיית לוקחת כרמטכ"ל!"

„את רחבעם עמיר!"

„מי זה!"

„ראש־הטכס הישראלי במיש־רד־החוץ. הוא ייפגש לפני המיל־חמה עם ראש־הטכס המצרי, ו־הם יסמכו את נהלי הקרב."

ביקשתי מידע מודיעיני על או־פן ניהול המילחמה הבאה, וחבו־בה הסבירה כי המילחמה תיפתח בתרועת־חצוצרות, ואחריה עש־רים ואחד מטחי־תותחים. חיילי שתי המדינות יתייצבו בשורות ישרות, איש מול אויבו. הם יל־בשו מדים מגוהצים, ונעליהם ה־מצוחצחות יבהיקו. לאחר הנפת הדגלים הצבעוניים של תיחידות, יכרעו החיילים שבשורות הראשו־נות על ברכיהם, ועם תרועת ת־חצוצרות השניה ידרכו את נשקם.

„חבובה, מותק שלי," הפסק־תי את זרם המידע, „מנסיוני אני יודע כי מספיק הרוג אחד, כדי לקלקל את האווירה הטובה."

„לא יהיו הרוגים!"

„איך תעשי את זה!"

„אלפי אנשי־ביטחון, לבושי חליפות כחולות ומשקפי־שמש כהים, יסתובבו בשטח וישמרו על הלוחמים, כמו ששמרו על סא־דאת," סיימה חבובה את ההסבר.

סאחבק היה מוכרח להודות באוזני חבובה כי על אף ניסיונה הקרבי הדל, היא הצליחה לה־עלות רעיון לא רע. אם שרותי־ה־ביטחון יהיו מוכנים לקחת על עצ־מם את האחריות לאבטח את המילחמה, אז אין כל חשש ל־פגיעה בומונטום, ונוכל לקיים מילחמה באווירה טובה.

יאיר כספי

מכתבים

על עצם ישיבתנו בארץ אבל, על מעשים של זוועה, שאני.

אחד מסימניה של התרבות הבלתי לאומית, המודרנית, הוא העתקת המחלוקת מבין היוצר לציבור לבין היוצר לעצמו.

אבל, הפחד לספר מעשה של גרוש שהיה נפוץ, שהיה חריג או שרק אולי היה, מלמד על ההנחה שאכן ושאמנם אנו עם של כובשים, מגרשים ונוחלים, והפחד פן יערער הסיפור את ההכרה בזכות ישי־ בתנו בארץ מלמד על ההנחה שזו בסך הכל אותה הזכות הערטילאית של הבטחה אלוהית או על ההנחה שזכות זו היא מן הצורך לשמר ייחוד ערטילאי שלנו. ואמנם שתי ההנחות הן כלי ריק שלא יעמוד בדיון, ומכאן שהמניעה היא נסיון כפיית הפירוש הזה.

מעשה שהוא שערוריה, אבל צפוי, נעשה מעט או נעשה לרוב, כמידתו, חייבים להציגו כדי להוציאו משאיפותינו בזיכוך הצופים. אורחותיו של השר זבולון המר הם נעדרי זיכוך ומובילים, אם כן, לאלי־ מות, והיכן שהאלימות נעדרת מכוח ההת־ מדה של ימים אחרים, מביאים אורחותיו להתחטאות מילותית כבדה, ואין זה מקרה שבעבר היותר רחוק נעדרה המחזאות מקרבנו, ורב העינוי העצמי בהכאה על חטא, דברים השבים לאופנה בימים אלה.

את הזכות הזו, לזיכוך, שלל במעשהו, ואין זה מעשה של שיכנוע אלא. כפה עלינו את ראשית ההליכה באורחותיו.

על דא קא בכינא, ועל שום שעשה כך, יילך.

יצחק חורש, פתח־תקווה

● ● ●

מורשתו של אשר ידלין

סוף־סוף אני בבית, ובדרך זו אני רוצה להודות לאחיות של אגף הנשים של בית־ החולים השרון על טיפולן המסור.

לבית־חולים זה יש שם טוב ונשים מחכות לעבור בו ניתוח חודשים רבים. אני קיצרתי את הדרך. ביקרתי בקליניקה פר־ טית של אחד הרופאים. בעד כמה הרצלים הוזמנתי לניתוח למחרת הביקור וזכיתי גם להיות מנותחת על־ידו. אשרי המוסד שבראשו עמד מורה כמו אשר ידלין, שהשאיר תלמידים לרוב. הצרה היא רק עם אותן חולות שאינן יכולות לשלם עבור ביקור פרטי.

א. י., גבעתיים

● השם המלא שמור במערכת.

● ● ●

הלא־תאומות

בגליונכם (העולם הזה 2106), במדור רחל המרחלת, מצאתי תמונה של נערה חמודה, ומן הכתוב מתחת לתמונה הבי־ נותי ששמה הוא ענת גלייט. כעבור שבועיים (העולם הזה 2108) הופיעה אותה

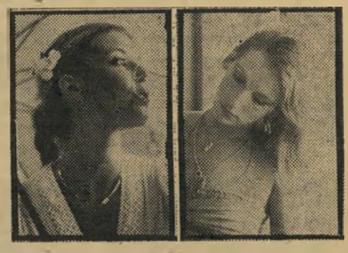

גלייט לסר

התאומות שלא היו

תמונה באותו מדור, אלא שאז נכתב כי שמה הוא סילביה לסר. האם הן תאומות?

דוד שמחי, אמסטרדם, הולנד

● בהחלט לא. בפעם הראשונה הת־ פרסמה בטעות תמונתה של סילביה לסר, כתמונתה של ענת גלייט. על ההבדל בין השתיים — ראה תמונות.

● ● ●

שלום לעת זיקנה

בערב שהוקדש לזכרו של זאב שחם ז״ל, מהמפורסמים באנשי שמורות־הטבע (שהיה, אגב, בחייו קורא מושבע של העולם הזה) ניתנה הרצאה על נושא הערים הביזאנטיות הקדומות שבצפון סיני, מאל־ עריש עד התעלה.

(המשך בעמוד 12)

מועדון לאשה
עירית תל-אביב
שבועון לאשה

בית הספר
לסיפור חלונות ראווה

בהדרכת
פיטר קסוביץ

הקורס מומלץ לבעלי חנויות ולנשים בעלות חוש אסטטי המעוניינות לרכוש מקצוע רב הכנסה.
השעורים יתקיימו בשעות הערב.
ההרשמה ב״מועדון לאשה״ שדרות רוטשילד 94, תל-אביב בין השעות 9.00-13.00
טלפון 613680.

מועדון לאשה
עירית תל-אביב
שבועון לאשה

בית הספר הגבוה
לפשעות

בהדרכת
קארין דונסקי
בחסות
הלנה רובינשטיין

איפור
מסלול וצילום-
הלנה רובינשטיין
צילום- סמי בן גד
טיפוח חן,
יציבה,הליכה-
קארין דונסקי

השעורים יתקיימו בשעות אחה״צ.
לקביעת ראיון נא להתקשר בשעות 9.00-13.00 ל״מועדון לאשה״ שד׳ רוטשילד 94, תל-אביב טלפון 613680

מכתבים

(המשך מעמוד 11)

תוך כדי הקרנת שקופיות, המראות שרידי מיקדשים מפוארים בערים אלו, התערב אלוף (מיל.) אברהם יפה, ראש רשות שמורות־הטבע ומאנשי ארץ־ישראל ה־שלמה, ושאל את הקהל מי ביניהם ראה במו עיניו מיקדשים אלה. בקהל הורמו שתי ידיים בילבד. אזי הפטיר יפה: „איך שאתם מחכים לשלום — תזדקנו קודם ולא תראו את הדברים היפים האלה." אם זאת הגישה לנושא השלום ש! הפקידות הבכירה, מה צריך להגיד האיש הקטן ברחוב?

יצחק סובוה, תל־אביב

● ● ●

ועכשיו — סימן קריאה!

אורפז

הרשו לי שתי הערות ל„פרשת אורפז" (נמר של נייר, העולם הזה 2110):

בדעתי להמשיך ולפרסם את סיפורי בעכשיו, ואיני רואה למה צריכה ה־תתפותי בסימן קרי־אה למנוע זאת.

עד כמה שאני יודע, עורכי עכשיו וסימן קריאה הם בדיעה דומה.

יצחק אורפז, תל־אביב

● ● ●

בחזרה אל ימי־הביניים

ארליך נוסע לדרום־אפריקה ומהדק ה־קשרים הכלכליים עם מדינת האפרטהייד. בגין, „איש המוסר". אייכה?

הכנסת טוענת שאין מתחשבים בה ואף מזלזלים בה. הלכך נתכוונת, מר בגין, כשהצהרת שתעניק משמעות לגוף המחוקק?

עורך העיתון הערבי אל־אנבא, היוצא בחסות מישרד ראש־הממשלה, קובל כי היועץ לענייני ערבים במשרד מתערב ב־ענייני העיתון ורוצה להגביל את קשת הדיעות המובעות בו. מר בגין, היודע אתה מה מאפיין את בריית־המועצות שאתה כה סולד ממישטרה?

התקדים המסוכן ביותר שנוצר בנושא הבעת הדיעה הוא הגיסיון לעכב את שידור חירבת חיזעה בטלוויזיה.

הפחדים שהיו נחלתנו לפני הבחירות ולאחריהן, הולכים ומתממשים. ואם כך — אנו עומדים בפני ימי־הביניים החדשים.

כרוך גיגי, הרצל ה

● ● ●

טעות לעולם צודקת

נתגלגל לידי עיתון שערים מה־2 בפב־רואר ש.ז. ובו — שומו שמיים — נכתב כי המזכירות הארצית של הסתדרות עובדי המדינה קיימה ישיבתה ב...בית העלמין בתל־אביב. בקשר להסכם שכר חדש. ללא ספק, מקום מתאים לכל הדיעות, כששלוות עולם הנסוכה מסביב משרה אווירה הולמת לדיונים המעמיקים חפור. והתייפחויות האבלים פה ושם מתורגמות לזעקות עובדי־המדינה מזי הרעב.

יפוי כח מלא לפתוח במו"מ מזורז עם נציב שירות המדינה על הסכם השכר החדש לשנת 1978, נתנה ה־מזכירות הארצית של הסתדרות עו־בדי המדינה בישיבתה ביום ד' בבית העלמין בתל אביב. המזכירות דנה ואישרה את סעיפי התביעות בתחום מסלולי הקידום ותנאי העבודה של עובדי המדינה, המסתכמות בכ־50 אחוז.

שערים (2.2.78)

אני מציע כותרת לידיעה הנ"ל: תוספות השכר נדרשו כנראה לשם שמיים, מאחר שהתביעות נדונו למיתה והובאו לקבורה.

מאיר גינוסר, בת־ים

● מזכירות עובדי־המדינה התכנסה, כמובן, בבית המלון בתל־אביב.

על המאזנים

מה זה כמה זמן אני עוסק במלאכת־בלשות. כשם שקוג'אק או קולומבו מחפשים את הפרט הקטן, שבו טמון פתרון התעלומה, כך ביקשתי לאתר את המוקד הפוליטי־הפסיכולוגי של הוויכוח על השלום.

כדאי היה להשקיע בכך מאמץ. התעלומות של קוג'אק, קולומבו ושות' נוגעות להרוג אחד או שניים, ולכל היותר לחצי־תריסר נרצחים.

התעלומה שלנו נוגעת לאלפי הרוגים — קורבנות הרצה ההמוני של המיתחמה הבאה.

קראתי ושמעתי מיליוני מילים על השלום. מילים נרגשות, מילים רציונאליות, מילים מכל הסוגים.

נדמה לי שאיתרתי, סוף־סוף, את מוקד הבעיה.

ניסיתי לתאר אותו בשני הציורים הסכמטיים, המופיעים בעמוד זה.

■ ■ ■

העסקה ההיסטורית המוצעת לנו היא עיסקת־חליפין של שטחים תמורת שלום. על כך לא היה מעולם שום ספק.

אנחנו נדרשים לשים במטבע ששמה שטחים, כדי לקנות דבר ששמו שלום.

על פי גירסתו של אנוואר אל־סאדאת, אנחנו מתבקשים להחזיר את כל השטחים שכבשנו ביוני 1967, ולקבל תמורתם את כל השלום.

זאת מתעוררת בעייה, שלא קל להבחין בה במבט ראשון.

■ ■ ■

שטחים הכבושים הם דבר של ממש. כמו תפוחים או מלפפונים. אפשר לראות אותם, למשש אותם, למדוד אותם.

אפשר לקדש אותם בנאומים דמגוגיים, ואפשר להמעיט במישקלם כדי אבסורד. אפשר להגדירם כשטחים כבושים או מוחזקים או משוחררים.

אך ברור מהו טיב הסחורה.

אפשר להזמין שמאי אובייקטיבי כדי שיקבע, במידה רבה של סבירות, מהו ערכם של שטחים אלה מבחינה כלכלית, ביטחונית, התיישבותית, ואפילו דתית.

כך־וכך דקות של אתראה אווירית. כך־וכך קילומטרים של עומק איסטראטגי וטאקטי. כך־וכך דולארים. כך־וכך פועלים. כך־וכך קיבוצים ומושבים. כך־וכך עיירות־פיתוח נוספות. כך־וכך קברים קדושים.

אם צריכים לפרק כך־וכך התנחלויות (ואין ספק שיהיה צורך לפרק את כולן, עד האחרונה שבהן) אפשר לחשב בכמה זה יעלה. אם יצטרך צה"ל להיסוג מן הקווים הנוכחיים אל הגבולות הקודמים, אפשר לחשב את המרחק בדיוק.

עם כל הוויכוח המר ביניגו על חומרת ההפסד, יודעים כולנו במה המדובר.

את השטחים האלה אנחנו שמים על כף אחת של המאזנים.

■ ■ ■

על הכף השנייה של המאזנים מונח דבר הקרוי שלום.

שלום? מה זה שלום?

אף אחד אינו יודע. רוחני הצרה.

את השלום אי־אפשר לי משש. אי־אפשר למדוד. אי־אפשר לחשב.

שטח נמדד במטרים מרובעים. מים נמדדים בליטרים. חשמל נמדד בוואטים. מהירות נמדדת בקמ"ש או במאכים. מחירים נמדדים בלירות או בדולארים.

אבל איך, לעזאזל, מודדים שלום?

מכאן שמוצע לנו להחליף סחורה הניתנת־למדידה בסחורה שאינה־ניתנת־למדידה.

זהו המצב האובייקטיבי, וזהו יוצר בעייה מיוחדת־במינה.

■ ■ ■

עיני אנשים פרימיטיביים אין כאן בעייה בכלל.

אפשר לשמוע זאת בכל יום ברחוב: „מה הם חושבים לעצמם, הערבים האלה? הם רוצים מאיתנו את הכל, אינם רוצים לתת דבר כלום, חוץ ממוויתו יפות."

בעיני אדם פרימיטיבי, דבר שאי־אפשר לראותו, אינו קיים. לגביו, החלפת שטחים נראים־לעין תמורת שלום טמיר וגעלם אינה אלא עיסקת־רמאות.

אך מותר לקוות שדיעה כה פרימיטיבית לא תשפיע על עתידה של המדינה. הוויכוח האמיתי הוא בין שתי אסכולות:

בישראל מקובל כי „כולם רוצים בשלום". לחלוק ממישהו שהוא מתנגד לשלום, הרי זה כמו לחלוק על שאחותו זונה. לא יפה.

אבל בסתר ליבם מאמינים אנשים לא־מעטים בישראל שהשלום הוא דבר רע כשלעצמו. השלום יביא למילחמת־אחים בין אשכנזים וספרדים, או בין דתיים וחילוניים. השלום יביא ללבנטיזציה של המדינה. השלום הוא אנטי־ציוני.

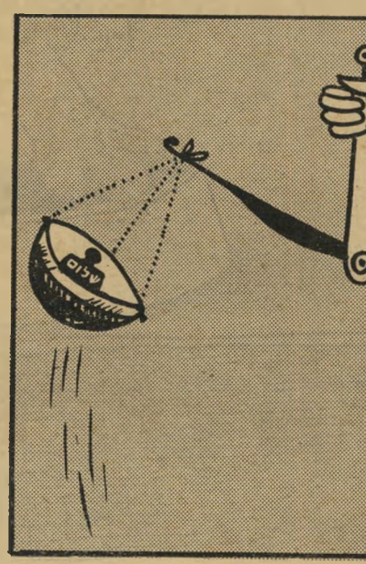

גירסה א'

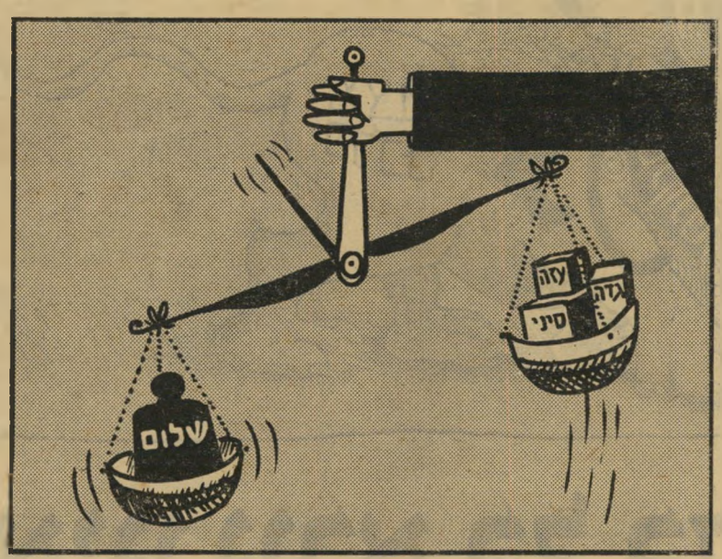

גירסה ב'

כימעט לעולם אין הדברים נאמרים בגלוי, אך יש מילות־צופן המגלות את דעת בעליהן. אני נוהג לחדד את אחני כשאני שומע את צירוף שתי המילים „השלום המיוחל". מי שמדבר על „שלום מיוחל" מתכוון, בדרך כלל, לשלום בימות־המשיח, שלא יבוא בימינו, אמן.

אין טעם לזלזל במחנה זה או להתעלם ממנו. הוא משפיע מתחת לפני השטח. אך הוויכוח הגלוי, שיכריע את גורל המדינה, נטוש בין שני המחנות האחרים, המאמינים כי השלום הוא דבר טוב וחיובי — אך החלוקים ביניהם על מידת חשיבותו.

מחנה הניצים (הכולל, אגב, הרבה אנשים אחת הרואה את השלום כדבר כביר ורב, ואחת הרואה אותו כדבר שולי ועלוב.

בשנים האחרונות הומצאו הרבה הגדרות להבדל בין ניצים ויונים, בין מחנה־השלום ומחנה־הסיפוח. רבות מהן אינן אלא סיסמות תעמולתיות, של צד זה או צד זה.

אך ההבדל האמיתי בין שני חלקי מחנות טמון במישקל שכל אחד משניהם מייחס למצב ששמו שלום.

■ ■ ■

אבי כדאי, למען הסדר, להזכיר שקיים גם מחנה שלישי, החי במחתרת. זהו המחנה שבכלל אינו מייחס שום ערך חיובי לשלום.

איש אינו אומר זאת בגלוי, כי שנדמה להם שהם יונים) אינו רואה בכינון השלום שינוי גדול בחיי המדינה.

יהיה שלום? שיהיה. BIG DEAL.

השלום מצטייר בעיניהם כהמשך המצב הקיים, עם שינויים קלים. היה הבדל בין הפסקת־אש ובין שביתת־נשק. יש הבדל בין שביתת־נשק והפרדת־כוחות. יהיה הבדל בין הפרדת־הכוחות לבין השלום. קטן.

אולי יהיה ניתן להעביר חטיבה אחת או שתיים מסדיר למילואים (ואולי דווקא להיפך). אולי אפשר להגדיל במיקצת את סחר־החוץ של המדינה. (שמעתי במו אוזני הרצאה של ח"כ הליכוד, שהסביר כי בבוא „השלום המיוחל" יעלה הייצוא הישראלי ב־25%.) אולי יבואו יותר תיירים.

כאשר תבוא אל איש כזה ותתבע ממנו להחזיר תמורת השלום את הגדה והרצועה, סיני והגולן, הוא יהיה בטוח שאתה מטורף, או גרוע מזה. לא יעלה על דעתו להקריב על מיזבח השלום אף את קומץ ההתנחלויות בפיתחת־רפיח.

כאשר בא הנשיא אנוואר אל־סאדאת ומציע זאת מעל דוכן הכנסת, ברור שהוא נוקשה, קיצוני, ולפחות בלתי־סביר.

זוהי גישה הגיונית לגמרי — למי שרואה את השלום כך.

■ ■ ■

חנה־השלום האמיתי נבדל מיריבו בנקודה האחת הזאת, המכרעת.

הוא רואה את השלום אחרת.

לא כשינוי קטן ושולי בסדרי־חיינו, לא כהמשך מצב־המילחמה באמצעים אחרים. אלא כמהפכה אשר תשנה מן הקצה אל הקצה את אפשרויות המדינה ואת סיכוייה.

על דרך המשל: לא הבדל בסדר־גודל של 10%, אלא של 1000%.

לא תוספת קטנה לסחר־החוץ שלנו, אלא השתלבות המשק הישראלי במרחב כלי־כלי עצום ועשיר, המשתרע ממארוקו עד כווית, מסוריה עד תימן. שוק משותף, תוכניות־פיתוח משותפות, צירוף של נפט וטכנולוגיה, ידע וכמות.

לא ביטוי הטיזים ישראלי־אי שייך ולפיסגת החרמון, אלא קפיצה במכונית לסופשבוע בקאהיר ובדמשק, בביירות ובאלכסנדריה.

לא צימצום כוחנו המדיני, אלא בניין מעצמה עולמית חדשה שבה נהיה שותף חשוב, מעצמה שתשלב יחד את עוצמת העולם הערבי ועוצמת העולם היהודי.

לא רק בעיות חדשות לצה"ל, אלא מצב שיאפשר — אחרי תקופת־ביטחון סבירה — צימצום ניכר של אחוז הוצאת־הביטחון בתוצר הלאומי הגדל, והפנייה המשאבים המתפנים לביצוע מהפכה באיכות חיינו, בחברה, בדיור, בחינוך.

לא „התבוללות" ו„לבנטיניזציה", אלא התעצמות והתעשרות תרבותית.

אם תבוא אל איש, הרואה את השלום כך, ותגיד לו ששארם־אל־שייך חשוב מן השלום, שפיתחת־רפיח חשובה מן השלום, הוא יהיה בטוח שאתה מטורף.

כאשר בא הנשיא אנוואר אל־סאדאת ומסביר מהו מחירו של השלום, הוא נראה בעיני איש כזה כאדם סביר.

זוהי גישה הגיונית לגמרי — למי שרואה את השלום כך.

■ ■ ■

ניגוד דכי האשליות והתיקוות, מהנה־הניצים לא יביא את השלום.

רק אינו מסוגל לכך. לא מפני שהוא „חלש מדי," ולא מפני שהוא „נוקשה מדי" — אלא פשוט מפני שבעיניו „השלום המיוחל" אינו שווה את המחיר הנדרש עבורו.

את השלום מסוגל להביא רק מי שרואה בעיניו את הסיכויים העצומים הגלומים בו, רק מי שמבין כי השלום הוא דבר מ מ ש ו ת, רק מי שתופס כי השלום הוא מטבע ק ש ה.

הכישלון ההיסטורי של מחנה־השלום — עד כה — הוא שלא הצליח להנחיל את הראייה הזאת של השלום ל„רוב הדומם".

השלום יכול לרגש, להחיב, לי הפעיר — אבל רק כאשר תיפסים את גדולתו.

המאזניים עומדים לנגד עיניו של כל אדם בישראל.

רק מי שמעריך את מזוא המישקל של השלום, יכול לשלם תמורתו את המחיר.

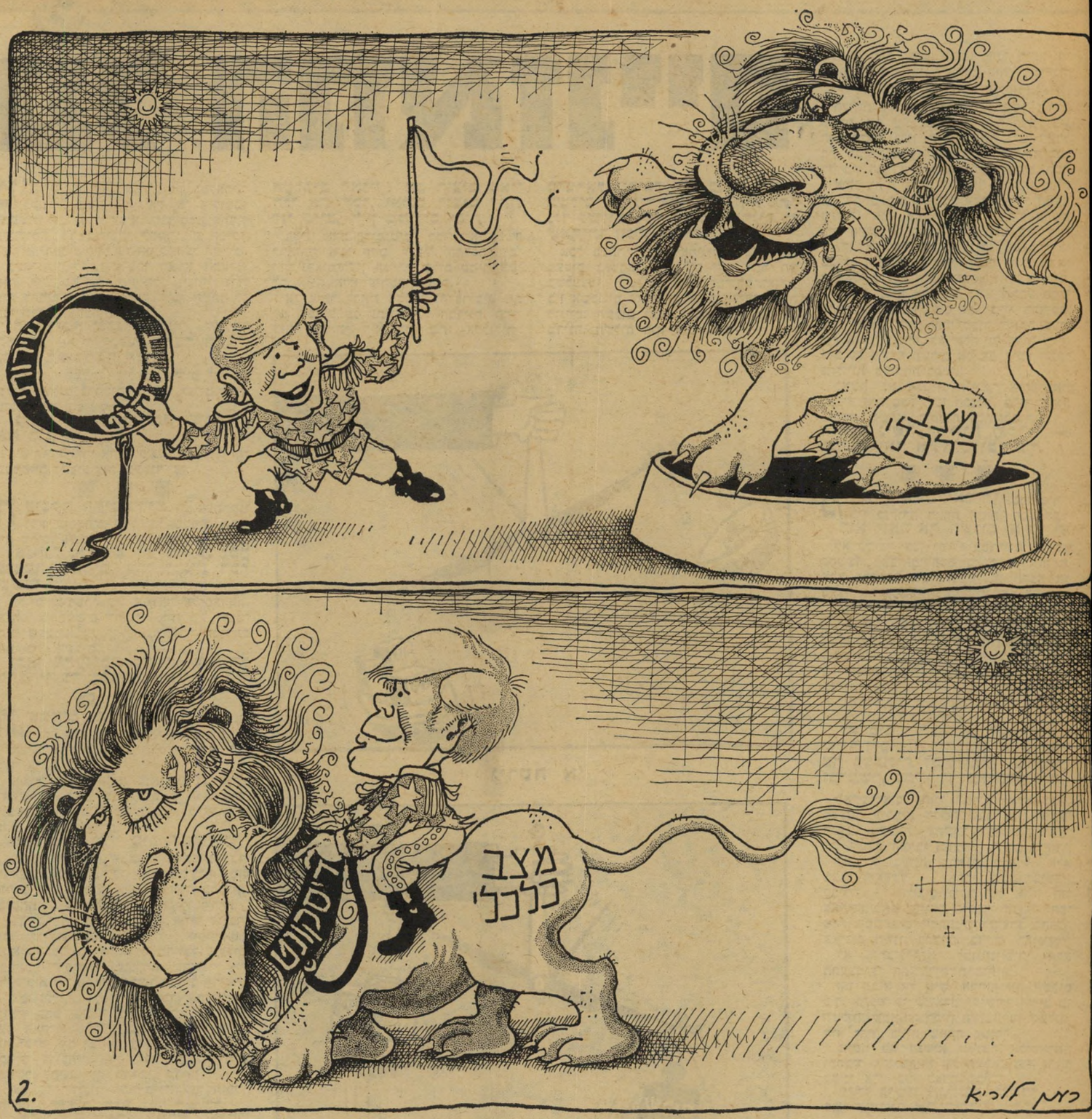

האריה אינו נורא כל כך...

האריה אינו נורא כל כך
אבל הוא גם אינו חתלתול...
איך מאלפים אותו?
קודם כל, קור רוח
ידע מקצועי, נסיון של שנים
סבלנות, המון סבלנות
ושקט ורצון טוב.

בקיצור, דיסקונטאי.
הדיסקונטאי הוא האיש שלך
בסניף שלך.
באחד מ-222 סניפי קבוצת בנק דיסקונט
ברחבי הארץ.
הדיסקונטאי יציע לך
את הדרך המתאימה

לנתח כל בעיה ולמצוא את
הפתרון שישרת אותך
ואז, תדע להחליף
את השיניים החדות של האריה
בשיני כסף...

בנק דיסקונט

הצד האנושי של המטבע

ברגע האחרון:

בגין מסטול!

2

קובי ניב

ראש־הממשלה מנחם בגין שרוי מרבית הזמן בסוטול כבד, והוא מקבל את החלטותיו כשהוא מסטול לגמרי. על כך נודע לכתבנו המדיני ממקורות מוסמכים.

דיברי המקורות נוטל ראש הממשלה תרופות שונות ומשונות, הן למי־חושים קלים והן לכאבים עזים. כמו־כן משתמש מר בגין בגלולות־ארגעה למצבים נמרצים, ובגלולות־מרץ למצבי רגיעה. זאת, נוסף על סמי אהבת־ישראל שבולע ראש־הממשלה מדי ערב, סמי אמונה שנוטל מר בגין מדי בוקר, כוסות קפה, בננות מעושנות ועוד.

משקיפים בירושלים מסרו לכתבנו המדיני כי עירבוב זה של סמים, תרופות, גלולות ואמונות („קוקטייל", בעגה המיקצועית) הוא שגורם למר בגין לקבל החלטות משונות, הנראות לאנשים פיכחים כאילו אין ביניהם לבין המציאות קשר כשלהו, בעוד ש־לראש־הממשלה, בשל הסוטול הכבד בו הוא שרוי, נראים הדברים כמציאות ממשית.

לדעת המשקיפים, זאת גם הסיבה לרוממות הרוח, האופטימיות ומצב ה־HIGH שבו שרוי מר בגין ללא־הרף.

באשר לעתיד אמרו המשקיפים כי „אין מה לעשות".

הצפרדע השקרן

פעם, כשהייתי צפרדע, היה לי חבר צפרדע. זה טיבעי. מכל שוכני הביצה הוא היה החבר הכי הכי טוב שלי.

חברי הצפרדע היה נשוי לקרפדה נחמדה, אבל, כמו כל צפרדע שמכבד את עצמו, הוא לא הסתפק בזה. אני ידעתי שיש לו קירפודים מהצד. אישתו הקרפדה לא ידעה שום דבר.

כשהיא היתה שואלת אותו איפה הוא היה, הוא היה אומר: „בישיבה, בעמידה, בהליכה". הוא היה משקר אותה.

במשך הזמן גיליתי שידידי הצפרדע משקר את כולם. הוא שיקר צפרדעים, שיקר קרפדות, שיקר נרקיסים, הכל לפי צרכיו ולמען נוחיותו.

אבל אז פתאום חשבתי לעצמי: „בעצם, אם הוא משקר את כולם, אולי הוא משקר גם אותי?"

ואכן כך היה. הוא שיקר גם אותי, ידידי הצפרדע הטוב ביותר.

מיד הפסקתי להיות צפרדע, ונהייתי בן־אדם.

ולמה אני מספר את כל זה דווקא על צפרדעים — כי שהממשלה מאכילה צפרדעים את סאדאת, ואת מצרים, ואת קרטר, ואת אמריקה, ואת הגויים — לא כדאי שנישמח כל כך. כי אם הם משקרים את אישתם הקרפדה, ואת אחיהם הצפרדעים ואת חבריהם הנרקיסים — אז אין בכלל ספק שהם משקרים גם אותנו.

השאלה היא רק מי אנחנו — צפרדעים או בני־אדם?

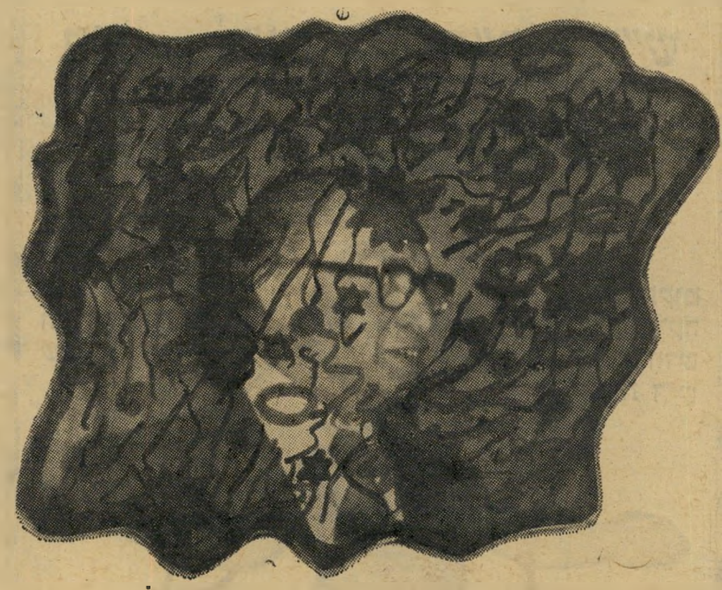

ראש־הממשלה מנחם בגין בסוטול כבד

פרשת חירבת חיזעה - עשה לך דיעה עצמאית משלך!

לשם שטיחת טענותיך הצודקות והרצאת דעתך הצודקת, עליך לבנות את דעתך העצמאית בדרכך שלך, בחמישה שלבים:

שלב ראשון

קודם כל, עוד לפני שמתחילים, עליך להצהיר שזה שקר. מה שלא יהיה, עליך לומר שזה שקר גם. למען חיזוק דעתך, אתה יכול גם לומר, או לזעוק, שזה סרט תעמולה של אש"ף. וזה שקר. שקר. שקר. אם אתה רוצה גם להסביר מדוע זה שקר (דבר שאינו הכרחי), אבל אם אתה דווקא רוצה — אתה יכול לומר שזו לא כל האמת, ואז זה שקר. אתה יכול לומר שזה שקר, בגלל שזה אומנות, וכל אומנות היא שקר כלשהו. אתה יכול גם לומר שזה שקר, בגלל שזה לא נכון.

שלב שני

מיד לאחר שאתה מוכיח שזה שקר ותעמולה לאש"ף, ועוד הפעם שקר (אולה! אולה!), עבור לשלב החריג.

כאן אתה יכול לנקוט שתי עמדות: אתה יכול לומר שזה חריג ואתה יכול לומר שזה לא חריג. איך שאתה רוצה, זה לא משנה.

אתה יכול לומר שזה חריג כי הערבים התחילו. אתה יכול לומר שזה חריג כי אנחנו יהודים. אתה יכול לומר שזה חריג, כי לא ככה זה היה. אתה יכול לומר שזה חריג, כי זה שקר.

אתה יכול לומר שזה לא חריג, כי הערבים התחילו. אתה יכול לומר שזה לא חריג, כי אנחנו יהודים. אתה יכול לומר שזה לא חריג, כי לא ככה זה היה. אתה יכול לומר שזה לא חריג, כי זה שקר.

שלב שלישי

כאן עליך לקרוע באומץ את מסכת הצביעות, ההתחסדות, השקר והרמיה של כל יפי הנפש.

עליך להסביר לכולם שככה בדיוק זה היה. ככה בדיוק גירשנו את מרבית ערביי ארץ ישראל ממדינת ישראל.

אתה לא צבוע כמותם — ספר איך גורשו ערביי רמלה ולוד ויפו ועוד שלוש מאות כפרים. צרח שצריך להודות בעובדות — וזאת עובדה שככה זה היה.

שלב רביעי

בשלב זה עליך להזכיר שוב שזה שקר, כי זה לא היה ככה. זה שקר, כי זה חריג. זה לא חריג, כי זה שקר. זה לא היה ככה. זה שקר.

שלב חמישי

לבסוף עליך לעבור אל העתיד, לאור לקחי ה־עבר ויישומי ההווה.

עליך לומר שהשקר הזה, לא רק שככה זה היה, לא רק שזה היה חריג, אלא שכך צריך לעשות גם עתה וגם בעתיד.

וכאן עליך לתקוע את האמונה. עליך לומר שבלי אמונה זה בלתי אפשרי. בלי אמונה זה שקר. בלי אמונה זה חריג. בלי אמונה זה עוול.

אבל לעומת זאת, עליך להסביר, אם יש אמונה — יש הכל. אם יש אמונה, זה אפשרי. אם יש אמונה, זה אמת. אם יש אמונה, זה לא חריג. אם יש אמונה, זה צודק.

לכן, עליך לסכם, יש להמשיך ולגרש את ה־ערבים מכאן, דבר שהוא תעמולה עויינת של אש"ף ושקר גס, אבל באמונה, בסדר ובניקיון. עלינו לגרש את הערבים, אבל בצורה מסודרת, כיאה ליהודים מאמינים.

הדגם כיצד יש להיכנס לכפר ערבי עם ספר תורה ובריקודי הורה. הדגם כיצד יש לגרש ערבים ב־אוטובוס ממוזג, עם כוס קפה לכל אחד, עם לחמניה, עם מכתב הסבר, עם סוכריות לילדים.

כי צדיק באמונתו יחיה, ובאמונתו יהרוג.

ומה אומרת הביקורת על...

תכנית השלום

מאת מנחם בגין ובבימויו

... יש ... בזה ... משהו ...
(ג'ימי קארטר)

... מוח ... שכל ... אחד גדול ...
(זביגנייב בז'ז'ינסקי)

... נאה ... האין זאת?
(ג'יימס קאלאהאן)

... צעד קדימה ... אני צינצנת ...
(ניקולאי צ'אוצ'סקו)

... חיובי ... עבור ...
(הלמוט שמידט)

... בהיר ... נאה ...
(חזאי מזג האוויר)

הביקות גמרה את ההלל —
ומי שאומר ההיפך — סתם מיילל

3

קובי ניב

הבהרה

מאחר שאני, כידוע, הוא זה האשם בכך שמניחים פצצות ברחובות; מאחר שאני, כידוע, הוא זה שבגללו ישראל מבודדת בעולם; מאחר שאני, כידוע, הוא זה שבגללו יש (או אין) בעיה פלסטינית; מאחר שאני כידוע, הוא זה האשם בכך שתהיה מילחמה; מאחר שאני, כידוע, הוא זה שבגללו אתם לא מצליחים לגמור את החודש; מאחר, שאני, כידוע, הוא זה האשם בשיבושים החלים בתחבורה הציבורית; מאחר שאני, כידוע, הוא זה שבגללו יש צרות בארץ — מאחר שכך, הריני להבהיר שאני מתכוון לנסוע הקיץ לחוץ־לארץ, ואז תיכף המצב ישתפר והכל יהיה בסדר.

תרומות לשיפור המצב מתקבלות בברכה.

מערכת.

מה הם רוצים?

תחרגו אותי אם אני מבין מה הם רוצים.
הם לא רוצים שיהיו כאן רוסים.
הם לא רוצים שיהרגו אותי בנשק רוסי.
הם רוצים שיהיו כאן אמריקאים.
הם רוצים שיהרגו אותי בנשק אמריקאי.
הם לא רוצים שיהרגו אותי בנשק אמריקאי.
הם רוצים שיהרגו אותי בנשק סובייטי.
הם רוצים שיהיו כאן אמריקאים ושיהרגו אותי בכל זאת בנשק רוסי.
העיקר שיהרגו אותי, אם אני מבין מה שהם רוצים.

ח"כ – ד"ש

אליהו כלומיהו

ח"כ – ד"ש

צעצוע חדש מתוצרת ד"ש — חבר־הכנסת שאין לו דיעה

נחום־תקום בפוליטיקה — צעצוע חדש מתוצרת ד"ש

ח"כ אליהו כלומיהו — נחום־תקום ח־ד"ש

נשאלת השאלה — מה אני נטפל למר אליהו? מה אדון אליהו עשה לי? למה אני לא נותן צ'אנס לח"כ אליהו? למה אני תמיד כזה? — אז אני אגיד לכם: ביום שישי שמעתי בגלי צה"ל ראיון עם הח"כ המיועד אליהו, והבנתי אדם פשוט לא היתה לו דיעה בשום עניין. זה היה ממש מדהים. אבל אולי זה מה שנדרש היום מחבר־כנסת. למה הצטרף לד"ש — בדיוק הקימו אותה, והוא רצה משהו. מה בענייני מצוקה — צריך לעזור, אבל לא במשאבים, אולי לא צריך לעזור, אלא לכוון, ואולי בכלל. ומה בכלכלה — בזה הוא מבין והוא יכול לתרום. ובנושא השלום — הוא צריך לבדוק. ובעניין המדיניות הכללית — הוא לא יודע. אבל הוא מניח שהוא מרכז ליברלי. נו, אז מה אתם רוצים שאני אעשה?

בסימן 80 שנה לקונגרס הציוני
במלאות 30 שנה לעצמאות ישראל
ולכבוד הקונגרס הציוני הכ"ט

ייערך בירושלים ברוב עם

ביזיון אור־קולי ענק

הממחיש בצליל, באור, בצבע ובכסף את תולדות הציונות

מחזון להגשמה

מבנימין זאב הרצל לסמי פלאטו־שרון

כרטיסים ניתן לגנוב בכל מקום

אני גנב?! – אני ציוני!

אף אחד לא יכול לשיר כמו מיכל טל
חוץ מהסטריאו שלה.

מיכל טל אוהבת מוסיקה טובה. קל לנחש זאת.

קל גם לנחש שלגבי מיכל טל פירוש הדבר הנאה כפולה:
כזמרת מצליחה בעלת קול מיוחד ונעים אוהבת מיכל גם לשמוע וגם להשמיע את השירים האהובים עליה.

National

צעד קדימה אל המחר.

S.G. 2650

מגבר 60 וואט• רדיו AM/FM/FM/ Stereo
טייפ דק סטראופוני עם תא קסטות הידראולי•
פטיפון אוטומטי• זוג רמקולים 2Way משובחים.

"כשאני רוצה לדעת כיצד שומע אותי הקהל באולם אני מעדיפה להאזין במערכת הסטריאו S.G. 2650 של נשיונל. אני פשוט מכניסה קסטה לטייפ הסטריאופוני, לוחצת על כפתור ובבת אחת אני שומעת את עצמי שרה בקול צלול, ברור, וחד בדיוק כפי שהוא נשמע בהופעה חיה".

אולם, מיכל טל איננה מאזינה רק לעצמה. כזמרת מקצועית היא אוהבת שירי עם ובלדות מכל העולם.

"עם נשיונל", אומרת מיכל, אני מאזינה למוסיקה הנפלאה הזאת ומרגישה כאילו קֶאט סטיבנס, דון מקלין או ג'ון בֶּאֵז נמצאים בחדר האורחים שלי".

וכדי לארח את מיכל טל בחדר האורחים בבית צריך לעשות בדיוק מה שמיכל עושה בעצמה. להאזין לה במערכת הסטריאו S.G. 2650 של נשיונל.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

בתיקו של דוב שילנסקי לא היתה פצצה

וראש ממשלת נורבגיה התחלק בחשבון הארוחה עם פרס

■ הדו־קרב המילולי בין שני המתחרים על ראשות עיריית תל־אביב כבר החל. הראשון ששלף את חרבו היה מועמד המערך לתפקיד זה, **ארתור** („היפה") **בן־נתן**. כשנשאל בראיון טלוויזיה מה דעתו על מתחרהו, ראש־העיר הנוכחי, **שלמה** („צ'צ'") **להט**, אמר עליו ארתור: „הוא יכול להיות מיספר שניים מצוין, אבל לא ראש־עיר. הייתי מוכן לקבל אותו כסגני." הגיב על כך צ'צ': „כמה חבל ש־אני לא יכול לומר אותם הדברים על ארתור."

■ ח"כ **גאולה כהן** אינה זוכה לאהרונה בפופולריות ב־קרב חברי־סיעתה בכנסת. היא שבוע טענה בישיבת הסיעה כי ראש־הממשלה יורה מהמותן. התפרץ ח"כ **אמנון לין**: „גאולה, אם לא תפסיקי את לירות על ראש־הממשלה בכל פעם שאת פותחת את הפה, המצב יגיע לידי כך שלא נוכל לשמוע אותך יותר!"

■ אל ח"כ כהן מתלווה לעיתים קרובות לכנסת בנה, **צחי**, הלומד באוניברסיטה העברית בירושלים.

■ תקרית בלתי־נעימה אירעה לח"כ **דוב שילנסקי**, ולדובר־הליכוד, **צבי אייל**. השניים ישבו במינזון־הכנסת ושוחחו, כאשר הגיע למקום ח"כ **אברהם מלמד** וביקש משילנסקי להצטרף אליו לישיבת הוועדה למינוי שופטים. שילנסקי לקח את תיק הג'יימס בונד שלו ומיהר לישכת שר־המישפטים, **שמואל תמיר**. כשהגיע ללישכה פתח את תיקו וגילה, לתדהמתו, כי התיק אינו שייך לו. הוא מיהר לסגור אותו. ניידת מישטרה הוזעקה מיד למישכן הכנסת, כדי לבדוק היכן נעלם התיק של שילנסקי. הח"כ, שהביא בשעתו בתיקו פצצה למישרד החוץ בירושלים, כמחאה נגד השילומים מגרמניה, וישב בשלכך במאסר, טען כי הוטמנה פצצה בתיקו. רק כאשר הגיע צבי אייל לביתו שברעננה וגילה בתיק, שהיה ברשותו, מיסמכים של שילנסקי, נפתרה התעלומה. הוא מיהר לטלפן ללישכת שר־המישפטים, והניידת נשלחה בחזרה לבסיסה.

■ כאשר התבטלה ישיבת סיעת־הליכוד בכנס עם שר־האוצר **שימחה ארליך**, החליטה הנהלת הסיעה שלא לזרוק את עשרות הכריכים שהוזמנו לישיבה לפח, והודיעה לח"כים מטעם הליכוד כי במיזנון מוצבת עגלה עם כריכים שעלתה מאות לירות, והם מוזמנים לחסלה. אל המיזנון נכנסה ח"כ **שולמית אלוני** וראתה ח"כים מהליכוד זוללים סנדוויצ'ים. „מה זה, בחינם?" שאלה אלוני, וכשנאמר לה כי הסנדוויצ'ים מיועדים לח"כים מהליכוד אמרה: „אם כך, זו מיצווה לאכול על חשבון הליכוד." לקחה שני מגשים עמוסים והעלתה אותם ללישכתה.

■ כשנפגש **שימעון פרס** עם הנשיא המצרי **אנואר אל־סאדאת** בזלצבורג, שאל אותו פרס מה פשר ההתבוודדויות שלו לפני קבלת הכרעות גורליות. השיב סאדאת: „אני אסיר עולם, אסיר החיים, תמיד מוקף המונים, ואילו המכניזם של קבלת ההחלטות מחייב שקט והתבודדות."

■ כשיצאו פרס וסאדאת למסיבת העיתונאים בטירת קלאסרהיים, הבחין סאדאת כי פרס יצא ללא מעיל עליון. הוא הציע לפרס לחזור למלון כדי לקחת מעיל. פרס אמר שאין צורך. אמר לו סאדאת: „כמה טוב לך שאתה צעיר. אני הזקן סובל מאוד מקור." פרס צעיר מסאדאת בשש שנים.

■ ראש ממשלת אוסטריה, **ברונו קרייסקי**, סיפר לשימעון פרס, בפגישתם, כי בכל בוקר, בין השעות שמונה לתשע, הוא עונה בטלפון לכל אזרח הפונה אליו.

■ קרייסקי גם הזמין את מישלחת האיחוד הסוציאליסטי, מיפלגת השלטון במצריים, ובראשה המזכ"ל **פואד מוחי־אל־דין**, ראש מישלחת מיפלגת־העבודה, בראשות פרס, לארוחת־ערב משותפת במלון זאהר. בעוד שתי המישלחות וקרייסקי סועדים את לבם באולם המפואר של המלון, אירחה רעייתו של קרייסקי, **ורה** את אנשי הביטחון המתלווים אל שימעון פרס במיסעדת המלון. בתום הארוחה קרא קרייסקי לרב־המלצרים, ביקש את החשבון, הוציא כסף ושילם עבור הארוחה מכיסו.

■ בהמבורג נפגש פרס עם ראש ממשלת נורווגיה, **ויקטור נורדלינג**, לארוחת־בוקר. פרס רצה להזמין את נורדלינג לארוחה, אך זה סירב ואמר: „כל אחד ישלם בשביל עצמו."

■ הטלפון האדום של גלי צה"ל היה הראשון שפירסם את הסקופ על מיבצע השתלת־הלב, שביצע הפרופסור **מוריס לוי** בצעיר בן 21. האחראי על הטלפון האדום, העיתונאי **צבי ריכמן**, קיבל קריאה טלפונית מאיש המעורב בענייני רפואה, ובה הידיעה על ההשתלה ועל מועדה, שם תורם־הלב ושם האיש שבלבו בוצעה ההשתלה. רימון ניסה להשיג בטלפון את הפרופסור לוי, ובמשך שעתיים רצופות התחמקה מזכירתו מלקשר ביניהם. לבסוף ניסה רימון להשיג את הפרופסור **אנציו פרפריו**, מנהל בית־החולים ביליינסון, שם בוצע הניתוח, אך גם זה התחמק. הוא טילפן לכתב גלי צה"ל **צבי שפירא**, ביקש ממנו לתפוס את פרופסור סרפדיו בבית־החולים, ולנסות לאמת את הידיעה. הפרופסור התחמק, ורק לאחר שצבי שפירא מסר לו את כל המידע שבידי גלי צה"ל הסכים לאשר את העובדה כי אכן בוצעה ההשתלה, אך ביקש למסור כי הניתוח בוצע בבוקר של אותו יום, ולא את התאריך המצויין של ההשתלה. כן ביקש את דחיית פירסום הידיעה. פרופסור סרפדיו סירב להסביר מדוע הוא מבקש לא לדייק בתאריך ההשתלה. הסיבה המשוערת: כדי שמישפחת בעל הלב השתול לא תוכל לזהותו.

■ בכנס של ראשי ערי־פיתוח וחברי־כנסת אמר ראש עיריית טבריה, **משה צחר**, כי הוא מקווה שכאשר בבחירות הבאות יחזור המערך להיות בממשלה, תיעלמנה כל אותן בעיות שנוצרו בעיקבות עליית הליכוד לשילטון. קרא לעברו ח"כ **חיים בר־לב**: „אחרי הממשלה הזאת, תהיה זו בושה להיות בממשלה."

■ מי שהיה ממונה על עידוד הסרט הישראלי, **בועז אפלבאום**, טוען שאילו היו הופכים את ח"כ גאולה כהן לאבקה, היא היתה יכולה להיות תרופה נהדרת נגד יצר הרע.

■ מאז סילק שר־האוצר את עוזרו, **סמי טוויג**, מתפקידו, חיזרו צעירים רבים

פארה פוסט

המלאכית של צ'ארלי, נוטלת חלק בסידרת־טלוויזיה חדשה. פוסט, נשואה לאיש מיליון הדולאר לי מייג'רס, מגלמת בסידרה תפקיד של אופנאית־מירוץ, ולמרות הסיכון שבצילום סצנות־הרכיבה על אופני־המירוץ, סירבה לקחת כפילה, ומבצעת את הסצנות בעצמה.

רונית רינת

מלכת היופי לשעבר, שנישאה לגניקולוג אמריקאי והמתגוררת עימו ועם שלושת ילדיהם בלוס־אנג'לס, הגיעה לביקור־מולדת בישראל. אחרי שביקרה את מישפחתה בחיפה, מיהרה להגיע לתל־אביב, וכאן נראתה בכל מרכזי הבילוי. היא סיפרה כי בלוס־אנג'לס יש לה בוטיק בשותפות עם צמד הספרים סמי ועליזה זלצר, וכי אין בדעתה לשוב לישראל.

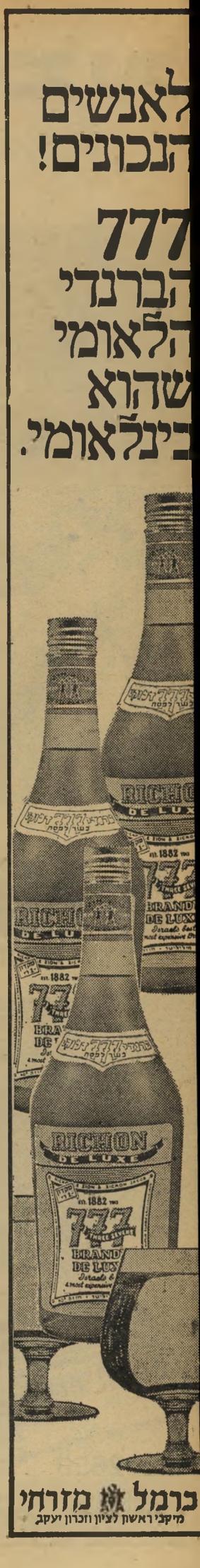

אנשים

אחרי השר בתיקווה לזכות ב־תפקיד. מי שזכה בו לבסוף הוא **אהרון צוקר**.

■ שר־התעשיה־המיסחר־והתיירות, **יגאל הורביץ**, אמר השבוע כי הבנקים הם כריחיים על צוואר התעשיי־נים. יו"ר מועצת־המנהלים של בנק הפועלים, **יעקב לווינ־**

סון, לא שתק לשר והגיב על דבריו: „הורביץ מדבר שטויות. הוא בכלל בא מכוכב אחר, מנוגה." נוגה הוא שם בית־ההרושת שבבעלות השר.

■ ראש עיריית קריית־שמונה, **אברהם אלוני**, ני־סה להיפגש עם השר הממונה על אזורי־הפיתוח, השר יגאל הורביץ, ולא הצליח להגיע

עדי אמוראי נמנה גם הוא על קבוצת חברי־הכנסת גולדברג, שהשתתפה בתצוגה, עשתה לח"כים הצגה שלמה, כשהיא מעוות פרצופים. עדי אמוראי (משמאל) פרץ בצחוק רועם, וחלי, כאשר הבחינה בצלם, עשתה פרצוף של ילדה טובה ירושלים.

גד יעקובי שר־התחבורה לשעבר וח"כ בהווה, ביקר ביחד עם קבוצת חברי־כנסת בתצוגת אופנה מיוחדת שאורגנה לכבודם לרגל שבוע האופנה הישראלי. יעקבי התקנ בדוגמניות, קם ודיגמן בתצוגת אופנה לצחוקם של הח"כים. משמאל צוחק ח"כ מיכה חריש

חיים טופול הגיע לישראל לחופשת־מולדת ולביקו משפחתו, המתגוררת ברחוב דב הוז, הו לקח את ידידו, האלוף אברהם („אברשה") טמיר, לשבוע־האופנ במלון „הילטון". השניים עברו מחדר לחדר, ואף ירדו למיסעד המלון, שם סעדו את לבן הדוגמניות שנטלו חלק באירוע. אמ טופול: „וואלה, תענוג לשטוף את העיניים במראה המשגע הזה.

אליו. אחרי שנדחה על־ידי הורביץ בלך־ושוב, פנה אלוני אל ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, ביקש שיסדר לו פרו־טקציה אצל הורביץ. רק אז נפגש איתו השר, וראש לישכתו של בגין, **יחיאל קדי־שאי**, טילפן כדי לוודא שאכן הפגישה התקיימה.

■ הקומיקאי האידישאי **שימעון דז'יגן** בא לבקר את ראש־הממשלה בלישכתו שב־ירושלים. כשיצא מהמישרד, פגש בשר־ללא־תיק **חיים זנ־דאו**, ואמר לו: „חיים לנדאו, זה נורא, הפסקת להצחיק!" השיב לו לנדאו: „מה עשי־תי?" דז'יגן: „זהו, לא עשית שום דבר, אז אין יותר ממה לצחוק."

■ „תני לי ארבעה חודשים כדי להתאושש מהשוק שגרמה לי העיתונאית האמריקאית **מארי בנר**, ואז אדבר

עמליה דיין נכדתו של שר־החוץ משה דיין, בתם של אסי ואהרונה דיין, שימשה בשבוע האופנה כדוגמנית־צילום. הרקדנית תמי פסחוביץ', ידידתה של אהרונה, החליטה לחפוך למעצבת אופנת־ילדות, וביקשה מעמליה להצטלם עבורה כדי לעזור לה למכור את הבגדים. אחד הקניינים הישראליים, שהגיע לחדר־התצוגה וזיהה את הגברת דיין הצעירה, אמר לתמי: „אם תגידי לקניינים הזרים שזו הנכדה של דיין, תייצאי קרוב לוודאי במליוני דולארים."

איתך!" אמרה **לאה רבין**, רעיית ראש־הממשלה לשעבר, לכתבת שביקשה לראיין אותה. לאה ו**יצחק** נאותו להתראיין על־ידי העיתונאית האמרי־קאית עבור השבועון ניו־יורק מגאזין. הם פתחו בפני העתו־נאית את ביתם ואף אירחו אותה לארוחת־ערב. התוצאה: כתבה שנראתה להם מרושעת וציבית. העיתונאית האמרי־קאית סיפרה בכתבה כי רבין נזכר בעצב כיצד, בעת שיחות־השלום שבהן השתתף, נערכו הפגנות ליד ביתו, ואילו מנחם בגין מכונה, לדברי רבין, „נסיך השלום". הכתבת גם מצטטת את הגברת רבין, ה־מספרת רכילות על הבגינים, שהועברה לה על־ידי עוזרת־הבית שלה, **רחל**, שהיא כעת עוזרת־הבית של מישפחת בגין בבית ראש־הממשלה בירושלים. לדברי לאה רבין אמרה העו־זרת כי אין מה לקנא במישפחת בגין. לאה רבין, לפי הכתבת, טוענת כי בגין „חוטף הכל", הולך לכל התונה ולכל עיירת־גבול, „כדי שאם ימות מחר ידע שהספיק את הכל." כשלאה רבין שאלה את בעלה איך מוצאת חן בעיניו הפשטידה ש־הכינה במכונה מיוחדת, שנש־

לחה אליה מחו"ל, ושעבור שילמה מכס בסך 50 לירו בילבד, העיר לה רבין בחיוך „אני שמח שלא נתפסת!"

■ חברת־הכנסת **צ'ארק ביטון** ומזכיר הפנתרים הש חורים **מני כהן** חזרו מביקו בגורווגיה, שם שהו כאורח המיפלגה הקומוניסטית הנורו גית. כשנשאל ביטון איך בילו השיב: „רזיתי בחמש קיל לא אכלתי שום דבר. כל הזמ נתנו לי לאכול חגבים, משד עם כל מיני רגליים." ביט התכוון לחסילונים (שרימפס הוסיף הח"כ: „ביקשתי סנד ויץ'. הביאו לי חתיכת בש גדולה עם פרוסה דקיקה ש לחם. הלכנו למיסעדה, הזמנו משהו שקרו לו רוסט־ביף. כש הגיע, ראיתי שהוא לא מבוש בסנים בכלל. שלחתי את המלצ שיטגן לי אותו. הם אוכלי שם בשר חי. חזרתי לישרא מת מרעב."

■ פנתר שחור אחר, **סע־דיה מרציאנו**, איש של עבר לאירוח. הוא מנהל עכש את בית האמנים בירושלים, ל הוא מקום־מיפגש של הבוהמ

יצחק בן־אהרון: סבא כמיקצוע עיקרי בחיים

יצחק בן־אהרון עם בנו יר"ב ואשתו מרים: ב־1940 וכיום (למטה)

הסב ונכדו חג'

הסב ונכדו יגאל

למרות שעברו כבר ארבע שנים מאז פרש מפעילות פוליטית, מתקשה עדיין יצחק בן־אהרון, מי שהיה שר־התחבורה בממשלת בן־גוריון, ומאוחר יותר מזכ"ל ההסתדרות, להסתגל לחיי פרישה.

הוא אמנם נהנה מהשקט ומהנוף הירוק של קיבוצו, גיבעת־חיים (מאוחד), וגם חמשת נכדיו גורמים לו הרבה נחת, אבל קשה לו להתרגל למצב של משקיף־מן־הצד. „יש משהו שעוד מגרה לפעול ולהשפיע בחיים הפוליטיים," הוא אומר, „הכתף מרגישה שחסר לה משא. אני לא יכול להיות אדיש למתרחש מסביב. מה לעשות, האיכפתיות היא עמוק בדם."

בן־אהרון נראה צעיר בהרבה מגילו, 72. עיניו כחולות, ומבטן עירני וחודר. שלושה ימים בשבוע, שבע שעות ביום, הוא עובד בפרדס, בקטיף־תפוזים, או בסידור חדר־האוכל. את שלושה הימים הנותרים הוא מקדיש למה שנקרא בפיו „פעילות ציבורית" — עבודה במזכירות הקיבוץ ובמרכז המיפלגה, ומתן הרצאות בסמינריון של הקיבוץ המאוחד באפעל ובסמינרים של מדריכים בתנועות־הנוער. מכונית ה„אסקורט" הצמודה מסייעת לו מאד בכך.

אחרי שבמשך שנים רבות היה לו רק מעט מאד זמן להקדיש למישפחה ולבית, יש לו עכשיו כל הזמן שבעולם לנסות למלא את החסר, ולבלות בחברת אשתו מרים, שני בניו יריב וישעיהו, וחמשת הנכדים, בניו של יריב. האשה ושני הבנים קשורים בסמינר אורנים — מרים מלמדת שם סיפרות, יריב בן ה־43, חבר גיבעת־חיים גם הוא, משמש שם כמורה למקורות ישראל וישעיהו בן ה־23, עדיין רווק לומד שם ביולוגיה ומתגורר במקום.

„להיות סבא זה מעמד שכולו עונג, ללא אחריות," מצהיר בן־אהרון, תוך כדי ישיבה על הדשא שליד חדרו, כשחגי הקטן בזרועותיו. כאשר אינו עסוק בלפנק את הנכדים, חוא שקוע בתחביבו האחד והיחידי, הקריאה. סיפרייתו, התופסת קיר שלם בחדר, עמוסה סיפרי הגות, פילוסופיה, ביוגראפיות ושירה.

למרות עצלנותו בכתיבה הוא התיישב בבוקר ה־18 במאי ליד השולחן והחל כותב, בכתב־יד, בצורה אינטנסיווית, כשהוא כופה על עצמו שעות־כתיבה אחדות מדי יום. המהפך הפוליטי עשה לו משהו. השר־לשעבר לא יכול עוד לסכור את המילים בקירבו.

כעבור חצי־שנה זכה לראות את הכתוב בצורת ספר (בהוצאת הקיבוץ המאוחד). ליצירתו קרא בעין הסערה, והוא מגדיר אותה כ„פרקים במאבקי דורי, מעין אוטוביוגראפיה פוליטית וחברתית לסיכום חמישים שנות פעילות פוליטית וסיכום התפתחותה, צמיחתה וכיבושיה של תנועת הפועלים הארץ־ישראלית." מקור שמו של הספר הוא ב„עידן הסערה שבו נבנתה המדינה, סערה של ארבע מילחמות, בתאוות־יציחה גדולה, ולצערי — תוך עיוותים חמורים."

חברי מזכירות הקיבוץ המאוחד הציעו לו לרוץ לכנסת התשיעית, אבל בן־אהרון דחה את ההצעה, באומרו שצריך לפנות את המקום לצעירים. את הקולגים־לשילטון מאותם ימים הוא רואה — „כמה זה עצוב" — רק כשהם מגיעים להלוויות, כמו זו שהיתה באחרונה, של חברי־הכנסת לשעבר יזחר הררי.

ליצחק בן־אהרון יש סיפוק רב מחייו בהווה, אבל הוא נאלץ לחודות שזהו „סיפוק בערבון מוגבל."

אפריים קישון: צורף ופסל מתכת מדופלם

אפריים קישון היה יכול להתקבל לאוניברסיטת בודפשט על־סמך תוצאות מיבחני־המישכל שעבר. אבל כאשר נאמר לו: „מצטערים, יהודי, אתה יכול להיות רק צורף או יצרן־מיטריות," היפנה ההומוריסט־לעתיד את מירצו בכיוון הצורפות ופיסול־המתכת.

המיקצוע של אז הפך כיום תחביב, וקישון (53) יכול בשקט להגדיר את עצמו כ„אמן על רמה מאד גבוהה," תוך כדי הצגת עבודות־התבליט שלו, ריקועי־מתכת, סיכות־קישוט מכסף, זהב ואמייל, וכן וריאציות מיניאטוריות על ציורים שהוא אוהב, כמו ראש־אשה של יוסלה ברגנר. אחרי שהוא משקיע מאמץ, מחשבה וזמן יקר, שאותו הוא „גונב" בין כתיבת מחזות, בימוי סרטים ונסיעות בעולם, אין פלא שקשה לו להיפרד מן היצירות שלו.

ריקועים של קישון

בדירתו המרווחת באפקה יש לו בית־מלאכה מושלם לצורפות, כולל שני ארונות־ברזל גדולים, הדחוסים בכל הכלים והחומרים האפשריים הנחוצים באומנות זו.

„זהו מיקצוע עתיק־יומין, חהולך ונעלם מן העולם," אומר האיש הממזג מזה שנים רבות את האמנות

קישון מלחים את שרשרת־הזהב של בתו

קישון, רננה ועמיר

עם האומנות, „כימעט שאין עוד לקוחות לעבודות צורפות. על גביע יפה, למשל, צריך לעבוד שנה שלמה. לא נותרו הרבה מלכים ונסיכים היכולים להזמין את הדברים האלה, והמעט שנותרו הם לא־כל־כך עשירים..."

אשתו של קישון, שרה, ובתו הצעירה, רננה בת ה־9, אינן צריכות לדאוג כאשר אחד מתכשיטיהן נשבר או נקרע — טיפול קצר בבית־המלאכה מחזיר לחפצים הפגומים את צורתם המקורית.

העבודה היפה ביותר שעשה אפרים קישון אי־פעם היא לדבריו, מגש־כסף בסיגנון סיני, עם הרבה דרקונים ועיטורים עדינים. יצירה זו, כרבות אחרות שעשה עוד בהונגריה, אינה נמצאת ברשותו. „הכל נשאר שם," הוא אומר בצער, „שמחתי רק שיכולתי לצאת משם בשלום."

פרופ' יואש ועדיה:
ארבעה סוסים, ארבעה בנים

המדען הראשי ועדיה עם סוסתו מצדה ובנו מיכה (12)

הפרופסור יואש ועדיה, המדען הראשי במישרד־החקלאות וראש מינהל המחקר החקלאי, חזר לאהבת־ילדותו — הסוסים — לפני ארבע שנים, כאשר בנו הבכור ראה בשדה הסמוך לביתם סוסה לבנה, והתאהב בה ממבט ראשון. כיוון שבאותו שבוע חגג הנער את הבר־מיצווה שלו, נענה האב לבקשה, ניגש לבעליה של הסוסה וקנה אותה מידיו.

כיום חולקת הסוסה, מצדה, את האורווה המטופחת שלה (הנראית מבחוץ כמו חדר־מגורים לכל דבר) עם שלושה סוסים נוספים: פאבי, נבוב (מתחרז עם „הופ") וסהר. לפני שבוע הצטרף למישפחה סייח ענוג, שזכה בשם המחייב חואנטורנה, על שם אחד מאלופי־העולם בריצה. בלי כל קשר לארבעה הסוסים באורווה שבחצר ביתם, בגני־יהודה (ליד סביון), מגדלים יואש ועדיה ואשתו מרי ארבעה בנים: יונתן (17), גיל (16), גיא (15) ומיכה (12).

הפרופסור בן ה־46, צבר, בן למישפחת חקלאים מחדרה, התקשר לסוסים עוד בילדותו. שישה הסוסים במשק של הוריו נועדו, בראש־ובראשונה, להיות בהמות־עבודה. אז לא חשבו על גידול סוסים למטרות בילוי בלבד, אבל מצאו די זמן גם לכך.

גידול סוסים איננו תחביב יקר, לדברי הפרופסור ועדיה. „אם יש מקום להחזיק אותם, אין בעיות," הוא אומר, „זה כימעט לא עולה לנו דבר. הסוסים יוצאים למירעה בשדות של השכנים, והבנים מטפלים בהם באהבה — רוחצים אותם, מוציאים את הזבל ודואגים להם. זהו תחביב נעים ובריא, שגם מחנך את הבנים לסדר ולאחריות."

מרי, שהתוודעה לסוסים בצעירותה, בארץ מולדתה אנגליה, נוטלת חלק בפעילות המישפחתית, הכוללת טיולים ארוכים, טיולים על גב הסוס בפרדסי הסביבה, ותרגילי אילוף.

יואש ועדיה מכנה את הסעיף האחרון „אמנות הרכיבה", ומפרט: „מאלפים את הסוס לעשות ביצועים מסויימים — הליכה ישרה, סיבובים לפי רצון הרוכב, ריצה בקצב מסויים ושליטה על הקצב מבלי שיראו מה עושה הרוכב. החוכמה היא להגיע למצב שבו הרוכב והסוס הם גוף אחד."

השרים שלא שרתו בצה"ל

מעולם לא היתה בישראל ממשלה שכה רבים מחבריה חייבי־הגיוס הצליחו להתחמק משרות מלא בצבא ישראל כמו ממשלת בגין. „העולם הזה" ממשיך לחשוף את עברם הצבאי

לא שירת, כי לא אהב את בן־גוריון

שמואל תמיר במדים ה־יחידים ש־הוא רשאי ללבוש, חולצה לבנה שעליה סמל האצ"ל וכומתה עם אותו סמל, בטכס העלאת עצמות זאב ז'בוטינסקי לארץ.

א חד מגדוזי המומחים ליחסי־ציבור בישראל הוא שר־המישפטים, שמואל תמיר. אין פרק בחייו של תמיר שלא קיבל פירסום אדיר בכל כלי־התיקשורת. הוא לא רק מנצל את תולדות חייו להשגת פרסומת עצמית, אלא פונה אף אל מיש־פחתו העניפה כדי לצאת נשכר מן הפיר־סום שלה.

עד היום חותם תמיר את שמו באופן הבא: שמואל מ. (משה) תמיר (כצנלסון). אביו, ד"ר ראובן כצנלסון, היה אחד הרופ־אים והעסקנים הרפואיים המכובדים ביותר בירושלים. אמו, בת־שבע כצנלסון, היתה חברת־כנסת מטעם הציונים־הכלליים. סבו אבי אמו, היה ציר קונגרסים ציוניים רבים. דודתו היא רחל שז"ר, רעיית נשיא הכ דינה השלישי, ואילו גיסו הוא המשורר הלאומני אורי־צבי גרינברג.

כאשר הושבע שמואל תמיר כשר ב־ממשלת ישראל, היה נוסח השבועה שלו שונה משל האחרים. בעוד שכל שר הציג עצמו כפלוני בן פלוני ופלונית הוסיף תמיר, בצד שמות הוריו, גם: „אבי דויד." דויד־דוב, בנו של תמיר, היה טייס בחיל־האוויר וניספה בתאונת מסוק בשנת 1971.

תמיר מסור לזיכרו של בנו הטייס. בווי־לה שלו, בהרצליה־פיתוח, השתמר חדרו של דויד כפי שהיה בחייו, והחדר הפך מיקדש־מעט לבני מישפחת תמיר. אורחים הבאים לבית התמירים מובאים לחדרו של דויד, שהוא מעין מוזיאון בזעיר־אנפין, ומוזמנים על־ידי השר גם לשכב על מיטתו של דויד, בידי תמיר קסטות ובהן מאות שעות־הקלטה של שיחות והספדים של ידידיו־לנשק של דויד, חבריו מבית־הספר, מוריו וידידי האב עצמו שהכירו את דויד. כאשר, לפני שנים אחדות, נגנבו סירטי־הקלטה בפריצה שנערכה בבית תמיר, היה זה אסון למישפחה. תמיר גאה בעבר ה־קרבי של בנו, שנפל למען המולדת.

אולם לא רק לזיכרו של הבן מסור תמיר, אלא גם לעברו הצבאי של אביו, הד"ר ראובן כצנלסון. כשתמיר מדבר על אביו, הוא אינו מזכיר את הצלחותיו הפוליטיות ואת עסקנותו רבת הפעלים. הוא מספר כי האב היה חבר ההגנה העצ־מית בזלוטונושה, ברוסיה הלבנה, ונפצע בעת הגינו על יהודים בפוגרום שנערך שם בשנת 1905. תמיר גאה בעובדה ש־אביו הכיר את יוסף טרומפלדור באלכס־נדריה, התנדב לגדוד נהגי־הפרידות של טרומפלדור בגליפולי וגילה אומץ־לב רב. ראובן כצנלסון שוחרר, עם פירוק הגדוד, בדרגה הגבוהה של סרג'נט־מייג'ור.

תמיר גאה בעבר הקרבי של אביו, ר־מסור לזכר העבר הקרבי של בנו. אך הוא אינו יכול להתגאות בעבר הקרבי של עצמו. אין לו כזה. שר־המישפטים, שמו־אל תמיר, מעולם לא שירת בצה"ל.

השתדלן של המחנה

ב מיוחמת־השיחריר היה תמיר בן 25 וכשיר לשירות, לכל הדיעות. למרות זאת, מעולם לא לבש את מדי צה"ל.

הוא נולד בשנת 1923, בשכונת היוקרה של ירושלים, רחביה, ולמד בגימנסיה רחביה המהוללת. הוא גדל בבית שאכל, שתה ונשם פוליטיקה. כשהיה ילד בן עשר התפוצצה פרשת רצח ארלוזורוב. דודו, יוסף, נעצר אז כחשוד בהשתייכות ל־ברית הביריונים, ואילו דודו אברהם תמך במסע האנטי־רוויזיוניסטי של מפא"י דאז.

תמיר הושפע דווקא מדודו יוסף, וכבר בגיל 15 הצטרף לשורות האצ"ל. לדבריו היה חבלן, אם כי סירב להצביע על פעו־לות שבהן שימש כחבלן בפועל. אחר־כך היה למפקד עורפי של שירות המודיעין של האצ"ל בירושלים, למפקד הנערים ה־מתגייסים של האצ"ל ולבסוף סגן־מפקד־פלוגה.

בפעם הראשונה שבה נעצר על־ידי ה־בריטים היה זה כשמישהו טען, כנראה אחרי ששמע זאת מפי תמיר עצמו, כי הוא מפקד בית־הספר לקציני האצ"ל בירו־שלים. כשהתברר לבריטים כי אין זה נכון, שוחרר. אחרי פיצוץ מלון המלך דויד בירושלים, הטילו הבריטים עוצר ו־ערכו מעצרים נרחבים. תמיר היה בין אלה שנעצרו. אחרי בדיקה שיחררו הבריטים את העצורים הלא־חשובים. תמיר היה בין המשוחררים.

בתקופה מסויימת התרברב תמיר כי הוא מפקד האצ"ל בירושלים. לדבריו היתה זו ההגנה שבלעה את הלוקש הזה והדליפה אותו לבריטים. כשהגיע תמיר לישיבה של המיפקדה המחוזית של האצ"ל בירושלים, מול בניין שנלב, המתינו לו חיילים בריטיים ועצרו אותו. הוא טולטל מבית־כלא למישנהו, וישב ימים אחדים בכל בית־כלא. עובדה זו איפשרה לו, מאוחר יותר, לפאר את האוטוביוגראפיה הרישמית שלו בשורה ארוכה של שמות של בתי־סוהר בירושלים, בית־לחם, טבריה, רמאללה ורפיח. אחר־כך הוחלט להעבירו לקניה והוא ישב תקופה קצרה בלטרון, ששימש לגביו כמחנה־מעבר.

בקניה הפך תמיר המפקח של העצירים היהודים של גילגיל, מחנה העצורים ב־קניה. היתה זו מישרה שהוכרה גם על־ידי הבריטים, של מעין מקשר בין שילטונות המחנה לבין העצירים, כשהוא מביא לפני השילטונות את בקשות העצירים, אך גם „מוריד" את הנחיות הבריטים לעצירים היהודים.

עיקרון של ביזיון

ב חודש יוני 1948, חודשיים אחרי הקמת המדינה, התקרבה ספינת־הקי־טור אושן וויינר לגמל תל־אביב. משחתת של הצבא הבריטי ליוותה אותה עד לתחום המים השריטוריאליים של מדינת ישראל. למן הנקודה שבה עזבה המשחתת את ספינת־הקיטור, ליוותה אותה עד לגמל תל־אביב הספינה בן הכט, אוניית־מעפי־לים שהפכה אוניית־הדגל של חיל־הים הישראלי.

עד כה נתגלה בסידרה זו כי:

משה ניסים: טען כי הוא תלמידישיבה, שרותו ב־צה"ל נדחה ואח"כ קוצר.

דויד זוי: לא נתקבל לצה"ל ביגיד רמת־השפיה נמוכה מדי. לא שרת כלל.

אליעזר שוסטק: לא שרת בצה"ל, שוחרר מסיבות פסי־כיטריות, ואח"כ רפואיות.

בשמיים חגו מפציצים מצריים. ליד קיבוץ נגבה געש הקרב הדרומי הגדול. במרכז הארץ כבשו כוחות צה"ל את לוד ורמלה.

האנשים שניצבו על סיפון האושן וורייג'ר לא יכלו שלא לראות את המפציצים המצריים באוויר, ושמעו על קרבות הדרום והמרכז. הם גם הבחינו בגופה החרוך והמופצץ של אלטלנה, אונייתם־הנשק של האצ"ל, שרק כמה ימים קודם־לכן הופגזה על חוף יפה של תל־אביב.

הניצבים על הסיפון היו נרגשים. ביניהם היה יהושע כהן, ממפקדי הלח"י ומי שאחר־כך הפך ידיד־מינו של דויד בן־גוריון וחבר משק שדה־בוקר. היו אלה עצירי הלח"י והאצ"ל שחזרו מגלות קניה.

בין העומדים על סיפון האונייה היה אף שמואל תמיר. אולם היה הבדל מהותי בין תמיר לבין שאר פדויי השבי. בעוד כולם מיהרו, מייד אחרי רידתם מן הסיפון, לרוץ לבתיהם, לנשק ליקיריהם ולהתגייס לצבא הלוחם — ואחדים מהם התגייסו עוד לפני שראו את הבית — החליט תמיר כי הוא לא יתגייס.

מאוחר יותר הסביר תמיר: „שנאתי את בן־גוריון. התנגדתי לו. אלטלנה היתה התמונה הראשונה שראיתי כאשר הגעתי לארץ. לצבא של בן־גוריון לא רציתי להתגייס."

הסבר זה נשמע כיום כתירוץ עלוב. ואפילו מגוחך. אילו היו תלמידי השמיניות כותבים היום למנחם בגין כי אין הם רוצים להתגייס לצה"ל משום שהם שונאים את עזר וייצמן, או את בגין עצמו, הם היו מוקעים מכל עבר. אולם גם אז, באווירה של אותם ימים, היתה תגובה מעין זו משונה ביותר.

האיש שלא לבש מדים

מ**בן שתמיר** היה יכול לטעון, אם כי קשה להאמין שמישהו היה מקבל טענה זו, שהתקופה בת שנה וחצי עד שנתיים, שבילה בבתי־כלא ואחר־כך בגלות קניה, מהוות שירות מספיק למולדת, אם כי זהו שירות מקוצר ללא ספק.

אולם טענה זו יכולה, אולי, להישמע כבדיחה — טובה או גרועה — מפי כל אדם אחר, חוץ מתמיר. כי בקאריירה הפוליטית הארוכה שלו היו לו תקופות רבות שבהן היה קיצוני אף יותר מבגין. תמיר היה האיש שצעק, בלהט הרטורי שלו, ולעיתים צרח ממש, כמעט תוך איבוד השליטה על עצמו, קריאות־קרב פוליטיות. תמיר תמך במילחמות — של אחרים, כמובן — בסיפוחים — על חשבון דמם של אחרים — ב„יד קשה" כלפי הערבים, ובאחזקת השטחים בכל מחיר. אולי לא רבים זוכרים זאת, אולם הוא היה האיש שטבע את הסיסמה: „שטח משוחרר לא יוחזר."

אדם כזה אינו יכול להסתפק בתקופה בת שתי עשרות חודשים שאותה בילה בגלות, נוחה ככל שגלות יכולה להיות. כי, כזכור, הוא היה ה„סופרווייזר" במחנה גילגיל, וזהו תפקיד המעניק הקלות לממלא אותו. אדם השולח אנשים למילחמה אינו יכול להסתפק בלחימה דה־לוכס מקוצרת שכזו.

לאנשי האצ"ל ולמפקדיו היו בעיות לגבי התגייסותם לצה"ל, זאת אין איש מכחיש. אולם מעטים בלבד לא התגייסו. חלקם לא גוייסו, אומנם, על־פי הוראות בן־גוריון, אולם כשירי הגיוס מצאו את הדרך להתגבר על שינאת־האחים ששררה בין שני האירגונים, שרעיון הגנת המולדת היה משותף להם גם לפני קום המדינה.

היו אנשי אצ"ל שהתגייסו כבודדים. היו כאלה שהתגייסו על פלוגתם מהאצ"ל משכבר הימים, כאשר הפלוגה כולה התגייסה לצה"ל. אולם האמתלה של לא להתגייס בכלל, בגלל יריבות בין־אירגונית, היתה המצאה בילעדית של תמיר.

אין ספק כי תמיר בוש בפרק זה בהיסטוריה שלו. בתקופות מסויימות, שבהן הדיעותיו הפוליטיות ניציות־מיליטאריסטיות קיצוניות, היה יכול הגילוי כי הוא השתמט מגיוס לצה"ל להפריע לו. כאשר נודע לתמיר, לפני שנים רבות, כי אחד העיתונים כותב את הביוגרפיה שלו, בעיקבות מישפט קסטנר, ומציין את העובדה שלא שירת בצה"ל, אם־כי לא לגנאי, הוא רץ לבית־הדפוס שבו הודפס אותו עיתון וביקש להוציא פיסקה זו מן הכתבה.

אולם גם העובדה שתמיר מתבייש בכך שמעולם לא שירת בצה"ל, לא הביאה אותו מעולם לתקן את המעוות. הוא מעולם לא פנה לשילטונות צה"ל (כמו דויד לוי — העולם הזה 2111) בבקשה לגייס אותו לפחות למערך המילואים, או להכינו לעיתות־חירום. במילחמת־השיחרור היה בן 25 והוא לא השתתף במילחמה. במיבצע קדש היה בן 33, ולא השתתף בקרבות. במילחמת ששת־הימים היה בן 44, ולא השתתף בה. רבים מבני ה־50, גילו של תמיר במילחמת יום־הכיפורים, שירתו בצה"ל — או בהג"א או במל"ח. גם במילחמה זו לא נטל תמיר חלק.

כשחזר תמיר מגלות קניה, הוא היה כבר עורך־דין. משפטים מוצלחים אחדים שלו, שהביאו לו פירסום ותהילה, וביניהם מישפט קסטנר המפורסם, הפכו אותו במהרה אחד מעורכי־הדין העשירים ביותר בארץ.

כאשר נשאל תמיר היום, שלא בכוונה לקנטרו, היכן שירת בצה"ל, הוא משיב כי בתקופת מילחמת השיחרור שהה בגלות קניה. הוא רק שוכח לציין כי חודשיים אחרי הקמת המדינה, כאשר קרבות מילחמת העצמאות היו בעיצומם, הוא היה כבר בארץ.

כאשר התבקש שר־המישפטים שמואל תמיר על־ידי העולם הזה להגיב על פרשת השתמטותו מצה"ל, סירב להשיב וביקש מדוברו לומר לכתב העולם הזה: „תכתוב מה שאתה רוצה."

צעיר ובריא

בתקופה שבה שירתו בני־גילו בצה"ל, שימש תמיר כראש מחלקת־ההסברה של חרות. בתמונה הוא נראה עם מנחם בגין (השניים יושבים על הספה), במסיבת־עיתונאים שערכו השניים בניו־יורק בשנת 1949.

האב והבן

מימין אביו של תמיר, הד"ר ראובן כצנלסון, מי שהיה גיבור יהודי בעת הפרעות ברוסיה הלבנה ב־1905 ומאוחר יותר סרג'נט־מייג'ר בגדוד־הפרידות של טרומפלדור. משמאל: שמואל תמיר בתמונה אופיינית.

הנץ

תקופות ארוכות בחייו הטיף תמיר, למרות שלא שרת בצבא, למדיניות של מילחמות, והוא שקבע את הסיסמה: „שטח משוחרר לא יוחזר."

במחנה קניה

שמואל תמיר, שלישי מימין ביום השיחרור ממחנה גילגיל בקניה. תמיר כיהן במחנה המעצר כסופרווייזר, הממונה על האסירים היהודיים והמקשר ביניהם לבין השלטונות הבריטיים. חודשיים אחרי פרוץ מילחמת השיחרור, בחודש יולי 1948, כבר הגיע לארץ. שלא כפדויי השבי האחרים מהמחנה, לא התגייס לצה"ל.

סקופ

פרטים מן הדו"ח „החסוי" של ועדת־שימרון ✱ למרות הבטחת בורג, יצטרך המפכ"ל ללכת ✱ מילחמת־הירושה החלה

תפסו את המישטרה!

„אני אתן לתבורי את כל הגיבוי," הודיע שר־הפנים, יוסף בורג, בישיבת הממשלה שנערכה ביום הראשון האחרון, כאשר הניח לפני השרים את „הדו"ח הוורוד", כפי שמכונה, בגלל צבע הנייר שעליו הוא מודפס, דו"ח ועדת שימרון לבירור נושא הפשיעה בישראל.

אולם, כבר למחרת נאלץ בורג לסגת מן ההגנה המלאה שהבטיח למפכ"ל המישטרה, רב־ניצב חיים תבורי. למקורביו במישרד־הפנים אמר: „לא תהיה ברירה, נצטרך לתת את הראש של תבורי. הסערה שה־עיתונאים הקימו יותר מדי גדולה."

ואכן, הדין־וחשבון של הוועדה, בראשותו של עורך־הדין ארווין שימרון, אומנם אינו מציין בחלקו הגלוי שמות של האשמים במצב שאליו הידרדרה המישטרה, בכל הנוגע לפשע המאורגן ולפעולותיה בכלל, אולם בחלק החסוי שלו מטיח הדו"ח ביקורת חריפה ביותר בארבעה אישים: היועץ־המישפטי הקודם לממשלה, מי שמכהן כיום כשופט בית־המישפט־העליון, מאיר שמגר; שני מפכ"לי המישטרה לשעבר, פינחס קופל ושאול רוזוליו, ובמידה מעטה יותר המפכ"ל הנוכחי, חיים תבורי.

ההתבטאויות כלפי המישטרה, כפי שהן מופיעות בדו"ח, חריפות ביותר: **„חרף כל הקשיים האובייקטיוויים שהמישטרה נתקלת בהם, אין הוועדה משוכנעת שהפיקוד ניצל ניצול אפקטימלי אותם המשאבים שהועמדו לרשותו. זאת ועוד. המישטרה לא נקטה יוזמה מספקת בחיזוי התהוות מצב העבריינות, בגיבוש תורת לחימה בה ובתיכנון. הוועדה סבורה כי המישטרה לקתה, יתר על המידה, בתפיסה כי מירב הבעיות ניתנות לפתרון על־ידי תוספת תקציב ואמצעים כמותיים כלבד. בסיכומו של דבר, נראה לוועדה כי המישטרה פיגרה במחשבה ובתגובה אחרי המאורעות, במידה כלתי מחוייבת על־ידי המצי־אות."**

במחי מישפטים ספורים סתמה ועדת שימרון את הגולל על התירוץ הניצחי של המישטרה לגבי כישלונו־תיה ואי־יכולתה לתפקד, מהסיבות של חוסר בתקציב ובכוח־אדם, אם כי יש לציין כי גם נגד אלה התריעה הוועדה.

אולם בחלק החסוי שלה היתה ועדת שימרון קונק־רטית יותר. היא האשימה במפורש את המפכ"ל השלישי של המישטרה, פינחס קופל, אשר כיהן בתפקידו במשך תשע שנים, עד שנת 1972, בכך שלא הבין את המיסגרת הגדולה שבראשה עמד, ואת תפקידיה. ברומזה לתקופה שקדמה לקופל, תקופתם של יחזקאל סהר ויוסף נחמיאס, טוענת הוועדה כי קופל המשיך להתייחס אל המישטרה כאל „חצר," מועדון חברתי או מיליציה קטנה, בעוד שבתקופת כהונתו הלך הפשע בארץ ולבש את המאפיינים של פשע מאורגן נוסח ישראל.

פשיטת־הרגל

את עיקר הביקורת, לגבי המפכ"לים, מפנה הוועדה לעבר שאול רוזוליו, מי שמכהן כיום כשגריר ישראל במכסיקו. הוועדה קובעת, כי **על־פי הנתונים שהיו בידי המישטרה**, בתקופת רוזוליו בשנים 1972 עד 1976 *, **היה ברור כי הפשע המאורגן בישראל הוא עובדה קיימת**, וכי יכולת המישטרה להתמודד עמו קרובה לאפס. כן טוענת הוועדה, בחלק החסוי של הדו"ח שלה, כי בגלל חוסר כישורים וחוסר יכולת, הביא רוזוליו את המישטרה כמעט לפשיטת־רגל, בכל הנוגע לרמה המיבצעית שלה ולבנייתה־מבפנים כלפי משימות העתיד.

יו"ר־ועדה שימרון
החסוי רב על הגלוי

בעוד שעולם הפשע בישראל השתכלל בצעדי ענק, כשהוא מתחיל להשתמש בשיטותיו למוקדי הפשע המ־אורגן ברחבי העולם, קפאה מישטרת ישראל על שמריה ואף חלה נסיגה ביעילותה ובשיעור הצלחותיה. לגבי המודיעין המישטרתי קובע החלק החסוי של הדו"ח, כי בתקופת רוזוליו לא בילבד שהוא לא היה קיים, אלא שלא הוקדשה לו חשיבות כלל. בין השאר קובעים חברי ועדת שימרון, כי בין הסיבות למצב זה היו היחסים האישיים המעורערים בצמרת המישטרה, אשר נגרמו במידה רבה בשל אישיותו של רוזוליו.

במה שנוגע למפכ"ל הנוכחי, חיים תבורי, הוועדה מתייחסת אליו בסלחנות. היא מכירה בעובדה שמהבחינה האירגונית והמיבצעית קיבל תבורי „שיברי חיל," וכי אי־אפשר היה לשקם את המישטרה בתוך תקופה בת 14 חודש, מאז נכנס לתפקידו כמפכ"ל. כן מודעת הוועדה לעובדה שעצם הקמת הוועדה „שיתק" במידה רבה את העבודה הסדירה של המישטרה בארבעת החודשים האחרונים, ואף מנע ממנה פעולות תיכנון, עד להופעת מסקנות הוועדה, בעוד שפעולות התיכנון והשיקום היו צריכות להיות עיקר עבודתו של תבורי כמפכ"ל חדש.

למרות זאת, קובעת הוועדה, לא היתה תנופה מספקת באירגון־מחדש, ואף לא סימנים מספיקים לכוונה לתנופה כזו מאז נכנס תבורי לתפקידו, אם־כי היא מציינת לשבח את ההצעות לאירגון־מחדש של המישטרה, אשר הוגשו על־ידי ספ"כ * המישטרה בראשותו של תבורי, מסקנות שברובן הגדול אומצו על־ידי הוועדה ומופיעות בדו"ח כמסקנות שלה עצמה.

אולם לא רק שלושת המפכ"לים זוכים בביקורת חריפה בחלק החסוי של דו"ח ועדת שימרון. כך גם השופט העליון מאיר שמגר, מי שכיהן בעבר כיועץ־המישפטי־לממשלה. שמגר היה זה שחיבר, ב־1971, את דו"ח שמגר המפורסם, שקבע באופן חותך כי אין פשע מאורגן בישראל. היה זה בעיקבות הסערה הציבורית שחוללה סידרת מאמריו של רן כיסלו בהארץ, אשר טענה כי בישראל יש פשע מאורגן.

כבר בחלק הגלוי מותחת עליו הוועדה ביקורת, מבלי לציין את שמו, בכותבה: **„היועץ המישפטי לממשלה דאז חקר את הבעייה, והגיע לכלל מסקנה כי חלק ניכר מדמעניות אינו מבוסס על הוכחות** (הכוונה לטענות רן כיסלו). **כמו־כן דחה היועץ־המישפטי־לממשלה את טענת קיומו של הפשע המאורגן בישראל, משום היעדר ראיה לכך שהיתה קיימת חדירה לזרועות השילטון.**

„כאשר בודקים כיום את סידרת המאמרים הנ"ל ואת חוות־דעתו של היועץ־המישפטי־לממשלה, נראה הדבר שלא הושמו ההדגשים הנכונים על הבעיות שהתעוררו ונדרשו.

„תגובת היועץ־המישפטי־לממשלה וחוות־דעתו, נגזרה על־פי מתכונת המאמרים שאליה התייחסה. העובדה שלא היו הוכחות לחדירת הפשע המאורגן לחוגי השילטון, נוסח ארצות־הברית, נראית לנו ככלתי־קובעת אלא, אולי, לצרכים אקדמאיים כלבד.

„אנו סבורים, בדיעבד, כי גם אז היו קיימות תופעות שהיה בהן מן המשותף עם הפשע המאורגן."

דבריה אלה של הוועדה, במיסגרת הדו"ח הגלוי, הם בבחינת סטירת־לחי לשופט העליון שמגר. אולם בחלק החסוי של הדו"ח, הדברים חריפים עוד יותר. שם טוענים חברי הוועדה כי שמגר טייח את המצב, פתח פתח לצמרת המישטרה ליפול למצב של תרדמה מוחלטת. בכל הנוגע לפשע המאורגן. במילים בוטות קובעת הוועדה כי שמגר, בדו"ח שלו, „הביא לידי כך שהמישטרה היתה יכולה להרשות לעצמה למחוק מהמילון המיבצעי שלה לחלוטין את המילים: „פשע מאורגן", לאפשר לו לפרוח, להכות שורשים ולהפוך מוסד של ממש בחברה הישראלית.

תריסר הלווייתנים

ה דו"ח הסודי מציין כי היו קיימים 12 ראשי — או לווייתני — פשע מאורגן בישראל, וכיום קיימים רק 11. אחד מהם בגלל סיבות רפואיות ונפשיות, „יצא

* בין קופל לרוזוליו כיהן כמפכ"ל אהרון סלע, אשר נפטר כעבור 6 חודשי מפכ"לות ואין הדו"ח מתייחס אליו.

* ספ"כ — סגל פיקודי כללי — המטכ"ל של ה־מישטרה.

מועמדים טיומקין, איבצן, שרוש, פאנלין ושפיר
מי לא — ומי גם כן לא

מהמישחק". בדיוני הוועדה התייחסו אל שתי הדמויות המפורסמות, הקשורות כביכול לפשע המאורגן. האחת, מסידרת מאמרי כיסלו, מרדכי („מנטש") צרפתי, והשנייה, ממישפטי הדיבה המתנהלים עתה בינו לבין הארץ, בצלאל מזרחי. בדיוני הוועדה כונה מנטש „גמר בלי שיניים", ואילו לגבי מזרחי נאמר שם כי מלבד שמועות אין כל חומר נגדו. מנטש ובצלאל א י נ ם מופיעים ברשימת 12 „הגדולים".

מאז פירסום החלק הגלוי של הוועדה, קפצו אישי־ציבור שונים שעסקו בעניינים אלה, בעיקר מעל גבי כותרות העיתונים, וטענו כי לאמיתו של דבר הוועדה מצדיקה אותם. אולם האמת היא כי האיש שאותו מצדיקה הוועדה יותר מכל הוא העיתונאי ברוך נאדל, אשר חשף את מערכת ההון השחור בכלכלה הישראלית, או „הכלכלה השחורה". אגב, העולם הזה היה העיתון היחידי שהסכים לפרסם בשעתו גילויים אלה של נאדל.

נאדל גילה את המערכת הכפולה בכלכלה הישראלית וטען אז, מבלי שהתייחסו לגילוייו באמון רב, כי הכלכלה השחורה בישראל מגיעה לסדר־גודל של מיליארדי לירות. ועדת שימרון אישרה זאת, ואחד מחבריה קבע כי הכלכלה השחורה בישראל המגיעה להיקף של 50 מיל־יארד לירות.

אולם, בעוד שהיה מקובל לחשוב כי ריווחי העולם התחתון הם היוצרים את הכלכלה המבוססת על ההון השחור, מדברת הוועדה גם על היחס ההפוך. מערכת ההון השחור, או הכלכלה השחורה, שהיא תוצאה של מדיניות ממשלתית, היא המביאה לפריחת פשע מאורגן.

אחד הנושאים שאליהם מתייחסים שני חלקי הדו"ח, הגלוי והחסוי גם־יחד, הוא הקשר שבין אנשי השילטון לבין הפשע המאורגן. התייחסות זו מקורה בשני טעמים. הטעם הראשון הוא שעל־פי המודלים של הפשע המאורגן בתוץ־לארץ, אחד מסממני תופעה זו ואחד הבסיסים של הפשע המאורגן הוא היחסים שבין ראשיו לבין אנשי השילטון. הטעם השני היא ששמו של האלוף (מיל.) רחבעם („גנדי") זאבי מוזכר שם בקשר למי שנרמז עליו בזמנו כאילו הוא מקורב לאחד מראשי הפשע המאורגן, בצלאל מזרחי.

הוועדה אינה מתעלמת מבעייה זו. בחלק הגלוי שלה היא כותבת דברים חמורים ביותר על התופעה, מבלי לנקוב בשמות: **„אנו עדים לתופעה, שלעיתים קרובות תחילתה ביחסים חברתיים בין בעל היוזמה הכלכלית לבין בעל המעמד השילטוני. צורות הקשר מתחילות לכאורה באופן תמים, באירוע מישפחתי או חברתי, בארוחה, בחגיגה או במסיבה. השואל התמים יציג לעצמו את השאלה: האם באמת קיימים קשרים אישיים או יחסי ידידות, אשר יש בהם כדי להניע את בעל המעמד להיענות להזמנה?**

„אין לנו ספק כי הפרת הנורמה, המחייבת התאפקות־יתר מצד עובד־מדינה ומלמא תפקיד ציבורי נכחר, הינה חזון נפרץ. יש לנו יסוד לסברה כי החיפוש אחר הקשר עם בעל המעמד אינו נחלת בעלי היוזמה הכלכלית הלגיטימית בלבד, אלא גם נחלת בעלי יוזמה העוסקים בעסקים לגיטימיים בדרך בלתי־חוקית, או בעסקים ש־אינם פלילי.

„רצים אנו לצאת מההנחה שבעלי המעמד המתפתים להיכנס לקישורי־ידידות עם אנשים מפוקפקים, עושים זאת, מלכתחילה, בדרך־כלל מתוך חוסר־ידע ותמימות. ברם, אילו היתה קיימת תודעה בדבר הנורמות הנדרשות מעובדי־ציבור, אזרחים או אנשי־צבא, אולי היו מודעים לסכנה.

„בסופו של דבר, בעלי מעמד אלה היו חייבים להביא בחשבון שעצם קיום הקשר בינם לבין 'ידידיהם', יש בו כדי להעניק עזרה על־ידי הפקידות המושפעת מעצם מעמדם, יוקרתם ותדמיתם של אותם בעלי מעמד, ומכאן, לא רחוקה הדרך למתן עזרה פעילה. מה שהתחיל כהת־חברות פזיזה ובתיפה־הדעת, הפך בדיעבד שחיתות חברתית. שחיתות זו אינה נופלת בחוסר־מוסריותה ובסכנתה מהשחיתות הפלילית במובנה הרגיל של המילה.

„בהקשר זה אין אנו רואים מקום להיכנס לדיון בשמות. אך ברור לנו שאנו נתקלים בתופעה שאנשי שילטון ומעמד, בכל הדרגים, המצווים על זהירות־יתר, נוטים לעיתים לגישה שאננה ואינם בוררים במידה מספקת במגעים עם אנשים מסויימים בעלי רפיוטציה השנויה־במחלוקת. אין להם, איפוא, אלא להלין על עצמם אם התנהגותם מועברת תחת שבט הביקורת של כלי־התיקשורת של הציבור, אף אם הסקת המסקנה המתבקשת אינה מוצדקת.

„בסופו של דבר, החפץ להינות מתמיכה שילטונית מסתפק לעיתים בעצם יצירת הרושם בציבור, ובאותם מקומות שרושם זה דרוש לו, כי אכן קיימת מערכות ומחוייבות מצד בעל המעמד. מכאן שהוא משיג לא רק את מבוקשו, אלא יחד עם זאת מטיל כתם על בעל המעמד. נקטנו כאן לשון זהירה ביותר, ורצינו להימנע מהכללות מחד־גיסא ומהחלת דופי ספציפי מאידך גיסא."

בחלק הסמוי, מפרטת הוועדה יותר. היא קובעת כי אין ראיות וראיות־לכאורה לגבי מעורבותם של אישים שונים בפשע המאורגן. אולם היא מתריעה נגד התופעה, שלא מכוונתם של אותם אישי־ציבור, מנוצלים שמם וה־ידיעה על החברות בינם לבין אנשי הפשע המאורגן, על־ידי הפושעים. הוועדה נוקבת בשמותיהם של אישי־ציבור, אשר הופעתם בנסיבות חברתיות וציבוריות עם אנשים שונים שניתן לשייכם לפשע המאורגן בהווה או בעבר, קידמה את אנשי הפשע המאורגן גם באווירה הכללית החיובית־לידידם שנוצרה סביבם. כך גם במיקרים ממשיים, שבהם ניצלו את העובדה שהפקיד או איש המישטרה ידע על קשרים אלה, כדי שהם ייהנו מכך. בין השמות שמציינת הוועדה: שר־החוץ משה דיין; יושב־ראש מיפלגת העבודה, ח"כ שימעון פרס; האלופים רחבעם זאבי ואברהם („אברשה") טמיר; שני תתי־אלופים: כמה אלופים־לשעבר, מי שהיה הרמטכ"ל וסגן שר־הבטחון צבי („צ'רה") צור; מיספר ראשי עיריות ומו־

אצבע מאשימה

מפכ"ל קופר
התעלם

מפכ"ים תבורי ורזוזיו
הרס לא שיקם

יועץ־מישפטי־לשעבר שמגר (ואשתו)
טייח והרדים

עצות מקומיות ובניהם ראש עיריית חיפה לשעבר, יוסף אלמוגי, וכמה עורכי־דין בכירים ובני־מישפחותיהם.

האווירה הקשה במטה הארצי בירושלים, ההסתו־דדויות בין שרים לבין פקידים בכירים במישרד־הפנים ובין אלה לבין קציני־מישטרה בכירים, מצביעים בבירור על כך שהמילחמה על הירושה נמצאת כבר במלוא עוזה, למרות שחלפו רק ימים מעטים מאז פורסם הדו"ח. סביר להניח כי ייעשה לחיים תבורי חסד, ויעבור זמן־מה עד שהוא יעזוב את תפקידו. לעומת זאת, ייתכן כי בישיבת הממשלה ביום הראשון הקרוב, כאשר תדון בדו"ח, וכן במליאת הכנסת, יעלו קריאות להתפטרותו של תבורי והוא ייאלץ לעשות זאת מוקדם יותר.

מי המועמדים?

ה שאלה מי יירש את תבורי, ומי יעמוד בראש מישטרת ישראל שלאחר דו"ח שימרון, היא שאלת־מפתח לגבי הסיכוי למילחמה בפשע המאורגן, ולהבראת המישטרה ואיכות החיים במדינה. בסידרת מאמרים שפורסמה לפני יותר משנתיים, כאשר ניתח העולם הזה את התמו־טטות המישטרה תחת פיקודו של שאול רוזוליו, קרא העיתון להציב בראש המישטרה איש שיובא מחוצה לה, בעל אישיות חזקה וכושר־מנהיגות, אשר יוכל לשקם גוף נגוע זה. כדוגמה העלה העולם הזה שני שמות: אריק שרון וחיים לסקוב. כיום, אין שמות אלה אקטו־אליים עוד. שרון הוא שר, ואילו לסקוב לקה במחלת־גב קשה — אגב, אותה המחלה שממנה סובל תבורי עצמו.

אולם העיקרון נשאר בעינו. אין ספק שיש להביא לראש המישטרה אישיות בעלת כושר־מנהיגות, היודעת לחתוך ענייניים, אשר לא תישבר במצבי־לחץ ולא תתחשב בשום שיקול מלבד השיקול הענייני, להבראת מוסד חולה זה. אסור שיהיה זה איש מבפנים, משום שכל קצין־מישטרה הוא תוצר שלה, וצמח באווירה העכורה ששררה בה עד היום. אסור שיהיה זה איש מיפלגה, על־מנת ששיקוליו היחידים יהיו כיצד להבריא את המישטרה ולהביאה לידי תיפקוד מוצלח.

אולם נראה כי השמות שהוצעו עד כה, אינם עונים על קריטריונים אלה. ראש־הממשלה מנחם בגין העלה שם אשר, לדעתו, יתאים לתפקיד: יועצו לענייני טרור, עמיחי („גידי") פאגלין. פאגלין היה אומנם קצין המיב־צעים של האצ"ל, אולם רבים מפקפקים אם כישוריו מאז יעמדו לו היום, שלושים שנה מאוחר יותר, בתפקיד הסופר־מיבצעי של מפכ"ל המישטרה. יש גם החוששים כי פאגלין לא ימהר להתאושש מפציעתו הקשה בתאונת־הדרכים, שבה נהרגה אשתו.

בעוד פאגלין הוא המועמד של בגין, הנה ניצב אהרון שלוש, ראש אגף־החקירות של המטה הארצי, הוא מוע־מדו של שר־הפנים בורג. מאז מונה בורג גם כאחראי על המישטרה מהבחינה המיניסטריאלית, נוצרו קשרים אישיים אמיצים ביותר בין השניים. שלוש גם אהוד ביותר על הקצינים הבכירים של המטה הארצי. אולם

(המשך בעמוד 37)

פניני שימרון

- ההפקרות והזילזול בחוק השתלטו על ה־חיים הציבוריים מגיל הילדות.
- אזרחים טובים מהססים ללכת לקולנוע פן יתנפלו עליהם בריונים, כאשר יעזו להעיר על כך שהכיסא שעליו יושב הבריון איננו שלו.
- ברחובות הערים קיימים דוכנים וחנויות, שבהם נמכרות סחורות מובראות לעין כל.
- הגורם החשוב, אולי החשוב מכולם, לקיום הפשע החמור והתפתחותו, הוא אוזלת־היד, חוסר־האונים ולעיתים חוסר־הרצון של השלטונות לפעול כפי שהחוק דורש.
- בישראל מוגשות בכל שנה רבבות תלונות על עבירות קלות יחסית שבהן מסרבת המשטרה לטפל „מחוסר עניין ציבורי."
- רוכבי־האופנועים של המשטרה נעלמו מה־כבישים זה שנים רבות.
- מכוניות־משטרה המפקחות על התנועה כמעט שאינן נראות.
- הנוער הוא האוצר החשוב ביותר שיש ל־מדינת ישראל.
- אין הסיבה ל„מכירה במזומנים בלבד" (כמו בתחנות־דלק), נעוצה רק בחשש של קבלת צ'ק ללא כיסוי.
- השימוש בסמים בישראל, בעיקר בחשיש, הפך בעשור האחרון חלק מתרבות הנוער.
- סיורי מישמר־הגבול (בנמל חיפה) נערכים ברכב, ואינם יעילים ביותר. תוך נסיעה ברכב, הסיי־רים אינם יכולים להבחין במתרחש במחסנים או בין שורות המכולות, המסודרות בצפיפות שאיננה מאפשרת מעבר רכב.
- כנופיות המבריחים נעזרות על־ידי אנשים המועסקים בנמל, מכס, משטרה, מינהלת הנמל, קבלנים פרטיים ואף אנשי חיל־הים.
- המישטרה אינה עוסקת במניעת הברחות.
- חוסר־האונים נוכח גניבות היהלומים הנמ־שכות זה שנים הוא שערורייה.
- נמל־התעופה בן־גוריון רכש לעצמו שם רע בעולם, מפאת ריבוי הגניבות של מיזוודות נוסעים.
- יש אזרחים רבים שאינם מעזים לצאת מבי־תם, הן בשעות היום והן בלילה, פן ימצאו אותו פרוץ בשובם.
- אחוז הגילויים הנמוך יכול לשמש ראייה לכך שהפשע משתלם.
- היום אין רואים סיור רגלי של המישטרה ברחוב.
- לא רק הפשע הפך אלמוני, אלא גם השוטר.
- הוועדה שמעה תלונות על רמתם המיקצו־עית של השוטרים, משופטים ומפרקליטים.
- המישטרה חייבת להמשיך בעידוד אנשיה לרכוש השכלה תיכונית.
- יש מקרים שאנשי מישטרה מסויימים חדלו לתפקד, עקב פגם בבריאותם או מסיבות אחרות, ולמרות זאת ממשיכים לשרת מבלי להביא תועלת ממשית.
- לעיתים דרושה התערבות המטה הארצי כדי ליישב ויכוחים בין מפקדי המישטרה ומפקדי מישמר־הגבול בתוך נמל חיפה.
- בעייתה העיקרית של הפרקליטות היא כוח־האדם, הן מבחינת כמותית והן מבחינה איכותית.
- הצפיפות בכל בתי־הסוהר איומה, ולעיתים מוחזקים האסירים בתנאים תת־אנושיים.
- בתנאי־החיים השוררים כיום בבתי־הסוהר אין אפשרות לשקם את האסיר, בפרט לא בבתי־הסוהר למבוגרים.
- שילטונות בתי־הסוהר מתקשים להבטיח את חייהם של אסירים טעוני־הגנה. יש אסירים שנעו כבר בכל בתי־הסוהר בארץ, ויש גם כאלה המסרבים לצאת מתאיהם, אף בשעות הארוחות והטיולים.
- קיימים יחסים הומוסכסואליים בין אסי־רים. שילטונות בתי־הסוהר מתערבים רק במיקרים של שימוש בכוח, אם מיקרים אלה מגיעים לידיעתם.
- בית־סוהר זה (תל־מונד לנערים), גידל את הדור החדש של פושעי ישראל.
- חדרי החינוך עושים רושם מדכא, אפילו בהתחשב ביעודם.
- אין חברה נאורה ראשית לשלול מהאסיר כל צל של אנושיות, ולהחזיק אותו בתנאים המת־אימים לתקופת ימי־הביניים או לאלה הידועים ב־ארצות מסויימות גם היום.
- בית־הספר איננו מצליח אף לעודד את ה־מוטיוואציה ללמוד בקרב התלמידים.
- אלפי ילדי ישראל נושרים מבתי־הספר ו־תועים ברחובות, באין מורה ומדריך, נופלים קורבן לבטלה ולפיתוי ומידרדרים בדרך לפשע.
- לא ניתן לסיים פרק זה מבלי להדגיש את החשיבות הרבה של הדוגמה האישית, שהציבור מצפה לה ממנהיגיו וממוריו.

אליפות ישראל בשש-בש

מטעם העולם הזה

בשיתוף האגודה הישראלית לשש-בש

תיערך במלון "רמדה" תל-אביב

בסוף חודש מאי 1978

שלושת הזוכים הראשונים באליפות ישתתפו בתחרות בינלאומית שתתקיים באירופה

פרס ראשון:	כרטיס-טיסה הלוך ושוב לאירופה ו-10,000 ל"י
פרס שני:	כרטיס-טיסה הלוך ושוב לאירופה ו-5,000 ל"י
פרס שלישי:	כרטיס-טיסה הלוך ושוב לאירופה ו-2,500 ל"י

האליפות תערך בהתאם לתקנון שייקבע על-ידי המארגנים הרשאים לשנותו. זכותם של המארגנים להגביל את מיספר המשתתפים, להחזיר כל תשלום שיישלח ולשנות את תנאי האליפות ומקומה — וזה ללא כל הודעה מוקדמת.

כיצד להשתתף באליפות

כל שחקן ושחקנית שש-בש מעל גיל 18 רשאים להשתתף באליפות. עליכם למלא ולגזור את התלוש שמשמאל, לצרף אליו המחאת-דואר או צ'ק על סך 280 ל"י לפקודת „אליפות ישראל בשש-בש" ולשלוח לת.ד. 31211 — תל-אביב. הסכום כולל מס ערך מוסף.

גזור ושלח:

רצ"ב צ'יק/המחאת-דואר על-סך 280 ל"י כדמי השתתפות באליפות ישראל בשש-בש 1978.

שם פרטי .....

שם משפחה .....

מס' תעודת זהות .....

כתובת .....

.....

תאריך לידה .....

ארגון והפקה:

מירי זכרוני * נחי לאור * רפי זכרוני

השערוריה האתיופית של משה דיין:

הפאשלה שגרמה להתמוטטות המעוז

ינפטון צ'רצ'יל, חד־הלשון, אמר פעם על מדינאי בריטי חשוב: „קורה לו, לג'נטלמן נכבד, שהוא נתקל באמת ומחליק. אבל בכל פעם הוא מתאושש מייד וממשיך בדרכו, כאילו לא קרה דבר."

אילו הכיר צ'רצ'יל את משה דיין, בוודאי היה מקדיש לו אימרה דומה. כי מכל העסקנים שעברו עד כה על הבמה הציבורית של ישראל, לא היה איש המזלזל באמת כמו שר־החוץ הנוכחי של ישראל. אפשר לומר עליו: „לעולם אין הוא דובר אמת, אלא כשאין לו ברירה."

כאשר מינה מנחם בגין את משה דיין לכהונתו הנוכחית, היתה אחת הגירסות להסברתו של צעד תמוה זה: „בגין אינו יודע לשקר. הוא זקוק למישהו שיעשה זאת במקומו. ואם כבר לקחת מישהו, מדוע לא את גדול המומחים המצויים בשטח?"

משום כך היתה זו בדיחה מוצלחת במיוחד כאשר הופיע משה דיין, השבוע, בדמותו של האביר שאינו מסוגל לשקר.

האוייב של האוייב

הפוזה החדשה והמשעשעת של משה דיין באה לו בעיקבות תקרית דיפלומטית, שלא היתה לה דוגמה בהיסטוריה הקצרה של ישראל.

מזה שנים יש לישראל קשרים גלויים וסמויים עם אתיופיה. קשרים אלה התחזקו עוד בימיו של „גור אריה יהודה", מלך־המלכים הייליה סלאסיה. הם היו מבוססים על עיקרון פשוט ומקובל: „האוייב של אויבי הוא ידידי."

אתיופיה, המדינה הנוצרית בקרן אפריקה, מוקפת אויבים מוסלמים כמעט מכל עבר. ממיזרחה שוכנת סומאליה, המוסלמית־קיצונית, המתיימרת להיות מדינה ערבית (אף שאין לכך סימוכין מבחינה לשונית או גיזעית). סומאליה תבעה תמיד להחזיר לעצמה חלק גדול מאתיופיה, שסופח בשעתו על־ידי הקיסר האתיופי — חבל אוגאדן.

מצפון לאתיופיה שוכנת אריתריאה, המוסלמית ברובה, שסופחה על־ידי הקיסר האתיופי, בחסות האו"ם, בתום מילחמת־העולם השנייה. אריתריאה שאפה תמיד לעצמ־

כאשר הופל הקיסר על־ידי קצינים צעירים שמאליים, התעורר ספק אם אכן יוכלו קשרים אלה להימשך. השליטים החדשים הם מארכסיסטים קיצוניים. בגבור הלחץ עליהם, הלך המישטר והקצין. הוא קרא לעזרת ברית־המועצות וקובה. באדיס־אבבה הוקם מישטר של אימים, המזכיר את ימי הטרור של המהפכה הצרפתית. מדי־לילה מוציא המישטר להורג עשרות מתנגדים אמי־תיים או מדומים, ברובם סטודנטים ותלמידי־תיכון, ביניהם נערים בני 15 ו־13. מורדים אלה דוגלים בסוציאליזם קיצוני עוד יותר.

בה בשעה צרים האויבים על המישטר האתיופי מכל הצדדים. התמונה דומה למילחמת־האזרחים, שהיתה נטו־שה ברוסיה בשנים הראשונות אחרי המהפכה הבולשווי־קית. הסומאלים כבשו כשליש מאתיופיה ממיזרח. כמה תנועות־שיחרור אריתריאיות שיחררו כמעט את כל אריתריאה. גם באזורים אחרים של המדינה קמו תנועות־שיחרור מקומיות, על רקע אזורי ולשוני, המבקשות לפרוק את עול השילטון המרכזי.

נראה כי בצר להם, החליטו השליטים האתיופים כי הם מוכנים לקבל עזרה מכל צד, גם מישראל. שותפות־האינטרסים המסורתית בין שתי המדינות האנטי־ערביות היתה חזקה מן הניגודים האידיאולוגיים.

כך מצאו את עצמם שיחי ישראל באת־יופיה לצידם של יועצים סובייטים, קובאים ו־זובים.

פצצה באירופה

מכן שמצב זה, היה יכול להימשך רק כל עוד נשמר בסוד. כי אתיופיה לא יכלה להודות בשותפות זו, ושאר ידידותיה — מוסקבה, האוואנה וטריפולי — יכלו להשלים עימה רק כל עוד לא יצאה לאור העולם.

אומנם, מדי־פעם פורסמו בעולם ידיעות על הסיוע הישראלי לאתיופיה. נאמר כי ישראל מספקת נשק למדינה הנצורה, שקציניים ישראליים מאמנים את הכוחות האתיו־פים הגדלים בחיפזון קדחתני, שאתיופיה ממשיכה לשמש כמרכז־ביון ישראלי. אולם ידיעות אלה הוכחשו על־ידי בעלי־הדבר, או שהתעלמו מהן. הצנזורה הישראלית אסרה

הפה הגדול

אות. ואילו השכנה החשובה ביותר שלה היא סודאן, הקשורה באופן מסורתי במצריים.

העולם הערבי הוא בעל־ברית טיבעי של סומאליה, אריתריאה וסודאן, ועל כן הוא אוייב של אתיופיה. האוייב החשוב ביותר של העולם הערבי הוא ישראל — ועל כן היתה קיימת תמיד ידידות אוטומטית בין אדיס־אבבה ל־ירושלים.*

הידידות הישראלית־אתיופית פרחה כבר למחרת לי־דתה של מדינת־ישראל. חברה ישראלית גדולה, אינקודה, עסקה בשיווק בשר מאתיופיה לישראל. בעיקבותיה באו חברות ישראליות אחרות. פרופסורים ישראליים, כמו ערי ז'בוטינסקי, בנו של המנהיג הרוויזיוניסטי, לימדו באוניברסיטה של אדיס. הערבים טענו פעמים רבות כי אתיופיה הפכה כולה בסיס גדול של הביון הישראלי באפריקה וכי חיילים אתיופיים התאמנו בישראל, והודרכו על־ידי ישראלים במולדתם.

לפחות פעם אחת הצילה ישראל את הייליה־סלאסיה, אישית. כאשר ביקר הקיסר באמריקה פרצה מרידה נגדו. מערכת־הקשר הישראלית דאגה להחזיר את הקיסר בעוד מועד, וכך הס־פיק לסכל את המרידה בעודה באיבה.

לצד קובאנים ולובים

עיקבות מילחמת יום־הכיפורים נאלץ הקיסר לנתק את קשריו הגלויים עם ישראל עקב החלטה של האירגון לאחדות אפריקה, שהוא עצמו יזם את הקמתו, ושמרכזו שכן באדיס. אולם הקשרים נמשכו במלוא המרץ, במחתרת.

* ידידה טיבעית אחרת של אתיופיה היא קניה, הכוללת אף היא איזור הנתבע על־ידי סומאליה. קניה מיודדת עם ישראל באופן מסורתי.

הגיכי לפני ארבעה חודשים גילה העולם הזה (2093) את הסיוע הישראלי למישטר ה־קומוניסטי באתיופיה, בהסתמכו על ידיעות בעיתונות הזרה.

על פירסום ידיעות כאלה בכלי־התיקשורת הישראלים. גורמים מסויימים פנו אל כלי־התיקשורת, בשם המצפון הלאומי, בבקשה נמרצת להימנע — מרצונם — מכל רמז בכיוון זה.

לתוך החלל הזה נזרקה הפצצה של משה דיין.

כאשר נשאל, בעת שהותו באירופה, מהי האמת בידי־עות על הסיוע הישראלי לאתיופיה, לא הגיב דיין, כמקובל, בהכחשה טוטאלית. הוא גם לא גנז את השאלה בהערה עוקצנית, כדרכו. הוא גם לא התעלם ממנה בסיגנון „אין תגובה".

הוא ענה על השאלה ואישר — זו הפעם הראשונה — כי אכן, ישראל מסייעת לאת־יופיה. הוא גם פירט את טיב הסיוע ואת נימוקיו, תוך הדגשה כי זהו סיוע מינימלי.

סכין בגב

אשר פורסם הדבר בכלי־התיקשורת בעולם, אחזה תדהמה בכל הצדדים.

ראשית לכל נדהמו שרי הממשלה בירושלים. השריב העיקריים ידעו, כמובן, על הפעולות באתיופיה. אך הם לא ידעו כי הוחלט לתת להן פומבי. שיחות טלפוניות קדחתניות העלו כי אכן לא היתה שום החלטה כזאת. מנחם בגין נדהם כמו עור וייצמן. הם פשוט לא האמינו למשמע אוזניהם.

נדהמו גם המדינאים בארצות־הברית. הם ידעו על הסיוע הישראלי למדינה שהיא אוייבת ארצות־הברית, וידידתה העיקרית של ברית־המועצות במאבק על יבשת אפריקה. אך הם השלימו, כנראה, עם סיוע זה, אולי מתוך מחשבה כי מוטב שמדינה מערבית כלשהי תחזיק עמדת־תצפית באדיס־אבבה.

אך ממשלת וואשינגטון הועמדה על־ידי דיין במצב קשו

(המשך בעמוד 28

הפה הגדול

(המשך מעמוד 27)

ביותר. ידיעה אילמת היא דבר אחד, הודעה פומבית היא דבר שונה לגמרי. מה־גם שבעצם הימים שבהם הטיל דיין את הפצצה זלה, שהה הנשיא המצרי אנוואר אל־סאדאת בארצות־הברית. אל־סאדאת כיתת את רגליו בין מוסדות השילטון בבירה ה־אמריקאית, חזר עד־בוש על תורתו: מצ־ריים זקוקה לנשק מודרני משוכלל, לא כדי הילחם בישראל אלא כדי להילחם באת־יופיה ובשאר גרורותיה של ברית־המועצות בשטח השחורה.

הודעת דיין גיבתה בחברי הקונ־גרס ובעורכי כלי־התיקשורת האמ־ריקאיים את התמונה המדהימה: ישראל משתמשת בנשק שנה כדי לעזור לאוכיות המושבעת ביותר של ארצות־הברית באפריקה. אל־סאדאת מבקש נשק אמריקאי כדי לשרת את האינטרס האמריקאי שם.

אך יותר מכל נדהמו שליטי אדיס־אבבה. הם נתקפו חמת־זעם מוצדקת. לדעתם, העלה ישראל באימון ותקעה להם סכין בגב, על־ידי הפרסום. איש לא שאל אותם בראש אם הם מסכימים לכך. דיין גם לא טרח להודיע להם מראש על צעדו.

כמצב זה לא היתה לממשלת אתיופיה כל ברירה: היא ציוותה עליה לנגרש מן המדינה את כל ה־יהודים הישראלי. המעוז הישראלי באתיופיה התמוטט.

תרופה לאולקוס

יתרה חידה אחת בכל הפרשה: מדוע עשה דיין מה שעשה?

דיין עצמו הסביר זאת בצורה שגרמה תפרצות של צחוק בחוגי השילטון בירו־שלים. הוא אמר כי נשאל שאלה ישירה, כי היה עליו לבחור בין התעלמות, שקר ואמת. מכיוון שאי־אפשר היה להתעלם, ומכיוון שאינו מוכן לשקר, לא נותרה לו ברירה אלא לומר את האמת.

דיין כדיבר־אמת הוא דמות מן האגדה.

אם כן, מה היתה הסיבה?

היו בירושלים אנשים בעלי מוח השדני,

השליט הנשיא מנגיסטו היילה מרים, ראש מועצת־הפיקוד („דרג") השלטת באתיופיה, ש־נתק את היחסים האוכים עם ישראל.

שיפשו כוונות־זדון במעשהו של דיין. הוי רצה לפגוע בעור וייצמן, הממונה על הביטחון בישראל? אולי רצה שרת אינטרסים אמריקאים מסויימים, ש־ו בהפסקת היחסים ירושלים־אדיס?

אך מי שמיטיב להכיר את דיין, דחה כל ההסברים האלה בזילזול. אמר ה־דובע איש בכיר, המסווג כמומחה ל־ענייני דיין: „מזה כמה חודשים מתבשל דיין במיץ שלו. הוא מתוסכל וממורמר. מה לו שהוא נדחק הצידה על־ידי בגין ווייצמן. אין לו חלק ביוזמת סאדאת. **„בשדיין מתוסכל, הוא נוקט צעד שיטה אחת: הוא זורק אי־זהו פצצה, כדי להחזיר את עצ־מו התודעת כלי־התיקשורת וכדי לגרום את שמו בכותרות שמנות. ובמקרה זה זהי תרופה גופנית ממש, כרגעת האולקוס שלו.**

דיין זרק את ההודעה האתיופית שלו, כדם נזק בל־ישוער, מפני שרצה להקים

„פשוט אסור להתייחס אליו כי הוא אדם נורמלי לגמרי."

שבוע נדמה, נתקבלה דיעה זו גם על־מנחם בגין ועמיתיו בממשלה, שנאלצו לות איכשהו על מעשהו של דיין, ולכ־את זעמם בקרבם.

במדינה

העם

חזיון אורקולי

כימעט כל ישראלי הוא ציוני, וכימעט כל ישראלי מפחק כשמע המילה „ציונות"

כימעט כל ישראלי מגדיר את עצמו כציוני. וכימעט כל ישראלי מפחק, ברגע שהוא שומע את המילה „ציונות".

השבוע, כאשר נפתח בישראל הקונגרס הציוני הכ"ט, נעשו מאמצים כבירים ל־הפיג את השיעמום הזה. לצירים מכל העולם הוצג חיזיון אור־קולי. מנחם בגין, גולדה מאיר וכמה מן השחקנים המעולים האחרים על בימת התיאטרון הממלכתי, הובאו לתת הצגות אישיות.

שום דבר לא עזר. „אנטבה המצרית" בקפריסין (ראה להלן), פירסום דו"ח שימ־רון בארץ (ראה עמודים 24־25) השתלת לב יהודי בערבי (ראה עמודים 28־29) ו־אפילו שבוע־האופנה (ראה עמודים 30־33) נראו לישראלים חשובים ומעניינים לאין ערוך יותר מאשר כינוס זה של עסקנים עייפים מכל העולם, האמורים לייצג את העם היהודי.

ליגה ג'. הדבר ביטא את החוש הבריא של הציבור. כי קשה מאד היה לזהות את הכנס הירושלמי האפור עם התנועה המפוארת שהקימה את מדינת־ישראל, אח־רי אחד המאבקים המזהירים בתולדות ה־עולם בעת החדשה.

רוב באי הקונגרס הכ"ט הם עסקנים מיקצועיים, שהציונות היא פרנסתם — קרדום אישי לחפור בו, לחיות טוב על חשבון העם היהודי, לעשות קאריירה, ל־השיג כבוד ולטייל ברחבי תבל. איש לא יכול היה לראות בהם את טובי העם, בחיריו מבחינת אינטלקטואלית או מוסרית, בכיריו מבחינת שיעור־הקומה האישי.

הצמרת החדשה של התנועה הציונית, כמו קודמתה, אינה הנבחרת העולמית של העם היהודי, אלא ליגה ג'מ"ל של עסקני המיפלגות הישראליות. הציונות הנטחנת בשחנות אלה יכולה לעורר רק פיהוק.

טרור

אנטבה בקפריסין

„זהו הקץ של פיסטין!" צעקו ההמונים בקאהיר. אך התוצאה תהיה הפוכה

הלב הישראלי שמח לשמע הפעולה ה־מצרית בנמל־התעופה של לארנאקה. ה־מצרים, כך נראה, חיקו במדוייק את הדגם הישראלי באנטבה. הם באו לנמל בעורמה, נכנסו לקרב עם כוחות־הביטחון המקו־מיים, הסתערו על המטוס החטוף כדי ל־שחרר את בני־הערובה.

העובדה שהמיבצע המצרי נכשל, יחסית, לעומת ההצלחה המזהירה של הישראלים באנטבה, והוסיפה לגאוותו של הישראלי המצוי. הדבר הבליט עוד יותר את הייחוד של חיילי צה"ל, על כושר־התיכנון, דיוק־הביצוע ויכולת־האילתור שלהם.

היה גורם נוסף לשימחתם של רוב ה־ישראלים. המיבצע חידד את הניגוד בין מצריים והפלסטינים. בהלווייתו של יוסף אל־סבאעי, ראש מועצת־המנהלים של אל־אהראם שנהרג בידי החוטפים, צעקו ה־המונים: „זהו הקץ לפלסטין!"

חרב פיפיות. אולם הגורם השלישי, לפחות, היה חרב־פיפיות.

אין ספק שהתגובה הראשונה במצריים היתה אנטי־פלסטינית. המתנקשים זוהו כפלסטינים, והדבר הספיק כדי להחריף את ההרגשה המקננת בלב מצרים רבים, שהפלסטינים הם מיטרד, חבורה כפויית־טובה, מיכשול בדרך לשלום.

אולם המחשבה השניה תהיה מתוחכמת יותר. המתנקשים לא באו, כנראה, בשלי־חות אש"ף או אירגון פתח. לפי כל הסי־מנים, הם שייכים לאותה קבוצה פרו־עיראקית, המורדת בהנהגת אש"ף, ש־רצחה גם את לוחם־השלום הפלסטיני סעיד חמאמי.

לערבי המצוי ברור לגמרי, מה שאינו ברור כלל לישראלי המצוי: שהדרך ה־יחידה לחסל את הטרור הפלסטיני היא

(המשך בעמוד 37)

זהו הלב המושתל הראשון בעולם, כפי שניראה בניתוח אחר־המוות. השבוע הושתל לב כזה בחזהו של צעיר ישראלי, כימעט בחנאי מחברת אך אין מנוס ממאבק גלוי על הענין

ה פרופסור מוריס לוי (43) הסיר את חלוק־המנתחים הירוק, קילף מעל אצבעותיו את הכפפות מכוסות כיתמי־הדם. השעה היתה 8.30 בערב, ביום ה־חמישי, ה־5 בדצמבר 1968, בדיוק שנה ויומיים אחרי שחולל רופא אלמוני מדרום־אפריקה, הפרופסור כריסטיאן בארנארד, מהפכה בתולדות הרפואה האנושית: הוא שתל את ליבו של אדם מת בגופו של אדם חי, שליבו החולה נעקר ממנו.

מוריס לוי, בעל המבט נוסך־השלווה, חייך בהתרגשות. הוא ביצע את השתלת־הלב ה־96 במספר בתולדות הרפואה ה־עולמית, והראשונה בישראל. היה זה הישג רפואי מרשים ומכובד, שרק מדינות מע־טות בעולם יכלו להתפאר בשכמותו. הוא ניראה כפריצת־דרך לקראת עידן חדש, שיביא עימו תיקווה לציבור גדול של חולי־לב בישראל.

„עשינו זאת!" התפעל צוות הרופאים שסייע ליד הפרופסור לוי בניתוח ההש־תלה הממושך. לא היה ספק: הניתוח הצ־ליח. הלב שהושתל בחזהו של יצחק סולם (43), עולה מאלג'יר, תושב יפו, עובד בנק לאומי בתל־אביב, החל פועם ומתפ־קד מייד כשחובר אל מחזור־הדם שבגופו. מוריס לוי ציין בסיפוק: „זהו ניתוח קל בהרבה מאשר ניתוח־לב פתוח."

ביום החמישי בשבוע שעבר, ה־16 ב־פברואר 1978, תשע שנים וחודשיים מאז אותו ניתוח היסטורי, שוב יצא הפרופסור מוריס לוי (52), מחדר־הניתוחים שבמח־לקה לניתוחי־לב בקומה השביעית של בית־החולים ביילינסון בפתח־תיקוה. ב־תום שמונה וחצי שעות של ניתוח. הוא יכול לחוש שוב אותה תחושה של סי־פוק. הלב שנשתל בחזהו של מעד עזאם, (23) ערבי מטייבה, עובד בנק הפועלים בנתניה, החל אף הוא פועם ומתפקד מר־גע שחובר לכלי־הדם שבגופו. הניתוח הצ־ליח.

אלא שההתרגשות שאחזה בכל עובדי המחלקה לניתוחי־לב ב־1968, לא חזרה על עצמה הפעם. ולא מפני שבמרוצת תשע השנים שחלפו מאז, הם התרגלו לביצוע השתלות־לב כאלה, כפי שהיה צריך לה־יות. הסיבה היתה הפוכה לחלוטין: בכל פרק־הזמן הממושך שהפריד בין שתי הש־תלות־הלב, לא בוצע כל ניתוח נוסף מסוג זה בישראל.

שתול־הלב הראשון, יצחק סולם, נפטר 16 יום אחרי שהושתל הלב בגופו. ליבו החדש תיפקד עד לשניות האחרונות של חייו. סיבת המוות היתה דלקת־ריאות, בדיוק כסיבת מותו של לואיס ואשקאנס־קי, שתול־הלב הראשון בעולם, שהצליח להחזיק מעמד ולחיות 18 יום אחרי ההש־תלה.

אלא שלא עובדת מותו של סולם היא שקטעה את רצף השתלות־הלב בישראל. היתה לכך סיבה שונה לגמרי: מסע ה־טרור וההיסטריה הציבורית שניהלו החוד

תורם הלב?

זהו חיים פישלר בן ה־36, עובד חברת **פולקסוואגן**, שנורה בראשו בעת ששודדים חטפו מידיו תיק צ׳קים וכסף החולים **ביילינסון**, ואובחנה אצלו פגיעה מוחית קשה. מותו נקבע למחרת בבוקר, בשעה שבה הושתל הלב אצל מעד עזאם, דבר שעורר את החשד כי ליבו הוא ששימש להשתלה.

מקבל הלב

צילום תקריב של עיניו של פקיד הבנק מטייבה, מעד עזאם, כפי שצילם את עצמו לפני מיספר חודשים. מעד הוא צלם־חובב, שעסק גם בצילום חתונות בכפרו כפרנסה צדדית. השתלת הלב בחזהו בוצעה אחרי שהרופאים קבעו כי נותרו לו חודשי חיים ספורים בלבד, וכי אין כל דרך או תרופה להצלתו אלא השתלתו של לב בריא. הוא עצמו החליט על ההסכמה להשתלה.

עניין שבנב

גים הדחיים במדינה, במיסגרת מילחמתם נגד ניתוחי־המתים, אשר אליו נילווה גם ויכוח ציבורי, של אבירי המוסר הצרוף, ששללו — מנימוקים שונים — שתילת אב־רים של אנשים שמתו מוות קליני בגופו־תיהם של אנשים חיים.

מסע הטרור וההפחדה, שלווה גם ב־איומים של הגשת תביעות מישפטיות נגד הרופאים מבצעי ההשתלות, השיג את יע־דו. במשך חשע שנים, שבהן בוצעו ב־עולם מאות השתלות־לב, שהצליחו להא־ריך את חייהם של חולי־לב שנגזר עליהם למות, כאשר ההשתלה הפכה כבר אירוע שיגרתי כמעט, הוקפא תחום זה של רפו־את־הלב בישראל.

זאת, אולי, היתה הסיבה שאת מקום ההתרגשות בליבותיהם של הרופאים וה־אחיות שהיו שותפים למיבצע ההשתלה הנוכחי, תפסה תחושה אחרת: זו של שות־פות למעשה שנעשה בסודיות ובמחתרת, וחשש עמוק מפני חשיפתו וגילויו ברבים.

מסך הסודיות נפרץ

מעשה, חזרה הפרשה על עצמה בדייקנות מדהימה.

גם ב־1968 ניסו הפרופסור מוריס לוי וחבריו לשמור את ביצוע השתלת־הלב הראשונה בסוד, כדי למנוע את תגובות הזעם של החוגים החרדים במדינה. לוי, שהיה כבר אז בעל הישגים בינלאומיים בתחום השתלת־אברים וניתוחי־לב־פתוח, ציין מייד אחרי השתלב־הלב הראשונה, זו של כריסטיאן בארנארד, כי הוא מוכן — מבחינת הידע והנתונים הטכניים ה־עומדים לרשותו — לבצע השתלות־לב גם בישראל. אולם הוא נמנע מכך, מתוך חשש מתגובות הציבור הדתי.

כשהחליטו לבסוף להעז ולבצע השתלה, כדי להציל את חייו של אדם שנגזר עליו למות, ביקשו הפרופסור לוי וחבריו לש־מור את המיבצע בסוד. אלא שמעטה ה־סודיות התפוצץ עוד בעת שנערך ניתוח ההשתלה.

מקור סמוי הודיע לעיתונות ולרדיו על ביצוע ההשתלה. כתב למרחב, יונה שמשי, הצליח להגיע לבית־החולים עוד במהלך ההשתלה. קרובי שתול־הלב, שסברו בט־עות כי הוא קרוב־מישפחה של האיש ש־תרם את ליבו ליצחק סולם, מסרו לו את כל הפרטים הנוגעים למקבל הלב. למחרת פורסם הסיפור כולו תחת הכותרת הרא־שית של למרחב. מחול השדים סביב מע־שה־ההשתלה החל.

הפעם, במיקרה הנוכחי, הצליחו הרופ־אים לשמור את מיבצע ההשתלה בסוד במשך 12 שעות, בבוקר יום השישי ב־שבוע שעבר צילצל אלמוני לגלי־צה״ל, מסר לעורך מיבזקי החדשות של התחנה הצבאית את כל הפרטים בקשר להשתלה שבוצעה בגופו של מעד עזאם, הצעיר מטייבה. כל הניסיונות למנוע את פירסום הידיעה או לעכבה, עלו בתוהו.

עד לפני 14 חודשים היה מעד עזאם צעיר בריא וחסון, שכל צל של מחלה לא העיב על חייו. מעד הוא אחד משמונת ילדיו של עבדאללה עזאם, פועל־בניין, בן לאחת המישפחות המסועפות של הכפר טייבה במשולש, מול תול־כרם. כבוגר בית־ספר תיכון מקצועי (במגמת המסג־רות), הירבה מעד לעסוק בספורט, היה כדורגלן בקבוצות הנוער והבוגרים של הפועל טייבה.

הוא לא גילה נטייה לעסוק במיקצוע שלמד. כמו אחיו הבכור, מוחמד, שהפך צייר מצליח והתערה בחוגי הבוהמה התל־אביבית, ביקש גם מעד לתת ביטוי לכיש־רונותיו האמנותיים. הוא שאף להיות שח־קן, ניסה להתקבל לבית־הספר הדרמאתי בית־צבי ברמת־גן, אך נידחה. בלית־ברי־רה החל עובד כפקיד בנק הפועלים, תחי־לה בטייבה ואחר־כך בסניף נתניה. בש־עות הפנאי עסק בתחביבו — צילום אמ־נותי, אותו הפך גם לפרנסה שנייה, כ־צלם־חתונות בכפרו.

לפני 16 חודשים, בעת שעמד לקבל קביעות בבנק נדרש, בהתאם לתקנות, לע־בור בדיקות רפואיות. בדיקות אלה לא העלו כל מימצאים על ליקוי בליבו. הוא נמצא בריא לחלוטין.

„לילה אחד, לפני שנה וחודשיים,״ מספר אחיו, אחמד עזאם (26), „התחיל מעד להשתעל. הוא הקיא כמה פעמים במשך הלילה. בבוקר לקחנו אותו לבית־החולים מאיר בכפר־סבא. חשבנו שיש לו דלקת־ריאות. אבל כשבדקו אותו שם, אמרו שיש לו משהו לא בסדר בלב. הוא שכב שם כשבוע, ואחר־כך שלחו אותו הביתה. נתנו לו תרופה שבולמת את התפתחות המחלה, ואמרו לו לבוא כל כמה חודשים לביקורת. הוא הרגיש טוב, וחזר לעבודה.

„לפני כשלושה חודשים הוא שוב חש ברע. היו לו קשיי נשימה. הוא הרגיש עייפות והקיא הרבה פעמים. לא יכול לאכול. לקחנו אותו שוב לבית־החולים. אז קראו לנו הרופאים ואמרו לנו: ‚המצב קשה. המחלה נמצאת בשלב מתקדם. נשאר לו זמן מוגבל לחיות. אולי חודש, אולי שנה, אבל אין סיכוי להציל אותו. יותר טוב שאת הזמן שנשאר לו לחיות יבלה בבית, בתוך המישפחה.׳

„מעד ידע שמצבו קשה, אבל מה המצב בדיוק לא ידע. הוא בא הביתה, נשאר שבוע ימים ועוד פעם המצב שלו החמיר.״

הסיכוי היחידי: השתלה

מחלת־הלב שאובחנה אצל מעד עזאם היתה קארדיומיופאתיה, מחלת־לב ניוונית הפוגעת בשריר־הלב, גורמת התנפחות חדרי־הלב ואי־ספיקה. כשם שלא ידוע גורם המחלה, כך לא ידועות גם הדרכים לריפויה. החולה צפוי למוות ודאי תוך זמן קצר.

מי שהיה מודע לכך ראשון היה אחיו הבכור של מעד, מוחמד, העובד כפועל ב־בית־חרושת לטכסטיל נוסף על עיסוקו בציור.

„לפני שלושה חודשים גילו לי הרופ־אים שאין תיקווה להציל את חיי מעד,״ מספר מוחמד. „העדפתי שלא לספר לו על כך. ניסיתי לברר בכוחות עצמי מה אפשר לעשות בשבילו. התקשרתי עם בתי־חולים בכל העולם. הצלחתי להשיג צי־לומים של הלב שלו, ושלחתי אותם ל־חו״ל. כל התשובות שקיבלתי היו שאין סיכוי לחייו, מלבד השתלה. התקשרתי במיוחד לבית־החולים ביוסטון שבטכסס, שחברים אמרו לי שהוא הטוב ביותר ב־ניתוחי־לב. גם שם אמרו לי שהסיכוי ה־יחידי הוא השתלה. אבל הם לא היו מוכ־נים לבצע אותה. זה גם עולה הרבה מאד כסף, והם לא עושים ניתוחים אם יש אפילו סיכון של 20% שזה לא יצליח. הם מוכרחים להצליח בהשתלה, כדי לש־מור על השם של בית־החולים. במקרה שלו, הם לא יכלו לערוב שזה יצליח.

„לבסוף הגעתי להכרה שבאף מקום ב־עולם לא יעשו למעד את ההשתלה. ידעתי שאין ברירה, שהוא לא יחיה אם לא יעשו לו השתלה. רק אז, כשאמרו לי שאין סיכוי אחר, החלטתי שיעשו את ה־השתלה בארץ. אז התקשרתי עם הפרו־פסור מוריס לוי.״

(המשך בעמוד 36)

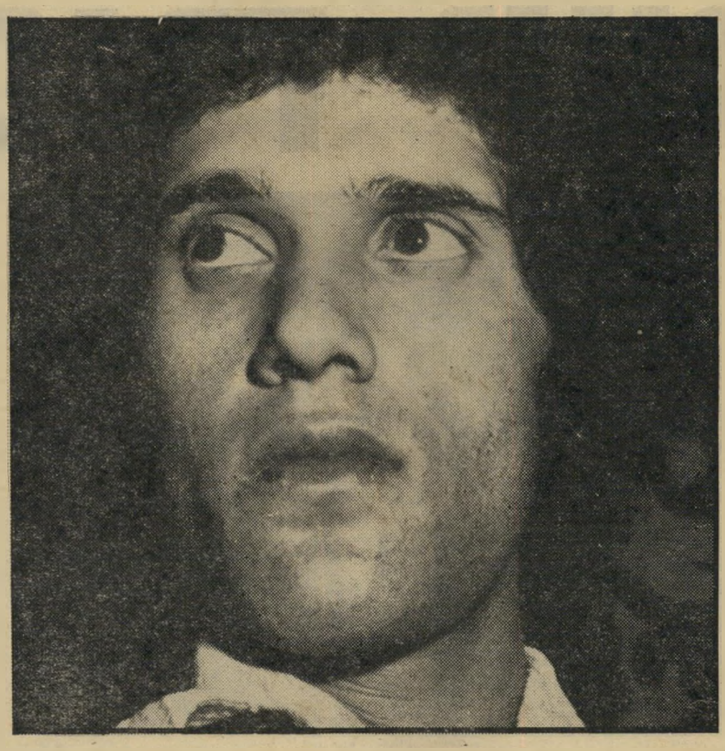

מעד עזאם

זהו הצעיר הערבי מטייבה שהפך שתול־הלב השני בישראל. כמעט עשר שנים אחרי שבוצעה השתלת־הלב הראשונה בארץ חתם מעד, מרצונו החופשי, על כתב־הסכמה שלפיו הוא מתיר לבצע בו השתלת־לב. הוא עשה זאת אחרי שהובהר לו כי זהו הסיכוי היחידי שנותר לו להישארותו בחיים.

אופנה ישראלי

התצוגה הגדולה

בערב פתיחת שבוע־האופנה ערך מכון־הייצוא תצוגת־אופנה ססגונית, שבה השתתפו מרבית החברות שנטלו חלק באירוע. מחיר ההשתתפות היה עשרת אלפים לירות. הגדילה לעשות חברה גדולה, שערכה שתי תצוגות גדולות משלה עם רקדנים מיקצועיים ובסיגנון מחזות מוסיקליים. התצוגה עלתה מאות אלפי לירות, ובעזרתה הגבירה החברה את מכירותיה. בתמונה: שרית דמיר, מלכת מים לשעבר, אם לשני ילדים.

כתבת „העולם הזה" שאלה עשרות קניינים, מה מקומה של ישראל במפת האופנה העולמית?

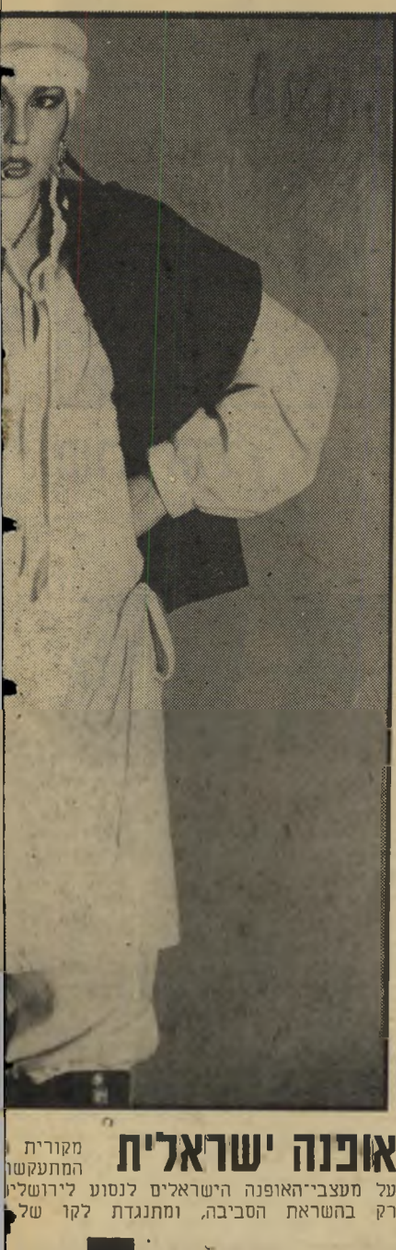

כל־בו ענקיות כמו סי־אנד־איי מאנגליה, מהולנד ומגרמניה, מרקס אנד ספנסר ו־סלפרידג'ס מאנגליה, ובלומנגדיילס מניו־יורק, אפילו קניינים מהמזרח הרחוק, ש־הוא מרכז הייצור ההמוני של עולם האופ־נה, הגיעו לישראל.

מה הם מחפשים כאן? מדוע הגיעו דווי־קא לישראל, כדי לרכוש בה דגמי אופנה? מדוע נחתמו עיסקות במיליוני דולארים בתל־אביב? האם הם באו לחפש אופנה ישראלית או אופנה זולה? האם יש בכלל אופנה ישראלית? ואם ישנה אופנה כזו, האם יש בה צורך? על שאלות אלה הת־בקשו לענות עשרות יצרנים מקומיים, מעצבי־אופנה, קניינים, עיתונאי־אופנה ויועצים של מכון היצוא. התשובות שהת־קבלו דומות ברובן: „אין אופנה ישרא־לית — יש אופנה בינלאומית."

יעל מטלון היא מנהלת מכון היצוא הישראלי מזה חמש וחצי שנים. בקרוב היא עומדת לפרוש ולפנות את מקומה לצעירה ממנה. על השאלה אם יש אופנה ישראלית היא משיבה: „האופנה של היום היא בינלאומית. בכל מקום בעולם לובשים את אותם הדגמים. קיים כנראה באיזשהו מקום בעולם מרכז סודי שבו נקבעים קווי האופנה, ואז, אחרי שהקווים נקבעים, הם מועתקים בניו־יורק, בלונדון, בפאריס, ברומא ובתל־אביב.

„לדעתי חייב כל מעצב ישראלי להתור ולהגיע אל מוקדי האופנה הבינלאומית. הגענו היום למצב שבו אנחנו נמצאים על המפה, כי יש באפשרותנו להציע מעצבים צעירים ורעננים."

כאשר נשאלה מטלון מדוע אין מכון היצוא מעודד ייצור של אופנה ישראלית מקורית, היא משיבה: „אילו היתה דרישה לבגדים טיפוסיים לישראל, היו יצרני האופנה ממילא מייצרים אותם. אלא שאין דרישה כזו. היתה תקופה שהשוק העולמי כולו היה מתלהב מאופנה פולקלוריסטית, אך היום רוצה השוק העולמי אופנה אוני־ברסאלית."

בשנת 1977 הסתכם יצוא האופנה וה־טכסטיל של ישראל ב־226 מיליון דולאר, כאשר תעשיית האופנה בלבד מייצאת בסכום של 154 מיליון דולאר. היצוא עלה ב־20% על היצוא של 1976, והשנה מנב־אים עוד עליה של כ־15% נוספים.

את המקום הראשון ביצוא אופנה תפסה תישלובת מיפעלי פולגת, המייצרים ומ־ייצאים בגדי גברים וסוודרים. התישלובת ייצאה בסכום של 12.5 מיליון דולאר. במקום השני נמצא מיפעל בגד עור, ש־ייצא סחורה בסכום של 8 מיליון דולאר. את המקום השלישי תפס בית־החרושת גוטקס לבגדי חוף וים, עם יצוא של 6.5 מיליון דולאר.

המיפעלים הגדולים כבשו להם שם בעור־לם. פולגת אינה מייצאת למעשה אופנה ישראלית. התישלובת רכשה את זכויות העיצוב של איב סן־לורן ופייר קארדן תמורת 10% מהרווחים. היא מייצרת בארץ חליפות סן־לורן וקארדן ומייצאת אותם לרחבי העולם. הקונה הרוכש חליפות אלה קונה למעשה את תוצרת בית־החרושת בגיר, מבלי שהוא יודע כי בגיר הוא מיפעל ישראלי. גם בגד עור תופס מקום של כבוד בתעשיית האופנה הבינלאומית ומוכר בכל העולם כמיפעל ישראלי לכל דבר. כך גם גוטקס, הנמצא במקום הרא־שון בעולם בעיצוב ובייצור של בגדי ים וחוף.

אך מה בדבר המיפעלים הקטנים? הפתעת השנה שעברה היתה מיפעל קטן בשם קליק, בבעלותם של יהודית ודני מור. בשנה שעברה ייצא קליק סחורה בסכום

כמו בפאריס

רומא ולונדון, כך גם בתל־אביב. זה היה הקו שהינחה את יצרני ומעצבי האופנה הישראליים בשנה זו. הדרישה לאופנה ישראלית מקורית לא היתה בנמצא. חמש מאות הקניינים שהגיעו מחו"ל העדיפו אופנה בינלאומית הטובה לכל מקום בעולם. באמצע: הדוגמנית אסתי זבקו.

„עד יבוא היום שבו תייצר ישראל אופנה מקורית משלה, אופנת העבאייה־ביקיני." במילים אלה סיים יגאל הורביץ, שר התעשיה־המסחר־והתיירות את בירכתו, לרגל פתיחת שבוע האופנה הישראלי, שהתקיים במלון הילטון בשבוע שעבר.

עשרות הקניינים, היצרנים, האופנאים והדוגמניות, שנכחו בטכס, פרצו במחיאות כפיים מלוות בצחוק רם. אלא שאיש אינו מתייחס היום בצחוק לתעשיית האופנה בישראל. זו התעשייה שהחלה לחפש שוו־קים בחו"ל לפני 15 שנה, כשהיתה עדיין בחיתולים. מאז היא התפתחה לממדים רציניים ועתה היא מכניסה דולארים רבים לקופת המדינה. התעשייה, שהחלה את דרכה בעזרת מכונות־תפירה ידניות, הפכה כיום למכלכה מתועשת וממוכנת, המעו־צבת בחלקה על־ידי מחשבים. היא כובשת לה מקום ורוכשת לה שם בעולם האופנה הבינלאומי.

מרכז סודי לאופנה

חמש מאות קניינים הגיעו השנה לישראל מחו"ל, כדי להשתתף בשבוע האופנה, המתקיים מזה 15 שנה בעידודו ובאירגונו של מכון היצוא. היו אלה קניי־נים מכל רחבי העולם, נציגים של רשתות

אופנה ישראלית

מקורית

המתעקשו

על מעצבי־האופנה הישראלים לנסוע לירושלי

רק בהשראת הסביבה, ומתנגדת לקו של

יצרנים ומעצבים בשבוע האופנה: האם קיימת אופנה ישראלית?

ישראלי כך הוגדר בגד סרוג זה, השזור בבד שטיח ערבי פרי יצירתה של האופנאית רותי גלזר, שהיתה התגלית של שבוע־האופנה.

זכרה השנה, כבכל שנה, האופנאית רות׳ בן־יוסף, ת לשמור על סיגנון ישראלי מקורי. לדיברי רות׳, ז ולגליק, כדי לספוג חרבות יהודית. היא יוצרת מכון־הייצוא המעודד ייצור אופנה בינלאומית.

אופנה עולמית

מציג גידעון אוברזון שעיצב, מבדים ישראלים, שמלות וחולצות בדגמי בוקרים אמריקאים. הקניינים דרשו השנה אופנה בינלאומית, וקיבלו אותה כמעט בכל אחד מחדרי התצוגה, בשבוע־האופנה ה־15 במספר. בתמונה: הדוגמנית שרית דמיר מימין, ואחת הרקדניות שהובאו מחו״ל.

ת? מה זה?

אלף דולאר, בעיקר לחנויות יוקרה ברחבי העולם.״

כאשר הוא נשאל אם קיים טעם ישראלי אופייני באופנה הוא משיב: ״הבגד חייב קודם כל למצוא חן בעיני הגבר, ואם לנשים הישראליות אין טעם אזי לגברים הישראלים על אחת כמה וכמה. הגבר הישראלי אוהב שהאשה שלו תיראה ברי־אה ובצבעים חיים. אצל אשתו הוא לא אוהב את המראה החשוף, אבל אצל השכ־נה — כמה שיותר חשוף יותר טוב. לכן, הנשים הנשואות לא נראות במחשופים נועזים, ומי שחושפות את עצמן הן כאלו שעדיין מחפשות בעל.״

גדעון אוברזון הוא מתכנן האופנה ה־ראשי של מיפעל ניבה. כשהוא מתכנן לניבה הוא חושב במושגים של ייצור המוני. ״הייצור ההמוני מבחינת ישראל הוא מצומצם.״ אומר אוברזון, ״אם יש שלושים שורות בהיכל התרבות, אז ביני־הן יש תמיד שתי שורות מלאות מאותו הדגם, וזו, כמובן, בעייה.״

מיפעל ניבה ערך בשבוע האופנה תצו־גת אופנה ספגונית ומפוארת, בהשתתפות דוגמניות ישראליות, דוגמניות שהובאו במיוחד מחו״ל, ורקדנים ורקדניות מק־צועיים. בתצוגה אשר הופקה על־ידי ישראל ברוך ויהודה אלעזר הוצגו כ־160 דגמים אשר עוצבו על־ידי גדעון אוברזון. ה־

עולמי שתי דוגמניות, ישראלית ורקדנית כושית שהובאה מאנגליה, ושגובה את ההצגה, מדגימות דגמים בינלאומיים שונים לייצור המוני.

המוני או איכות זה היה הוויכוח שהתנהל בין מעצבי האופנה בשבוע האופנה. מימין: האופנאי גידעון אוברזון, והדוגמנית רונית רוזנטל שימלת־איכות פרי יצירתו. משמאל: דוגמנית מקומית, צעירה אנגליה שפתחה לאחרונה בוטיק שלה בצפון תל־אביב, בבגד ספורטיווי שיצר האופנאי שוקי לוי, שזכה בהצלחה בשבוע־האופנה.

של 300 אלף דולאר. סכום לא מבוטל לגבי מיפעל קטן. אופנה כמו זו שמעצבת יהודית מור ניתן לראות כיום ברומא, בפאריס ובלונדון, ולמרות זאת באים קנ־יינים מכל רחבי העולם וקונים את הסחו־רה שלה. מדוע? אומרת יהודית: ״האופ־נה שאני מעצבת היא בסיגנון זרוק ומיו־עדת לצעירים בילבד. אין לי מושג למה קונים אצלי קניינים מאנגליה ומהולנד. אולי בגלל שהמחירים שלי זולים יותר מאשר באירופה. לדעתי אין אופנה יש־ראלית ואין צורך באופנה כזאת. אופנה ישראלית מתאימה רק לריקודי־עם.״

תל־אביב — כמו פאריס

ג דעון אוברזון, ילד־הפלא של האופנה הישראלית מזה 15 שנה, טוען לעומת זאת שיש אופנה ישראלית: ״אופנה יש־ראלית היא אופנה שישראלים מתכננים אותה בארץ־ישראל, ולכן זו אופנה יש־ראלית. נכון אומנם שהאופנה כיום היא אוניברסאלית, אך כל אדם מושפע מה־סביבה שלו. לפני 15 שנים היה עולם אחר. כל אחד תיכנן בהשראת המקום בו הוא גר. ישראל היתה שונה. היא היתה צעירה, חלוצית ופחות מפותחת. היום חיים בתל־אביב כמו בפאריס ובמילנו. עובדה היא שבשנה שעברה ייצאתי ב־150

„ריקודי עם!"

„רק לשם מתאימה אופנה ישראלית מקורית," טוענת מעצבת־האופנה יהודית מור, המעצבת אופנה ב־סיגנון בינלאומי זרוק לנשים ולילדות.

(המשך מעמוד 31)

מיפעל הוא בעל מסורת של 44 שנים וסמנכ"ל המיפעל, ישראל ברוך, אומר: „לדעתי אין אופנה ישראלית. ה־לקוחות שבאים לארץ מחפשים אופנה בינלאומית. לדעתי הם באים לכאן בגלל הטעם הטוב שיש לאופנה בישראל, שהיא ברמה של פאריס ובמחירים הרבה יותר זולים."

האופנה הישראלית

אם הפכה האופנה הישראלית ב־שלוש השנים האחרונות לבינלאומית, הרי זה לא במעט בזכותן של הנשים הישראליות, שטעמן השתפר לבלי הכר. הנשים מסתובבות כיום בעולם יותר מא־שר בעבר, הן מרבות בנסיעות, קולטות את אופנת רומא, פאריס ולונדון, מוכנות להסתכן בחידושים ומאמצות את צווי ה־אופנה.

שי מאיר, מנכ"ל כל־בו שלום, הוא קניין חשוב של אופנה ישראלית ומייצג בשבוע האופנה רשתות של חנויות כל־בו ברחבי העולם. אומר שי: „אי אפשר להכיר את האופנה הישראלית. בשלוש השנים האחרונות השתנה הכל, הן מבחינת הסדר והן מבחינת המקצועיות. הקולקציות מאורגנות, היצרנים מדברים בשפת המ־שוקים והעסק דופק. סחורה זולה יש בכל העולם, אך ישראל מציעה איכות ומחירים סבירים, ויכולה להתחרות עם פאריס ועם מילאנו."

ליאון רובינשטיין הוא קניין מבלגיה, הרוכש אופנה ישראלית מזה שלוש שנים בשבוע האופנה בישראל. הוא אומר: „עד עכשיו נחשבה ישראל למדינה מתפתחת, ואילו היום כבר לא. כמובן שאי־אפשר להשוות את ישראל לארצות אופנה, כמו צרפת, איטליה ואנגליה, אך אפשר להש־וותה עם בלגיה, הולנד ושווייץ. כשאני קונה סריגים בארץ, הם דומים בדיוק לסריגים של רומא ופאריס. למה אני קונה פה? כי פה הרבה יותר זול והאיכות מניחה את הדעת.

„עד לפני 3 שנים היתה לתעשיית ה־אופנה הישראלית תדמית לא־רצינית ולא־עדכנית. אך מכון היצוא הישראלי העלה את ישראל על המפה הבינלאומית, בעזרת תצוגות האופנה שאירגן ברחבי העולם."

העיתונאית הבריטית ג'קי מודלינגר, עו־רכת מדור האופנה של הדיילי אכספרס, מאוכזבת. היא הגיעה לישראל בפעם ה־ראשונה, כדי לכסות את שבוע האופנה.

„אני מאוכזבת," היא מסבירה, „שמעתי דברים טובים על תעשיית האופנה הישראלית וכמובן שהכרתי את המוצרים של גוטקס ובגד עור, אך לא הכרתי דברים אחרים. והנה אני כאן, יושבת ומסתכלת בתצוגה של ערב פתיחת שבוע האופנה ומפהקת. התאכזבתי מן העובדה שיש פה דגמים שאותם רואים ברומא ובפאריס. אני לא אומרת שהאיכות לא טובה. אבל כשאתה בא מרומא וממילאנו לתל־אביב, נדמה לך שנפלת לבאזאר של עניים. ה־אופנה הישראלית לא התחילה כאן, בתל־אביב, היא מועתקת."

אין אשה סולידית

האופנאי אבנר צנטנר, בעל בית־החרושת אלד, טוען כי בעוכרי תע־שיית האופנה הישראלית מצוייה הבעיה הפסיכולוגית שיוצר המרחק ממרכזי ה־אופנה העולמיים. מסביר אבנר, שמיפעלו ייצא השנה בסכום של 700 אלף דולאר: „אנחנו רחוקים. אין לנו קווי תחבורה של אוטו. הקונים אוהבים לקנות סחורה בבית־החרושת, להעמיסה על אוטו ולקב־לה בו ביום או למחרת.

„לפני כמה שנים הבנו שאין יותר אשה סולידית, יש אשת קאריירה, אשת העולם הגדול, והאופנה המתאימה לה היא אופנה כלל־עולמית. לכן אני טוען שאין אופנה ישראלית. בתקופה מסויימת ניסינו לאחד כמה סיגנונות של כמה עליות ולמ־צוא קו ישראלי. זה הלך, אך רק בתור חלק קטן מהקולקציה. לא היתה דרישה לבגד ישראלי טיפוסי. ברגע שניכנסו מטוסי הסילון לעולם הפסיק להיות ייחוד. מדוע, אם כך, קונים אצלנו? מכיוון שאנחנו יותר זולים, המכס אצלנו יותר זול והאיכות היא גבוהה."

מייסי שיין היתה, ללא ספק, אחת הנשים היפות ביותר שפקדו את מיסדרונות מלון הילטון בשבוע האופנה. רבים טעו וחשבו כי היא דוגמנית. אלא שהגברת שיין יפת־התואר אינה דוגמנית, היא קנייניית שהגיעה בפעם הראשונה לישראל לרגל שבוע האופנה מסינגפור.

מדוע הגיעה שיין לישראל? היא מס־בירה: „שמעתי רבות על האופנה הישראלית. אני מייצגת חנות כל־בו גדולה בסינגפור, המוכרת בגדיים של גוטקס

קו מקומי

ביצירה של האופנאי נאי גידעון אוברזון לייצור המוני, מציגה הדוגמנית חלי גולדנברג. זהו פריט אחד מתוך קולקציה שלמה.

„נלך פייפן!"

מתריע האופנאי ג'רי מליץ, הטוען כי האופנה הישראלית נמצאת בירידה, הן מבחינת האיכות והן מבחינת מיקומה על המפה הבינלאומית. מליץ טוען כי האופנה הישראלית נופלת בין שני הכסאות: הייצור ההמוני ואופנת העילית. לדבריו לא דואגים לעתיד, חושבים רק על ההווה.

בובו מבד ראפיה

ג'רי מליץ, מבכירי המעצבים של יש־ראל, אומר: „לא צריך אופנה ישרא־לית, אלא אופנה טובה העשוייה בישראל. אופנה ישראלית — חסי וחלילה! לדעתי נמצאת תעשיית האופנה הישראלית בירי־דה, הן מבחינת ההיקף והן מבחינת האי־כות. לפני כמה שנים היו בארץ אופנאים שעשו רק דברים שהם מאמינים בהם. היום, כשהממשלה עוזרת בפירסום ובה־פצה, כולם משתדלים ללכת על־בטוח, למ־כור המון בלי להשקיע, וכך אנחנו מייצ־רים בישראל תעשיית בגדים המונית.

„ישראל לא ממוקמת טוב על המפה הבינלאומית של האופנה. יש כאלה הטו־ענים כי ייצור המוני יאדיר את שמנו בעולם, אך כל היועצים מחו"ל שמביא מכון היצוא לא מבינים כי ישראל אינה יכולה להיבנות על ייצור המוני בגלל מצבה הפוליטי. יש קונים המורידים את התוויות של ישראל מהמוצרים כדי שלא לפגוע בעסקיהם עם ארצות ערב. מכון היצוא מעודד מיפעלים כמו פולגת, שמכ־ניסים הרבה כסף לקופת המדינה, אך אם פולגת היה מייצר קופסאות פח במקום מוצרי אופנה זה היה אותו הדבר.

„מכון היצוא מעודד ייצור המוני. הוא אחרת מה הטעם לבוא לכאן כשבהונג־קונג אפשר להשיג את אותו הדבר אבל יותר בזול. תוך כמה שנים תיטמע ישראל בשוק האופנה הבינלאומי. ייתכן שתמכרו הרבה, אך לא תהיו מיוחדים או נותני הטון."

„חוסר תרבות!"

גורם לכך שאין אופנה ישרא־לית, טוענת מעצבת האופנה ריקי בן־ארי. לעומתה טוענת יהודית גוטליב, מעצבת בגדי חוף וים, כי הביקוש לאופנה ישראלית אינו מצדיק את ייצורה של אופנה זו.

„לא צריך!"

באופנה ישראלית, טוענת מינ־הלת מכון הייצוא יעל מטלון, המעודדת את היצואנים לייצור בסיגנון בינלאומי. לאחדים מהיצרנים טענות קשות נגד מכון הייצוא המעודד ייצור המוני.

קו חו"ל

של אותו אופנאי ו־של אותו בית־חרו־שת, מציגה ניקי. הייצרנים מודעים, כי יש לפעול לפי צווי האופנה הבינלאומיים.

לא מתחשב בכך שאנשים קונים אופנה ישראלית בגלל שהיא זולה יותר. כך אי אפשר לפתח תעשייה. הרי מחר יכול להתפתח מקום חדש בעולם, שבו האופנה תהיה זולה יותר, ואז כולנו הלכנו פייפן."

סיריל קרן, אחד מתעשייני האופנה הגדולים של בריטניה ויועץ של מכון היצוא, אינו מסכים עם ג'רי מליץ. לדעתו טמון עתיד התעשייה הישראלית במיפעלים של ייצור המוני. הוא סבור כי תעשייה מתוחכמת מן הסוג של תישלובת פולגת, אביב מרכז של אופנה בדיוק כמו מילאנו או פאריס."

סימי אלבז כבשה את השוק עם הבובו — אותו בגד מבד כאפיה שיצרה עבור מוע־דון הים התיכון, המוכר כבגד ישראלי. סימי שבה לייצר בסיגנון בינלאומי, והיא אומרת: „היתה בעולם דרישה לפולק־לור, והיתה הצלחה לבגדים הודיים ופא־קיסטניים. היו שלוש שנים בהן רצה העולם ללכת בשמלות ערביות ומכסיק־איות. היום נגמרה אופנת הפולקלור, וה־אופנאי חייב להתאים את עצמו אל צווי האופנה המוכתבים על־ידי העולם."

משכית היא יצרנית האופנה הייצוגית של ישראל אך היא אינה מיוצגת בשבוע האופנה. ריקי בן־ארי, מעצבת האופנה של משכית, טוענת כי משכית אינה ערוכה ליצוא. פיני לייטסדורף, מתכננת האופנה הוותיקה של משכית, זו שיצרה את מעיל המדבר הישראלי הראשון, זו שנלחמה כל השנים כדי ליצור בגד ישראלי מקורי ולשווקו בעולם, הרימה ידיים.

לא חשוב הכסף

ר' רוז'י בן־יוסף האדמונית והתוססת, בעלת בית־החרושת רוקמה, עודנה נלחמת בציפורניה כדי לשמור על ייחודה כמתכננת אופנה ישראלית מקורית.

אומרת רוז'י: „למרות כל מה שאומרים המקטרגים, אני עדיין מייצאת במיליון דולאר לשנה. אני מודה שאילו יצרתי אופנה בינלאומית הייתי מייצאת במיל־יונים. אלא שכל השנים חשבתי שלא חשוב הכסף, חשוב שיהיה דגל. אני לא מוכנה להתפשר על אופנה בינלאומית. אני מקבלת את ההשראה כאן, בארץ, ומי שלא מבין אותי צריך לנסוע לירושלים, צריך לנסוע לנגב ולגליל, ולראות איזה פולקלור יהודי יש בארץ. כל המתכננים הצעירים צריכים לנסוע למוזיאון ישראל וללמוד קצת על התרבות היהודית.

„אנחנו גרים במדינה מיוחדת, שקורים בה המון דברים, וזה עובד עלי. רק כך אני מסוגלת לעבוד. יש פה המון שמש, המון אור. זה לא בינלאומי זה מיוחד לארץ־ישראל. הבגדים שלי נמכרים ב־ליברטי, בהארודס, ולא פעם ראיתי את הדגל הישראלי מונח ליד דגם שלי. אני לא מבינה את אלה שמוכנים למכור דג־מים שלהם לחנויות שמורידות מהם את התווית. אלא שהשנה נאלצתי גם אני להתפשר. הכנסתי קו חדש לבגדים שלי והתחלתי לעבוד עם בדים מיובאים. מה אני יכולה לעשות? אני חייבת להיות קצת יותר מסחרית. זה היה לי קשה מאוד, אבל עשיתי פשרה. הכנסתי לעבודה שני סטודנטים צעירים, ואני רוצה לנסות ול־השפיע ולחנך דור חדש, שילך אחרי, וש־יחשוב כמוני. בלי זה תיעלם האופנה הישראלית מהשטח. צריך לעזור לכישרו־נות מקוריים. הקניינים שבאים לישראל צריכים לדעת כי כאן ימצאו מוצרים שאין למצוא אותם במקומות אחרים בעולם."

יהודית גוטליב מגוטקס טוענת ש־הקונה גזרות מבתי־אופנה ידועים ומייצרת עבור כל העולם, תעלה את ישראל על המפה הבינלאומית ותזרים מיליוני דולא־רים לאוצר המדינה.

אופנאים רבים מתנגדים לדעתו של קרן. אומר אחד מהם: „אי אפשר לבנות תע־שייה שלמה על ידע שבא מבחוץ; צריך לעודד את הידע המצוי פה בארץ."

למכסי ליברטי, שהוא אחד מגדולי ה־תעשיינים של האופנה בצרפת, דעות נח־רצות בנושא: „אין אופנה ישראלית. יש רק אופנה בינלאומית. מי שמכיר אופנה יזהה בה את המגע הישראלי. לישראלים יש 'אספרי' משלהם שמשלים קולקציה. לדעתי עתידה האופנה הישראלית לתפוס מקום חשוב על המפה הבינלאומית. בגד ערב וגוטקס כבר תפסו את מקומם והם ידועים לא פחות מבתים צרפתיים המייצ־רים אופנה מזה דורות."

ליברטי, שהוא גם יו"ר לישכת המיסחר צרפת—ישראל, סבור כי בתקופתנו כבר לא מחפשים ריקמות וכאפיות. „בעולם תובעים אופנה שצועדת עם הזמן," הוא מסביר, „ובעוד 5 או 10 שנים תהיה תל־

„בעיה פסיכולוגית!"

יש לאופנאי אבנר צנטנר, הטוען כי הריחוק מאירופה ומארצות־הברית גורם בעיות. צנטנר, שהיה ידוע כיצרן של מלבושים סולידיים, הולך אף הוא עם הזרם ומייצר בסיגנון בינלאומי צעיר לאשת העולם הגדול. מאחור: אשתו, הדוגמנית חניתה צנטנר.

„ראשון בעולם!"

בייצור ובעיצוב דגמי חוף ים תופסת ישראל, בזכותו של בית־חרושת מקומי שהצליח לשבור את השוק העולמי, ולתפוס לו מקום של כבוד לצידם של בתי־אופנה צרפתים ידועים.

אין צורך באופנה ישראלית. נסיון שעשה בית־החרושת שלה, להחדיר אופנה ישראלית לבגדי־הים שלו, הצליח אומנם, אך רק לעונה קצרה, בה אהב כל העולם את האופנה האתנית."

בין שני הכיסאות

ר' חודה פרקוביץ' מפפקו, שנחשב ל־אחד מילדי־הפלא של האופנה הישראלית טוען גם הוא שאין צורך באופנה ישראלית. הנסיון להכניס קו ישראלי לדגמיו נכשל. ואילו האופנאית ריקי בן־ארי טוענת כי העדר אופנה ישראלית נובע מהעובדה שאין בכלל תרבות ישראלית: „ילד אי־טלקי רעב ללחם יוצא מפתח ביתו ורואה לנגד עיניו תרבות של פסלים ואמנות; ילד ישראלי רואה ים, שמש וקופסאות."

מעצב האופנה שוקי לוי, המתמחה ב־ייצור המוני של בגדים ספורטיביים, מגלה כי את השראתו הוא שואב לא רק מס־ביבתו אלא גם משבועוני האופנה הידועים ובעת נסיעותיו הרבות לאירופה.

המסקנה המתבקשת מן הדברים האלה היא ברורה: אין אופנה ישראלית ואין גם צורך באופנה כזו. אך מה יהיה על התעשיה? יועצי מכון היצוא מנבאים לה עתיד מזהיר. מכסי ליברטי טוען כי תוך מספר שנים תתפוס התעשיה הישראלית מקום של כבוד ליד תעשיות מילאנו, פא־ריס ורומא. סיריל קרן טוען כי היא תגיע לייצור המוני שיוריד מהמפה את הונג־קונג. ואילו ג'רי מליץ זועק: „לא דואגים לעתיד התעשיה! חושבים רק על הדולארים הנכנסים כרגע לאוצר המדינה. אני מלווה את העסק הזה במשך 15 שנים וכואב לי שאנחנו הולכים אחורנית. אני לא רואה שום שיטה בשגעון הזה. השיטה היא לעשות מחזור גדול של כסף, אך זו אינה שיטה לדאוג לעתיד. הרוח של שנות החמישים נעלמה, וכעת מדברים רק הדור־לארים. לפי דעתי אנחנו לעולם לא נוכל להתחרות בהונג־קונג ואף פעם לא נוכל להיות פאריס. התעשיה הישראלית תיפול פשוט בין שני הכיסאות."

■ שרית ישי

„המוני!"

ייצור המוני של דגמים ספורטיוויים בסיגנון בינלאומי, מציעה האופנה הישרא־לית בשפע, באיכות טובה ובמחירים נוחים.

אשראית®

כרטיס הכסף של בנק דיסקונט

אשראי- קנה היום שלם בחודש הבא!

אמון- כשאתה שולף אשראית — כרטיס הכסף של בנק דיסקונט, אינך צריך לשלם במזומן — חתימתך טובה כמו כסף, ובכל תחנות הדלק יכבדו את השיקים שלך — מיד!

יוקרה- כשאתה שולף את אשראית — כרטיס הכסף של בנק דיסקונט — אתה רואה כיצד היא משתקפת בעיני אנשים...

נוחות- אתה מקבל פירוט חודשי של הוצאותיך, המאפשר מעקב על כל קניותיך.

בינלאומיות- כרטיס הכסף של בנק דיסקונט מאפשר לך לקנות ולחתום ב-350,000 בתי עסק נבחרים ברחבי העולם ובישראל.

הכנס לבנק דיסקונט ושאל את המנהל על אשראית-כרטיס הכסף של בנק דיסקונט.

בנק דיסקונט

דתף

ריבקה ואהרון גרינשטיין (משמאל) גידלו את דני עטר במשך 9 שנים בהרצליה פיתוח, ועכשיו הוא טוען:

השתגעתי ביגלם!

"באתי אליהם ילד שקט וממושמע, נורמלי לחלוטין, והם הפכו אותי לפסיכי!" אומר דני עטר בן ה־25, בחור צנום ובעל עיניים מוזרות, המדבר בתנועות־ידיים רחבות ובאוצר־מלים הלקוח ישר מן המלון.

כשהיה פעוט בן ארבע נשלח דני, ששמו היה אז יחזקאל עטר, אל משפחתם של ריבקה ואהרון גרינשטיין, משפחה אומנת שטיפלה בילדים שהופקדו בידיה על־ידי מישרד־הסעד. במשך תשע שנים גדל והתחנך בבית גרינשטיין שבהרצליה־פיתוח. בימים אלה, שתים־עשרה שנים אחרי שעזב את בית אומניו, הגיש נגדם תביעת־נזיקין על סך מיליון וחצי לירות, בטענה כי הם שגרמו את מצבו הנפשי המעורער, ואת הסכיזופרניה האביפרנית שממנה הוא סובל. התביעה הוגשה באמצעות עורך־הדין התל־אביבי מאיר זיו.

מספר דני עטר: "עלינו מעיראק ב־1951, ועקב שינוי האקלים חלתה אמי בקצרת. כל מה שאני זוכר ממנה הוא שהיא היתה נכנסת לבית־חולים ויוצאת ממנו, נכנסת ויוצאת. עקב מצוקתו הכלכלית של אבי, ג'ורג', הועברתי לויצ"ו. אמי, שימחה, היתה מאושפזת או, ואבי עם ששת אחי האחרים גר במעברה בהרצליה.

"בויצ"ו הייתי עד גיל ארבע, והוצאתי מהם סיכום רפואי על התקופה ההיא, שאומר שהייתי ילד ממושמע ובריא. ב־2 בספטמבר 1957 הועברת לגן־יבנה, אך החזירו אותי הביתה מייד, והבטיחו לאבי שתוך שבועיים תימצא לי מישפחה־אומנת. אז העבירו אותי אל רבקה ואהרון גרינשטיין, ברחוב הנשיא 33 בהרצליה־פיתוח. הוא היה צבעי, והיא עקרת־בית.

"הם גידלו ילדים ממישפחות נתמכות סעד למטרת תעסוקה, לא לשם רווח. הם אנשים עתירי נכסים, מיליונרים. יש להם בתים ומיגרשים, והם לא היו זקוקים לכסף של מישרד־הסעד. יש להם בן אחד, מיכאל, שנמצא בניו־יורק. הוא נשוי לעיתונאית נילי ינאי, שנסעה עכשיו לקאהיר לראיין את בגין וסאדאת.

גיוס עם סעיף עצבים

"גרתי בחדר אחד עם כמה ילדים. תשע שנים הייתי אצלם, וזה היה גיהנום. אך הגיהנום התחולל ללא ידיעת מישרד־הסעד. הם טיפלו בנו בצורה הגובלת ברשלנות פלילית. היכו אותנו מכות בצורה אכזרית ביותר. בשביל כל דבר קטן הייתי חוטף מכות־רצח, בעיטות בפנים ובראש. בעיקר מהאב. הוא היה עצבני מאד, ועל כל דבר קטן היה צובט לי באוזן.

"האוכל שהם היו נותנים לי היה מתחת לכל ביקורת. כוס־תה עם ריבה, וזה הכל. רק הם היו אוכלים אוכל ראוי לשמו. בצהריים קיבלתי קצת מכל דבר, וגמרנו. בלי תוספת, בלי שום דבר. היה להם סיר שחור שבו היו מבשלים, ואני הייתי מנצל כל היעדרות שלהם כדי לגנוב קצת אוכל.

גם אחותי, גילה, שהיא נשואה היום ואם לבת, היתה אתי בבית שלהם. היינו שני ילדים בחדר, ואני למדתי בבית־הספר עד כיתה ז'. אז הוציא אותי מישרד־הסעד, והעביר אותי לכל מיני מוסדות. בשום מקום לא נקלטתי. הייתי עצבני. מישטרת הרצליה היתה מבקרת באופן קבוע בבית שלנו, כי הייתי מרביץ מכות ומשתולל. ואז העבירו אותי לקיבוץ הסוללים. גם שם לא נקלטתי, ואז החזירו אותי הביתה. התגייסתי לצה"ל, עם סעיף עצבים.

"היו לי קשיי קליטה, וקיבלתי טיפול אצל קצין־בריאות וקצינת־סעד. פעם שרפתי את האוהל שלי בשגגה. לקחתי פח דלק, פירקתי את העוזי והכנסתי לתוך הפח. חזרתי בלילה עם נר, הוצאתי את העוזי מהדלק ופרצה להבה. כל תקופת גיוסי רציתי לגשת לפסיכיאטר כדי להשתחרר, ולא הצלחתי להגיע אליו. כעת אני תובע את מישפחת גרינשטיין, כי הם גרמו לי את המחלה הזאת. אני מוכר כנכה־צה"ל. אושפזתי בבתי־חולים לחולי־נפש, ובגלל שאני נכה־צה"ל אני לא משלם אגרת בית־מישפט. לכן אני מרשה לעצמי לתבוע מהם מיליון וחצי לירות."

הפגנה בשביל מיליון וחצי

דני עטר מתגורר כיום במלון נורדאו בתל־אביב. אין לו כתובת קבועה, ואין לו מקום־עבודה קבוע. הוא מועסק על־ידי פרקליטו כנער־שליח, תמורת שכר של 1000 לירות לחודש, אך מספר כי הוא עובד במישרדו כמתמחה. הוא נושא איתו דרך־קבע תיק ג'ימס־בונד, ובו עשרות מיסמכים המוכיחים את העובדה שאינו שפוי בדעתו. לדבריו, הגיע בעצמו למסקנה כי עליו לתבוע את מישפחת אומניו. אך לדעתם של בני־הזוג גרינשטיין, לא דני עטר הוא יוזם התביעה אלא צעיר בשם משה, שגדל גם הוא בביתם.

בביתם הנאה שברחוב הנשיא בהרצליה־פיתוח הגיבו בני הזוג גרינשטיין על הפרשה. הוא, צבעי־בדימוס שעדיין עוסק בעבודות צבעות למרות שזה לא כבר מלאו לו שבעים שנה. היא, גננת־בדימוס ועקרת־בית כיום. לפני כעשר שנים חדלו, בגלל גילם, לטפל בילדים נתמכי־סעד. בנם היחיד לומד בארצות־הברית ונשוי, כפי שסיפר דני, לעיתונאית נילי ינאי, העובדת בתוכנית־הרדיו הישראלית של רדיו ניו־יורק, כאן שראל.

הם מספרים על דני: "הוא בא אלינו בתור ילד קטן, בן ארבע, בשם יחזקאל. מאז שינה את שמו לדני. לפני שבוע היה כאן, ואמר לנו שיותר לא קוראים לו דני עטר, כי אם דני מירון. אחת לכמה זמן הוא מחליף את שמו. הוא נכנס אלינו הביתה, אחרי כל הצער שגרם לנו עם התביעה שהגיש, ואמר שהחליט לבטל את התביעה כי כואב לו הלב על מה שהוא עשה לנו.

"אחר־כך ביקש משהו לשתות. הצענו לו קפה ועוגה, ואז הוא ביקש תמונה שלו איתנו כדי לסדר אלבום. כל השנים

(המשך בעמוד 38)

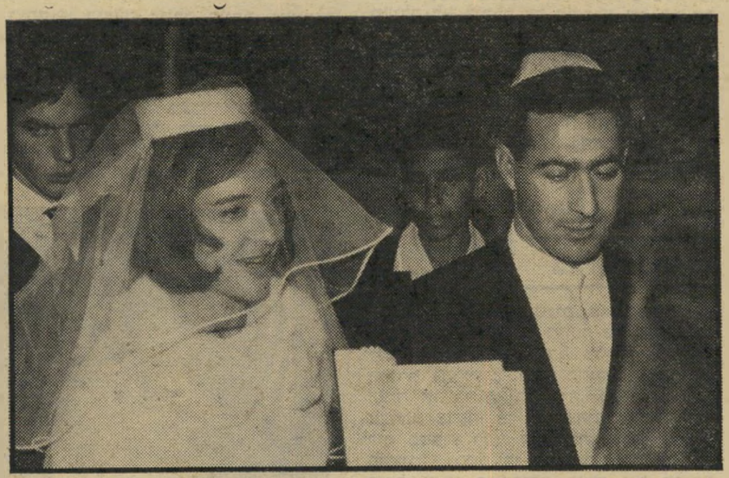

בחוג המישפחה

דני עטר ניצב מאחורי מיכאל גרינשטיין, בנם של אהרון וריבקה גרינשטיין הורי־האומנים, בטכס נישואיו של מיכאל עם העיתונאית נילי ינאי, קריינית תוכנית־הרדיו **כאן ישראל** ברדיו ניו־יורק. בני מישפחת גרינשטיין טוענים כי התייחסו אל דני כאל בן־בית, וכי הוא נטל חלק בכל האירועים המישפחתיים שהתקיימו בביתם משך תשע השנים שבהן חי אצלם.

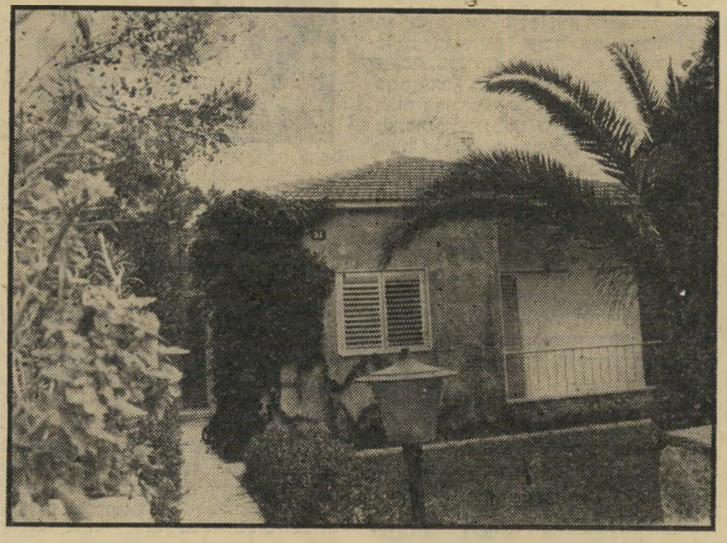

הווילה ברחוב הנשיא

ביתה הנאה, מוקף הגינה, של מישפחת גרינשטיין בהרצליה־פיתוח, שם גדל דני עטר, ששמו היה אז יחזקאל, ואשר בו גדלו והתחנכו חמישה־עשר ילדים במשך השנים. ריבקה גרינשטיין היתה גננת, שהחליטה לקחת לביתה ילדים נתמכי־סעד.

(המשך מעמוד 29)

מעד אושפז בביילינסון לתקופה של כ־חודש. שם אושרו כל המימצאים הקוד־מים. מצבו הוגדר כחמור ביותר. חסר־תיקווה. הסיכוי היחידי להאריך את חייו היה השתלת־לב.

„שאלתי מה הסיכויים להצלחת ההש־תלה," מספר מוחמד. „אף אחד לא הבטיח לי הצלחה. ‚כאן זה לא בנק ולא בורסה,' אמרו לי. ‚לא יכולים לתת את האחוזים של ההצלחה.'

„בהתחלה ביקשתי להסתיר ממעד את הדבר. הוא ידע שאין תרופה למחלה שלו, אבל לא רציתי להפחיד אותו. רציתי לק־חת את האחריות על עצמי, ולחתום בש־בילו על ההצהרה להסכמה להשתלה. אבל אז הסתבר שצריכים לחתום הורים, או הוא עצמו. אז סיפרתי לו הכל."

מי היה התורם?

א חרי שנודע לו בפני מה הוא עומד, ביקש מעד להיוועץ בבני־משפחתו. הוא שאל אותם מה דעתם על הסכמה לביצוע השתלה. בבית המישפחה בטייבה העתיקה, נערכה מועצת־מישפחה. היתה הסכמה כללית שאין ברירה, אבל יש לד־חות את ההשתלה ככל שניתן, כדי שתיוו־תר כקלף אחרון להצלת חייו. אבל את ההחלטה הסופית הותירו בידי מעד. לפני שבועיים הוא החליט להחליף את ליבו הפגום.

איפשרו לו לחזור אל הכפר, להיות כמה ימים בחיק המישפחה, לטייל עם חבריו — להם לא גילה דבר על המצפה לו. בתחילת השבוע שעבר חזר אל בית־החולים; וחתם על ההסכמה לביצוע ההש־תלה בגופו. עתה נותר רק לחכות עד שיזדמן תורם מתאים שיתרום לו את ליבו.

התנאים המאפשרים השתלה רבים ו־מסובכים. משום כך, נדרש לפעמים זמן רב עד שנמצא תורם מתאים — ולפע־מים מת המועמד להשתלה עוד לפני ש־נמצא תורם כזה. כדי שליבו של התורם יהיה מתאים להשתלה עליו להיות תקין לחלוטין. חיוני שהתורם לא יסבול ממחלה מידבקת כלשהי, שסוג הדם שלו יהיה זהה לזה של המקבל, שמיבנה התאים והרק־מות יהיה דומה ככל האפשר, שמצבו של התורם יהיה חסר־תיקווה ורופאיו יקבעו זאת מעבר לכל צל של ספק, שמישפחת התורם תסכים לעקירת ליבו ושמוחו של התורם ייקבע כמת באופן מוחלט גם אם ליבו ממשיך לפעול — מצב הקרוי „מוות קליני."

למעד עוזאם התמזל המזל. תורם כזה נמצא לו תוך שבוע ימים.

בהודעה הרישמית שהוציא מרכז קו־פת־חולים, ביום השישי בשבוע שעבר, אחרי שהידיעה על ההשתלה פורסמה ל־ראשונה בגלי־צה"ל, נמסרו פרטים על התורם האלמוני. נאמר כי היה זה יהודי כבן 60, שסבל ממחלת־כליות קשה ש־גרמה את מותו ושציווה את גופתו למדע.

התורם מת ביום החמישי בלילה, ומייד הוחל בניתוח לעקירת ליבו. הלב נלקח בהתאם לחוק האנטומיה והפאתולוגיה, ו־הושתל ביום שישי בגופו של מעד עוזאם. ניתוח ההשתלה, נאמר בהודעת מרכז קו־פת־חולים, נמשך כשעתיים.

היתה זו הודעה מוזרה ביותר, שעוררה תמיהות באשר לאמינותה. היא יצרה את הרושם כי היא מנסה לטשטש עובדות, במקום למסור מידע.

בעוד שהיה ברור מעבר לכל ספק כי ניתוח ההשתלה בוצע ביום החמישי ונמ־שך כשמונה שעות, מסרה ההודעה כי הוא בוצע בבוקר יום השישי ונמשך שע־שאינה מגלה ליקוי כלשהו בלב. לפיכך כ־כל שאדם צעיר יותר, גדלה הסבירות שלא לקה בליבו. זאת הסיבה שמשתילי־לבבות יהיו מעוניינים בתורם לב צעיר ככל ה־אפשר. כל ההשתלות שבוצעו עד היום בעולם נעשו בלבבות של תורמים צעירים. מעולם לא פורסם על השתלה של לב של תורם בן 60.

לשם מה היה צורך לטשטש את העוב־דות אחרי שכבר נודע דבר ההשתלה? ברור שהפרטים המטעים בקשר לזהותו של התורם ניתנו במטרה לחפות על זהו־תו של התורם האמיתי. הדבר נעשה ב־חופזה תוך תפרים גסים המזהים בנקל את ההטעיה.

צירוף מקרים בלתי מקרי

ג ם לפני תשע שנים, כאשר נודע על ביצוע ההשתלה בגופו של יצחק סו־לם, החל מירוץ מטורף כדי לזהות את התורם. הרישום בבית־החולים ביילינסון העיד אז כי התורם היה, כביכול, אחד, אברהם צדקה, בן 26, שהובא לבית־החו־לים כשבוע לפני ההשתלה, אחרי שנפגע בתאונה. נרשם כי כתוצאה מהטיפול ש־קיבל נפגע בשטף־דם במוח ואז הוחלט לקבוע את מותו הקליני ולשתול את ליבו בגופו של סולם.

אולם לא נמצא כל אישור לכך שאדם בשם אברהם צדקה מת או נקבר באותה תקופה.

לעומת זאת טענה משפחתו של פועל־בנייין בשם אברהם סדגת, כי הלב שנש־תל בגופו של סולם היה ליבו של סדגת. סדגת בן ה־35, איבד את הכרתו בעת שעבד בבניין. למשפחתו נמסר כי לקה בשטף־דם. כאשר באה המישפחה לבקרו בבית־החולים הוא נלקח לחדר־הניתוחים. מאוחר יותר נמסר למישפחה כי נפטר ב־שעת הניתוח. בבואם לקבל את גופתו גילו שני תפרים לאורך ולרוחב חזהו. כשהס־תבר להם שבעת שסדגת שהה בחדר־הניתוח נערכה שם השתלה, טענו כי הלב שנשתל בגופו של סולם היה ליבו של אברהם סדגת.

כעבור זמן קצר טענו גם בני מישפח־תו של אברהם זדאדה, נהג־מונית בן 37 מ־אשקלון, שנפגע באותו יום בתאונת־דר־כים, כי הלב שנשתל שייך להם. כל הגיר־סות הוכחשו על־ידי הנהלת בית־החולים ביילינסון.

התמונה חזרה על עצמה גם השבוע. כ־אשר הסתבר כי המידע שנמסר בקשר לזהותו של תורם הלב למעד הוא מפוקפק, החל מסע ניחושים כדי לזהות את התורם האמיתי. כל הניחושים הובילו לכיוון אחד: אל חיים פישלר, 37, עובד חברת צ'מפיון, המשווקת בישראל את מכוניות פולקס־וואגן.

ביום הרביעי בשבוע שעבר הותקף חיים פישלר בידי שודדים, בעת שבא להפקיד תיק גדוש המחאות ומזומנים בסניף בנק־הפועלים ברמת־גן. השודדים התיזו לעב־רו גז מדמיע. כאשר גילה התנגדות והמ־שיך להחזיק בתיק (שהכיל 16 אלף ל"י במזומן) ירו באקדח בראשו.

פישלר הפצוע הובל ללא הכרה לבית־החולים ביילינסון. שם נקבע מותו הקליני ביום חמישי בבוקר, זמן קצר לפני שהחל ניתוח ההשתלה בגופו של מעד עוזאם. צי־רוף־המקרים היה ברור מדי וגם סמיכות־הזמן היתה בולטת מאוד.

היה מקום להשערה, שהתעוררה אצל כמה מבני משפחתו של פישלר אחרי ש־נודע להם דבר ההשתלה, כי הלב שהושׂ־תל בליבו של מעד עוזאם, היה ליבו של חיים פישלר. כאשר ניסו לברר אפשרות זו עם אנשי הנהלת בית־החולים ביילינ־סון, נענו בהכחשה טוטאלית והסתפקו בה. אולם התמיהות נותרו בעינן.

מאבק להצלת חיי־אדם

ה תמיהה החמורה ביותר היא על התנהגות כל המוסדות והאישים ה־קשורים במעשה ההשתלה. אין שום סיבה מדוע יש לנהל מיבצע אנושי ממדרגה רא־שונה, שנועד להציל חיי אדם, כמיבצע מחתרתי חשאי.

אחת מהשתיים: או שאנשי־המדע וה־רפואה במדינה הגיעו למסקנה כי אין לבצע, מסיבות רפואיות או מוסריות הש־תלת־לבבות — ואז אין לבצע אותן בשום תנאים או שהם סבורים שחיוני להמשיך ולבצע השתלות כאלה לקידום הרפואה במדינה ולהצלת נפשות. במקרה כזה אין הם יכולים להיאחז בטענה כי הם מבק־שים להימנע מלקומם נגדם את הציבור הדתי ולכן עליהם לבצע השתלות במחת־רת.

חובה עליהם להיאבק בגלוי, בכל אומץ־הלב האזרחי והישר המדעי שלהם על אמונתם זו. מסעי טישטוש והטעייה אינם מוסיפים הילה לתפקידם ההומאני ויוצ־רים חרושת של שמועות ולחישות מזיקה.

השתלת־לב אינה סוד בטחוני שיש לחס־תירו מעיני הציבור, בכל מקום בעולם בו מבוצעות השתלות־לב נמסרת על כך הוד־עה מוסמכת ומפורטת מפי מבצעי־ההשת־לה, הנמנעים לעיתים מלגלות, מסיבות השמורות עמם, את זהות התורמים או שתולי־הלב.

מעד עוזאם נאבק עתה על חייו. לטענת רופאיו מצבו מניח את הדעת. בתחילת השבוע הוא נותק כבר ממכונת ההנשמה המלאכותית ונושם בכוחות עצמו. אם יצ־ליח גופו להתגבר על דחיית הגוף הזר שהושתל בו ולהתגונן יחד זאת מפני זי־הומים, קיים סיכוי שהוא ימשיך לחיות. סיכוי כזה לא היה מוענק לו לוליא התי־ברה האפשרות לבצע השתלת־לב בארץ, למרות מסע הטירור וההפחדה.

אפשרות זו חייבת להיות גלויה ובת־השגה לכל אלה הזקוקים לה. היא תהיה כזאת רק אם אחרי תקופה ממושכת של כניעה ושתיקה תצא הרפואה למאבק גלוי על זכותה וחובתה להצלת חיי־אדם.

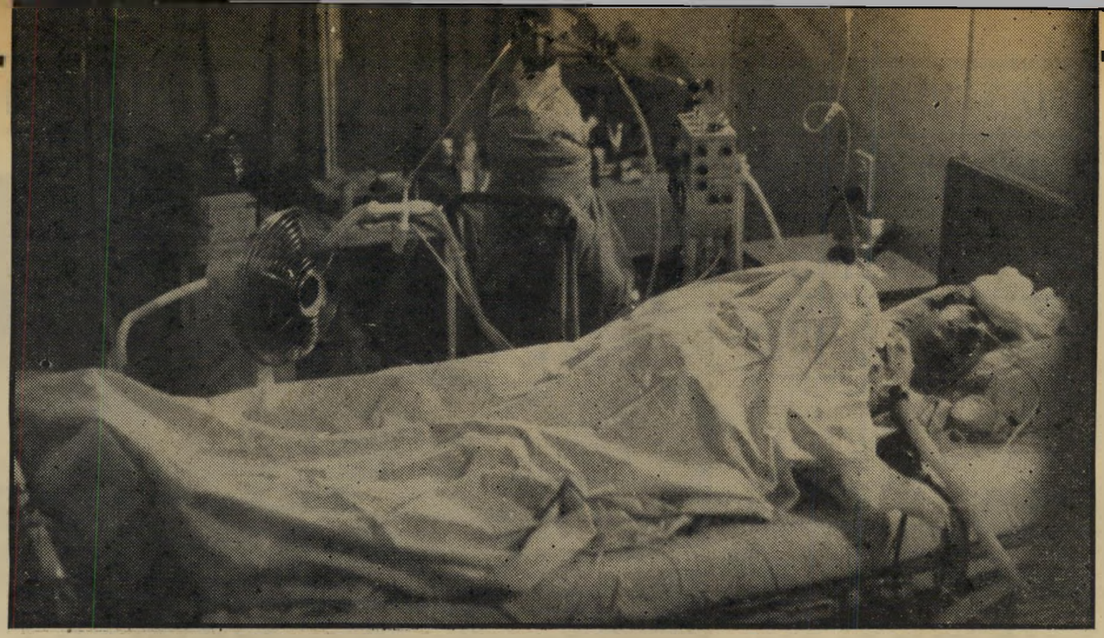

בישראל

כך ניר־מה יצחק סולם, שבחודש דצמבר 1968 היה לשתול־הלב הישראלי הראשון, בעת שנאבק על חייו אחרי ההשתלה בחדר־ההתאוששות שבמחלקה לניתוחי־לב בבית־החולים ביילינסון. בתמונה בלעדית זו של העולם הזה נראה אז סולם, שכמו מעד עוזאם, שתול־הלב השני, היה גם הוא עובד־בנק, כשהוא שוכב על צידו, פניו מגולים ועל מיצחו רטייה. אל אפו מחוברים צינורות העירוי ומתוך חזהו בולט צינור גומי המחבר אותו אל מכונת־ההנשמה המלאכותית הניצבת מצידה השני של המיטה. ליד הצינור נראה מיקרופון, המעביר למגבר־קול את פעימות הלב השתול. בתנאים מעין אלה שוכב עתה מעד עוזאם, הנאבק אף הוא על חייו לאחר שהושתל הלב בגופו. סולם מת מדלקת־ריאות 16 ימים אחרי ההשתלה, למרות שליבו החדש תיפקד כראוי עד לשניות האחרונות של חייו.

מורים השותל

הפרופסור מוריס לוי, ראש המחלקה למחלות־לב בבית־החולים ביילינסון, בחברת רעייתו. לוי, שביצע את השתלב־הלב הראשונה בישראל בדצמבר 1968, הוא שעמד השבוע גם בראש צוות הרופאים ששתלו לב בגופו של מעד עוזאם. כאז כן עתה, ניצב לוי במרכזה של ביקורת אלימה של החוגים הדתיים, המונעים בכל מחיר את התפתחות רפואת־הלב במדינה.

תפסו את המישטרה!

(המשך מעמוד 25)

למרות ששלוש נמצא במישטרה רק כשנה, הוא תוצר של מוסד זה, ודי בעובדה זו כדי לפסול אותו. עד למינויו של שאול רוזוליו כמפכ"ל, היה שלוש, בן לאחת המישפחות הותיקות והנודעות ביותר ב־ארץ, מפקד המחוז הדרומי של המישטרה. כאשר מונה רוזוליו למפכ"ל, חזה שלוש את האסונות שמינוי זה יביא על המישטרה. שלוש הוא בעל קסם אישי רב אך דווקא משום כך יש ספק אם הוא אישיות די חזקה ונוקשה למשימה שתעמוד בפני המפכ"ל הבא.

המועמד הסביר: שפיר

אין ספק שלמועמדותו של שלוש יתנגד מפקד המחוז הדרומי של המישטרה, ניצב אריה איבצן, אשר מלבד העובדה שיחסיו עם שלוש מעורערים, הוא שואף בעצמו לתפקיד זה. איבצן נחשב בזמנו ככוח עולה במישטרה, והעובדה שהיה עורך־הדין היחידי בין המפקדים הבכירים של המוסד סייעה לו לקידום מהיר. אולם איבצן הוא קאריריסט שאפתן ושחצן, ותכונותיו אלה השניאו אותו הן על צמרת המישטרה והן על שר־הפנים שהוא, ככלות הכל, האיש שיקבע מי יהיה המפכ"ל הבא. עוד כשהיה איבצן סגן מפקד מחוז תל־אביב של המישטרה, בדרגת ניצב־משנה, נהג להתפאר לפני עיתונאים כי הוא יהיה מפכ"ל המשטרה. נראה כי איבצן ייאלץ לחכות לתורו, לפחות כדי עוד כהונה אחת.

מועמד נוסף הוא מפקד מחוז תל־אביב כיום, ניצב משה טיומקין. למרות שטיומקין רמז בחודשים האחרונים כי הוא היה איש אצ"ל ותיק אך מוסווה, מה שבוודאי יעזור לו אצל בגין, אין הוא מקובל על בורג. יש לו עוד שני חסרונות נוספים: הוא נמצא בתל־אביב, הרחק מן הקלחת הפוליטית הפנימית של המישטרה במטה הארצי בירושלים, והוא ידוע כנאמנו וכתלמידו של מי שהיה בעבר מפקדו, דויד עופר. עד היום מוזכר שמו של עופר במישטרה כדוגמה של מפקד־מחוז גרוע.

לשני הבכירים האחרים במישטרה נראה כי אין כל סיכוי. האחד הוא מרדכי רון, מפקד המחוז הצפוני, אולם פרשיות שונות הקשורות ברון ובמחוז שלו, שהתגלו דווקא באחרונה, מונעות ממנו את התפקיד ואף גרמו לכך שהוא עתיד לפרוש בקרוב מהמשטרה, ללא כל קשר לחילופי המפכ"לים.

גם מפקד מישמר־הגבול, צבי בר, אשר יתרונו בכך שאינו תוצר של המישטרה אלא בא אליה מצה"ל, אינו בעל סיכויים רבים. התגלו קשיים וקצרים רבים ביכולת התיקשורת שלו עם פקודיו במישמר־הגבול, ואלה הביאו למחשבה שנייה בצמרת המישטרה לגבי יכולתו לפקד על יחידה כמו מישמר־הגבול, ועל אחת כמה וכמה על המישטרה כולה.

מלבד אלה הועלו גם שמות של שלושה אנשי־צבא. האחד הוא הרמטכ"ל הפורש מרדכי („מוטה") גור, אולם זה מגע כל ויכוח בדבר כשירותו למלא תפקיד זה, בכך שהודיע מייד על סירובו לקבל אותו.

איש־צבא אחר לשעבר ששמו הוזכר בהקשר זה הוא האלוף (מיל.) ישעיהו („שייקה") גביש, מי שהיה אלוף פיקוד הדרום. גביש כבר הצהיר כי עדיין לא הציעו לו את התפקיד ולכן עדיין לא שקל אם לקבלו או לאו, אך יש להניח כי יהיה זה ראש־הממשלה עצמו שיטיל וטו על מינויו.

נראה כי מתוך שלל האישים שכבר הוצעו, המתאים ביותר לתפקיד הוא האלוף הרצל שפיר, מי שעזב את צה"ל באחרונה אחרי שלא מונה כרמטכ"ל. מאחרי שפיר ניסיון רב במשימות ובתפקידי שדה ומטה, וקשה להניח שמ„כמעט" מונה לרמטכ"ל לא יוכל לשמש כמפכ"ל המישטרה. נוסף על העבר הצבאי העשיר שלו, שפיר הוא גם בוגר האוניברסיטה וידוע כבעל כושר אירגוני ממדרגה ראשונה.

אלא־אם־כן תתפרסם הודעה חד־משמעית כי חיים תבורי נשאר בתפקידו כמפכ"ל המישטרה, רצוי שהחילופין ייערכו במהירות הרבה ביותר. כל יום נוסף משאיר את המישטרה ואת תוכניות השיקום שלה, כפי שהוצעו על־ידי ועדת שימרון, מוקפאות ותלויות באוויר, ומחריף את מילחמת הירושה בתוך צמרת המישטרה — מילחמה שבכוחה להחמיר רק את המצב, הנואש כבר בין כה וכה.

במדינה

(המשך מעמוד 28)

לרכז את הפלסטינים במדינה משלהם, תחת הנהגה שתצטרך להתחשב בכוחות השמרניים בעולם הערבי. משום־כך לא יתלישו פעולות־הטרור של הקיצוניים הפלסטינים את החתירה לפיתרון הבעייה הפלסטינית, כפי שנדמה לרבים בירושלים, אלא להיפך.

הביצה והיתושים. פרטי ההתנקשות מטילים אור בהיר עוד יותר על האופי המורכב של הבעייה.

בין האישים הבולטים שצעדו אחרי ארונו של אל־סבאעי, בדרכו האחרונה, היה חאלד מוחיי־אל־דין, ראש מחנה־השלום השמאלי במצריים, שהוא יריבו של אנוואר אל־סאדאת. כמו אל־סאדאת ואל־סבאעי עצמו, היה מוחיי־אל־דין ממחוללי מהפכת הקצינים הצעירים ב־1952. מוחיי־אל־דין תומך באופן מוחלט בהקמת מדינה פלסטינית.

בין החטופים בקפריסין היה העיתונאי המצרי הנודע אחמד בהא־אל־דין, אחד הישים המצריים הראשונים שהעלו את רעיון השלום עם ישראל, שגם הוא איש השמאל ותומך נלהב של הפלסטינים. הוא היה ציר בוועידת הידידות האפרו־אסיאתית, שחבריה נחטפו על־ידי המתנקשים. יחד עימו נחטפו שלושה אישים מרכזיים של אש"ף. אש"ף עמד, לדבריו, לשגר קומנדו משלו לשיחרור החטופים, וכעס על כי הקומנדו המצרי הקדים אותו.

מעשה מסוג זה מעורר תגובות רבות. התגובה הסופית, שתישאר, היא: מוכרחים למצוא פיתרון שייבש את הביצה, תחת לרדוף אחרי היתושים ולהרגם.

עיתונות

שכר הגילוי

העורך גידה סקופ ביידעי — וקיבל מיכתב־פיטורין

גידעון ספירו חכך כפיו בהנאה. ימים ספורים אחרי שקיבל את תפקיד עורך היומון הכלכלי יום יום, כבר עלה בידיו להשיג סקופ כלכלי של ממש.

לידי ספירו, עסקן־סטודנטים לשעבר

עורך־מפיטר ספירו
תישעה ימים

ומי שעבד במרכז ההסברה, נפל דין־וחשבון פנימי של בנק ישראל, הקובע כי גרעונות הנזילות של בנק הפועלים מגיעים לכדי מיליארד לירות כמעט.

הידיעה ביום יום גם פירטה את גרעונות הנזילות של הבנקים האחרים, לעומת אלה של בנק הפועלים. מול 923 מיליוני ל"י גרעונות של בנק זה, היו אלה של בנק לאומי רק 185 מיליוני לירות, של דיסקונט 270 מיליון, של בנק המיזרחי 150 מיליון, של בנק ברקליס־דיסקונט 55 מיליוני ל"י ושל הבנק הבינלאומי הראשון, 18 מיליון לירות.

(המשך בעמוד 38)

השבוע בטוטו
ספורט טוטו
מינימום הפרס הראשון
1 3/4 מיליון ל"י
כלל הפרסים
3 1/2 מיליון ל"י
המועצה להסדר ההימורים בספורט

שרותי חברה ומחשב
הכרויות בעזרת נתוח אופי והתאמת נתונים במחשב בסיוע צוות של גרפולוג ואנשי מחשב בשיטה הפופולרית בכל אוניברסיטאות ארה"ב
לרווקים צעירים סטודנטים ומבוגרים
לקבלת פרטים ושאלון פנה ל־ש.ח.מ. שרותי חברה ומחשב ת.ד. 32340 תל־אביב

חגיגת בגדים
מכל רחבי העולם
בגדים אופנתיים במחירים מוזלים
אביזרים, תחרות ובגדי ילדים
25.2.78 שישי — 5.00—11.00
26.2.78 שבת — 11.00—5.00
רחוב חרוזים 10, דירה 25, רמת־גן.
ליד מכללת שנקר

„השתגעתי בגללם!"

המשך מעמוד 35)

הוא היה איתנו בידידות, היה בא לבקר
ם מהצבא. אנחנו פשוט לא מבינים למה
חליט להגיש את התביעה.

„הוא הגיע אלינו עם אחותו, גילה.
יה ילד קשה, לא־ממושמע, היה מרביץ
בוכה כל הזמן. טיפלנו בו באופן אישי.
הוא היה אצלנו בן־בית, כמו בן. השתתף
כל השמחות המשפחתיות וגם בחתונת
בנו, מיכאל. הוא היה ילד נורמלי, אבל
קשה. במיוחד התקשה בלימודיו. ישבנו
שעות כדי להכין איתו שעורים, ואז הח־
ליט מישרד־הסעד להעביר אותו לקיבוץ
הוא עזב אותנו.

„כל השנים עקבנו אחריו, והוא שמר
איתנו על קשר, ושלח לנו תמונות שלו
מהצבא בכל מיני פוזות, ועם הקדשות.
ום אחד הוא נכנס אלינו הביתה, והודיע
שהוא רוצה מיליון וחצי לירות. הוא עשה
הפגנות ליד הבית, והסתובב עם שלטים.
אבל אפילו אז לא גירשנו אותו. הזמנו
אותו הביתה ונתנו לו ארוחת־צהריים.

השפעתו הרעה של משה

„ה וא רוצה להוציא מאיתנו כסף, לסחוט. אולי הוא נדבק מהאווירה הכללית במדינה. אלא שאנחנו חושבים כי צעיר בשם משה, שגדל גם הוא אצלנו, הכניס לו לראש שהוא צריך להוציא מאי־תנו כסף. משה זה גדל אצלנו עד גיל 16 ואז למד להסריט בבית־הקולנוע הסמוך לביתנו, הצענו לו לשכור חדר, ולא לחיות

המאומצים

ריבקה ואהרון גרינשטיין, מו־קפים ילדים מאומצים שגדלו בביתם, בחצלום שצולם לפני כשלושים שנים.

אצלנו על חשבון מישרד־הסעד, הוא קיבל את זה קשה, ומאז אינו סולח לנו, למרות שהכיר דרכנו בת של ידידים והוא נשוי לה היום באושר.

„אנחנו שומרים על יחסים טובים עם כל הילדים שלנו. גם עם גילה, אחותו של דני. אנחנו באים לבקר אצלה ונותנים לה בגדים ומתנות. היא אמרה לנו שאינה מבינה למה הוא גומל לנו כך. אנחנו 44 שנים בארץ, ואף פעם לא היינו בבית־משפט. מה שעלול לקרות כעת הוא ש־משפחות־אומנות לא תסכמנה יותר לקחת ילדים לטיפול, כי אם הילדים יתבעו מהן אחר־כך כסף בצורה כזאת. לאן נגיע?"

ריבקה גרינשטיין היתה גננת עוד בתל־אביב הקטנה. את המעון ליילדים פתחה בתקופת מילחמת־העולם השנייה, כאשר הורים חששו שילדיהם יחזרו הביתה עקב ההפצצות, והם נשארו ללון בביתה. אחר־כך נתבקשה ריבקה, שהיתה גננת בהרצ־ליה־פיתוח, על־ידי מישרד־הסעד לקחת ילדים לטיפולה בפנסיון מלא.

הבית גדול ומרווח, ויש בו חדר־אוכל וגינה מטופחת, עד היום הוציאו בני המישפחה סך 20 אלף לירות הוצאות עורכי־דין, כתוצאה מתביעתו של עטר. את הסכום הזה החזירו להם מישרד־הסעד ועיריית הרצליה. אך אם אמנם גרמה המישפחה המאמצת את מצבו הנפשי המ־עורער של דני עטר, על כך יחליט בית־המישפט בעת בירור התביעה, בחודש הבא.

במדינה

(המשך מעמוד 36)

תיקון הפיטורין. לפני פירסום הידי־עה התקשר ספירו אל דובר בנק הפועלים, גיורא מורג, אולם הלה סירב להגיב עליה. למרות שימחתו של ספירו על הסקופ ש־השיג, שאותו הציב כמובן תחת כותרת ראשית, הוא התפלא לראות את מו"ל העיתון ובעליו, שמואל הימלפרב בדפוס דווקא באותו יום. הימלפרב לא דיבר על עניין זה עם ספירו כלל, אולם למחרת בבוקר, כאשר פתח ספירו את גיליון עיתונו החדש, נוכח כי הידיעה נעלמה, העמוד הראשון סודר מחדש, ותחת הסקופ שלו הופיעה ידיעה שיגרתית על ההסתד־רות, שהופיעה בגיליון המקורי ככותרת־משנה בלבד (ראה גלופה).

אולם הפתעתו של ספירו גדלה עוד יותר כאשר, יחד עם העיתון המתוקן, מצא גם מיכתב־פיטורין, וזאת כעבור תישעה ימי עבודה בלבד בתפקידו החדש.

ספירו מיהר להגיש כתב־תביעה לבית־הדין־לעבודה. הוא דרש מהימלפרב תש־לום משכורתו וההוצאות הקבועות בחוזה־העבודה שלו לשישה חודשים, התקופה שלגביה הוחלט בין השניים כי תהיה תקופת־ניסיון.

דרכי חיים

רולס־רויס על שני גלגלים

חרף התקנות הביורוקרטיות של מישרד התחבורה שומרים ישראלים רבים על נאמנותם לאופנוע

מדי בוקר נוהרים עשרות רוכבי אופנו־עים אל הסימטה הצרה שבשכונת נחלת־יצחק בתל־אביב. הם מגיחים, רכובים על מיפלצות־המתכת, לאותו רחוב חסר־מוצא, וכולם נפגשים במקום אחד — אצל גדליה.

לגדליה יש מוסך ישן, שגרוטאות אופנו־עים גרמניים ישנים, חלקי 'סירות' של אופנועים וסתם חלקי חילוף, מתגוללים בו בערימות מחלידות.

אלא שגדליה הפסיק מזמן להיות מוסך. אל גדליה לא באים כדי לתקן תקלה במנוע, ולא על מנת להחליף חלק פגום. אל גדליה באים כדי להיפגש, כי מה שהיו פינתי וכסית לאנשי הבוהימה — מספק גדליה לאופנועים, או, ליתר דיוק, לרוכבי הב־מ־וו.

אופנוע ברבע מיליון לירות. פעם היה האופנוע סמל הגבריות. אך ימים אלה חלפו ללא שוב. המכונית הפכה להיות סמל המעמד ודחקה את רגלי האופנוע. אך מיפעלי הרכב החלו מוציאים לשווקים דגמי אופנועים משוכללים, כדי לשמור על שמם הטוב ועל קהל המשוגעים־לדבר. אירופה וארצות־הברית מלאות ב־חנויות המוכרות אביזרים וציוד לרוכבי האופנועים. החל מחליפות עור ועד לקס־דות מגן שמשדרות מוסיקה להנאת הרו־כב. וכמו כל אופנה, סופה שהיא מגיעה גם לישראל.

מן המכורים־לאופנועים הוא רפי רפאלי (24) מרמת־השרון. רפי נוסע כיום על אחד האופנועים המרשימים בארץ, ב־מ־וו בעל מנוע של 9 כוחות־סוס. את האופנוע שלו הביא רפי מגרמניה לפני חודשים ספורים, והוא עלה לו 150,000 לירות. רק הביטוח השנתי מסתכם ב־200,000 לירות.

אופנוענים רפאלי, האן ורוזנפט עם אופנועיהם
להרגיש את החיים

את האופנוע שלו קנה רפי בגרמניה מייד שניה. אופנוע חדש כזה עולה בישראל כיום רבע מיליון לירות.

למרות שבכך הגשים רפי חלום ישן שלו, אין הוא מרוצה, והוא מספר: „מיש־רד התחבורה מגלה חוסר אהדה בולט כלפי רוכבי אופנועים ומחפש דרכים ל־הערים עליהם קשיים. הם לא מוכנים להתיר הבאת אופנוע שאינו חדש. האו־פנוע שלי הוא מודל 1976, אבל מישרד התחבורה לא היה מוכן להוציא לי רשיון יבוא אם לא אביא מודל 1978, שעולה רבע מיליון לירות. הם מתירים לאופנועים מיושנים משנת 1942 לנוע בכבישים. זה כן. אבל אופנוע שעמד שנה בחנות בגר־מניה — זה אסור, זה לא מספיק בטיחותי. אז מה עושים? נוסעים לחו"ל ומביאים את האופנוע בלי רשיון יבוא. ואז מישרד התחבורה גובה כופר של 200% עבור שיחרור האופנוע מהמכס. נסעתי לגרמניה, קניתי את האופנוע ב־3000 דולר, נסעתי איתו עד איטליה ושלחתי אותו באוניה לארץ. כאן עשו לי את המוות, שלחו אותי מפקיד לפקיד, שילמתי כופר ושיחררו לי את האופנוע. בשביל מה זה נחוץ?"

להיות רבי על אופנוע. עוזי רוזנ־זפט (25), לשבר קיבוצניק מעין־השופט, התאהב באופנועים בהיותו בן 13. הוא קיבל אז אופנוע שוודי מיושן, מחבר בן הקיבוץ. במו־ידיו פירק עוזי את אותו האופנוע לגורמים, למד את חלקיו והרכיב אותו. אחרי הצבא הוא קנה אופנוע מיש־טרתי ישן בעל מנוע של 12 כוח־סוס, השווה לגודל מנוע של מכונית בינונית. הוא שיפץ אותו בעצמו וחרש עימו את כל הארץ. „משך שנה טיילתי בכל הארץ. אין פינה שהותרתי אותה ללא ביקור," הוא מעיד על עצמו.

בגלל השיגעון שלו לאופנועים נטש עוזי את קיבוצו ועבר לעיר. „במשך עשו לי הרבה צרות בגלל האופנוע," מספר עוזי, „הייתי חריג, השקעתי את כל זמני בכלי. אבל הם רצו שאני אהיה דומה למה שהם תיכננו. רצו שאשתלב בחברה, שלא אהיה יוצא־דופן. לי היה חלום — רציתי ללמוד בישיבה ולהיות רב על אופנוע. אבל בקיבוץ ראו את זה סתם כדבר פיקטני ולא לקחו את זה ברצינות."

את האופנוע הישן שלו מכר עוזי לפני חודשים אחדים, ונסע יחד עם רפי רפאלי לגרמניה. בדרך חזרה הוא קנה אופנוע־מירוץ איטלקי, שעלה לו 2000 דולר (לפני המהפך הכלכלי). אבל בארץ סירב מישרד התחבורה לאשר לו להכניס את האופנוע ארצה. הסיבה: „הם לא סמכו על המהנדס האיטלקי שבנה את אחד מאופנועי המירוץ הטובים בעולם." מסביר עוזי בליגלוג. רק אחרי ששילם כופר למישרד התחבורה, קיבל עוזי את האופנוע.

אופנוע כפילוסופיית־חיים. לעידן שוורץ שני אופנועי ב־מ־וו. האחד מיושן, משנת 1951, אותו הוא מחזיק בישראל, והשני חדיש ואותו הוא מחזיק בניו־יורק. עידן הוא דייל אוויר באל־על ואת האו־פנועים שלו קנה למטרה אחת — לטייל.

את „הרוזן פון טישינדורף" שהוא שמו של האופנוע הישראלי שלו, קנה עידן ב־2500 לירות. את עמיתו בניו־יורק קנה ב־2500 דולר. 400 דולר נוספים השקיע באביזרים למסע.

עידן הוא בנו של יוסק'ה שוורץ, אחד ממדריכי הטיולים הנודעים והוותיקים ב־ארץ. מהאב, שהוא חובב טיולים מושבע, ירש עידן את אהבתו העזה לארץ ולנופיה. הוא מספר: „טיול זה חלק מאורח החיים שלי. ממתי שאני זוכר את עצמי אני מטייל ברחבי הארץ, עם אבא ולבד. אבל מאז שגיליתי את האופנוע נפתחו לפני אופקים חדשים. כשירדתי עם 'הרוזן טי־שינדורף' בפעם הראשונה לסיני, כמו גי־ליתי את המקום מחדש. ביקרתי שם עשרות פעמים קודם לכן, אבל זו היתה הפעם הראשונה שבה למדתי להכיר כל אבר, כל עיקול בכביש."

אצל עידן קשור האופנוע בפילוסופיית חיים. לאחרונה הוא קנה בארצות־הברית ספר בשם בודהיזם ואומנות תחזוקת האו־פנועים. זהו ספר פילוסופי שכתב מחבר אמריקאי, תוך כדי מסע ברחבי ארצות־הברית, ביחד עם בנו בן ה־8.

„הרעיון העיקרי של הספר," מסביר עידן, „אומר שבמאה־העשרים הפך האדם ליצור פאסיבי. הוא יושב בבית והחיים עוברים לפניו על פני המסך הקטן. הולך לקולנוע והחיים חולפים לפניו על פני מסך גדול. נוסע במכונית והחיים חול־פים לפניו בחלון הקידמי.

„באופנוע זה שונה. אתה חשוף לגוף. אתה מביט למטה ואתה רואה את הקרקע חולפת מתחתיך. יש רוח חמה. — אתה חש זאת בפרצוף. יורד גשם — הוא מצ־ליף על גופך. חרקים נתקעים בך ללא

הגיליון המצונזר והגיליון החדש של „יום־יום"
הסקופ נעלם כלא־היה

הרף — אתה חי את הסביבה, אתה פעיל בנוף."

"הספר הסביר לי," אומר עידן "את מה שהרגשתי הרבה קודם. אני נהנה מעצם הנסיעה, ולכן אני גם נוסע לאט. למה למהר? למה לקצר את ההנאה? ה־נהיגה באופנוע מפתחת את אישיותו של הנוהג. אתה לבד עם עצמך, לא מעשן, לא מדבר, לא שומע רדיו. אתה כולך מרוכז במה שמולך ובמחשבות שלך. זהו סודו של האופנוע."

ראש השבט — מנהל המועדון. בין כל המשוגעים־לדבר מסתובב גדליה כמו מוכתר בין אנשי כפרו. הוא בודק, מאזין לקולות המנוע, שומע חוויות, מייעץ בקניה או במכירה ומלטף את יצורי ה־ברזל. גדליה ארנון נולד לפני 45 שנה ברמת־גן. בגיל 14 הלך לעבוד כשוליה אצל בעל מוסך בתל־אביב. בגיל 17 הוא היה כבר בעל מוסך לאופנועים בנתניה. בצבא שירת כמכונאי. בין היתר טיפל באופנועים.

אחרי שהשתחרר מהצבא פתח מוסך ברמת־גן ובשנת 1959 השתקע בנחלת־יצחק. הוא בנה את המוסך במו־ידיו וטיפל בכל סוגי האופנועים. בשנת 1962 הגיע לישראל משלוח גדול של אופנועי ב־מ־וו משומשים, מגרמניה. היבואן פנה אל גדל־יה וביקש שיספק את השירות לאופנוע זה, שעד אז לא היה לו מוסך שירות בארץ.

מאז התמחה גדליה בתיקון אופנועי ב־מ־וו וכיום הוא מוחזק כמומחה בה"א הידיעה לאופנועים גרמניים.

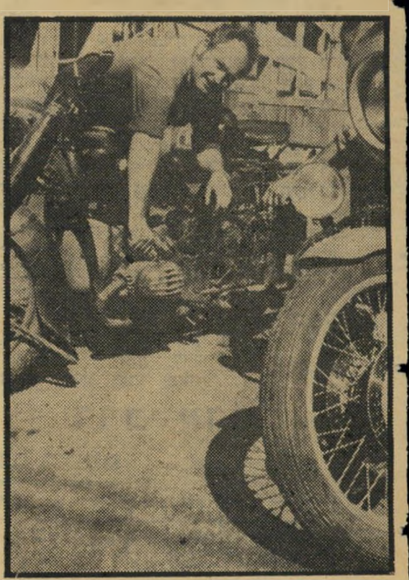

אופנוען ארנין
מוסך שהוא מוסד

על הסיבה שהביאה אותו להתרכז בטי־פוס אחד ויחיד של אופנועים מסביר גדליה: "יש כאן הנאה כפולה. ראשית זוהי חברה אמינה, ודגמים שיוצרו על־ידה לפני 25 שנה טובים ואמינים יותר מאו־פנועים שייוצרו בשנות ה־70."

גם לגדליה טענות קשות נגד מישרד התחבורה, והוא מפרט: "אין יבוא של אופנועים משומשים, למרות שהביקוש הוא עצום. ניסינו לארגן משהו, אבל מישרד התחבורה לא מאשר. הנימוק — בטיחות. אני טוען שאופנוע גרמני מטיפוס כזה, שיוצר בשנות ה־50, הוא אמין יותר ובטוח מאופנועים וקטנועים חדישים ר־בים. אילו נתנו לייבא אופנועים משומשים היו חוסכים למדינה מיליוני דולרים. זהו כלי יעיל מאוד בעיר. אילו איפשרו לכל אחד לקנות אופנוע, ולא רק לבעלי־הממון, כפי שזה כיום, היו פותרים חלק ניכר מבעיות התחבורה בערים הגדולות, חוסכים במקומות חנייה, פחות תאונות דרכים היו נגרמות והיתה פחות צפיפות בכבישים. כך גם היו חוסכים הרבה מטבע זר, שמוציאים כיום על יבוא מכוניות, וכמובן שגם החיסכון בדלק היה ניכר. בישראל תנאי אקלים אידיאליים לאופנוע. התירוץ של בטיחות אינו תופס. נהג מסוכן שנוהג במכונית יכול לגרום למותם של רבים ואילו רוכב אופנוע שלא ינהג בזהי־רות יהרוג רק את עצמו."

גדליה ארנון וחבורת חובבי האופנועים שסביבו, משוכנעים שאופנוע טוב — זה כמו רולס־רויס על שני גלגלים.

"סוגסטיון" – סדרת מוצרים חדשה לנשים מבית "טבק אוריגינל"

ניחוחות המורכבים מתערובת אקזוטית של ניצני פרחים מ־דרום צרפת, ורדים מבולגריה, שמנים ושרפים מצמחית המזרח הרחוק, מקנים לסדרת הבשמים החדשה "סוגסטיון" את אופיה המיוחד.

סדרת מוצרים זו לנשים, מבית "טבק אוריגינל", הוצגה לרא־שונה לפני הציבור הישראלי, במסיבת עתונאיות שנערכה ב־מלון "הילטון" בתל־אביב.

מר דוד נוסבאום, המנהל הכללי של חברת "לילית", בעלת הזיכיון לייצור מוצרי "טבק אוריגינל" בישראל, הגדיר את הסדרה החדשה כ"בעלת בישום מודרני שנועד לאשה הספור־טיבית והדינאמית". כן אמר שזוהי "סדרת יוקרה", בהיותה בעלת איכות מעולה במיוחד.

סדרת "סוגסטיון", שהוצגה לראשונה באירופה לפני פחות משנה וזכתה שם להצלחה ניכרת, היא פרי עיצובה של חברת התמרוקים הצרפתית "קוסמואירופ", המוכרת כאחת מהמעב־דות החשובות לפיתוח בשמים בצרפת.

"קוסמואירופ" נרכשה עוד לפני מספר שנים על־ידי חברת "מוירר את וירץ" השוויצרית, יצרנית סדרת "טבק אוריגינל", על־מנת להשתלב בצורה נרחבת יותר בענף הבשמים והמוצרים לגברות.

הנהלת החברה החליטה שהמוניטין שיצאו לסדרת מוצרי ה־גברים "טבק אוריגינל", מחייבים אותה לפתח סדרה בעלת רמה גבוהה גם לנשים והתוצאה היא סדרת "סוגסטיון". ואכן, ההצלחה לא איחרה לבוא וכיום נמכרת הסדרה החדשה בחנויות אכסקלוסיביות ובבתי הכל־בו הגדולים באירופה וב־ארצות־הברית, ועתה גם בישראל.

במדינה

דרכי חיים

חור בקיר

הבעל השקיע 90 אלף לירות בהפקת סרט פורנו — והשופט סירב לחזות בו

שיחת השבוע במיזנון היכל המישפט בתל־אביב, נסבה על סרט פורנו שהובא בפני השופט המחוזי, חיים פורת, כמוצג מישפטי, אך השופט, שאינו חובב סרטים פורנוגרפיים, סירב לחזות בו.

בסרט, שהובא אל השופט ביום ההמישי האחרון, השקיעו 90 אלף לירות. המפיק הוא יעקב פיינברג מרחוב הבנים ברמת־השרון.

קולות ורעשים. אשתו של פיינברג, דליה, תבעה אותו לתשלום מזונות בסכום של 20 אלף לירות לחודש, בהתאם לרמת־החיים אליה היא מורגלת. הבעל העשיר סירב לשלם סכום כה גבוה, אפילו ששני ילדיהם נמצאים ברשות האם. הוא החליט להילחם בה, בדרך משלו. לצורך זה הוא שכר בלש פרטי, כדי שיעקוב אחריה. והבלש אומנם עקב. דיווחו קבע כי היא מתרועעת עם מאהב, ואף ניפגשת איתו כמה פעמים בשבוע, בבית־מלון בהרצליה, והיא זו המשלמת את חשבון המלון.

החוקר הפרטי הציג את הדו"ח בפני הבעל ושאל לתומו: „למה שלא תצלם סרט ותציג אותו בבית־המישפט, כהוכחה לבוגדנות של אשתך?" הבעל, שחפץ ל־הוכיח את חרפת אשתו ברבים, הסכים.

החוקר שכר חדר סמוך לחדר אותו שכרה האשה עבורה ועבור מאהבה. הוא קדח חור בקיר, והציב במקום מצלמת וידיאו שלא רק צילמה את הנעשה בחדרי חדרים, כי אם גם הקליטה את הקולות ואת הרעשים.

אלא שלא ככל האדם — שופט. הוא סירב לחזות בסרט, בטענה כי אינו רוצה להיכנס אל ההוכחות בשלב הנוכחי של הדיון.

בינתיים הוא פסק לאשה ולשני ילדיה דמי מזונות בסך 13 אלף לירות לחודש. ואם חפץ — יוכל, לדבריו, לראות את הסרט בשלב יותר מאוחר.

דרכי אדם

דם באולם

השופט לא שעה לתחנוני החשוד לשלחו לבדיקה פסיכיאטרית — וזה שלף סכין־גילוח וניסה להתאבד

התובעת הצעירה, קלארה רג'יאנו, עמדה לפני השופט חיים שטיינברג וביקשה את המשך מעצרו של החשוד, עד לתום ההלי־כים המישפטיים נגדו. היה זה משה עוזיאל, שנעצר כחשוד בהשתתפות בארבע פריצות, ועומדת נגדו שורת תיקים באשמת גניבה.

התובעת לא הספיקה לסיים את דבריה, והחשוד פרץ בבכי וביקש מהשופט שיש־לחנו לבדיקה פסיכיאטרית. השופט הש־תיקו, וביקשו לשבת. אך עוזיאל לא הירפה. הוא חזר ודרש להישלח לבדיקה פסיכיאטרית, בטענה כי אינו שפוי בדעתו וכי אינו אחראי למעשיו. שוב ביקש ממנו השופט שטיינברג שיישב בשקט, וזה פרץ בצעקות היסטריות. הפעם לא הספיק השופט להשתיק את החשוד או להח־לים אם לשולחו לבדיקה פסיכיאטרית. מול האולם המלא מפה לפה, לעיני התור־בעת, השופט והשוטרים ששמרו עליו, שלף משה עוזיאל סכין־גילוח, והחל חותך את עצמו בצווארו, בפניו, בזרועותיו וב־פירקי־ידיו. קילוחי דם פרצו מגופו.

התובעת קפאה במקומה, וגם השוטרים נזקקו לשניות רבות עד שהתעשתו ופינו את המצוע לבית־החולים איכילוב הסמוך, לעזרה ראשונה.

היחידי שלא איבד את קור־רוחו היה השופט שטיינברג, שפנה אל התובעת ו־שאלה: „מה את מתרגשת, אף פעם לא ראית דם?"

לאחר מכן החליט השופט לדון בתביעה במועד שבו יוכל החשוד להתייצב לפניו, והתובעת המישטרתית הבהירה לו כי הפעם לא תתנגד לשלוח את משה עוזיאל לבדיקה פסיכיאטרית.

הקו של סולב

פינות אוכל במראה טבעי

פינות האוכל במראה הטבעי מתאימות לכל פינה, בכל בית. המראה הטבעי של "סולב" משתלב בכל צבע בבית ומוסיף אוירה כפרית חמימה.

פינות האוכל במראה הטבעי עשויות עץ בוק משובח, מצטיינות בתגמיר קפדני, בעיצוב מהנה ובקוים נעימים. כסאות — עם או בלי ריפוד.

אולמי תצוגה ומכירה:
תל־אביב:
"צומת סולב", יהודה הלוי 114, טל. 6 295935.
"בית סולב", פרישמן 50, טל. 246183.
חיפה:
בית "סולל בונה", יבנה 2, טל. 8/668147.

סולב
מפעלי ריהוט וטע של סולל בונה

יש גב לדהיטי סולב

את „המראה הטבעי" אפשר להשיג ב:

רושלים: גאנז — רח' שלומציון המלכה 6; גאנז מובילית בע"מ — הרצוג 61; דהיטי אור — שטראוס 20; **תל־אביב:** דהיטי מרס — הרצל 158; **חיפה:** דהיטי שפירא — הרצל 23; **כרמיאל:** נחום שרה — מרכז מסחרי; **צפת:** גרוס יעקב — רח' הפלמ"ח 93; **קרית־שמונה:** קרייזל משה — מרכז מסחרי; **נהריה:** בדריאן גרשון — מרכז מסחרי, כיכר הדקל; **טבריה:** דהיטי חן — הגליל; **עפולה:** אחים אליהו — חטיבה 9, מס' 16; **קרית מוצקין:** דהיטי וסרלאוף בע"מ — קרן היסוד 68, קרית ליאליק; **חדרה:** תרבות הדיור (אחים קפלן) רח' הגיבורים 78; **נתניה:** חן דהיטים — שמואל הנציב 12; **רעננה:** דהיטי 110 — אחוזה 110; **הרצליה:** דולפין — סוקולוב 47; **הוד השרון:** אחים שמש — מרכז מסחרי; **פתח־תקוה:** דהיטי ארגמן — זטמפר 13; **רמת־גן:** לדור — ז'בוטינסקי 93; **גבעתיים:** דהיטי אליהו גלילי — סירקין 13, כיכר נח; תדמית — כצנלסון 61; **בראון:** טאובר — מרכז מסחרי; **בת־ים:** פאן — אינטריוס רח' העצמאות 39; **יפו:** לדרמן — רח' דוד רזיאל 17; **לוד:** זלי אליעזר — רח' רבי עקיבא 7; **ראשל"צ:** דהיטי גינדי — הרצל 94; **רחובות:** סולו — הרצל 187; **קרית־גת:** עוגן פס — בנין רסקו; **אשקלון:** דהיטי אפל — הרצל ע"י בנק דיסקונט; **באר־שבע:** דהיטי הדר — בנין רסקו; **דימונה:** דהיטי ביב — מרכז מסחרי; **אילת:** הוכמן ובניו — מרכז מסחרי;

ובכל סניפי המשביר לצרכן, המשביר המרכזי והשק"ם ברחבי הארץ.

לצוות הרופאים והאחיות במחלקת ילדים ג'
בבית החולים ע"ש שיבא בתל־השומר
ב ה נ ה ל ת

פרופסור רותם

תודה עבור הטיפול הנאמן והמסור

גיל חן

ביגלל אשתו ובתו - מודעי

שר־האוצר **שימחה** ארליך לא האמין למשמע אוזניו. מולו, בלישכתו, ישב שר־האנרגיה־והתשתית, יצחק מודעי, הבר מיפלגתו, ובקול שקט הודיעו לו: „אני שוקל התפטרות מהממשלה."

זה קרה לפני כשלושה חודשים, בתקופה בה עדיין הילכו אנשי הליכוד, ומודעי ביניהם, בענגים. ארליך לא יכול היה לתאר לעצמו כל סיבה להתפטרות מודעי. וכששאל אותו לסיבת הדבר, קיבל תשובה בנאלית כימעט: „מסיבות אישיות ומישפחתיות."

הקמת „לובי" ומסע יחסי־ציבור, הפעם פנימי, שנערך שוב בעזרת מישרד הפירסום אדמון. כאשר הושבעה ממשלת בגין היה ברור כי האיש המאושר ביותר בה הוא יצחק מודעי.

לכן לא יכול היה ארליך להבין מדוע מודעי רוצה לפתע להתפטר. עם מודעי לא היו בעיות מיוחדות במשך שירותו בממשלה. התיק בעל השם המפוצץ שניתן לו, האנרגיה והתשתית, צפן בתוכו כימעט ולא כלום. מודעי התעסק בעיקר בבעיות קידוחי הנפט וחברת החשמל, בעיות בהן עסקו בתקופת הממשלה הקודמת פקידים בכירים ואפילו פקידים בדרג בינוני. הוא לא גילה כל אופוזיציה לבגין או לארליך, והמשפטים אותם השמיע בישיבות הממשלה היו מועטים ביותר.

אחד מתפקידיו החשובים ביותר היה תפקיד של השר האחראי על ענייני סמלים וטכסים. נראה כי התפקיד „תפור"

הבת הראלה מודעי־לוונסון, אשר המשבר בינה לבין בעלה, שמתיים בגירושין אחרי כמה חודשי נישואין, גרם ליצחק מודעי ריגשות אשם על כך שהוא מזניח את חיי מישפחתו.

השאיפה של מודעי להיות שר בממשלה הפכה לבדיחה עוד לפני שעלה הליכוד לשלטון, ולפני שמישהו במיפלגה הליברלית או בליכוד חלם בכלל על ישיבה ליד שולחן הממשלה. ערב הבחירות ערך מודעי, שהיה אז חבר־כנסת אפור מטעם הליכוד, אך מראשי חברת התמרוקים רבלון בישראל, סיור בארצות־הברית. הוא ניפגש עם כמה אישי מימשל אמריקאיים, בתוקף תפקידו כחבר־כנסת, והודיע להם כי הליכוד יכבוש את השילטון.

הדיווחים על מסעו של מודעי בחוץ־לארץ הגיעו לישראל ועוררו לגיחוך. מודעי התנהג בארצות־הברית כאילו הממשלה מונחת בכיס מפלגתו וכאילו משרת השר מונחת בכיסו שלו. סיורו זכה לכותרות גדולות בעיתונים הישראליים, בעיקר בגלל פעילותו של מישרד הפירסום שמודעי שכר — פירסום אדמון*. בכל אחד מהפירסומים גם נכתב כאילו מודעי הוא המועמד הבכיר של המיפלגה הליברלית לתפקיד שר כלכלי, מייד לאחר ארל ד עצמו.

השר המאושר ביותר

אך **וכאשר** זכה הליכוד בשילטון, נבחר מודעי כנציג המיפלגה הליברלית לממשלה. היה זה אחרי מסע של שתדלנות,

* בשבוע שעבר שילם מודעי לפירסום אדמון עבור שירותיו, כאשר מינה את בעל המישרד דויד אדמון, למנכ"ל אירועי שנת ה־30.

ממש על פי מידותיו של מודעי, גבר אשר בתחילת שנות החמישים שלו נראה עדיין כדוגמן פירסומת של חברת התמרוקים אותה ניהל, המתלבש בקפידה רבה, אם כי מכנסיו הקצרים מעוררים תמיד צחוק בכנסת.

במיסגרת תפקיד זה מונה מודעי להיות יושב־ראש ועדת השרים לחגיגות שנת ה־30. כבר היום ברור כי החגיגות עומדות להיות כישלון של ממש ולארליך נדמה היה כי בגלל כישלון צפוי זה רוצה מודעי להתפטר מהממשלה.

אולם האמת היא כי מודעי לא שיקר לארליך כאשר אמר לו כי הסיבות לרצונו להתפטר הן „אישיות ומישפחתיות." בחודשים האחרונים עברו משברים רבים על מישפחת מודעי, שהשפיעו על מצב רוחו של השר. הידוע כאדם רגיש וכאיש מישפחה בסיגנון של הפוליטיקה האמריקאית. מודעי החליט אז כי חברותו בממשלה ותפקידיו הציבוריים גוזלים את כל זמנו וגורמים לכך שהוא לא שם־לב מספיק למישפחה. כך, לדעתו, נוצר משבר שעמד להרוס את מישפחתו.

יופי של משפחה

מודעי **הוא** סיפור הצלחה של צעיר ישראלי בן־טובים, אשר ניצל את כפית הזהב עמה נולד. הוא בן לאחת המישפחות הוותיקות של תל־אביב, מישפחת מדזוביטש, ולאחר לימודים בתיכון ושירות בצה"ל, הקדיש עצמו ללימודים. הוא למד בטכניון בחיפה, בשלוחתה התל־אביבית של האוניברסיטה העברית ובאוניברסיטה של לונדון וזכה לשלל תארים, ביניהם של מהנדס כימי, ומוסמך למישפטים ולכלכלה. בניגוד לרבים מחבריו ליד שולחן הממשלה שירת מודעי בצה"ל ואף עשה קאריירה צבאית, אם כי עורפית, והגיע לדרגת סגן־אלוף. בין היתר כיהן מודעי כנספח צבאי בשגרירות ישראל בלונדון, וכחבר בוועדת שביתת הנשק. הוא השתחרר מצה"ל בשנת 1953, אולם חזר אליו לתקופת מה לאחר מילחמת ששת הימים ונתמנה כמושל עזה.

אולם תחביבו העיקרי של מודעי היה הניהול התעשייתי. הוא הקים ושיקם מספר חברות, עד שהגיע לרבלון, חברה אשר את סניפה הישראלי בנה והסך אותו לחברת התמרוקים הגדולה ביותר בארץ. במשך כל אותה תקופה הוא היה חבר באירגונים ציבוריים, אשר הוסיפו תוארים ושמות נוספים לכרטיס־הביקור הציבורי שלו. בין היתר כיהן כסגן נשיא לישכת המסחר ישראל־אמריקה, יושב־ראש אגודת בוגרי הטכניון ועוד. הוא החל בפעילות פוליטית במיפלגה הליברלית, ובחר להנהלתה ב־1965 ואף התמודד מטעמה על ראשות עיריית הרצליה. בבחירות של 1974 נבחר אף לכנסת מטעם הליכוד אולם היה חבר־כנסת אפור, כשהוא מקדיש את רוב זמנו לעבודתו ברבלון. לחברי־כנסת אסור לקבל שכר נוסף, לכן הפך מודעי ממנכ"ל החברה ליושב־ראש מועצת המנהלים שלה וקיבל „רק הוצאות" (העולם הזה 2095).

במשך כל אותם השנים ליוותה אותו אשתו, מיכל, בכל אשר הלך. מיכל היא אחת הנשים היפות בארץ, ומי שהיתה אף מלכת היופי השנייה של ישראל. הם הורים לשתי בנות ובן.

הרכילויות סביב נאמנותו של מודעי לאשתו לא הפריעו להם לנהל חיי־משפחה מלאי חיוכים ואהבה בביתם שבהרצליה־פיתוח. אך משברים מישפחתיים אחדים אירעו בביתם, בעיקר בגלל שמועות של רומן־כביכול בין מודעי לבין המאפרת הראשית לשעבר של רבלון, זיוה תלם. אולם נראה כי אשתו של מודעי ידעה כי אלה הן שמועות־זדון בלבד, וחיי־הנישואים שלהם נשמרו.

אהבתו הגדולה האמיתית של מודעי היא בתו הראלה. הראלה היא צעירה יפהפיה, אשר קיבלה גם את קווי היופי של אמא, מלכת היופי, וגם את האלגנטיות של אביה. כאשר התגייסה לצה"ל הוצבה הראלה בתחנה הצבאית גלי צה"ל ושירתה שם בתור מזכירה; בין היתר היתה מזכירת ההפקה של מקום טוב באמצע, תוכניתו של יצחק בן־נר.

כאשר מונה מודעי לשר היתה זו חגיגה של כל המישפחה. נראה היה כי מישפחת מודעי הגיעה אל אושרה. השמועות על הרומנים־כביכול של מודעי כבר הפכו לשיגרה ולא יכלו להשפיע כבר על חיי המישפחה. הבת הראלה נישאה באותם ימים לדורון לווינסון. דורון הוא נכה קשה של מילחמת יום הכיפורים והראלה הכירה אותו בבית־החולים. הם יצאו יחד שנתיים, כולל תקופה ארוכה בה שהה דורון בבתי־חולים, ואחר כך החליטו להינשא. בפני ידידים אומנם הביע מודעי את חששו מפני כישלון נישואיה של הראלה, אולם הבת היפהפיה שיכנעה אותו כי היא מאוהבת בדורון והאב היה גאה כי בתו נישאה לנכה צה"ל.

בלחץ האשה והבת

אולם **האושר** המישפחתי לא נמשך זמן רב. אנשים, בעיקר ממיפלגתו של מודעי, אשר קינאו בהצלחתו, החלו להפיץ שמועות על רומנים שיש כביכול לאשתו, בעת שהוא עסוק בעבודתו הממשלתית, או כאשר הוא נמצא באחת מנסיעותיו התכופות לחוץ־לארץ.

לפתע החלה גם הראלה לגלות סימנים של עצבנות. חקירה קצרה אותה ערך מודעי העלתה, כי חיי המישפחה של הבת שלו נהרסו חודשים ספורים בילבד לאחר החתונה. בינתיים התגרשה הראלה מבעלה וחזרה להתגורר בבית הוריה, בהרצליה־פיתוח.

בשיאם של המשברים האשים מודעי את עצמו. „אם הייתי מקדיש יותר זמן למישפחה לא היו קורים כל הדברים הללו," אמר לידידיו הקרובים. הוא פנה אז לארליך והודיע לו כי הוא שוקל התפטרות.

לארליך לא היה נוח כי מודעי יתפטר מהממשלה. ההתפטרות היתה עלולה להצית מחדש מאבק בתוך המיפלגה הליברלית, על יורש למודעי בממשלה, מאבק שהיה עלול לערער את שלטונו של ארליך. ארליך שוחח עם מודעי, שלח אותו לחוץ־לארץ ואף הציע לו לקחת עימו את אשתו ואת בתו.

אחר כך היה מי שדאג לספר הן לאשה והן לבת על כוונת מודעי להתפטר בגלל משבר בחיי המישפחה. הפעם היה זה הלחץ המישפחתי שהכריע. גם האשה וגם הבת הצליחו להשפיע על האב שלא להקריב את הקאריירה הציבורית שלו על מזבח המישפחה.

ביניתיים נשאר מודעי בממשלה. הראלה עושה את כל ביכולתה כדי לשחק את המאושרת בפני אביה, ואילו מיכל מנסה ככל יכולתה להתעלם ממסע ההשמצות והרכילויות. נראה כי שתי הנשים היפות החליטו לשמור בכל מחיר על מקומו של יצחק מודעי בממשלה.

רצה להתפטר

מלכת היופי מודעי עם אשתו, מיכל הראל, מי שהיתה מלכת־היופי השנייה של ישראל ונחשבת עד היום אחת הנשים היפות בארץ. הרכילות והשמועות הדדוניות על עירעור היחסים בין מודעי לבין אשתו ועל הרומן־כביכול שהוא ניהל עם זיווה תלם, הביאו, בין השאר, לרצונו להתפטר מהממשלה.

עידור

טלוויזיה

מכת פרישות בחדשות

מכת פרישות צפויה בתקופה הקרובה במחלקת החדשות של הטלוויזיה. הפרשן לענייני ערבים, **אהוד יערי**, קיבל מ־שילטונות צה"ל הצעה שלפיה יושאל לת־קופה של שנה־שנתיים לצבא יקבל דרגה בכירה ויעסוק בתחומים הקרובים לו. בי־נתיים עדיין לא נקבע שום דבר סופי, אולם יש להניח כי יערי ייפרד מהטל־ויזיה בעתיד הקרוב.

עורך השבוע יומן אירועים, **רם עב־רון**, שרוי עתה בעיצומו של משא־ומתן עם מישרד־החוץ ועם הסוכנות היהודית, לשם קבלת תפקיד בחוץ־לארץ. היוזמה לכך באה דווקא מצידו של עברון, הרוצה לצאת לתקופה של כמה שנים למה שמכו־נה „התאוררות."

גם בעניין זה עדיין לא סוכם דבר סופי בין עברון לבין מישרד־החוץ או הסוכנות היהודית, אולם יש לשער כי בעתיד הקרוב יהיה עברון שליח בחוץ־לארץ.

גם הקריין **דניאל** („דני") **פאר** עומד לפני משא־ומתן עם גוף ציבורי, שכתו־צאה ממנו יהפוך שליח של המדינה בחוץ־לארץ, ויעזוב את הטלוויזיה לשנים אח־דות.

תיקים אישיים

בטלוויזיה וברדיו

עתה מתברר כי ברשות־השידור לא עוסקים רק בהכנסת שידורים לרדיו או לטלוויזיה, בפסטיבל ובאינטריגות פני־מיות, אלא גם בעבודות בלשות.

ברשות־השידור יש תיק אישי לכל עובד, כמו במוסדות רבים אחרים. אולם שלא כמו במוסדות אחרים, יש בתיקים אלה לא רק חוות־דעת מיקצועיות, אלא גם כאלה הנוגעות להתנהגותם האישית ול־דעותיהם הפוליטיות של העובדים.

מדי פעם מתבקשים מנהלי־מחלקות או עובדים אחרים לכתוב חוות־דעת מסוג זה על עמיתיהם. בין יתר הפנינים על עוב־דים ברדיו ובטלוויזיה כתוב על אחת העובדות: „מקורבת לחוגי השמאל, אין לסמוך עליה בזמן חירום," ועל עובד אחר: „חבר רק"ח, על כל המשתמע מכך."

בין הרושמים את חוות־הדעת גם קריין הרדיו, ומי שמופיע לעיתים בטלוויזיה, **דן כנר**.

מנכ"ל רשות־השידור **יצחק ליבני**, שהתבקש על־ידי כתב העולם הזה להגיב על חוות־דעת אלה ועל התיקים האישיים, טען השבוע: „מעולם לא שמעתי על כך."

מילחמת שרון – גורן

השר לחקלאות ולענייני התיישבות, **אריק שרון**, פתח לו חזית חדשה: על הכוונת של שרון נמצא עתה כתב הטלוויזיה לענייני התיישבות **יגאל גורן**, שהוא, אגב, בן־אחיו של הרב הראשי לישראל, הרב **שלמה גורן**.

מזה שבועות אחדים מוכיח גורן כי הוא הפך כתב־השדה מס' 1 של הטלוויזיה, וחושף מדי פעם שערוריות ושקרים הקשו־רים בעבודתו של אריק שרון בענייני החקלאות בשטחים. זכורות־לטובה כתבו־תיו של גורן על שילה ועל ההתנחלות ביתיר.

שברה את גב הגמל הידיעה שהעביר גורן על חמישה מיגדלי־הקידוח הפיקטיביים, שהורה שרון להקים בסיני. מייד לאחר שידור הידיעה שלח אריק את עוזרו, **אורי בראון**, אל מנהל מחלקת־החדשות, **חיים יבין**, להתלונן על גורן. יבין נתן גיבוי מלא לגורן וטען כי הידיעה, כמו יתר הידיעות של גורן, הוכחו כנכונות.

כאשר פנה גורן מאוחר יותר, אל שרון, כדי לבקש תגובה בנושא אחר, סירב שרון לשוחח עימו.

אחימאיר לא רצה להגיש

מנהל מחלקת החדשות, והמגיש מיספר אחד של הטלוויזיה, **חיים יבין**, הציע בשבוע שעבר לעורך מבט, **יעקוב אחי־מאיר** להיות המגיש הבילעדי של מה־דורות מבט. אחימאיר סירב, לדבריו, מ־שום שלדעתו „חיים יבין הוא מגיש־חד־שות מעולה."

עד ההצעה הגיש אחימאיר את מבט שלוש פעמים בשבוע, ואילו יבין פעמיים. את השבוע יומן אירועים מגיש באופן קבוע **רם עברון** (השבוע הגיש את ה־מהדורה חיים יבין ביגלל מחלתו של עב־רון), ואילו את המהדורה הקצרה במוצ־אי־שבת מגישים לסירוגין שדרנים שונים.

וינגייט חוזר

ביום השני הבא יוקרן בשידור שני סרטו התיעודי של המפיק־במאי **שמעון יקותיאל** הידיד הוא **צ'ארלס אורד וינגייט**.

וינגייט, שעתה מלאו 75 שנה להולדתו, נכנס להיסטוריה כקצין הבריטי שהניח יסודות לכוח המגן העברי, וכגאון צבאי שהתגלה במלוא תנופתו בזירות הקרב במילחמת העולם השניה. הידיד מנסה להעלות את ייחודו של וינגייט בשני תחומים אלה ולהצביע על הקשר החזק והעמוק שביניהם.

זה הסרט הדוקומנטרי הראשון באורך מלא על צ'רלס וינגייט. נסיונות קודמים להעלות את דמותו בסרט עלילתי, במהלך 33 השנים שעברו מאז נהרג בבורמה, נכשלו עולם בטרם מומשו, בעיקר בגלל התנגדות בני משפחתו של וינגייט.

וינגייט היה איש קשה, נאמן לעצמו ולרעיונותיו. ככזה דרך על יבלות והקים לו אויבים ומתנגדים רבים. גם מי שבא לעשות עליו היום סרט, צריך לפרוץ מיכשול סמוי אך מאסיבי של איבה ואי־הבנה.

גם איסוף העדויות בארץ נתקל בקשיים לא מועטים. רבים הכירו את האיש והוש־פעו ממנו. אבל רוב ידידיו הקרובים, אנשי הביטחון והמדינה שבדרך, כבר הל־כו לעולם. אחדים מפיקודיו, על אף ש־העריצוהו לא היו מספיק קרובים אליו כדי להבינו ממש.

הסרט פותח בעדות חשובה ממקור רא־שון על הרקע של וינגייט, בית הוריו, חינוכו על ברכי התנ"ך וקשיי ההסתגלות החברתית שלו.

היורש של „על פי שניים"

עם תום הקרנת הסידרה על פי שניים יקום דבר, תובא סידרה בת ארבעה פרקים בשם זמנים קשים המבוססת על ספרו של **צ'ארלס דיקנס**.

תומאס גראדגרינד הוא חבר פר־למנט מקומי בעיירה תעשייתית בצפון אנגליה, איש עסקים לשעבר ומנהל בית־ספר. בבית־הספר מוצא גראדגרינד את נערת הקרקס סיסי ג'וֹפ אשר גישתה מלאת הדמיון לחיים מתנגשת עם שיטתו החינוכית. לאחר מכן הוא מגלה שאביה של סיסי נמלט וזנח אותה. הוא מחליט לאמצה. בביתו נפגשת סיסי עם בתו לואיזה ובין השתיים מתפתחים קשרי ידי־דות חמים. ג'וזיאה באונדרבי הוא תע־שיין עשיר וידידו של גראדגרינד והוא מבקש לשאת לאשה את בתו לואיזה, הצעירה ממנו ב־30 שנה. למרבה הפלא מוכנה לואיזה להינשא לו, גם כדי להש־ביע את רצון אביה וגם למען אחיה אשר באונדרבי מספק לו עבודה.

טום, בנו של גראדגרינד, שודד את הבנק של באונדרבי ומטיל את האשמה על סטיבן בלאקפול, פועל תעשייה אשר אינו מוכן להצטרף לאיגוד המיקצועי מטעמים דתיים למרות שבכך הוא גוזר על עצמו נידוי, ויחד עם זאת הוא אינו מוכן לרגל אחר חבריו ולשמש מודיע לבעל המיפעל, וכתוצאה מכך הוא מפוטר מ־משרתו.

העיירה הדימיונית קוקטאון, שבה מת־רחשת העלילה, עוצבה למעשה על פי העיר האמיתית פרסטון, בה ביקר דיקנס בראשית שנות החמישים של המאה הקו־דמת. בעלי תעשיית הטכסטיל בפרסטון היו ידועים לשימצה ביחסם האכזרי אל עובדיהם ובהתנגדותם החריפה לאיגודים המיקצועיים. הם לא היו מוכנים להגדיל את המשכורות ובשנת 1842 נורו בעיר 4 שובתים על־ידי כוחות צבא. ב־1853 התפתחו שורה של מאבקים בין בעלי המיפעלים והפועלים סביב נושא המשכו־רות ותנאי העבודה, הוקמו סניפים חד־שים של האיגוד המיקצועי והוכרז על שביתה. איגוד בעלי המיפעלים החליט על פיטורי העובדים והכריז שלא יועסקו שוב כל עוד לא יוותרו על חברותם ב־איגוד. בשנת 1854, כאשר פורסם לרא־שונה ימים קשים, עדיין שבתו הפועלים בערי תעשייה שונות.

יוצרי הסרט השתדלו לשוות לו אופי אותנטי ככל האפשר, כאשר ספרים וחומר ארכיוני משמשים מקור מידע על מינהגים ועל התלבושות של התקופה. באתר ההס־רטה הענק עוצבו התפאורות והופעתם החיצונית של השחקנים בהתאם למקובל באמצע המאה הקודמת.

בתפקיד באונדרבי מופיע השחקן **טי־מותי וסט**, ובתפקיד לואיזה — השח־קנית **ז'אקלין טונג**.

אורד וינגייט כידד, כסרן וכמפקד בבורמה
הידידים הלכו לעולמם

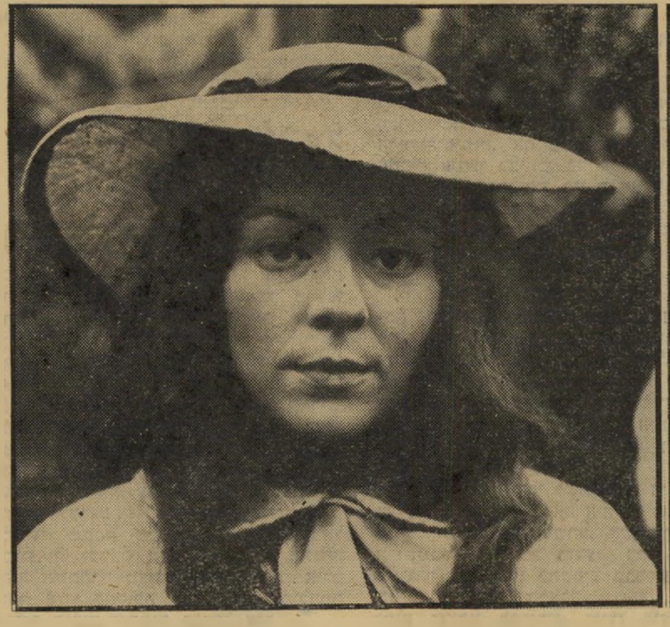

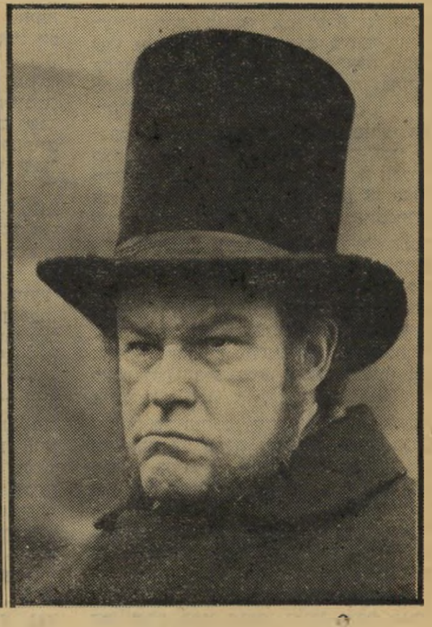

וסט (בתפקיד באונדרבי) וטונג (בתפקיד לואיזה) בסידרה „זמנים קשים"
השובתים נורו למוות

השעה השלישית - סוף

בעיקבות הקרנת חירבת חיזעה עלתה לפתע לכותרות תוכנית שרק מעטים היו צופים בה בדרך כלל: השעה השלישית.

עתה הוחלט להוציא את התוכנית לחופשה, בת שמונה חודשים לפחות. סוכם גם שאם תחזור התוכנית מחופשתה, יוחלף המנחה הקבוע שלה, הפרופסור **ירמיהו יובל**.

מי יהיה בוועד המנהל

בינתיים עוד לא ברור ההרכב הסופי של הוועד־המנהל החדש. בלישכתו של שר־החינוך־והתרבות, **זבולון המר**, מריכיבים בימים אלה את הרשימה של שיבעת חברי הוועד המנהל.

אין ספק כי בראש הוועד־המנהל יעמוד הפרופסור **ראובן ירון**. תפקיד זה הובטח לירון על־ידי ראש־הממשלה, **מנחם בגין**. גם התפקיד של סגן־יושב־ראש הוועד־המנהל כבר הובטח על־ידי שר־האוצר, **שימחה ארליך**, לעיתונאי־לשעבר **אריאל ויינשטיין**. נציג המפד"ל בוועד־המנהל יישאר **יצחק מאיר**, ואילו שני נציגי מיפלגת־העבודה יהיו סגן יו"ר־ראש הוועד־המנהל הנוכחי ועורך המישמר, **חיים שור**, וכפי הנראה עיתונאי דבר **דניאל** („דני") **בדוך**. הרעיון שמיפלגת העבודה תשלח לוועד דווקא את הסופר **יזהר** („ס. יזהר") **סמילנסקי** ירד, כפי הנראה, מן הפרק. במיפלגת־העבודה יש הדורשים שלא להכניס את בלוך, אלא להשאיר נציג אחר של מיפלגה זו בוועד־המנהל הנוכחי, **ניסים אלמוג**.

סיעת לעם שבליכוד עדיין לא הודיעה מי יהיה המועמד שלה (אם כי יש רינונים על חבר הסיעה שהוא גם כתב של דבר בירושלים), וכן לא ברור מי יהיה הנציג של ד"ש בוועד־המנהל.

אין מישטרה בפסטיבל

בישיבה שנערכה בסוף השבוע, כדי להוציא לקחים ומסקנות משערוריות פסטיבל־הזמר, נגזף בעדינות מפיק־הפסטיבל **חנוך חסון**. לגבי הטענה כאילו אחד השירים שהושמעו בפסטיבל אינו חדש, טען חסון כי הדבר ייתכן, „אבל אני לא מישטרה, ולא יכול לחקור כל דבר." גם לגבי צורת השיפוט בין שני השירים הראשונים הודה חסון כי היתה טעות. לגבי החרם של עורכי־המוסיקה ברדיו על שירי הפסטיבל, הוחלט כי בעתיד לא ישותפו בחברת־השופטים אנשי גלי צה"ל, וכי מנכ"ל רשות־השידור **יצחק ליבני** ישוחח עם עורכי המוסיקה וירגיע אותם.

גילעדי למוסקווה

איש־הספורט **אלכס גילעדי** ייצא בעוד שבועות אחדים למוסקווה, כחבר־מישלחת ראשי מחלקות־הספורט באיגוד־השידור האירופי, לשם בדיקת האפשרויות לשידורים ישירים באולימפיאדה שתיערך בבירת ברית־המועצות.

עיקר תפקידו של גילעדי בנסיעה זו יהיה להבטיח כי השילטונות הסובייטיים יאפשרו לשדרי־ספורט לסקר את האולימפיאדה, ולהבטיח הגנה של איגוד־השידור האירופי, אם השילטונות בברית־המועצות יעשו קשיים לצוות הישראלי.

משבר על כיפה

משבר חריף פרץ בין שני רבנים: מנהל מחלקת־הדת של הטלוויזיה, הד"ר **בנימין צביאלי**, ומגיש באה שבת, הרב **שמואל הכהן־אבידור**.

צביאלי התלונן בפני הכהן־אבידור על כך שהזמרים המופיעים בתוכניתו אינם חובשים כיפות, ודרש „להלביש" עליהם כיפות לפני הצילום. הכהן־אבידור ענה לו כי אין הוא יכול להכריח זמרים שאינם דתיים לחבוש כיפות.

נראה כי ההחלטה על הכיפות של הזמרים תועבר למנהל הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן**, וצביאלי כבר מבטיח שאם צוקרמן לא ייענה לתביעתו, הוא יפנה לוועד־המנהל החדש של הרשות.

חוק גאולה כהן

על פי הצעת ח"כ **גאולה כהן** החליטה סיעת הליכוד בכנסת לאחרונה להקים ועדה שתבחן את חוק רשות־השידור. כהן עצמה הגישה טיוטה להצעת־חוק, שלדבריה תביא ל„טיפוח אזרחות טובה ולתוספת נאמנות למדינה."

כל יום ספר

בשבועות הקרובים ייערך נסיון נוסף להחיות את המהדורה המסכמת של החדשות בסוף השידור היומי. **יצחק רועה**, יהיה המגיש שלה, וגם עורכה, ולידו ישתתפו בעריכה גם **אמיר גלבוע** ו**ישראל סגל**. סגל אף טוען כי הוא יגיש אותה לסירוגין עם רועה, אולם טענה זו הוכחשה על־ידי מנהלי מחלקת־החדשות.

מלבד ההגשה האישית של רועה, התפארה החדשה וההקפדה על שידור ידיעות־פנים, ינסה רועה להכניס למהדורה זו כמה פינות קבועות. בין היתר הוא עומד להציג, מדי ערב, ספר חדש.

שמעוני רוצה להיות סגן

לאחרונה התגלה כי איש הרדיו והטלוויזיה הוותיק, **יצחק** („צחי") **שמעוני**, מבקש לעצמו תואר ותפקיד של סגן־מנהל הטלוויזיה.

בקשה זו נובעת, כפי הנראה, מהאפשרות שמנהל־הטלוויזיה **ארנון צוקרמן** יצטרך לפרוש בחודשים הקרובים, ואז רבים סיכויי הסגן לקבל את התפקיד. עד כה לא היה סגן למנהל הטלוויזיה.

רחל מרחלת על כל העולם

זה באופנה

שבוע האופנה הישראלי, הנערך מדי שנה, איננו רק ייריד של שמלות וחליפות, זהו גם אחד המיפגשים החברתיים התוססים ביותר המתקיימים בארץ. סוף סוף, מתי והיכן אפשר לפגוש בארץ ריכוז כזה של התיכות ויפהפיות, שעושות פוזות ועיניים ככל מי שרק נראה כמו קניין?

מלבד האופנה המתחלפת של המלבושים, קיימת שם גם האופנה המתמדת של סיפורי האהבה. לא מעט רומנים נרקמים שם בין עיסקה לעיסקה ולא תמיד רק חידושי האופנה הם שם המישחק.

זה גם המקום שאפשר לשמוע בו, על מכה אחת, אלף ואחד סיפורי רכילות וסתם סיפורים אנושיים קטנים על אלה המשתזפים בזוהר של עזים נוצץ זה. הנה כמה מהסיפורים שהצלחתי ללקט בסידרונות ומאחרי־הקלעים של האירוע, בין התצוגות, הנשפים ו־בכ הסטוצים שהלכו שם:

ביצוע נוסח טייוואן

באחד מחדרי מלון הילטון, באחד מימי השבוע שעבר, נתקלתי בדבר מוזר, ומייד נעצרתי. בחדר, בין הבגדים והקניינים, המסובבה לה יפהפיה אוריינטאלית בעלת צמה ועיניים מלוכסנות, ודיגמנה לה כב־תוך שלה.

לשאלתי מי היא, צחקה ואמרה ששמה **סיסי טונג**, ושהיא בת 19 ונמצאת ב־ארץ כבר שבע שנים. היא מדברת עיב־רית שוטפת, ומאושרת לחלוטין.

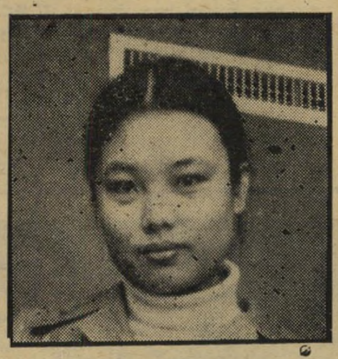

סיסי טונג
עיברית שוטפת

סיסי, שלאביה היתה המיסעדה הסינית הראשונה בארץ, נישאה בשבוע שעבר ל־**זוהר בר**, שהוא סטודנט לגיאוגרפיה, ו־השניים מתגוררים בתל־אביב וכל מישפ־חת טונג איתם. היא לומדת אמנות ומנסה את כוחה בציור, אבל על הדוגמנות היא לא מוותרת. „זה מה שמביא כסף," לדב־ריה.

ולאחת כמוה יש ביקוש רב, כי הרי אין בארץ הרבה דוגמניות עם עיניים מלוכסנות והופעה כמו שלה, ואם **לויס צ'יזיק** יכלה לכבוש את במות הדוגמנות בישראל, והיא כושית, למה שלא תוכל לעשות זאת סיסי הטייוואנית?

הרווח של צרפת

בארץ מסתובבת היום להנאתה דוגמ־נית ג'ינג'ית גבוהה ויפה, ששמה **נורית בלאו**. לפני זמן לא רב הגיעה ארצה מפאריס, שם למדה עיצוב אופנה וגם עב־דה בדוגמנות וכולם ידעו שהולך לה שם קלף משוגע ושיש לה חבר קבוע, אוהב ומעריץ והכל.

אבל פיתאום חזרה האדמונית והופיעה בנוף התל־אביבי, מצאה לה עבודה ב־בית־אופנה והחלה מרוויחה את לחמה. גם נרשמו לזכותה לא מעט יציאות עם רווקים מבוקשים, כמו למשל **דיוויד ריים־דיוויים** ועוד.

נורית בלאו
מארש החתונה

אבל הנה, לפתע, צץ לו החבר האוהב המפורסם מפאריס, כבש לו שוב, כרוח־סערה, את המונופול על נורית, וכיום היא כבר מזמרת את מארש החתונה.

נכון שזה יעלה לה בלעזוב שוב את הארץ ואת ההורים והחברים. אבל מה לא עושים למען האהבה, ועוד כשזו מדברת צרפתית שוטפת?

שמו של המאושר **רוזן לגראן**, והשם הזה מדבר בצרפת בעד עצמו. הוא איש השו־ביזנס והסרטים ומצבו, לדבריה, בכ־לל לא רע. הם יצאו יחד שלוש שנים, ומאחר שרולן כבר בן 35, החליט שהגיע זמנו להקים לעצמו מישפחה.

מייד אחרי שבוע־האופנה הנוכחי יעזבו השניים את הארץ, ויתחתנו כנראה בקיץ, בצרפת.

אופנה ופסיכולוגיה

לא לכל אחת מתמזל המזל שיקראו בית־אופנה על שמה. אבל מזל שכזה נפל ב־חלקה של **מירה סגל**, שהיא מתכננת־אופנה ויועצת פסיכולוגית לילדים במיק־צועה. נכון שיש קצת סתירה בין שני הדברים. אבל היא מסתדרת איתם נפלא, לדבריה. לדגמים הזמן שלהם, ולילדים ב־בית־הספר — הזמן שלהם.

מירה חזרה לא מזמן ממסע בדרום־אפריקה, שם נפשה ועשתה עסקים, והבי־אה עימה רעיונות לאופנת הקיץ הבא. אחרי שהתגרשה מבעלה, **אלי סגל**, לפני כחצי־שנה, עברה לגור בדירה שכורה ב־צהלה עם בנה בן העשר, **דני**. אלי, לעומת זאת, עובד בביטוח, והתגלה ככוכב בכתי־בה, ובימים אלה מופיע בחאן הירושלמי כשהוא קורא מיצירותיו.

מירה סגל
בלי סתירות

וכך התמזל מזלה של מירה ופגשה ב־איש־עסקים שגילה את כישרונה בתיכנון אופנה, והשניים מקימים עתה בית־אופנה ישראלי שלם, כולו על שמה.

אומנם, מירה האלגנטית היא גם יפה־פיה בזכות עצמה, גבוהה, בלונדית וחי־ננית, אבל בעזרתו ובהדרכתו של שותפה החדש אין ספק שהיא תגיע רחוק עוד יותר.

מהמסלול - למיטבח

מי שלא ראינו מזה זמן רב על מסלול הדוגמנות, וזה היה חבל מאד, היא הדוג־מנית ונערת־ישראל־לשעבר **עירית לביא**, כיום **אורן**, שנעלמה מהעיין ומה־מסלול בתקופה האחרונה.

עירית נשואה כיום באושר לבחיר־לי־בה, שחטף אותה עוד בימים שבהם היתה מלכה והפך אותה המלכה הפרטית שלו, שחקן־הכדור־סל והכדורעף **יורם פוסנוביץ** (שטוץ) **אורן**, שהוא ב־עיסקי הניילון וה־שקיות.

עירית לביא
מיצוות הבעל

יש להם שני בנים נחמדים, ו־עירית ישבה בבית, האכילה, בישלה, כיבסה וטיפלה ב־ילדים. אבל נראה שזה קצת נמאס לה, והיא החליטה לחזור ולטעם מן הזוהר. היא קיבלה עבודה בשבוע־האופנה, ומסתובבת במיס־דרונות הילטון כשראשה בענגים ונזכרת בימים הטובים.

לשאלתי מה תעשה עכשיו, האם תחזור למיקצוע הדוגמנות או למיטבח, השי־בה: „אני, מצידי, לא הייתי עוזבת את המסלול לעולם. אבל יורם, בעלי, לא רוצה שאצא לעבודה, אז אין לי ברירה אלא לשבת בבית."

יפה ככה?

חתיכות יבוא

שלא תחשבו שאין לנו די יפהפיות בארץ. דווקא יש, ובשפע רב, אבל בעלי ניבה החליטו, כנראה, שהחומר המיובא הרבה יותר טוב, ולתצוגה הגדולה והגרנדיוזית שנערכה בשבוע האופנה הביאו במיוחד, מסוכנות־דוגמניות בלונדון, שלוש דוגמניות־רקדניות מעולות.

השלוש הן: **שירה מינג**, כושית בת 26 מברמודה; **טרי חויזייר** בת ה־28 מלונדון, הנשואה לבעל מיפעל־רהיטים גדול באנגליה. לשאלתי אם לבעלה לא איכפת שהיא מתרוצצת בעולם ומדגמנת, ענתה: „לא כל זמן שאני מביאה לו כסף." השלישית היא **פטריס אליניו**, בת מדריד, שבספרד, שרקדה אפי־לו בבת דור במשך עשרה חו־דשים. היא נחשבת רקדנית בע־לת שם עולמי, גרושה ואם לילדה בת שש.

שירה מינג ומרי חויזייר
— לארץ השמש

כל השלוש הללו הובאו, ו־השתלבו לגמרי לא רע בנוף הדוגמניות הישראליות במלון הילטון. כששאלתי אותן איך הן מבלות בארץ, צחקו השלוש ואמרו לי לא לדאוג. הן יודעות לדאוג היטב לעצמן. בין ה־שאר הן מבלות עם בני־זוג ישראלים נמרצים, שלקחו על עצמם להראות להן את הארץ ולחנעים עליהן את השהייה בה. מי הבחורים הן לא פירטו, אבל תסמכו על הישראלי המצוי ש־

פטריס אליניו
מאנגליה —

שלא יפספס הזדמנות כזאת, לבלות עם יפהפיה מיובאת, אפילו אם זה רק לשבוע.

מה שהישראלים הנמרצים לא ידעו היתה דוגמנית נוספת, שהגיעה עם השלוש אולם חלתה ונשארה בחדרה במלון.

גם אם אין לך היום 36,000 ל"
בטפחות ח"י כפליים

תבטיח זכותך למענק הגדול ביותר
5,760 ל"(16%)

ל"טפחות חי כפליים" תוכל להרשם היום ולזכות במלוא המענק על כל הפקדותיך במשך השנה הראשונה

(כמפורט בטבלה)

לחוסך שיפקיד את הסכומים הבאים:	ב"חי כפל"ים" רגילה תקבל רק:	ב"טפחות חי כפל"ים" תקבל סעוק מוגדל של:
סכומים שיסחכמו בשוה הראשוה ב-36,000 ל"י	10%	16%
סכומים שיגיעו בשוה הראשוה מעל 18,000 ל"י	10%	14%
הפקדות מעל 500 ל"י	10%	12%
הפקדות חדשיות אחרות	5%	6%

אל תחמיץ את המענק המיידי הגדול ביותר! פנה עוד היום לסניפי "טפחות", או שלח את התלוש המצ"ב לקבלת פרטים וחומר הרשמה, **בלי כל התחייבות מצידך.**

לכבוד
טפחות- בנק
משכנתאות לישראל בע"מ
ת.ד. 18060 ירושלים

נא לשלוח אלי טפסי
הרשמה וחומר הסברה על
טפחות ח"י כפליים

ה.ע. 22.2

שם

כתובת

אל תסתפק בפחות - חסוך בבנק

טפחות

בנק משכנתאות לישראל בע"מ

ירושלים רח' הלני המלכה 9, רח' פארן 5, ככר דוד טנח. **תל אביב** רח' החשמונאים 123, רח' פרישמן 42. **חיפה** רח' פל"ים 9, בית ציים. רח' אחד העם 15 **באר שבע** רח' מצדה מרכז הנגב. **אשדוד** מרכז מסחרי ד', רח' מ.ח. שפירא. **נתניה** רח' חנוטע 16. **נצרת־עילית** מרכז מסחרי חדש של שו"פ. **אילת** רח' האלמוגים 215/3

לה ולי - הדיאודורנט לאוהבים להיות יחד

משהו חדש לאוהבים להיות יחד.
דיאודורנט "לה ולי" בניחוח האהוב על שניכם.
לאחר הרחצה בסבון "לה ולי" - תנו לגופכם
את הדיאודורנט החדש. "לה ולי" ישמור על רעננות
ועל ריח נעים ואחיד בכל שעות היום.
בכל פעילות, בכל תנועה.

"לה ולי" - סבון וגם דיאודורנט
לאוהבים להיות יחד.

כ חדש מעץ הזית

רחל מרחלת על כל העולם

חופש מן האימפריה

רומן שקט וסולידי מתנהל לו, מזה שנה בדיוק, ואיש — חוץ מידידיהם הקרובים של בני הזוג — לא ידע דבר על העניין. בת־הזוג היא אלמנתו של הטייס **דני מושביץ** ז"ל, בנו של **מארק מושביץ** מבעלי עלית ומי שהיה יו"ר התאחדות התעשיינים לפני הנוכחי, **בומה שביט.**

ובכן, **גבי מושביץ** היפה, אמם של **שרון** בת השמונה וחצי ו**בן** בן השבע, מתגוררת בהרצליה, ומנהלת כיום רומן רציני ביותר עם איש הטכסטיל והקטיפה הסרוגה **יהודה פלקוביץ.**

יהודה פלקוביץ
ברצינות ובשקט

השניים, שעושים הכל בשקט ובצינעה והם שונאי רכילות מושבעים, אינם מרבים לדבר על חייהם הפרטיים בשום אופן. אבל לשאלתי אם הסיפור רציני, ענו לי השניים שעוד מוקדם לדבר על רצינות, ובטח לא איתי.

אז רק לידיעתכם שכל זה קורה כיום בהרצליה. בינתיים, יהודה לא עבר לגור עם גבי, וגם לא להיפך. אבל הוא מבקר שם בקביעות, ומי שמכיר אותו מקרוב יודע לספר שהוא מאוהב עד מעבר לאוזניים. ואם תשאלו אותי, הגיע הזמן שהרווק המבוקש הזה יישא אשה סוף־סוף. הוא הגיע כבר לגיל 33, המתאים בהחלט להקים מישפחה ובית בישראל.

ומי שכבר יודע עד כמה הוא מצליח בכל מעשי־ידו, עד היום, מתאר לעצמו שגם כאן הוא יעשה הכל על הצד הטוב ביותר. אומנם, הוא תמיד טען שאין לו זמן להינשא מפני שהוא מקים אימפריה אבל עכשיו, אחרי שהאימפריה קמה, והעסק כבר דופק לבד, אני בטוחה שיתפנה גם לדברים אחרים — חשובים לא פחות.

שמן ויהלומים

אולי תבואו בטענות שאני ממלאת את המקום כאן בסיפורים על חתונות הקרבות ובאות, אבל מה לעשות אם האביב שוקדים לבוא מכיל בחובו תרכיב מיוחד, הממריץ את זוגות הנאהבים להגיע לידי החלטה סופית, ולתת גושפנקה חוקית לאהבה שלהם?

בכל אופן, הסיפור הפעם הוא על בחורה נחמדה ויפה ששמה **תמי לייבוביץ־נער.** הלייבוביץ בא לה מבית אבא, שהוא **זלמן לייבוביץ** בעל עץ הזית. הנער הגיע מנישואיה הראשונים, לאיש־העסקים **רמי נער.**

לתמי יש שני ילדים, בן ובת, והכל הולך מצויין. מאז גירושיה היא נראית הלוואי על כולנו, ולדיברי ידידיה, שמחל־קים לה שבחים על התבגרותה המהירה, היא מעולם לא נראתה טובה יותר.

ובכן, איש־חלומותיה התגלה בתור יהלומן בלגי בשם **אלי דנצוס,** שאותו הכירה בארץ בעת ששהה כאן בביקור. ומאז, חברת אל על מסיעה אותו נון־סטופ בקו בלגיה—תל־אביב.

השניים, אם כן, מתחתנים בקרוב, והחליטו לא לעזוב את הארץ, לשם שינוי. החתן המיועד הוא שיעזוב את בלגיה ויבוא לאכלס את ארצנו הקטנטנת, מה שלא יזיק בכלל.

רמי נער, בעלה־לשעבר של תמי שהפך ידידה הנאמן, הקים בימים אלה מיפעל אופנה ישראלי ראשון מסוגו בארץ, ומתכוון לייצר, נוסף לאופנה, גם ארנקים, בשמים, נעליים, וכל מה שצריך בית־אופנה גדול. לא פלא שמכנים אותו „איש הרעיונות." ואם מתחשק לו להיות **כריס־טיאן דיור** הישראלי, מי יגיד לו לא?

שם־מישפחה באימוץ

חשבתי שעל הכל כבר שמעתי, אבל על אימוץ שם־מישפחה פחה זו לי באמת הפעם הראשונה שאני שומעת. אבל מה, תמיד יש פעם ראשונה. אחת כזאת, שאימצה את שם־מישפחתו של חברה־לשעבר, וכל זאת לצורך קידומה האישי בחיים, היא הדוגמנית **דבי צפריר.**

דבי, ששמה האמיתי מבית הוריה מולידיה היה **אביקסר,** לא־כל־כך נהנתה ממנו, ומאז בילתה בחברת הצייר, איש יפו הוותיק **שלמה צפריר,** פשוט אימצה לעצמה את שמו. לא, בלי חופה וקידושין, סתם ככה בגלל שהשם מצא חן בעיניה. והוא? הסכים, בטח, למה לא? היפהפיה האסיאתית, שהיא כבר דוגמנית די ותיקה למרות 21 שנותיה, עושה גם דברים יותר רציניים בחייה. היא למדה איפור אמנותי בארץ, ועובדת בסרטים. אומנם, סירטה האחרון היה שועל בלול התרנגולות, אבל ידה עדיין נטוייה. מישאלתה הגדולה ביותר היא להיות שחקנית, והקולנוע הוא חלום חייה.

ואולי היא אפילו תגיע לשם דרך חוץ־לארץ דווקא. כי ביום הראשון של שבוע האופנה נכנסו לחדר, שבו היא משמשת כדוגמנית, עיתונאים וצלמים מהדיילי אכספרס. מייד נדלקו עליה, לדבריה. הם רוצים, כך היא טוענת, לקחת אותה איתה. הם צילמו אותה בכל פוזה אפשרית עד שבעל החברה נאלץ להזכיר להם שהוא גם עובד עם קניינים, וביקש שיואילו בטובם לצלמה בשעותיה החופשיות.

דבי צפריר ושלמה צפריר
טוב שם לקידום

בינתיים היא גרה ביפו, וכששאלתי אם היא גרה עם שלמה צפריר, שגם הוא יפואי, כידוע, חייכה ולא היתה מוכנה להוסיף בעניין.

ס"ייס במקום צנחן

כמעט כולם ראו בוודאי את הדוגמנית הבלונדית הגבוהה־גבוהה, שרוקדת עם **יעקב בודו** בתשדיר השירות על אגרת הרדיו והטלוויזיה. ובכן, התמירה הזאת, ששמה בישראל **אירים בן,** מנהלת מזה כארבעה חודשים רומן מהספרים עם טייס אל־על הגרוש והנאה **עמי בן־יעקב,** ובאחרונה עברה לגור איתו בווילה שלו ברעננה.

אירים בן
השטח התפנה

עמי בן ה־34 גבוה למדי כדי לשמש לאיריס בן־זוג אחרי חברה הקודם, שהיה גם הוא רציני והקשר ביניהם נמשך יותר משנה, הלא הוא הצנחן יפה־התואר בעל השם הצרפתי **ויטולד דיסטר,** שנאלץ לפנות את השטח כשהטייס נכנס אליו.

יופי הולך אל יופי

אומנם, נכון שקשה להאמין שיש עדיין שענים יפי־תואר, אבל אם תראו את זה — תאמינו. כי הבחור בן ה־26 הוא לא רק יפה־תואר אלא הרבה יותר מזה. נדמה לי שעדיין לא המציאו מילה שתתאר איך בדיוק הוא נראה.

אבל, לא פלא שהילד יצא כל־כך יפה, אם לזכור שאמו היא מהנשים היפות ביותר שהיו בארץ מעולם, וכוונתי לדוגמנית־הצמרת הבלונדית הוותיקה **לאה שוורץ,** המופיעה על המסלול מזה שנים ומייצגת את ישראל בחו"ל בכל הזדמנות אופנתית. ובכן, בעלה־לשעבר **ביבי,** שגם הוא שען במיקצועו, והיפהפיה הבלונדית התמירה, הביאו צאצא יפה־תואר להפליא, גבוה־קומה, בעל עיניים כחולות ענקיות ושיער שחור כפחם, וזהו צירוף שקשה לעמוד בפניו.

אבל כמו את כל המוצלחים, גם אותו חטפו, ולא יעברו ימים רבים והוא לא יהיה עוד פנוי. שבתה את ליבו יפהפיה בלונדית בעלת צמות ועצמות־לחיים גבוהות, המשוות לה מראה של אינדיאנית.

לאה וגיורא שוורץ
העץ והתפוח

שמה **תמי וייסברג,** היא בת 23 ומסיימת השנה לימודי הוראה ומחכה בקוצר־רוח לגלם את תפקיד עקרת־הבית עבור **גיורא שוורץ.**

השניים יוצאים יחד כבר כחמש וחצי שנים, ואם עוד לא נמאס להם סימן שקר־פידון עשה הפעם את מלאכתו בנאמנות.

ובינתיים מסתובבת האם הגאה, המאורשרת והזוהרת, ומציגה את כלתה־לעתיד לפני כל המי־ומי.

עדנה ודן פיינרו מדווחים מציריך:

מיפגש בחלל

האם המאמינה

מלינדה דילון, בתפקיד אמו של הילד הנחטף לחלל — אחת מעדות־הראייה והמאמינות היחי־דות בעצמים המעופפים, המעידים על קיומו של עולם אחר בחלל החיצון.

אחד היתרונות של נסיעה ארוכה, בדרך לעשיית כתבה, הוא העובדה שיש פנאי לשבת, לקרוא, ולהתכונן תוך כדי הנסיעה, לקראת העבודה. הפעם, זה לא היה היתרון היחידי. חברת הסרטים קולומביה נקטה יוזמה, שישראל לא ידעה כמוה זה עידן ועידנים. היא הזמינה כמה כתבי־קולנוע לבוא לציריך שבשווייץ (ש־לא תהיה טעות), כדי לצפות בהקרנה מיו־חדת של סרט היוקרה שלהם: מיפגשים מן הסוג השלישי, ולהיפגש אחר־כך עם במאי הסרט, סטיבן שפילברג, בכבודו וב־עצמו.

אחרי התקפי־הלב והעצבים, שנמשכו קרוב לשנתיים, בכל פעם שתפח התקציב ועלה (עד שהגיע, לדיברי שפילברג עצמו, ל־19 מיליון דולר), נושמים אנשי החברה לרווחה: הכסף כבר חוזר אליהם בריבית דריבית, בתוספת שירי־ההלל של אמצעי התיקשורת.

הרעיון להזמין עיתונאים מכמה ארצות אירופה, בצוותא, להקרנה בציריך, מבורך בהחלט, לפחות בכל הנוגע לעיתונאים מישראל. באשר הוא מאפשר לבן־אדם ל־צאת, ולו לזמן קצר, מן הקלחת הנצחית של סאדאת, בגין, חירבת־חיזעה ופסטיבל הזמר, ושאר סיפורי היום־יום העגומים. ובמיקרה של סרט מסוג זה, יש בכך יתרון נוסף: להינתק מהעולם ומהסביבה הטיב־עית, כדי לעבור לעולם אחר ולהצליח לעכל את החווייה הקולנועית המדהימה המצפה כאן.

הדרך לציריך ארוכה, ואפשר היה להס־פיק לקרוא את כל חומר־הרקע לסרט. כך הסתבר שמדובר בסרט מדע־בידיוני אמי־תי, שלהבדיל ממערבון־החלל מילחמת ה־כוכבים (המוצג היום בתל־אביב), מדובר בו בפיתוח הנחות מדעיות מקובלות. ה־סרט נעשה תוך השראה וייעוץ של מומ־חים, כשהוא משתמש בפרטים עובדתיים רבים, בלתי־מוסברים, להם הוא מנסה לה־ציע פיתרונות, ובמרכזו עומדים צלחות־מעופפות ואורחים מן החלל.

זאת גם משמעת שמו של הסרט: מיפ־גשים מן הסוג הראשון פירושם ראיית חפץ מעופף בלתי־מזוהה; מיפגשים מן הסוג השני — המצאת הוכחות לקיומו של חפץ זה, ומיפגשים מן הסוג השלישי הם קשר ישיר עם החפץ הבלת־מזוהה.

המסר שהבמאי שפילברג (שכתב גם את הסיפור) חזר עליו אין־סוף פעמים, באין־סוף הראיונות שהעניק כבר בקשר לסרט: „אין אנו בודדים ביקום".

ועוד הובטח באותו חומר־הכנה לסרט, ש־45 הדקות האחרונות יאפילו על כל מה שנעשה בקולנוע עד היום. אחרי ששפיל־ברג גייס לצורך הסרטת סיום זה מוסך (הנגאר) ענקי שאיכסן פעם צפלינים, משום שאין בעולם אולפן שהיה יכול להכיל את כל התיפאורות והשכלולים הדרושים למעמד זה.

כאשר צילמו באותו מוסך, היו אמצעי־הביטחון סביבו דומים לאלה הנקוטים בכור האטומי, לבל יידע איש מה מתבשל שם. וגם כיום אי אפשר לקבל תמונות מן המעמדים הללו, כדי שלא לקלקל לקהל את ההפתעה.

הקריאה תמה, אך הנסיעה עדיין לא נגמרה, ופה פתחנו ספר שהגיע אלינו ערב קודם־לכן. זה המקום להודות למפיצי הו־צאת בנטאם בישראל, שנזכרו כי נהגנו בשווי של 19 מיליון דולר, נפרש מול העיניים למרות כל השכלולים וההמצאות המדעיות המסתירים אותו.

מיפגשים מן הסוג השלישי הוא, אכן, כל מה שהובטח: יצירה רחבת־ממדים (140 דקות), שבה יש לטכנולוגיה תפקיד

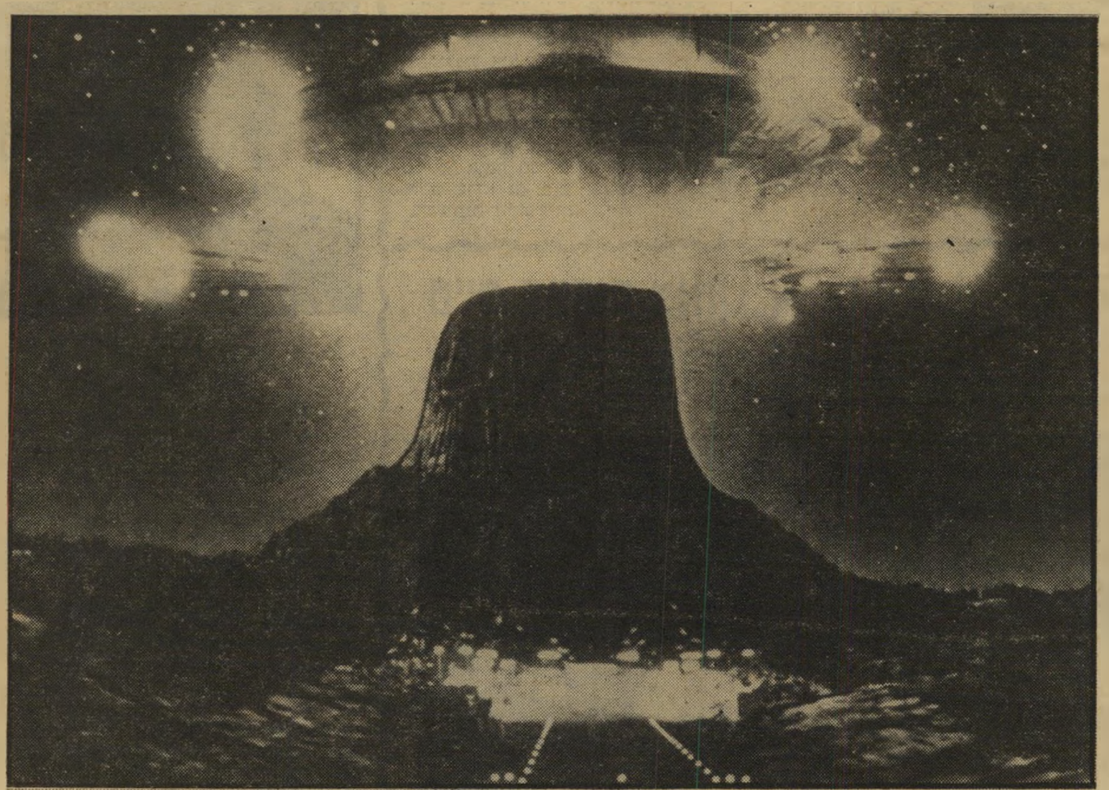

החללית במקום המיפגש

הסלע שלידו נערך המיפ־גש בין אנשי כדור־הארץ לבין אנשי החלל מכונה „מיגדל השטן". כאן נראית החללית הגדולה כשהיא מתקרבת לנחיתה. הבמאי השתמש בכל גווני הכלים כדי לתאר מה קורה כאשר אנשים פשוטים ומדענים ניצבים מול גופי־חלל מוזרים ובלתי־מוכרים.

צעיר מדי

טוען שפילברג על עצמו, והוא מצטער על שתמיד ניראה צעיר מגילו. „אדם צעיר לא לוקחים ברצינות," הוא אומר.

חשוב אבל לאמונה המיסטית תפקיד חשוב עוד יותר.

השחקנים הראשיים בסרט הם הבמאי ה־צרפתי פרנסואה טריפו, שלצורך זה עבר אל צידה השני של המצלמה כדי לגלם מדען עם נשמה, וריצ'רד דרייפוס שהוא „כל־אדם", סמל לרוח האנושית שאינה נכנעת ואינה מוצאת להּ מנוח עד שתספק את סקרנותה.

אבל הכוכב האמיתי של הסרט הוא הבמאי סטיבן שפילברג, וזה ברור למן הרגע הראשון, כאשר כבים האורות באו־לם, למי שלא השכנע עוד קודם־לכן מהכ־רזותיהם התקיפות של טריפו ודרייפוס בנדון. שפילברג הוא נציג הדור החדש והאמיץ של יוצרי הקולנוע ההוליוודיים, אלה שרכשו את השכלתם בהצגות־חצות של הטלוויזיה ובבתי־הקולנוע של השכו־נה, יותר מאשר בסיפריות או באולמות הקונצרטים. הקולנוע הוא שפת הדיבור הטיבעית שלהם והתמונה, הצליל והצבע, משמשים אותם יותר מן המילה המדוברת.

הוא משתמש בכל גווני הכלים הללו כדי לתאר מה קורה כאשר אנשים פשו־טים מצד אחד, ומדענים מצד שני, ניצ־בים מול הופעתם של גופי חלל מוזרים ובלתי־מוכרים, הפולשים בלילה אחד אל האדמה וחוטפים עימם ילד קטן; וכיצד פעם לסקר את סיפוריהם (במדור „סיקורת" של העולם הזה), ושלחו לנו חבילת ספרים ובתוכה כמה מהמאמרים של תום וולף, הסופר־סטאר של העיתונות האינטלקטוא־לית באמריקה, וההיסטוריון של עידן הפופ.

ההתעוררות הגדולה השלישית

ת וך כדי קריאה הזדקרה לעינינו אסוציאציה מוזרה — באחד ממאמ־ריו מדבר וולף על הגל הדתי הגואה, על החזרה למיסטיקה. הוא קורא לזה „ההת־עוררות הגדולה השלישית", וכולל בה גם את עניין הצלחות המעופפות ושאר התפצים המעופפים הבלתי־מזוהים.

הוא מזכיר אפילו מדען בשם אנדריאה פוהריץ, שהחליט כי לחפצים המעופפים הללו יש אל משלהם, בשם הובא (הוא גם טען שאורי גלר הוא שליח האל הזה עלי אדמות!)

והנה, כשמתיישבים באולם אפולו בציי־ריך, בבוקר צח וקר, מול מסך קעור עוד מימי הסינרמה ז"ל, המחבק אותך מכל עבר והאורות כבים, מסתבר לפתע שה־פולחן הדתי שעליו מדבר וולף, פולחן

סרטים

מאבקי „אל הגיבעה"

„אב שכול התאבד על קבר בנו, חלל מילחמת ההתשה," זעקו כותרות העיתונים. פרשת התאבדותו של היהלומן ישעיהו הרמן על קבר בנו, בבית־העלמין הצבאי בקריית־שאול, זיעזעה את הציבור בישראל. לא חלפו חודשים מעטים, ושוב זעקו הכותרות. הפעם סיפרו על בעל המוסך אלפרד רייכמן שהתאבד על קבר בנו, שנפל במילחמת יום־הכיפורים.

אותה שעה היה מונח על שולחן־העריכה, בשלבי עריכה סופיים, סירטו של הבמאי הצעיר יגאל תיבון, אל הגיבעה.

תיבון, חבר קיבוץ עין־שמר, הוא קולנוען צעיר שצילם עד כה 12 סרטים קצרים, והמתעקש להוכיח שאפשר גם לעסוק בקולנוע וגם להיות קיבוצניק.

סירטו אל הגיבעה מספר את סיפורו של אב, המאבד את בנו במילחמת יום־הכיפורים. הבן זוכה בצל"ש, ותצלום ענקי שלו תלוי בחדר־האורחים בבית הוריו. אמו (רחל רביד) נתקפת התקפי היסטריה ונעשית תלוייה יותר ויותר בבנה הצעיר ואילו אביו (אורי חופי), גבר חסון, איש דור הפלמ"ח ולוחם תש"ח מסתגר בעצמו. לילה אחד, אחרי ששתו לוקה באחד

במאי תיבון
קולנוע ועבודה חקלאית

שחקנים רביד וחופי ב„אל הגיבעה"
עבודה בהתנדבות

מפירצי הבכי ההיסטריים שלה, נוטל האב את אקדחו, נכנס למכוניתו ומשוטט בה שעה ארוכה. הוא נתקל במוכר־דלק ערבי ומתעלל בו, לוקח חייל טרמפיסט ומורידו ללא סיבה באמצע הדרך, ולבסוף הוא מגיע אל הגיבעה. שם עולים בו זיכרונות ממילחמת השיחרור. הוא נזכר כיצד ירה בראשו של חייל ערבי שהרים את ידיו בכניעה. כשמגיעים אל הגיבעה אשתו וידידו, שבאו לחפשו, הם שומעים קול יריה. האב איבד את עצמו לדעת.

בסיפור שעליו מבוסס הסרט נתקל יגאל תיבון באחד המוספים הסיפרותיים. הסיפור לא היה חתום בשם כותבו, ורק אחרי שהסרט היה כבר מוכן קיבל תיבון מיכתב מחבר קיבוץ שומרת, שגילה לו כי את הסיפור המקורי כתב חבר הקיבוץ, שלמה פונדק.

מחקר קצר שערך יגאל העלה כי הסיפור מבוסס על מיקרה שאירע לפני ארבע שנים, כאשר מושבניק בשם מישקה פרומקין שבנו נפל במילחמה, התאבד על גיבעה 69, ליד קבוצת ניצנים, שם התחולל אחד הקרבות המרים במילחמת השיחרור.

להחזיר את החובות. לא היה לו קל, ליגאל תיבון, לעשות את הסרט, והוא מספר: „לקח לי שנתיים לעשות את הסרט. כיוון שאני עצמי צריך לעשות את עבודתי בקיבוץ, וכל שאר אנשי הצוות היו עסוקים בעבודה כדי להתפרנס, צילמנו בלילות. במשך היום תיפקדתי כמו כל קיבוצניק, והשתלבתי בעבודה במשק. קיבלתי ממרכז־הסרט־הישראלי מענק בסך 10,000 לירות, ועוד 4,000 לירות מקרן התרבות של הקיבוץ־הארצי. חוץ מזה לקחתי המון הלוואות, ואני בחובות עצומים. „הקיבוץ עזר לי במיטב יכולתו. קיבלתי רכב חינם, וכלכלה לכל אנשי הצוות. בזמן הצילומים עזרו לי חברי הקיבוץ חינם־אין־כסף, בעבודות ההפקה. איש מחברי הצוות לא קיבל משכורת. המיקצועיים, כמו השחקנית רחל רביד, התאורן משה בלום, איש־הקול אליס חיים וכמובן הצלם יכין הירש, כולם עבדו בשביל לעזור לי לעשות את הסרט, ללא כל תמורה כספית. אני חייב להם המון תודה.

„אשתי, מילכה, היתה מזכירת ההפקה. ביום היא עבדה במחסן־הבגדים ובלילות, כמו כולנו, היתה כולה בעניין הסרט. אני מציג את הסרט בקיבוצים, בסינמטקים, בכל מקום שאפשר להקרין בו סרטים. באביב מתקיים פסטיבל המיזרח־התיכון לסרטים, ואני מקווה להציג שם.

„הסרט מתקבל בתגובות סוערות. הוא משאיר אנשים בתדהמה ותמיד, ללא יוצא־מן־הכלל, מעורר ויכוחים פוליטיים, כי שהוויכוח המרכזי נסב סביב השאלה אם, בכלל, יש טעם להישאר בארץ, ואם שווה ליהרג במילחמה."

רביד וחבן שנפל
האם שווה ליהרג?

חוויית המיפגש הראשון

משתקפת, בצורת כוויות, בפניו של ריצ'ארד דרייפוס, מי שמגלם את הגיבור היוצא לחפש אחר מקורם של העצמים. הכוויות על פניו הן תוצאות המיפגש.

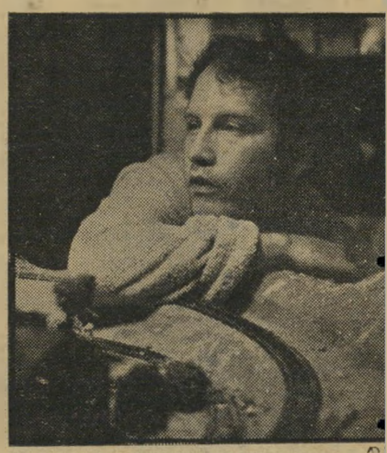

שיחזור ריצ'ארד דרייפוס מנסה לשחזר מזיכרונו את צורת הסלע („מיגדל השטן") המטריד את מנוחתו, ודוחף אותו ל'מיפגש.

נערכת, בסופו של דבר, הפגישה בין תושבי כדור־הארץ והאורחים מהחלל החיצון.

מסיבת־עיתונאים מצומצמת (ובה גם עמיתינו מישראל, פורטוגל ויוון) גילתה במאי הנראה צעיר בהרבה מאשר בציר־לומיו המופצים בעיתונים וצעיר אפילו מגילו האמיתי, שהוא בסך הכל 30 שנה, גיל צעיר מאד יחסית לעבר הקולנועי שלו (שלושה סרטים ששניים מהם היו להיטים מושבעים, דואל ומלתעות, והאמצעי, שוגרלנד אכספרס, זכה גם הוא באהדה על המסך). בנוסף, הסתברה גם קירבה „מישפחתית" — שפילברג הוא יהודי, ושתי אחיותיו עומדות לחזור לישראל כמתנדבות באחד הקיבוצים.

„תמיד הצטערתי על שאני נראה כל־כך צעיר," אומר שפילברג כשמעירים לו על חיצוניותו. „אדם צעיר קשה לקחת ברצינות" — והוא התכוון למה שעשה בסרט הזה, בכל הרצינות.

„לפני מלתעות קראתי כל מה שנפל בידי על כרישים. לפני מיפגשים מן הסוג השלישי קראתי לפחות 200 ספרים על הנושא, וכאשר פניית לד"ר הייניך (היועץ המדעי של הסרט), לא היה זה כדי שיחדש

(המשך בעמוד 50)

הכוכב האמיתי של הסרט הוא הבמאי, סטיבן שפילברג (למעלה: בפעולה), נציג הדור החדש והאמיץ של „יוצרי הקולנוע בהוליווד, ששפת הקולנוע היא שפת הדיבור הטיבעית שלהם. סטיבן שפילברג הוא בן 30, יהודי ששתי אחיותיו מתכוונות לבוא לישראל כמתנדבות.

תשבץ העולם הזה 2112

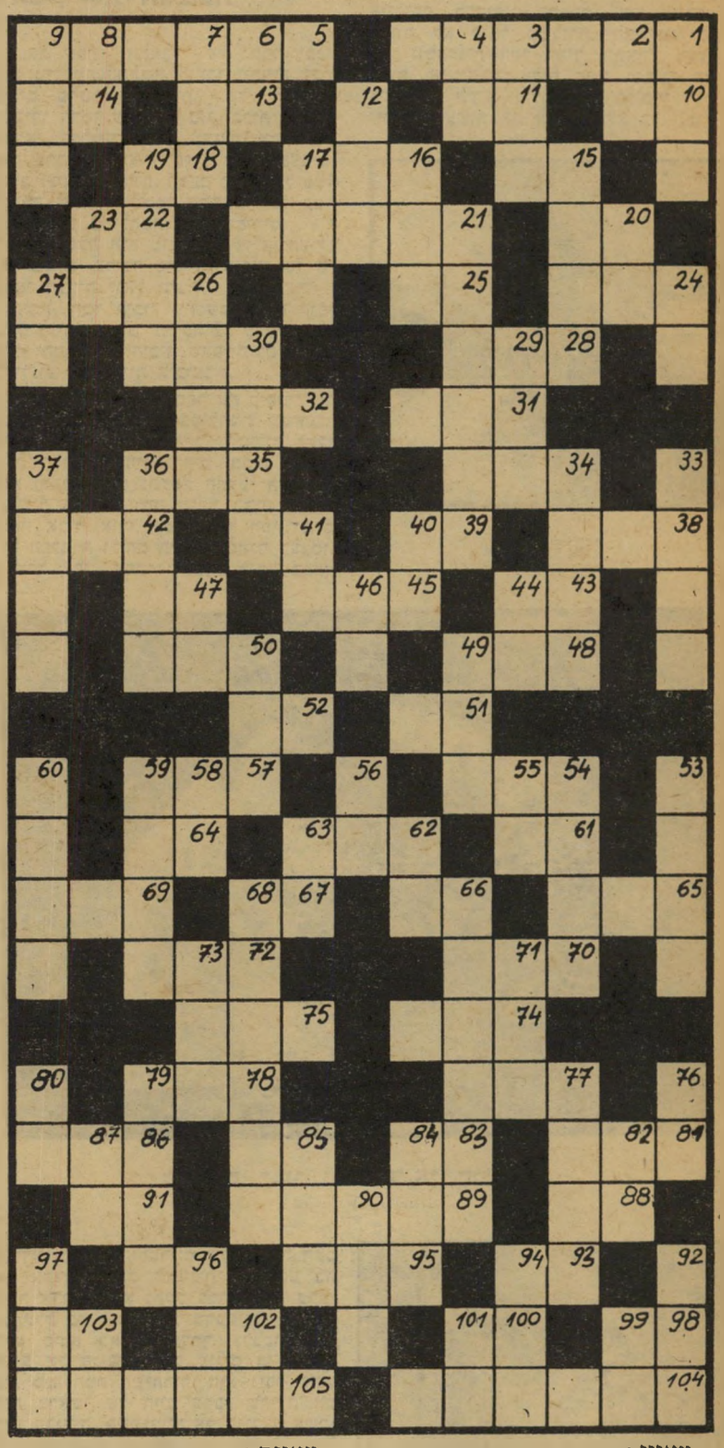

מאוזן:

1) אינצידנטים; 5) קליגיקה; 10) נישא; 11) חס־וחלילה (ר"ת); 13) מושת על כל אזרח; 14) ישן; 15) נרו יאיר (ר"ת); 16) עושק; 18) גבבה; 20) גוף; 21) הדוקה; 22) בגימטריה: אחד־עשר; 24) שעת־לילה מאוחרת; 25) מן הגפיים; 26) פתיחה; 28) עינבר; 30) סוף; 31) סלע נישא; 32) מכינויי האלוהות; 34) אשמורת ראשונה; 35) משמש לחיזוק האהל; 38) ירק־גינה; 39) מנוע פטנט; 41) מילת תנאי; 42) מחלקי הפנים; 43) מציאות; 45) מבלעדי; 47) כיוון ש־; 48) מישחק־ילדים פופולארי; 50) עזוב!; 51) ילדים קטנים; 52) כיסא־כבוד; 54) זוהר; 57) בואו למעלה! (הפוך); 61) מונה בתורת החשמל; 62) עצם בגוף; 64) שיר בלי התחלה; 65) מראה; 66) זכר בבקר; 67) מתנה (הפוך); 69) יחידה בשנה; 70) אשת ער; 72) פיצוץ; 74) יושב־ראש (ר"ת); 75) בן־צבע; 77) ירק־גינה; 78) מין יין; 81) מין קוץ; 83) מכינויי האלוהות; 85) שנשמה באפו; 86) ואקום; 88) מספיק!; 89) מסורה; 91) קריאת־צער; 93) מחייתו־יער; 95) משמש ל־הדבקה 96) חייב; 98) זז; 100) רטוב במיקצת; 102) מקולות הגברים; 103) אביון; 104) בגימטריה: נ'; 105) מבשרת.

מאונך:

1) ירק־גינה; 2) אוייב; 3) הידד!; 4) קרס; 6) מיקווה־מים ענקי; 7) מחית; 8) לאן?; 9) הם; 12) השפריצו!; 15) קייט; 16) נגס; 17) נרתיק; 19) חזרה; 20) בוא הלום!; 21) סגן שר־הביטחון (ש"מ); 23) מילת־ברירה; 24) משמש למאור; 26) חיוני למעשן; 27) חודש בשנה העיברית; 29) הרג מתוכנן; 30) רוח שרבית; 33) תערובת; 34) נטע רך; 36) חבליט; 37) מקום שלם בגוף; 40) משאבת הגוף; 41) יבשה בלב ים; 44) שוטר גדודי (ר"ת); 46) מכשף; 47) אחו; 49) אני אוסר!; 50) שיתקו!; 53) מלמד; 54) חיונית למשולש; 55) ייתן כתף; 56) סוללת־הגנה; 58) בשבילי; 59) רודן; 60) קני־סוף; 62) אוייב; 63) גל־חוברות; 66) מתנזרים; 68) שן־סלע בים; 71) עשירית הגרוש; 73) משמש להארה 76) להבה; 77) הרגע הבא; 79) שרף; 80) כלי־קיבול גדול; 82) מצבת־זיכרון; 84) יפעה; 85) רצון עז; 87) קינה (הפוך); 90) גדול בתורה; 92) נבל; 94) עובד בבית־המרחץ; 96) מעשה טוב; 97) ביצע; 99) כינוי; 101) בגיל זה — לחופה; 102) בתוכו; 103) מרושע.

מיפגש בחלל

(המשך מעמוד 49)

לי דברים אלא כדי להבטיח שמה שאעשה בסרט יתאים בכל לנתונים המדעיים.

„בהתחלה חשבתי שאני עושה סרט על תופעה אמריקאית־גרידא, כמו ההולה־הופ או הרוק'נ'רול. אך משנכנסתי לעובי הקו־רה, הסתבר לי ששני־שלישים מן הדיווחים על קיום חפצים מעופפים בלתי־מזוהים (u.f.o.) באים מחוץ לארצות־הברית. ולא זו בלבד, אלא שהנכונות של הרשויות להתמודד עם השאלה הזו ולהכיר בקיומה, גדולה, הרבה יותר בארצות כמו צרפת, ברזיל או אנגליה מאשר בארצות־הברית. זו גם הסיבה שהמדען, בסרט שלי, הוא צרפתי ולא אמריקאי.

„אשר למה שקורה באמריקה, אל תשכחו שגדלתי בחוסר הדמוקרטיה של הדמוקרטיה הגדולה בעולם. ואני מכיר את הנטייה להביא לידיעת הציבור רק את הדברים שסבורים שלא יזיקו לו. מדי יום מגיעים עשרות דיווחים על חפצים מעופפים בלתי־מזוהים, אבל ממשלת ארצות־הברית נוטה, לפחות באופן רישמי, להתייחס לעניין בזילזול. מה שהיא עושה מאחרי־הקלעים — ברור פחות.

„ניסיתי להראות את הגישה הזו גם בסרט, במסיבת־עתונאים שבה נציגים של חיל־האויר האמריקאי שוללים קיומן של עובדות שרבים היו עדים להן, ואחר־כך מפנים איזור שלם מתושבים, בטענות־שווא כדי שיוכלו להמשיך לחקור את אפשרויות ההתקשרות עם החלל החיצון, בסתר.

„אשר למרכיב הדתי — ייתכן מאד שהוא קיים. אינני יכול לעשות דבר ש־אינני מאמין בו עד הסוף, ולכן גם בסרט, כוח האמונה גדול מכוח העובדה. אבל לא הייתי מזהה את האמונה עם דת כלשהי. בטכס דתי, בתוך הסרט, רואים כוהן־דת שמאחריו יש גם צלב וגם מגן־דויד.

הבמאים הוותיקים הולכים

„**מ**הפכת הצעירים בהוליווד? זה פשוט מאד: הוותיקים ששמו את הסרטים הטובים ביותר בעבר, והממשיכים להיות הסרטים הטובים ביותר גם בהווה, מפסיקים בהדרגה לעבוד. הואקס נפטר, קאפרה כותב אוטוביוגראפיות, ויליאם וולמן נפטר — רק היצ'קוק ממשיך לע־בוד. נכון שאנחנו דור שני של יוצרי־סרטים, נכון שגדלנו על קולנוע יותר מאשר על כל אמנות אחרת, ואולי בגלל זה האופקים שלנו מוגבלים יותר.

„מה שאנחנו מנסים לעשות הוא, בעצם, מה שהדור הקודם רצה לעשות — למצוא איזון בין אמנות ומיסחריות. לנו זה אולי קשה יותר. שיטת האולפנים הגדולים, שנטלו על עצמם את כל האחריות הפי־ננסית היא נחלת העבר. היום, כל סרט הוא הפקה בפני עצמה, ונקשה יותר לארגן ולבצע אותה.

„על הסרט הזה התחלתי לעבוד לפני חמש שנים — אילו הייתי עושה אותו אז, היה עולה פחות מחצי. הצילומים נמשכו שנתיים, ונאלצתי להחליף חמישה צלמים, כולם מגדולי הצלמים בהוליווד, כי החוזים שלהם נגמרו לפני תום ההס־רטה.

„עם המוסיקאי ג'וני ויליאמס התחלתי לעבוד כמעט מן הרגע הראשון, אך לאורך הדרך נאלצתי לשחררו מדי פעם לסרטים אחרים (כמו מילחמת הכוכבים), עד שיהיה מוכן להדביק את המוסיקה. ואם כבר הזכרתי את ויליאמס — את המוסיקה הוא כתב בהשראת הנחיות שנתתי לו. אולי משום כך היא נשמעת קרובה יותר לקלאסיקה מאשר לפופ.

„אמי היתה פסנתרנית, גדלתי בבית עם דביוסי ופרוקופייב, והשתכנעתי לא־הוב את הביטלס רק שבע שנים אחרי הצלחתם. אשר לסימסה שהדבקתי לסרט, „אנחנו לא לבד" — אני באמת מאמין בכך שאנחנו, על האדמה הזאת, אבל אין אנו בודדים בחלל. וזאת, למרות שלא ראיתי מעולם חפץ מעופף בלתי־מזוהה."

לסיום סיפר, שנתן את שמו כמפיק־בפועל לסרט של שני סטודנטים צעירים על הביטלמאניה: „לא כתבתי את הסרט, אינני עומד לביים אותו ולא אהיה מעורב בו בשום צורה שהיא. נתתי לו את שמי רק משום שרציתי לעזור לצעירים לעשות את הצעד הראשון שלהם, כפי שעזרו לי פעם."

ואיך אפשר היה לסיים פגישה כזו, מבלי לבקש משפילברג שיבוא קצת לישראל, לתת את שמו לכמה צעירים הזקוקים לכך אצלנו?

המרפא המיבעוני

יצחק בן־אורי

חובע עבור ילדיו

זונות רבים של הזרי תינוקות נשמו השבוע לרווחה, כאשר קראו בעיתונים את הודעת מישרד הבריאות בדבר חידוש חיסון תינוקות, תוך שבועיים, בתרכיב ה־משולש נגד שעלת, טטנוס (צפדת) ודיפ־טריה (קרמת).

הנושא עורר באחרונה דאגה רבה, את־רי שבין החודשים יוני ונובמבר 1977 הגי־עו למישרד הבריאות דיווחים על 11 מיקרים של סיבוכים חמורים לאחר קבלת התרכיב. הבדיקה גילתה כי מרכיב השעלת בתרכיב היה הגורם לסיבוכים. שלושה תינוקות מתוך ה־11 מתו, והוחלט להפ־סיק את מתן החיסונים עד לחקירת ה־נושא.

החקירה העלתה כי בתרכיב השעלת לא היתה שום סטייה מן התקן, אולם כיוון שהתברר, אחרי חקירה במיספר ארצות, כי שיעור הסיבוכים בארץ היה גבוה פי חמישה מאשר באנגליה, הוחלט להשתמש מעתה בתרכיב האנגלי, שהוא ככל הנראה הבטוח ביותר.

האם זה באמת כך?

יצחק בן־אורי, תושב נתניה, העוסק

בריפוי וייעוץ טיבעוני, חושב אחרת.

„כל חיסון, לדעתנו, הטיבעונים, גורם להרעלת־דם," טוען בן־אורי, ומסביר: „האדם הוא, מבחינה ביולוגית, בעל־חיים, בן למישפחת היונקים, חלק מן הטבע. כמו כל בעלי־החיים, גם הוא נולד עם מערכת הגנה. תינוק נולד בריא, אלא אם כן הוא בעל מום. ברגע שהוא פותח את פיו, גופו מתמלא וירוסים וחיידקים, שאינם יכולים לגרום לו שום נזק. כל החיסונים הם נגד מחלות מדבקות שנגרמות על־ידי וירוס או חיידק. טענתנו היא שווי־רוסים וחיידקים אינם, בשום מיקרה, סי־בה למחלה. התינוק נולד בריא ומחוסן, בחיסון שקיבל מהטבע, ותוך כדי יניקת חלב־האם.

„האורגניזם של גוף האדם, וגם של התינוק, פועל לפי חוקים מסויימים. אחד מהם אומר שאת היסודות שמהם מורכב הגוף אפשר לקבל רק דרך מערכת־העי־כול, פרט לחמצן, שאותו מקבלים דרך הריאות. מערכת־העיכול מכשירה את ה־מזון לספיגה לתוך הדם. אם ננסה להכ־ניס את אותו המזון ישר לדם זה לא ייקלט, אלא יהיה בבחינת רעל, שיופרש החוצה, לעיתים תוך כדי נזקים לגוף. רק גלוקוזה (סוכר ענבים) יכולה להיקלט ישר לתוך הדם, ללא שינוי מוקדם במערכת־העיכול.

„כל החיסונים והתרכיבים הם חומר ש־הורכב מחיידקים מתים או מוחלשים, ה־גורמים להרעלת־דם. בדרך־כלל מצליח גוף התינוק להפריש החוצה את החומר הזה לפני שנגרם נזק רציני, כיוון שחילוף־החומרים בגוף התינוק הוא מהיר מאד, דינאמי ויעיל יותר מאשר בגוף אדם

חסינות מפני חיסון!

מבוגר. אבל לפעמים חומר החיסון הוא חזק מדי, או מקולקל, או שהתינוק קיבל לפני כן תרופות, וגופו רווי ממילא ב־רעלים. יש מיקרים שבהם גוף התינוק מתקשה בטיפול בחומר הרעיל שהוזרק לו — כאשר התינוק חלש, כאשר אינו נ־זון בצורה נכונה, או כאשר דמו ספוג אלכוהול, שספג מן האדם בטרם יצא ל־אוויר העולם."

יצחק בן־אורי (49) הוא יליד פולין. לארץ עלה בגיל שמונה. עד לפני כעש־רים שנה סבל מדלקת־פרקים וממחלות מעיים. אז גילה את דרך החיים הטיבעו־

נית, והוא טוען כי הבריא כליל בעזרתה. הוא החליט לנטוש את מיקצועו, הוראת ספרות ותנ"ך, ונסע לארצות־הברית כדי ללמוד ריפוי טיבעוני. לדבריו, הוא רואה עצמו כמדריך לטיבעונות, ולא כמרפא.

אשתו של יצחק, מרים, מורה לילדים חרשים־אילמים במיקצועה, עברה יחד איתו לטיבעונות, ולדבריה החלימה בזכות זאת ממחלות בדרכי־העיכול. כאשר נולדה הבת הבכורה טלי, שהיא כיום בת עשרים, אכ־לו עדיין הוריה, כמו מרבית האנשים, מכל הבא ליד. מרים לא הצליחה להיניק את התינוקת יותר משבוע אחד, והתחילה ל־הזין אותה בחלב. עד גיל שנה וחצי סבלה טלי מברונכיטיס (דלקת כלי־הנשימה). היא הבריאה רק כאשר קיבלו ההורים את עצת הרופא להפסיק להאכילה בחלב, ולתת לה במקומו מיצי פירות וירקות בילבד.

הבראת הילדה השפיעה על בני־הזוג. הם עברו בעצמם לצימחונות, ולאחר מכן לטיבעונות. החיסון המשולש, שאותו קיב־לה טלי כתינוקת, היה החיסון האחרון בחייה. אחרי גיל שנה וחצי היא לא חל־תה עוד, ועד היום לא נזקקה לשום תרו־

חוסן טבעי? יצחק בן־אורי, המרפא הטיבעוני מנתניה, טוען שתינוקות נולדים בריאים ומחוסנים, בחיסון שקיבלו מן הטבע ותוך כדי יניקת חלב־האם. לפני שנעשה טיבעוני, חיסן בן־אורי את בתו הבכורה. שני ילדיו הצעירים, דני (למעלה משמאל) ומיכל (למעלה) לא חוסנו ולא קיבלו תרופות מעולם. (בתמונה ממול: יצחק בן־אורי עם בתו מיכל על משטח הדשא בחצר ביתם).

„תרמית בקנה־מידה עולמי"

„ד**הסכר המדעי** של הרפואה," אומר בן־אורי, „קובע שאם מכני־סים לגוף מחלה בצורה חלשה, הגוף מת־גבר, מפתח נוגדנים ומתחסן, לא הוכח, לדעת הטיבעונים. מעולם לא הוכח שתינוק שחוסן נגד מחלה מסויימת לא חלה במח־לה שנגדה חוסן. להפך, קיימות הוכחות שתינוקות לקו באותה מחלה עצמה שנגדה חוסנו — או בגלל החיסון, או לאחר מכן.

„תעשיית התרופות בכל העולם היא ש־עומדת מאחרי החיסונים. בשנים האחרונות היו כל־כך הרבה נזקים מחיסונים, עד שבכמה ארצות החליטו להפסיקם. בברי־טניה, צרפת וארצות־הברית החליטו להפ־סיק את הרכבת האבעבועות, אחרי שאנ־שים מתו בעיקבות החיסון. אולם מיש־רד הבריאות בארץ מתעלם מן העובדות, וממשיך לחסן ילדים וצעירים עם גיוסם לצבא.

„החיסון נגד שפעת הוא שערוריה בינ־לאומית, תרמית בקנה־מידה עולמי. זה לא מחסן נגד שפעת, רק מזהם את הדם ב־חיידקי־המחלה. רוצים לשכנע אנשים ש־בריאות ילדיהם תלוייה בהזרקת פסולת ל־דמם. החיסון נגד טטנוס נעשה מחומר מוגלתי שנלקח מדם סוסים, החומר להר־כבת האבעבועות נלקח ממוגלה על פצעי פרות חולות, ותרכיב סאלק נגד שיתוק ילדים, שניתן בזמנו, נוצר מכליות קופים.

„אם חושבים על הסדר בטבע, מבחינה מוסרית, הגיונית ואפילו דתית, הרי כל הנושא הוא ממש אבסורד. איך התקיימה האנושות עד לפני מאתיים שנה, לפני המ־צאת החיסונים? איך מתפתחות החיות ב־טבע? שייאתרו את ילדי הטיבעונים בארץ, העולם, על תינוקות שחלו קשה או מתו בעיקבות חיסונים שקיבלו. במאמרים, ה־נושאים כותרות כ„אימי החיסון" ו„המחט המורעלת", כלולים שמות, כתובות, גי־לים ותמונות של אותם שנפגעו, לדבריו, וכן תאריכי החיסונים ונסיבות המחלה או המוות.

„מעניין שהחיסונים הניתנים לתינוקות הם נגד מחלות נדירות כמו שחפת, שיתוק־ילדים, דיפטריה, אבעבועות שחורות וטטנוס," אומר יצחק בן־אורי, „קשה למ־צוא רופא שראה אדם חולה בטטנוס. יש אולי מיקרה אחד למיליון. לעומת זאת, נגד מחלות הרווחות בקרב תינוקות — נזלת, ברונכיטיס, אנגינה ודלקות־אוזניים — אין שום חיסון. הרפואה טוענת שיש מאה זנים של חיידקי נזלת, ואי־אפשר למצוא חיסון נגד כולם. אולי יש גם מאה או מיליון זנים של חיידקי המחלות האח־רות, שנגדן כן מחסנים? הרי הוירוסים והחיידקים משתנים כל הזמן, בהתאם לחומר שבו הם מתפתחים!"

„כל חיסון גורם הרעלת־דם!"

טוענים הטיבעונים. „חיסון התינוקות הוא הכרח!" משיב רופא־הילדים

פה. כאשר התגייסה לצבא, צייד אותה אביה במיכתב שבו ביקש לפטור אותה מכל החיסונים. לדבריו, עד כמה שידוע לו, אין שום חוק המחייב קבלת חיסונים.

שני הילדים הצעירים, דני בן ה־13 ומיכל בת ה־3, לא קיבלו חיסונים. דני חלה במחלות־הילדים הרגילות, עבר אותן בצורה קלה, ונרפא ללא תרופות. מיכל לא חלתה עדיין אף פעם אחת. את דני היני־קה מרים במשך שנה וחצי, ואת מיכל, שאותה ילדה בגיל 41, היניקה במשך שנה. „אני מאמין שההנקה נותנת את כל החי־סונים הדרושים לתינוק," חוזר ומדגיש בן־אורי.

המדריך־המרפא נושא בתיקו אוסף גדול של קיטעי עיתונות ומיסמכים רשמיים מכל שלא חוסנו, ויבדקו האם הם חלו במחלות נגדן נוהגים לחסן!

„התרכיב המשולש גורם נזק לתינוקות. טענת מישרד־הבריאות, שמרכיב השעלת בחיסון זה היה פגום, אינה נכונה. מאר־צות שונות בעולם הגיעו דיווחים על מח־לות, שיתוקים ומיקרי־מוות בגלל התרכיב, והנה עכשיו מזמינים חומר מאנגליה. גם שם יש ספק בקשר להשפעת החומר על מערכת־העצבים של התינוק!

„הדבר החמור בעניין הוא שלא אומ־רים להורים את האמת. מפחידים אותם מצד אחד שהילד עלול לחלות אם לא יחוסן, אבל לא אומרים להם שיש סיכון בחיסון עצמו. ההורים אומנם קוראים

(המשך בעמוד 52)

חסינות ממני חיסון

(המשך מעמוד 51)

בעיתונים על הסיכונים, אבל הסמכות לגביהם היא הרופא. צריך לתת להורים בחירה חופשית, להחתים אותם שהחיסונים הם על אחריותם, ואז ודאי יהיו הורים שיוותרו על החיסונים."

בן־אורי מדבר על הנושא בכאב ובהרגשת חוסר־אונים מול הנהגים המקובלים. "גוף האדם נברא על־ידי כוח עליון, וכל התערבות במנגנונים הפנימיים, בכימיה שלו, היא שלילית," הוא מסכם. "כל המעבדות בעולם לא יכולות לייצר דם או לאחות עצם שבורה. צריכים לספק לתינוק את צרכיו הפיסיולוגיים — מזון מתאים, טמפרטורה מתאימה, אוויר צח, ניקיון וכדומה — כדי שיתפקד כהלכה, אבל אי־אפשר להתערב בתיפקודי הגוף ולנסות לשפר את יצירת הטבע."

„טיבעונים ותימהונים..."

ד"ר מיכאל שטרנברג (52), רופא במחלקת הילדים בבית־החולים תל־השומר, המכהן כיושב־ראש איגוד רופאי־ילדים בסניף תל־אביב והסביבה, יש דיעה שונה על חיסוני תינוקות וילדים.

בחיסון שמעניקים התרכיבים למיניהם הוא רואה „חיסון טיבעי", ולדבריו: „כאשר שילדים יחלו בצורה קלה במחלות מסויימות, במטרה שייפתחו חיסון טיבעי כנגד אותן מחלות, שהן מחלות קשות, ועלולות לגרום למוות או לנזק תמידי למערכות שונות בגוף. חיסון טיבעי נרכש על־ידי מגע עם מחולל המחלה. מגע זה גורם לכך שהגוף ייצר נוגדנים טיבעיים לתקופת־חיים ארוכה, ולפעמים לכל החיים. או, במילים אחרות: מחולל המחלה מוחלש בצורה שהוא לא מסוגל לגרום למחלה או לנזק למחוסן, אבל באותה שעה הוא גורם ליצירת גופיפי־נגד, כך שכאשר הגוף נפגש במחולל האמיתי של המחלה, הוא מסוגל להתגונן באופן היעיל ביותר.

„מחלות כדיפטריה, טטנוס, שעלת ושיתוק־ילדים, שעוד במאה שלנו גרמו לתמותה ולתחלואה המונית בין ילדים, כימעט נעלמו מאז החלו בחיסונים," מסביר ד"ר שטרנברג. „מצד שני, ברור שבחיסון, כמו בכל פעולה רפואית אחרת, ישנו אלמנט מסויים של סיכון. לכן עלינו לשקול, כאשר מדובר בטיפול רפואי, את התועלת הצומחת מהפעולה כנגד הנזק האפשרי.

„במרכיב השעלת, בתרכיב המשולש, לא הצליחו להוציא לגמרי את הגורם המסוכן, הגורם להפרעות במערכת־העצבים המרכזית בקרב תינוקות רגישים. תינוקות אלה — בעלי נטייה להתכווציות במערכת־העצבים המרכזית או כאלה שנולדו עם נזק מוחי — לגביהם יש ויכוח אם לתת להם את החיסון נגד שעלת. כל הוויכוחים כיום הם רק נגד החיסון נגד שעלת. לגבי שאר החיסונים אין ויכוח. מטילים בהם ספק רק טיבעונים, תימהונים וחברי כיתות דתיות מסויימות בעולם (לא הדתיים בארץ).

„לזכות החיסון נגד שעלת כדאי לציין שמחלה זו, כאשר היא תוקפת תינוקות, עלולה לגרום נזק חמור לריאות. הנזק עלול להתגלות בגיל הזיקנה, בצורת דלקת־סימפונות כרונית. כיום יש כבר יריידה עצומה בנזק הריאתי הכרוני בקרב מבוגרים שחוסנו בילדותם."

ד"ר שטרנברג אינו מהסס לתקוף את החלטת מישרד־הבריאות הישראלי לייבא, החל בימים אלה, את התרכיב המשולש מאנגליה. לדבריו, כמות הסיבוכים באנגליה זהה לכמות הסיבוכים בארץ, ולא ברור למה הוחלט לייבא את התרכיב משם, כאשר יש תרכיב זהה מתוצרת הארץ.

רופא־הילדים מפרט את הקשר בין מחלות־הילדים הקשות והחיסונים נגדן. „מחלת שיתוק־הילדים היא דוגמה טובה ליעילות החיסון," הוא אומר, „המגיפות בשנות החמישים גרמו לתמותה גבוהה ולמיקרים קשים שהסתיימו בנכות. עם תחילת החיסון חלה יריידה תלולה במחלה, ולמעשה אפשר לומר שמאז שנות השישים המוקדמות אין מיקרי שיתוק־ילדים בקרב האוכלוסיה המחוסנת."

ד"ר מיכאל שטרנברג הוא אב לשלושה ילדים: יובל (20), דני (18) ורחל (16). שלושתם קיבלו, כמובן, את כל החיסונים האפשריים, ולא חלו במחלות שנגדן חוסנו. הם חלו רק באדמת, שנגדה לא היה קיים אז חיסון (כיום נהוגים לחסן נגד אדמת ילדות בגיל 12).

לחיסון נגד שפעת מתנגד הרופא. לדבריו זהו חיסון זמני, לשנה אחת בילבד.

(המשך בעמוד 54)

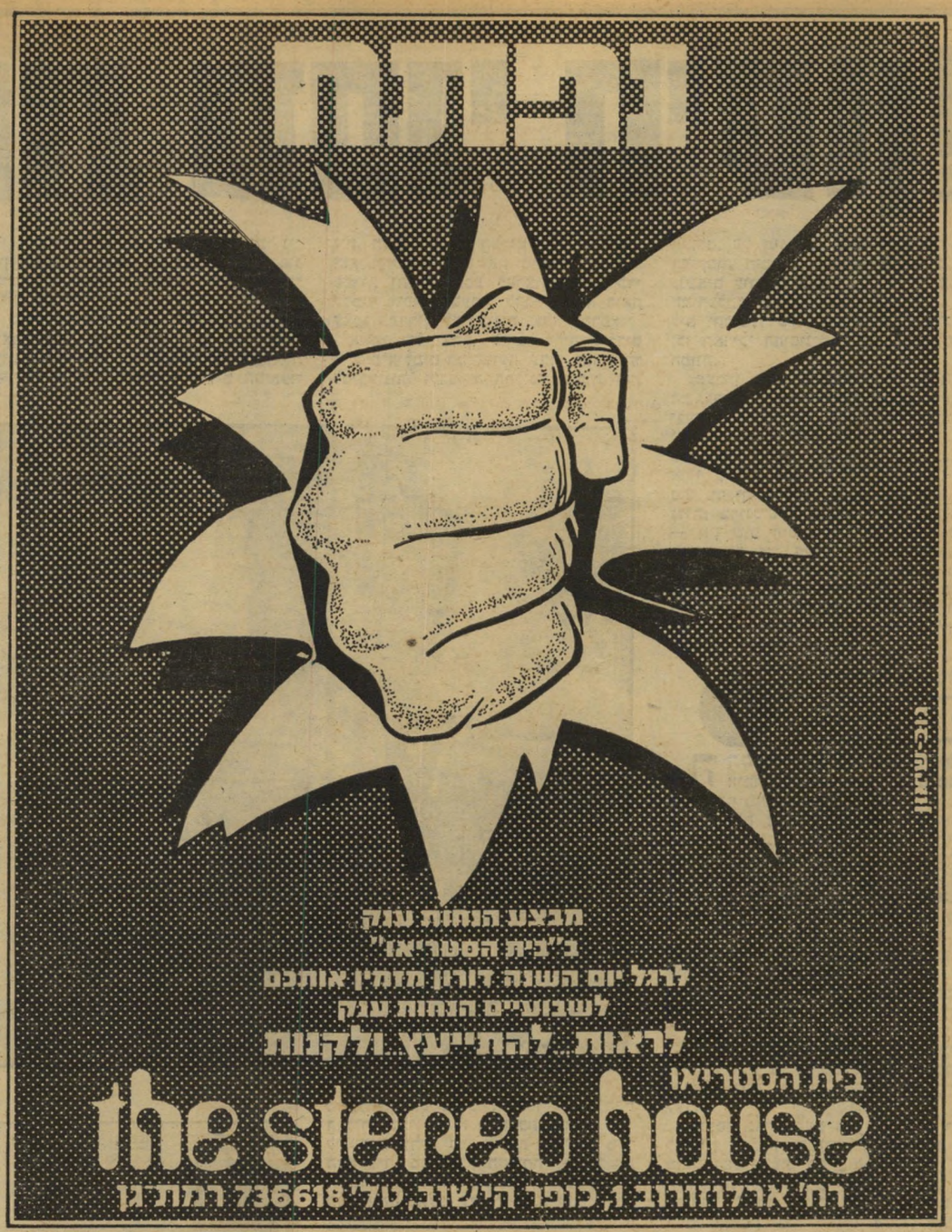

שבוע 2 ● „מוגרבי", תל-אביב
6.00 — 9.00

א.ד. מעלון ושות בע"מ

המנוי
קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
ב ה ק ד ם.
מחלקת המנויים

גיטרות ✶ אקורדיונים
כלי־נשיפה ✶ אורגנים
מיתרים ✶ תופים
השאלה ◆ מכירה ◆
תיקונים
גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח' נאולה) ת"א.
טל: 03-57773
נוסד ב־1940

רובקס
המתנה השימושית ביותר

אתה והלירה

1 לירה ישראלית אחת תשכ"ט

יגאל גריפל ומס ההשבחה

סגן ראש עיריית תל־אביב ויו"ר ועדת בניין ערים, **יגאל גריפל**, עשה בימים אלה מישגה שיעלה לעיריה כסף רב. העיריה נוהגת לגבות מס־השבחה מקבל־נים, תמורת אישור אחוזי בניית־יתר על מיגרשים. חנוהל הוא שהעיריה ממנה

סגן גריפל
סיבוכים בעתיד

שמאי והקבלן ממנה קבלו, והערכת שני־הם מחייבת.

לפני כמה חודשים היה צריך לק־בוע מס־השבחה למיגרש של „גרוסמן— ק.ב.ק.", בפינת הרחובות המאספים ו־אבן־גבירול. כל אחד מן הצדדים מינה שמאי והשמאים פסקו מס־השבחה של כ־6 מיליון לירות. בעלי המיגרש נבהלו מגובה הסכום וחחליטו לשנותו. אך כי־צד משנים נוהל מקודש! פונים לידידו של גריפל, **נחום קלקא**.

אין הוכחות כי קלקא עשה משהו ב־עניין, אבל עובדה היא שגריפל הפר את הנוהל הקבוע, ביטל את השמאות הקו־דמת ומינה שמאי נוסף. השמאי שמונה הוא **אליהו פן**, שהוא במיקרה דודו של המישנה למהנדס העיר **שמואל פן**. עתה מצפים הכל כי פן יקבע שומה קט־נה יותר. ומה שיותר חשוב הוא, כי עתה קבע גריפל תקדים: ניתן לערער על הח־לטתם הראשונה של השמאים. בכך נפ־תח פתח לסיבוכים רבים בעתיד.

נדאי להחליף לירות למטבע־חוץ בשווייץ

נראה כי שער הלירה הישראלית גבוה יותר בשווייץ מאשר בישראל. לכן כדאי עתה לישראלי להמיר לירות במטבע זר בשווייץ ולא בישראל. האופטומטריסט **צבי רול** חזר לאחרונה משווייץ, שם המיר לירות בפרנקים שווייצים, ב„בנק לאומי" בציריך, וקיבל תמורה לפי שער של 7.92 לירות לפרנק. הוא בדק ומצא כי באותו היום היה השער בישראל 7.98 לירות לפרנק. כלומר: הפרש של 0.75 אחוז.

ספסרות בחנות לסחורות פטורות־מכס

קרטון סיגריות „טיים" עולה בחנות רגילה 64.5 לירות. בחנות לסחורות פטו־רות ממכס מוכרים קרטון כזה ב־3.75 דולר, שהם 60 לירות. לכאורה, יותר בזול. אולם המסים מהווים מעל 70% מ־מחיר התפיסה לצרכן. יוצא כי החנות בלוד גורפת לכיסה את מרבית המסים, שלכאורה היא היתה צריכה לפטור מהם את הקונה.

מס־פורי בורסת היהלומים (ב)

הכלב הנושך של היהלומן אלון

מזה שנים מתנהל בבורסת היהלומים ברמת־גן מאבק בין נשיא הבורסה, **משה שניצר**, ומנהל הבית, **גלפרין**, לבין ה־יהלומן **נפתלי אלון** וקבוצת תומכיו.

נשיא שניצר
על מישמר האתיקה

הסיכסוך האחרון פרץ על רקע תביעת אלון כי הבורסה תירשם כבית־משותף. שניצר התנגד לכך, ורצה כי היהלומנים יחכרו את מישרדיהם מהנחלת חבית. הנימוק של שניצר: אם תועבר הבעלות על שמם של היהלומנים, לפי חוק הב־תים המשותפים, תתאפשר חדירה של אלמנטים פליליים לבורסה. אלון טוען כנגדו, כי שילם עבור רכישה של חדר ולא עבור חכירה, וברצונו לרשום את הרכוש על שמו.

קבוצת אלון פנתה לבג"ץ לבית־המיש־פט בעניין זה ושכרה עורך־דין מעולה. היא אף הצליחה לכפות על הנהלת ה־בורסה לשלם את שכר טירחתו של עו־רך־הדין.

כל עוד התנהל המאבק המישפטי ל־טובת שניצר היה הכל כשורה. אולם כשמאזני הצדק החלו לנטות לטובת אלון, הורה שניצר לעורך־הדין שלא לייי־צג עוד את אלון, בנימוק כי הדבר נוגד את האתיקה המישפטית: אסור לעורך־דין להילחם בצד המשלם לו את שכר הטירחה. עורך־הדין ביטל את התביעה ושניצר זכה.

אך הסיכסוך בין אלון לבין שניצר מת־נהל בדרכים אחרות. יהלומנים מספרים כי שניצר שיסה באלון את גלפרין, מנהל הבית, שהחל נועל את תיבות הדואר של קבוצת אלון בבורסה ולא מאפשר להם להוציא דברי־דואר. יום אחד רגז אלון והביא כלב פרא לבית הבורסה, ופקד עליו להתנפל על גלפרין. גלפרין ניבהל, נימלט מן המקום והפסיק מאז להתנכל לאלון.

קבלן נכה נהרס על־ידי מישרד־הביטחון

תביעה שהגיש לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב **איכן קשתי**, קבלן עבודות בנייה של מישרד הביטחון בדרום, מגול־לת פרשת התנכלויות מצד המישרד, ש־גרמה לפשיטת רגל ולמאסר בגלל חובות.

קשתי (42), יליד תל־עדשים, עבד מאז שנת 1972 כקבלן. בפרוץ מלחמת יום־הכיפורים התנדב, למרות נכותו, ולחם כל העת ברמת הגולן. הוא אף נפגע ונו־תח. אחרי המלחמה שיקם את עסקיו וחחל לקבל עבודות ממערכת הביטחון. אך הסחבת של מישרד הביטחון דירדרה את עסקיו והביאה אותו אל סף פשיטת רגל.

שר וייצמן ומגן ציפורי
הבטחות ערב־בחירות

הקש ששבר את גב הגמל היה עבודות צנרת במחנה צבאי ברפידים. יום אחד, כאשר הגיע עם פועלים וכלים כבדים ל־ביצוע העבודות, מצא כי מחסן חומרי הבניין שלו נפרץ לפי הוראת מפקד המח־נה, והמלט שהיה בתוכו הוצא לשימושים אחרים. קשתי ביקש הסברים מהמפקד אך זה דרך, לדבריו, קלאצ'ניקוב ופקד עליו לעזוב את המחנה. נוכח הכלי הדרוך עשה קשתי כמצווה. הוא פנה אל מנהל לישכת הבינוי ברפידים וביקש את הת־ערבותו. המנהל סירב להתערב והיפנה אותו למישטרה הצבאית. אך גם המיש־טרה הצבאית ברפידים סירבה לחקור בפרשת איומי הנשק. לכן פנה קשתי ב־תביעה שהגיש לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב **איכן קשתי**, קבלן עבודות בנייה של מישרד הביטחון בדרום, מגול־לת פרשת התנכלויות מצד המישרד, ש־גרמה לפשיטת רגל ולמאסר בגלל חובות.

קשתי (42), יליד תל־עדשים, עבד מאז שנת 1972 כקבלן. בפרוץ מלחמת יום־הכיפורים התנדב, למרות נכותו, ולחם כל העת ברמת הגולן. הוא אף נפגע ונו־תח. אחרי המלחמה שיקם את עסקיו וחחל לקבל עבודות ממערכת הביטחון. אך הסחבת של מישרד הביטחון דירדרה את עסקיו והביאה אותו אל סף פשיטת רגל.

תלונה למישטרה האזרחית באל־עריש, ולאחר פניות רבות התירו לו לפנות את המחסן שבמחנה. והנה התברר לו, כי המחסן נפרץ ונשדד והנזק מסתכם בעש־רות אלפי לירות. הוא התלונן במישטרת אל־עריש על הגניבה, אולם שום פעולה לא ננקטה. בלית ברירה הגיש תביעה אזרחית לבית־המישפט, נגד מישרד־הבי־טחון ומפקד המחנה וזאת אחרי שכל פניותיו אל שר־הביטחון דאז, **שימעון פרס**, חושבו ריקם. התביעה נדחתה תחילה, שכן השלישות הצבאית טענה כי אין קצין בשם זה במחנה רפידים. קשתי פנה למישרד החקירות „מודיעין אזרחי", שאיתר את הקצין. דו"ח המו־דיעין האזרחי הוגש לבית־המישפט.

לפני הבחירות לכנסת פנה קשתי, או־הד הליכוד, אל **עזר וייצמן** ואל **מר־דכי ציפורי** והם הבטיחו לו כי יטפלו בתלונתו אם וכאשר יגיעו לשילטון ב־מדינה. אך גם אנשי הליכוד הנחילו לו אכזבה. הם הגיעו אומנם לשילטון אך שכחו את קשתי ואת בעיותיו.

הממונה על פניות הציבור במישרד־הביטחון, **ש. בן־משה**, השיב בתחילת השנה לאסתר קשתי, כי בעלה פיגר ב־עבודותיו והתנהג בצורה שפגעה בסמכות מפקד המחנה. לדעת הממונה אין ביסוס להאשמות קשתי כלפי מישרד־הביטחון.

הפקרות בטלוויזיה

מיממכים זרוקים
אגרות בזבל

בין בניין הטלוויזיה בירושלים לבניין רשות השידור, מצוי בניין שהיה פעם מטוויה והיום משמש מרכז הדרכה ו־מחסן חומרים וציוד של הטלוויזיה. ב־חצר מרכז הדרכה זה מצויות ערימות גדולות של נסורת עץ, אביזרים משומ־שים ודפי הנהלת־חשבונות של הטלוויזיה.

מי שרוצה לדעת את פרטי חשבונות עובדי הטלוויזיה או מי שרוצה לקחת שוברי־תשלום של אגרות טלוויזיה — מוזמן לבוא לשם, לדעת ולקחת. נראה כי זו הסיבה שרשות השידור מבקשת מן האזרחים לשמור על העתקי תשלום ה־אגרה. שכן הטפסים שלה מתגוללים ב־ערימת הפסולת (ראה תמונה).

חסינות בפני חיסון?

(המשך מעמוד 52)

בד. ילד שהוא בדרך־כלל בריא, יכול לעבור את המחלה, ואין טעם לטרוח בחיסון.

על המתנגדים לחיסונים אומר הד"ר שטרנברג: „החלטתם לא לחסן את ילדיהם נראית לי ילדותית. אנשים אלה מסתתרים אחרי הביטחון שנותנת להם שאר האוכלוסיה. באנגלית קיים מושג ושמו ‚חיסון העדר'. כלומר, העדר מחוסן, והסיכוי שאדם אחד, בלתי־מחוסן, יידבק במחלה הוא קטן. נוסף על כך, ילד לא מחוסן יכול להידבק מילד שחוסן נגד שיתוק־ילדים, ובדרך זו לזכות בחיסון גם כן. אפשרות זו קיימת רק בחיסון נגד פוליו, המבוסס על בליעת וירוס חי, שתכונותיו זהות לווירוס האלים, פרט ליכולתו לגרום לשיתוק."

כאשר נתקל במישפחות שהתנגדו לחיסון נגד שיתוק, שיכנע ד"ר שטרנברג את כולן שהדבר נחוץ. לגבי החיסונים האחרים נתקל פה ושם בהתנגדות. במיקרים אלה לא התאמץ לכפות את דעתו. „אין זה מטיבעי ללחוץ על אנשים

רופא־ילדים שטרנברג
„תפרוץ מגיפה!"

לשנות את דעתם," הוא אומר, „מילבד זאת, אין חוק בארץ המחייב חיסון."

לפני מתן חיסון הוא נוהג להסביר לאמהות שעלולות להופיע תופעות לוואי. הוא לא מדגיש את הסכנה שבחיסון, אלא אומר שלעיתים רחוקות עלולים להיווצר סיבוכים, ובמיקרה כזה צריך מייד לפנות לרופא. לפני מתן החיסון הוא גם נוהג לבדוק אם הילד הוא בעל רגישות מיוחדת, לדבריו: „אני מעדיף לתת חיסון אם התינוק בריא. רק אז הוא יגיב בצורה הטובה ביותר."

אשר לבעייה האקטואלית של מרכיב השעלת בחיסון המשולש: „התגובות השליליות לכך בחודשים האחרונים היו הצטברות של סיבוכים. למעשה גרם תרכיב זה לסיבוכים במשך כל השנים. אבל כאשר שוקלים את הסיבוכים הללו לעומת הסיבוכים מהמחלה עצמה, ולוקחים בחשבון את האפשרות שהמגיפות השונות עלולות לחזור, המסקנה היא אחת: חייבים להמשיך בחיסונים, תוך כדי בחירת החומר הטוב ביותר ומיון קפדני בין הילדים, כדי שלא לפגוע באותם העלולים ללקות בסיבוכים.

„הרפואה משתמשת בסטטיסטיקה להוצאת מסקנות, ומסתמכת בה במחקרים גדולים, למרות שבקצוות הסטטיסטיקה מסתתרים מיקרים עצובים של כישלונות. אכזרי להפעיל נתונים סטטיסטיים ברפואה, אבל לפעמים חייבים לנהוג כך, למרות שמשמעות הדבר — אסון לכמה זרועות הורים. הרי אדם אחד למיליון יכול למות בעיקבות טיפול בפניצילין, אבל לעומתו המונים ניצלים בעזרת תרופה זו."

-יחד עם הודעת מישרד־הבריאות, השבוע, על חידוש חיסון־התינוקות בתריכיב המשולש תוך שבועיים, נמסר גם כי היועץ המישפטי במישרד זה בודק עתה את האפשרות להסדיר, באמצעות חקיקה, את הבעייה של מתן פיצויים לנפגעים מתופעות־לוואי של חיסון.

נעמי רון

גם בחורף אל תבזבז מים

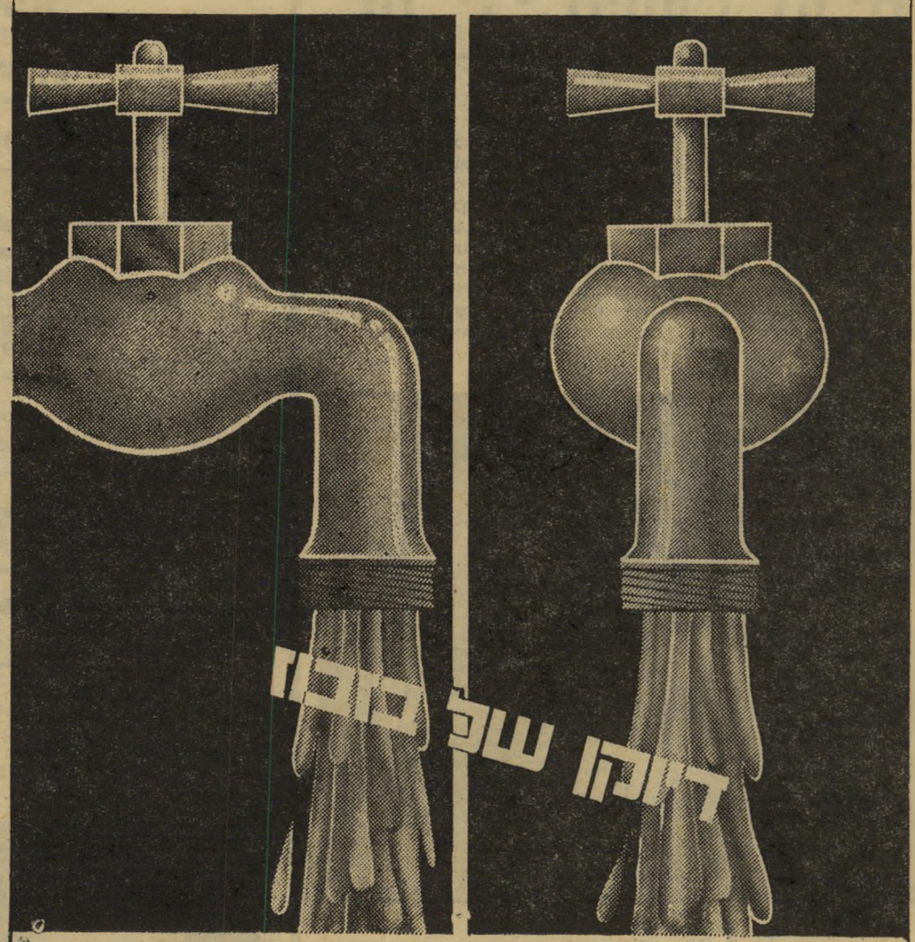

סגור את הברז בזמן

נציבות המים

תעריפון המנויים של העולם הזה החל מ־1.12.77

	לשנה בלירות: מחיר העתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	ס"ה	לחצי שנה: ס"ה
• דמי המנוי בארץ	385	+ 42	+ 51	= 478	250
• לכל ארצות תבל בדואר רגיל	385	+ 149	+ 64	= 598	315
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
• אירופה	385	+ 166	+ 66	= 617	325
• ארה"ב	385	+ 390	+ 93	= 868	450
• ונצואלה, ברזיל, ארגנטינה, קולומביה, אוסטרליה, ניו זילנד, פרו	385	+ 735	+ 134	= 1254	650
• גאנה, חוף השנהב, טנזניה, רודזיה, זמביה	385	+ 430	+ 98	= 913	470
• ניגריה, דרום־אפריקה	385	+ 560	+ 113	= 1058	550
• מקסיקו, פנמה, סינגפור, טאיוון	385	+ 645	+ 123	= 1153	595
• תאילנד, הונג־קונג	385	+ 430	+ 98	= 913	475

עקב העלאת דמי המשלוח בדואר

בעל־רכב

הקפד על רציפות ביטוח חובה לרכבך

אם ביטוח החובה שלך התחיל בחודש נובמבר וחוקק לשני תשלומים — עליך לשלם את התשלום השני בחודש מרץ לפני גמר תוקף תעודת הביטוח הראשונה.

בדוק את מועד גמר תוקף התעודה הראשונה שבידך, שלם והחתם בבנק — עד אותו מועד — את התעודה השניה שקיבלת.

אם תעודה שניה אינה נמצאת בידך — פנה אל המבטח שלך.

שמור על רציפות הביטוח!

איגוד חברות הביטוח בישראל

אבנר איגוד לביטוח נפגעי־רכב בע"מ

ספר דניאל

„ספר דניאל" בתרגום הקטעים הארמיים לעברית מדוברת וכל שאר הפרקים בהוצאה נאה ומהודרת

במחיר —.5 ל"י לעותק (כולל דמי משלוח)
20% הנחה לכל עותק נוסף

המרכז הבינלאומי לכתבי הקודש
ת.ד. 7089 ירושלים

ספר התנ"ך והברית החדשה בכריכה אחת

ללימוד ולהשכלה כללית
(בשפה העברית ובכל השפות)
במחיר 20 לירות
(כולל דמי אריזה ומשלוח)
כתוב וצרף את התשלום לפי הכתובת ת.ד. 166 רמלה
וייעשה כך מייד

הופיעו בספריית עקרב

ספרי מתח וריגול על רמה!

- **נוסכת הזכרון** מאת: ויקטור קנינג
- **איש הקשר** מאת: טוני ויליאמסון
- **נור פינצ'לי נוגיע לפריס** מאת: ויקטור קנינג
- **כלוב של קרח** מאת: דאנקן קייל
- **נוטרה חמש** מאת: ק. פורבס
- **תיק וארשה** מאת: אדם הול
- **נוחירו של רצח** מאת: ג'ון ד. מקדונלד
- **חידה לשחקנים** מאת: פטריק קוונטין
- **בתו של הזנון** מאת: ז'וזפין טיי

ספריית עקרב - בילוי מהנה עם ספרי מתח על רמה
הפצה: „גד"

רובקס
המתנה היפה ביותר

ארומור
ציפוי דלתות וקירות

„מרחץ־הצלילים"
נפה אותנו!
פינסקר 51 ת"א, טל. 281737

נמר של עיר

האם יוריד זבולון המר מחזה של ברכט ב„קאמרי"? ✶

מה אמר שלמה צמח על התנהגות ס. יזהר ב„חירבת חיזעה" ✶

חסיד אומות העולם ולנין ✶ ציור בעזרת מחשב אלקטרוני

תיאטרון

חירבת בודהא

קבוצה בת ארבעה חיילים שודדת מיקדש בודהיסטי. אחד מן הארבעה, ירמיהו ג'יפ, נלכד במיקדש וחבריו נאלצים להפקירו ולחזור לבסיס. סיפור המעשה נודע לרס"ר המחנה, המכונה „דם יישפך", וזה מתרה בשלושה שעליהם להמציא לו את החייל החסר עד לשעת מיפקד הערב. בדרכם למחנה פוגשים השלושה בסבל גיליגי, שיצא מביתו כדי לקנות דג לארוחת־הערב. הם מפתים אותו להצטרף אליהם ולבקר בקנטינה של האלמנה בגביק, שבה ניתן להשיג מזון, משקה ואת חסדי בעלת־הבית. תמורת כמה בקבוקי־בירה מסכים גיליגי ללבוש מדי צבא ולהתייצב במיפקד במקום ירמיהו ג'יפ הלכוד ב־מיקדש.

ביניתיים מנצל ואנג, כוהן המיקדש, את נוכחותו של ירמיהו ג'יפ כדי להפוך אותו לאל, לצורך התרמת המאמינים. האל, הנהנה ממזון ומשקה בחינם, שמח בחלקו ואינו מתכוון כלל לחזור ליחידתו. אינו לכך נאלצים חבריו להפוך את גיליגי לחייל מן המניין, וזאת באמצעות סידרה של

ברטולד ברכט
ל„אדם הוא אדם"

תעלולים משעשעים, סחטנות, איומים ושטיפת־מוח.

הסבל החמים גיליגי מתגלה כיצור אנוכי, ערמומי ורודף־בצע. הוא מסכים להתחכח לאשתו ולעברו, ומקבל על עצמו את זהותו החדשה כשהוא הופך מיפלצת צמאת־דמים, החייל המושלם.

הסיפור הנ"ל הוא תמצית המחזה אדם הוא אדם מאת המחזאי ברטולד ברכט, העומד לעלות בקרוב על קרשי התיאטרון הקאמרי בבימויו של חנן שגיב. מחזהו הקודם של ברכט שהועלה בארץ, היה אמא קוראג', שהוצג בהבימה והביא את חברת־הכנסת גאולה כהן, שנמנתה אז עם מיעוט, לתבוע את הורדתו מעל במת התיאטרון הלאומי, בטענה שאין מדינת ישראל חייבת לממן הפקה המטיפה נגד מילחמות, שעה שאנחנו מצויים בעיצומה של מילחמת־מגן צודקת.

השאלה הנשאלת בימים אלה בחוגי סופרים ואמנים היא: האם יורה שר־החינוך והתרבות, זבולון המר, להוריד מעל קרשי התיאטרון הקאמרי את אדם הוא אדם, המתאר את תהליך הפיכתו של סבל לחייל מושלם וצמא־דמים. וזאת, מאחר שאנחנו חיילים מושלמים, בעיצומה של מילחמה צודקת. אחד המשוררים הבולטים בארץ אמר, שקומיסר הוא קומיסר, ושאין סיבה שהשר המר, יעצור את התהליך שבו החל כאשר מנע את הקרנת חירבת חיזעה.

החוויה הישראלית

טוהר הנשק

אל"ף

בתקופה שבה הוחלט בממשלת ישראל על הורדת התושבים הבדואים מעל שיטחי האדמה בפיתחת־רפיח, שהוקצו להקמת שרשרת התנחלויות יהודית באיזור זה, סירב אלוף בכיר בצה"ל לחתום על הצו לפינויים של הבדואים, וזאת בטענה: „מצפוני, כיהודי, אינו מתיר לי לסלק אנשים מאדמתם ולהעלותם על משאיות. אם הגברת ראש־הממשלה מעוניינת לעשות זאת, שתחתום בעצמה על הצווים הללו."

בי"ת

בתום מילחמת ששת־הימים נוצר בגיזרת נהר הירדן מצב צבאי מסובך, שבמהלכו ניסו אזרחי הגדה המערבית, שנמלטו למיזרחית, לשוב לשטחים הכבושים עם תום המילחמה דרך מעבורות הירדן*. ההוראה שניתנה לחיילי צה"ל היתה לאשר את המעבר לערבים הנמלטים מהשטחים הכבושים והמנוע שובם של החוזרים. סגן־צנחנים צעיר סירב למלא את פקדתם של הממונים עליו, וראה כחובתו להזעיק את דעת הקהל בארץ ולהביא להפסקת מעשים אלה. הוא פנה אל אנשי־רוח וחברי־כנסת, בניסיון ליצור דעת־קהל נגד המשך הפעילות הלא־צבאית הזאת. במהלך המגעים שהתקיימו באו־

שלמה צמח
המצפון היהודי

תה עת בין אנשי־רוח שונים לבין שילטונות צה"ל, ידועה פנייתו של המשורר חיים גורי לרמטכ"ל דאז, יצחק רבין, שכתוצאה ממנה ניתנה הוראה למפקדים ב־גיזרת הירדן לחדול, ולשמור על טוהר הנשק.

גימ"ל

לפני כמה שנים ישב כותב שורות אלה בבית־קפה ירושלמי יחד עם הסופר והמסאי שלמה צמח, שביקר במהלך השיחה את סיפורו של ס. יזהר חירבת חיזעה מהבחינה הסיפרותית. בין שאר דבריו העלה שלמה צמח טענה שקבעה, בין השאר: אם כי ס. יזהר, כדיברי עיתותו, היה עדראייה למה שהתחולל באותו המקום, הרי שהמצפון היהודי היה מעדיף לראות את ס. יזהר מתנגד כו־בממקום למה שהתרחש, על־פני הסיפור שכתב מאוחר יותר.

דל"ת

מי שפוחד מחירבת חיזעה, פוחד גם מבאבי יאר.

* מקומות שבהם ניתן לעבור את הירדן ברגל בלא מאמץ כלשהו.

ספרים

ביקעת מגידון

פאבל גורבאצ'בסקי מתגדר בתואר „חסיד אומות העולם", ומתגורר בישראל. הוא החליט לחבר ספר* שיטנה בנוסח מיסיונרי נגד הקומוניזם בכלל, כאיגרת רועים כלפי ולאדימיר לנין בפרט. כותרת־המישנה של ספר זה, היא: ספר הטרגדיה האנושית.

ספר אווילי זה מושתת על הכלל הספרותי „אם אינני יכול להכות אותך — אכתוב שאחותך זונה." ובנוסח זה מנסה גורבאצ'בסקי לצייר את דיוקנו של לנין. דרמה שתמצית ציטוטים מתוך אותו מידע חסוי ו„אכסקלוסיווי" שהשיג חסיד־אומות־העולם הזה, יעידו על הנחתום ועל עיסתו:

„עד גיל 3 לא הלך (לנין — ד.ע.) על רגליו אף שיכול היה, אלא זחל בלבד... לא היה שוכח עלבון ולא היה מחלל (29)... בעת נאומיו — היה מתיז רוק וכוזויות פיו היה נאגר קצף כשל חזיר־בר... אף אחד מהם לא אבה לשבת עימו על ספסל אחד, בטענה שנודף ממנו ריח לא־נעים. חבריו כינוהו „מצחין"... סיבה אחרת לניכור שבינו ובין חבריו — כיעורו הפיסי: מונגולי, גוץ, עקום־רגליים ואדמוני (30)... מלחכי־הפינכה יספקו בעזרת הסטריאוזים הדיאלקטי הוכחות שבואי של לנין לעולם נתאפשר ללא זיהוי שכחטא... אנואיסם עד למח־עצמותיו, ועל כולם מסתכל ממרומי האולימפוס... באשר לענייני ממון — לנין מעולם לא היה קפדן, „מלווים" זעירים היה נוטל תמיד מחבריו — גם הענינים שבהם — מכלי שיטרח להחזיר (31)... לנין חלה בעקבת כהיותו תלמיד המחלקה השביעית (32)... האהבה לפי מושגי לנין זה, לדבריו, מה שעושים זבובים על ארן החלון, העכברושים במרתף וכלבים וחזירים — על הדשאים (40)... המנטאליות של אישיותו, אישיות של מיואנטרופ ואדם אנוצנטרי (46)... לנין היה מאגר של שינאה וסרכוזו גדול משל פצצה גרעינית. התבקעות המאגר הזה היה בה כדי להפיץ אותה צרעת נפשית אשר בפוגעה ובהדבקה את היסודות הפרשעים והפראים של החברה, אילצה אותם להכחיד את כל היצירה של התרבות האנושית... הוא ירש את התכונות הרעות והאכזריות של המדכאים והמרכאים כאחד. את הכניעה המוחלטת (לעצמו) העמיד מעל לאתיקה. כמוהו נהגו גם ג'ינגיס־חאן, טאמרלאן ואטילה (47)... הענווה שלו — לא היתה אלא העמדת־פנים. פשטותו של פריץ מיפלנתי (52)... ניתן לומר שלנין מת כתוצאה מן העבדה, אך זו לא באה לו מחיים של שחיתות אלא כאקראי, על־ידי סיפוק של צרכי המין (80)..." ועוד שיטנה כהנה וכהנה.

אם להתעלם מן השאלה מה טעם טרחה הוצאת מסדה להלאות את הקורא העיברי בספר מיסיונרי זה, הרפוד כולו סמלים

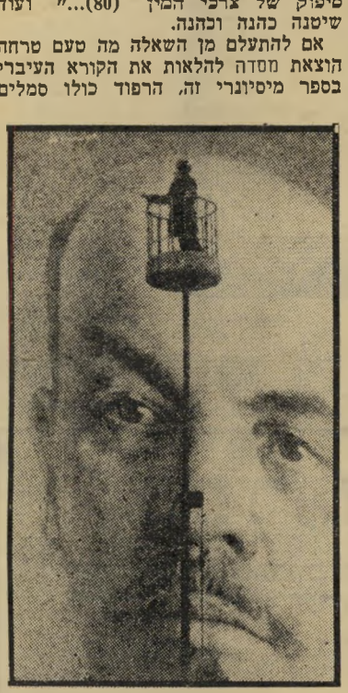

ולאדימיר לנין
עגבת במחלקה השביעית

נוצריים בלתי־ידידותיים כלל, הרי גם בחירת שמו של הספר (הר מגדון) חוגגת הבורות את חגה. השם לקוח מתוך הברית החדשה, מחזון יוחנן ט"ז, שם נכתב: „ויאסוף אותם אל המקום הנקרא בעיברית הר מגדון". מאחר שתירגום חזונו של גורבאצ'בסקי אינו קדוש, מוטב היה אילו בתן בית־ההוצאה מה שם קוראים למקום בעיברית והיה מוצא, להפתעתו, בספר זכריה, פרק י"ב פסוק 11, את הדברים הבאים: „ביום ההוא יגדל המיספד בירושלים כמיספד הדדרימון בביקעת מגידון". אכן, גפלאות דרכיה של השפה העיברית, שזכתה בתרומה שכזאת מחסיד־אומות־העולם. אם שנים תהיתי על המשמעות המסתרת מאחרי הביטוי „חסיד אומות עולם", בא גובאצ'בסקי ומבהיר לי אותה. הקדמה לסיפרו, שבה נכתב כי הציל „ממוות ודאי 181 יהודים", אינה הופכת את דבריו על לנין נכונים, או משכנעים.

* פאבל גורבאצ'בסקי, הר מגדון, הוצאת מסדה, 163 עמודים.

ספרים מומלצים

רומן ארצישראלי

● לכל סיפרות — האגדות שלה. אחת מאגדות הסיפרות העיברית היא זו של הסופרת־משוררת **אלישבע (אלישבע ביחובסקי** ששמה הרוסי קודם נישואיה היה **ייליזאבטה ז'ריקובה**). האגדה מספרת על המשוררת הרוסיה הרומנטית

שעלתה ארצה והתייהדה. וכמרבית האגדות, גם זו נכונה רק בחלקה. אלישבע הרוסיה קשרה את גורלה האישי בארץ ובסיפורת העברית. סיפרה סימפאתי, שראה אור בימים אלה בהוצאת הדר מתאר שנה אחת בחיי הבוהמה המוסקבאית בראשית שנות ה־20. קריאת הספר משרה חווייה ריגשית המשרטטת את אותה תקופה, במארג יפהפה של עברית חיה ונופח, העוברת בהצלחה את מיבחן הזמן של 50 שנים מבלי שתצא נפגעת, גם ללא העריכה הלשונית היומרנית שניסה להעניק לספר המרצה לסיפרות עברית חיים ברזל.

● מעטים הם הרומנים הארצישראליים המובהקים. המעניינים ונטולי־היומרות, שבזה כוחם הרב. כזה הוא הרומן עלה ברוח מאת יצחק ראב, בן דור שלישי בארץ שגולד בירושלים בראשית המאה. עלה ברוח הוא עיסוק חסר־נחיתות בחומרי־החיים האמיתיים של ארץ־ישראל, בתחינת מסע הנפתח בצל חומות העיר העתיקה בירושלים, דרך עמק יזרעאל חלוצי של שנות העשרים, האהבה החופשית וכל השאר, וכלה בשנות השלושים למאה, המהוות את שיאה של החווייה הארצישראלית. יצחק ראב מצליח להעניק ממד סיפורתי ערכי עד למאד, בתיאורי תמונת המצב של החברה הערבית־יהודית־בריטית ששלטה בכיפה בארץ בשנות השלושים. חברה, שמסיבות לאומיות ביותר זכתה עד כה בתיאור סיפורתי דליל ביותר. הספר הובא לדפוס בידי אחיינו של המחבר, אהוד בן־עזר, וראה אור בהוצאת סיפריית פועלים.

מונולוג

עם אהרון מרכוס

אהרון מרכוס (35) נולד באומהה, נבראסקה, ארצות־הברית. למד פיסיקה באוניברסיטת פרינסטון (1965) וסיים את בית־הספר לאמנות ולעיצוב באוניברסיטת ייל (1968). במשך תשע שנים לימד אמנויות באוניברסיטת פרינסטון, וכיום הוא משמש כמורה לגראפיקה בעזרת מחשב באקדמיה לאמנויות „בצלאל". הוא פירסם מעבודותיו בלונדון (The Penrose Annual); פאריס

מית. אני מבצע ניסיונות בחוייה של מציאת אופנים חדשים לניצולה של השפה. מחפש דרך שתהיה ביסודה חזותית. אני עוסק יותר בתדמיות חזותיות, ולא בהמחשות פוליטיות.

● כאשר התחלתי לבצע תצורות מילוליות במסוף המחשב, התחלתי ללמוד את לשון התיכנות, את שפת פורטראן *. כעבור שנה וחצי התחלתי להבין את המשמעות של גראפיקה מילולית במחשב. שאפתי ליצור חלל של סמלים שיהא חופשי למדי, ויאפשר דימויים עצמיים. שפת פורטראן העניקה לי קוד שבעזרתו יצרתי את דימויי המחשב האלקטרוני. השפה הזאת היא רק אמצעי להמחשה.

● אני רואה אפשרויות ליצור סמלים מילוליים בלתי־ניתנים להגייה. יש סמלים שבכוחנו לכתוב ולקרוא, והם בלתי־נאמרים. העולם הגיע לנקודה שבה הוא משתמש יותר בסמלים מאשר במילים, לשם יצירת תיקשורת שתתפקד בין בני־האדם. אני מתכוון למגמה המשתמשת ב־סמלים גראפיים לשם המחשת פעולות. לסמלים שאינם מילים. לדוגמה: שיטת תמרורי התנועה הבינלאומית. סימונים לי־מיכשור חשמלי, תוויות אריזה.

תיקשורת מסביב

לכדור־הארץ

● בעיקרו של דבר אני מתנגד ל־פורמות לשוניות, ומניח שהשפות המקובלות תקבלנה עיצוב חדש. אין אפשרות שתמנע את יצירתה של לשון כתיבה וקריאה חדשה. אני מניח שבעתיד קיימת אפשרות ליצירת מישפטים ארוכים ביותר, וגם קצרים ביותר, תוך בחירה חופשית של אמצעי הביטוי. כבר היום, דימוי של מפה או דיאגרמה הוא מרכב של סיפור + שיר + ציור, שלא ניתן לתארו במילים.

● ניסיתי ליצור ציור של ספר שלא כתוב בו דבר. ניצלתי בעבודה זו תעמולה של פירסומת כלשהי, ושיניתי את הצורות. שיניתי את הגודל ואת התיפקוד שלהן. ציור הספר הזה משמש בעיני סמל אקולוגי, המחשה כיצד ניתן למחזר אלמנטים מילוליים. במילים אחרות: זוהי המחשה של אפשרות לשחק עם אמצעי־תיקשורת ולהתבטא בעזרתם.

● אני עורך ניסיונות במערכות של דואר־טלפון, מנסה להמחיש דרכן כיצד מוצגת החרדה כאמצעי תיקשורתי. זוהי שיטה דו־כיוונית של תיקשורת. באחד הניסיונות היה בכוונתי להמחיש כיצד ניתן לתפקד זאת כאמנות. לשחק את האפשרויות הטמונות באמצעי התיקשורת, ולהתבטא בעזרתם.

אהרון מרכוס
מצייר בעזרת מחשב

ולתת לצרכני התיקשורת הזאת אמצעי־בקרה אמנותי. עשיתי כמה ניסיונות תיק־שורתיים. העברות של מסר בהיקף תיק־שורתי גדול. ניסיתי לנצל למען עצמי את שיטת התיקשורת העולמית, להמחישה כיצירת אמנות מושגית. ביום־ההולדת של אירגון האומות המאוחדות, ב־24 באוק־

* אחת משפות־המחשב העיקריות, המקובלת כיום כשפה בינלאומית של מגעים ותיקשורת.

סמלים מילוליים

● אני יוצר עם מחשב. המחשב הוא העמית שלי. הוא חלק מן החיים המודרניים. יש צורך להבין אותו. בני־אדם רבים פוחדים מהמחשב ומתוצאותיו. אחרים חושבים אותו למשיח. לכן אני מפתח בעזרת המחשב רעיונות שעוסקים בתד־

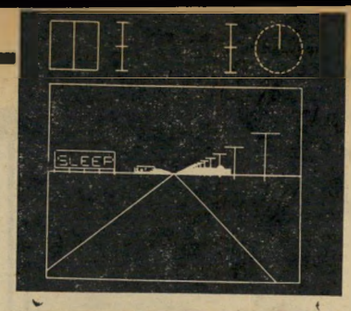

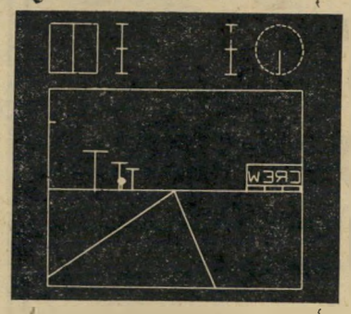

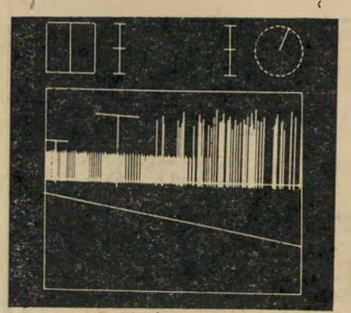

מסע במחשב לחלל החיצון
תימרון בכל הממדים

טובר 1972. במלאות לאירגון 29 שנים. ניסיתי להמחיש שתפקידו של האו"ם הוא לאחד את המין האנושי. על־מנת להציג מצב זה באמצעים מושגיים, קשרתי קו אלקטרוני מסביב לעולם. נכנסתי לבניין האו"ם, בניו־יורק, והתקשרתי מטלפון צי־בורי לטוקיו ביפאן, דרך דיסלדורף בגר־מניה־המערבית ובחזרה לבניין האומות־המאוחדות. בעת ובעונה אחת החזקתי בשני מכשירי־טלפון ציבוריים, שקיימו ביניהם קשר שהקיף את העולם. קשר תיקשורתי מסביב לכדור־הארץ, עם חצי שניה של הפרש בין אמירה להאזנה ש־הקיפה את העולם. נאמתי לעצמי נאום על מצב התיקשורת בעולם.

דומם קיברנטי

● אני פועל, לרוב בעזרת המחשב הי־אלקטרוני. הוא מסייע לי להתקשר עם כל אותם סמלים תיקשורתיים מקובלים, תוך שהוא מעניק אפשרות של שיגור סמלים כאלה למיניהם. התקופה הנוכחית הצליחה להפוך את המחשבים זעירים ו־בעלי עוצמה מירבית. ובאותה מידה ש־המהפכה התעשייתית השפיעה על סיגנו־נות ואמצעי הכתיבה והציור, כן משפיעה גם מהפכת המחשבים.

● ניסיתי להמחיש בעזרת מחשב רע־יון על שיר שניתן לראות ולקרוא. ש־המחשב יסייע בידי ביצירת התצורה ה־סופית. תיכנתתי תוכנית בשפת פורט־ראן, שעברה הסבה לאותיות לטיניות מקו־בלות, בהן רשום: The city sleeps (העיר נמה אך מישהו צופה). המחשב שהוזן בתוכנית זו, היה מחובר למערכת של פוטוטייפ * וכך נתקבלה לבסוף תדמית שירית, שהיא קריאה וגם מצויירת. למרות שהמוצר האמנותי המוגמר דומה לדיאג־רמה או למפה, ניתן לשמוע את שאון העיר, המורכבת בצדודית העשרייה מאו־תיות המישפט האנגלי שהזכרתי קודם.

● באחת מסדרות עבודתי ניסיתי ל־התמודד בנושא שהעסיק שנים את האמנו־יות הוויזואליות. נושא החלל והזמן. ע־דתי על מחשב המחובר למסך־טלוויזיה. הזנתי את המחשב בתוכנית של סיטואציה שחיברתי, וכתוצאה מכך — ניתנה למח־

* שיטת דפוס במחשב, שהפכה באח־רונה נפוצה גם בארץ. בשיטה זו נעשה הדפוס על עקרון הצלם, ולא על עקרון אותיות הבלט, העשויות מעופרת.

שב האפשרות ליצור על מסך־הטלוויזיה מצב תמונתי של חלל. התמונה היא נעה. מי שצופה בתמונה ויושב ליד מסוף־מחשב, נעזר בכלי של בקרה המחובר למחשב, ובעזרת הבקרה הוא יכול לחוש את ממד העומק בהנפשה *, כך שהוא מתרגם חזותית את התנועה בתוך הדומם הקיברנטי.

● התגובה המוחית של המתבונן ב־פעולת המחשב והמסך היא תחושה של השתתפותו במסע בחלל החיצון, עם יכו־לת תימרון לכל העברים ובכל הממדים. תמונה נעה שכזאת היא בבחינת אשנב לעולם אחר, לעולם החלום. עולם שבו לא קיימת שליטה כלשהי לכוח־המשיכה של כדור הארץ. עולם שאין בו מצבים מוצקים. כל שיש בעולם הזה הוא רק סמלים של אור בחלל, וממדים סימליים של אותיות ודימויים באותו תלת־ממד חללי. זה ציור וגם פואמה, שאני קורא במסע אל תוך החלל. התמונה משולה ל־דיאגרמה, או למפה, או לשיר שניתן לק־רוא אותם לכל הכיוונים.

● אני מאמין שהתיקשורת האמיתית שלנו היא אורית, ולא מוצקת. מה הם, למעשה, הקולנוע והטלוויזיה, וגם הוויד־אר־טייפ, אם לא תיקשורת אורית? אותו הדבר קיים, אם־כן באופן מתקדם יותר, בגראפיקה המתוכנתת הזאת. היא הופכת יצירת־אמנות ניידת, המשתנה בזמן ובחלל. הציור הזה הוא שיר המתרחש בכביש המוליך לסמלים סיפוריים על חיי האדם בתקופתנו. בשיר־כביש־סמל הזה מצויים שילטי פירסומת שעליהם רשום: sleep, work וכו' והצופה, כמו נהג בכביש, יכול לבצע פניות בעורת המחשב והמסך ולהבחין באותיות המעופפות בחלל האוויר, ובשאר דימויים המיוצרים בידי המחשב.

המחשב כחלום

● עד כה נהגו בני־אדם להשתמש במחשבים על־מנת להבין את העולם, או כפי שמגדירים זאת הוגים צרפתים מהאסכולות של רולן ברת, או קלוד לוי־שטראוס, שהאדם הוא יצרן של כלים וסמלים, והמחשב משמש לעשיית כלים, רקטות, תיכנון מטוסים, טילים ו־לוויינים. ואילו אני משתמש בז'אנר זה ליצירתם של סימבולים חדשים. ובדב־מדיות החללית הזאת, אני משתמש ב־מחשב (ראה סידרת ציורי חלל) על־מנת לחלום.

בחטף

תפוח ועץ

● הפיחות והסחף המתחוללים בשנים האחרונות בפירסומי השירה העברית, תוך עלייתו של דור אפיגונים * המשתלט על הפירסומים בכמויות ולא באיכויות, פגע במעמדה של השירה המקורית ברחוב העברי, והביא משוררים בולטים כמו **נתן זך, יהודה עמיחי, דויד אבידן, פינחס שדה ודליה רביקוביץ**, למעט בפירסומים של שיריהם, ולהסתפק בשמי־רת המגע עם קוראיהם במתכונת של ספ־רים. בימים אלה הונצח מצב נגוף זה ב־הופעתו של כתב־עת לשירה — ראש ובו מחברים כ**יואב נייק, דן רוי, אורי־ציון ברתנא, יעקב בסר, שולמית אפפל, משה בן־שאול** ואחרים. אחד המשתתפים הפותחים חוברת זו הוא מורה־בדימוס בשם **ב. מרדכי**, ששמו מתנוסס מעל לשני שירים נאיוויים בסיגנון תקופת ההשכלה. חיטוט קל מגלה כי המדובר הוא **ברתנא מרדכי**, שהוא אביו של מפיק החוברת אורציון ברתנא, שפירסם בשנים 1933 ו־1935 שני סיפורי־שירה באידיש, בוואראשה. הבן כותב על שירת אביו, ב־חוברת שבעריכתו: „פואמות לירניות המס־תכמות יחד למיפעל היסטוריוסופי שמתאר את היהדות בראשיתה כלאום וכגורל...". **משורר שסירב למסור משיריו לחוברת** זו, אמר: „צריך לקרוא לחוברת ‚תפוח ועץ' לשירה" ●

* אנימציה (בעזרת מחשב).

* Epigonos, בני הדור השני; בנים קטנים לאבות גדולים: „שועל בן־ארי", „חומץ בן־יין" — מתוך, מילון לועזי־עברי.

מאת בן עומר

חדשות המשטרה

הופיע! חדש!

יגאל לביב מדווח מחו"ל על מה שגם ועדת שמרון לא ידעה:

ישראלים בפשע הבינלאומי

כתבת תחקיר מיוחדת אודות עסקי המיליונים של ישראלים שעלו על מפת הפשע הבינלאומי

יריות על שוטרים — „אופנה" מדאיגה ■ גלגלי צה"ל: חגיגה באויר, באולפן וביבשה ● „שמח" בלוד ● טקסאס בנגב? ● מעצרים בסיטונות? ● וכל המדורים הקבועים, בהשתתפות: אריה אבנרי; עו"ד צבי לידסקי; עו"ד חיים משגב; סמ"ר שפירא; המפקח הוד; רס"ר המדור המרכזי בליימן

„חדשות המשטרה", פברואר 1978 — להשיג בכל דוכני העתונים.

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

ב„מרתף הצלילים"
מערכת סטריאו בתשלומים
פינסקר 51 ת"א, טל. 281737

רובקס
המתנה שבאופנה

מורלה
הטפטים המעוצבים ביצירת אומנות

האם אתה קורא מהר? בוא ונראה!

✶ גם אם אתה אחד מאלה הקוראים מהר באופן טבעי (300—400 מלים בדקה), הרי בקורס לקריאה מהירה של מיל"ה אתה עשוי לקרוא מעל 1000 מלים בדקה עם אותה רמה של הבנה. ✶ בקורס תלמד איך לשפר את כושר הריכוז, את כושר הזכרון ואת כושר ההבעה שלך.

פרטים על הקורסים החדשים שיפתחו בתל־אביב, בירושלים ובחיפה ועל הקורסים בכתב
אפשר לקבל בטלפונים: 03־916185 — 03־912093 מ־8 עד 2.

בישולים

סימפוניה ליד אחת ולתפוזים

בצר לו, המציא בשלן אחד קינוח מטר־לל. לא היו לו מתוקים בבית: לא עו־גות, ולא כלום, אבל לעומת זאת היו לו הברים שהתפתלו מתשוקה ל„משהו טוב". כיוון שבחיים אין לתפוס את הבשלן הזה המירשם, ותוך חמש דקות זה מסודר.

הסיפור פשוט מאין־כמוהו, אבל הרושם הסופי מתקבל מאד מתוחכם.

למנה אחת: תפוז אחד עם קליפה עבה, מקלפים כרגיל, קילוף פרה. על צלחת

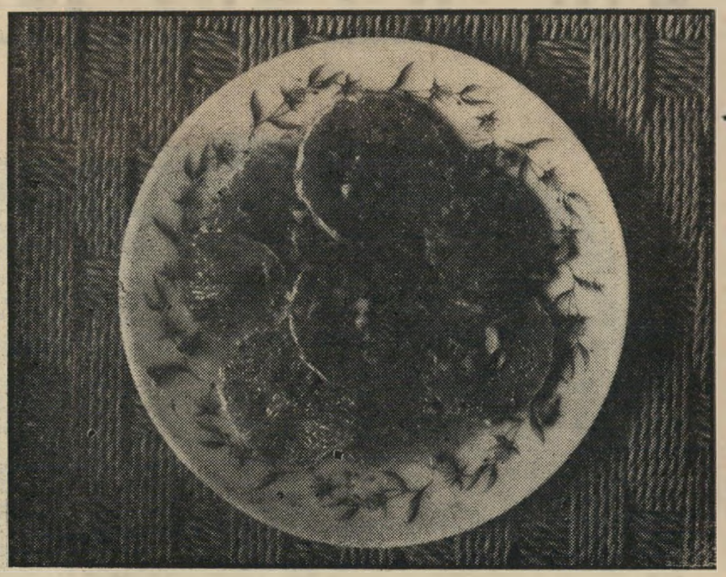

שילוב הטעמים — ממש מוצלח

בלי צינצנת אגוזים קלופים במקרר, וליקר סברה במזווה, יצא לו משהו מהאגדות הקסומות.

את המירשם הזה מקפלים, ושמים ב־מקום כבוד בתוך קופסת העזרה־ראשונה. כאשר המוה מתייבש מרוב נבירה בסו־גיית ה„מה להכין לחבר׳ה," שולפים את

של מנה ראשונה פורסים את התפוז לרוח־בו, כמו אננס, לפרוסות בעובי סנטימטר. חשוב שלא תהיה ציפה עבה לבנה על מעטפת הפרי.

על כל פרוסה בוזקים כפית סוכר, ש־מאוחר יותר ינטוף ויהפוך מרכיב של ה־רוטב. על כל המנה מפזרים כף אגוזים קצוצים גס, כף ליקר סברה שאותו מש־תדלים לטפטף על כל פרוסה, ומעט קינ־מון, כנ"ל.

משהים ל־20 דקות בצד, עד שהסוכר נמס מעט וכל הטעמים נספגים זה בזה — ומגישים. אם משאירים כל הלילה ב־מקרר, הוויטמינים אולי בורחים, אבל הט־עם משתגע, ונעשה אפילו עוד יותר טוב.

גינון

איך מגדשים כנימות מהעציץ

לדאבוני, בכלל לא מספיק לעשות להן קישתה־קישתה.

כל מי שמגדל צימחיית־בית, מכיר את העניין. בוקר אחד מתעוררים, ומוצאים את הבייבי האהוב מכוסה איחסים כאלה, המכונים כנימות.

הן יכולות להופיע בצורת פתיתים לב־נים, או גבשושיות שחורות, אך פגיעתן רעה, בכל מיקרה. בייחוד רגיש צמח ה־בטטה הביתי. לא עוזר לשטוף את הצמח במיים. כוח הדבק שלהן חזק להפליא. מה שכן אפשר לעשות הוא לקנות את תרסיס הקסמים הקטלני רוקסי גן (במח־לקות הגינון של בתי הכל־בו ובחנויות מובחרות לכלי־בניין), ולהקפיד אימים על ההוראות הבאות:

- להוציא את העציץ אל שטח פתוח מכל צדדיו, במידה שניתן להזיז.
- לרסס ממרחק של מטר מהצמח, ולא חצי־מטר כפי שכתוב על האריזה.
- לרסס כך שייווצר אד קל בלבד סביב העלים. אד זה מספיק. רטיבות גדו־לה מזו תצרוב את העלים לנצח בכתמים חומים כמושים.
- לא לשאוף את התרסיס. אין ברירה. יש להשפריץ ולברוח, להשפריץ ולברוח, עד שגומרים את כל צידי הצמח.
- חוזרים על הפעולה פעמיים, בהפס־קות של יום בין התזה להתזה.
- לא מתיזים כאשר הצמח צמא, או מצוי בשמש להטה.

אחרי טיפול זה, מגלים שהכנימות מתו. ולעציצים היתה אורה.

סיפור מהחיים

באנו לבקר יולדת, עם אינפורמציה מוקדמת על לידת בן. כדי לגרום לאם נחת, התחלנו להפליג בסגולותיו הגב־ריות של התינוק. הסתדרנו סביב הישיש בן היום, ושברנו איש את שיא רעהו, בתיאור גבריותו הבולטת והברורה.

הסכמנו כולנו, באופן גמור מוחלט, שבירין־קשקשים כזה, „אכבאר גבר" כזה, מזמן לא ראינו. „אגב," שאלנו, „איך תקראי לו?"

האם התבוננה ארוכות בתינוקה, ומ־הורהרת מאד, פלטה לבסוף: „אני חו־שבת שבכל־זאת אקרא לה ורדה."

פטנטים

קצפת אמיתית בלי שמנת מתוקה!

הפטנט הסנסציוני הבא מאפשר לכל אדם להיפטר מחסדי שמיים, בבואו להכין קצפת. השאלה הנצחית, אם יש היום שמנת מתוקה במכולת או אין שמנת מתוקה, לא תשנה יותר. הפטנט מונע הפ־תעות חמוצות בשקית בדיוק כאשר אין אפשרות החלפה, ונוסף על כך, כל העסק עולה כשלוש לירות בלבד, במקום כתשע. הפרש של חמש לירות לשקית זה באמת המון. החומרים לפטנט מצויים בכל בית תמיד, וניתן להכין זאת בכל עת.

ובכן מה עושים?

ראשית, ממלאים אחר ההוראות במדו־ייק. לא אקנה שום טענה ש„זה לא מצ־ליח". העניין בדוק ומנוסה גון־סטופ, ואין אפס. שנית, לוקחים גביע שמנת ריק בתור אמת מידה, וממלאים אותו רק עד ה„פס" החלק, לא מלימטר יותר, בחלב רגיל. (לא מעוקר, לא דל־שומן, רצוי חלב מלא.) מרתיחים בכלי קטן. אחרי שרתח, שופכים חם, לבלנדר, שבתוכו מחכה כבר חבילה אחת תמאה (100 גרם) טריה של תגובה (או „יוטבתה". טעם החמאות האחרות חמוץ מעט, וזה מקלקל). מפעי־לים את הבלנדר כמה דקות, עד שהנוזל הופך הומוגני. שופכים לקערית פלסטיק או זכוכית (לא אלומיניום).

שמים במקרר, במקום הכי קר, מכוסה הרמטי בניילון נגד ריחות משוטטים, למ־שך 24 שעות. חובה להמתין יממה. צינון בלבד לא מספיק. אחר־כך מוציאים, מו־סיפים כפית סוכר, ומקציפים כרגיל. יש להקציף בלי פחד, עד שהקצפת הופכת נוקשה ופניה מקבלים בליטות־פיטמות ברורות.

ניתן להקפיא מראש הרבה צלוחיות נפ־רדות, ולהפשיר בהתאם. כן, גם אני שמע־תי שאסור לעשות זאת, אבל דודתי נוצי היא גאון מיוחד. כיוון שלא שמעה על החוק המפורסם בדבר הקפאת שמנת מתו־

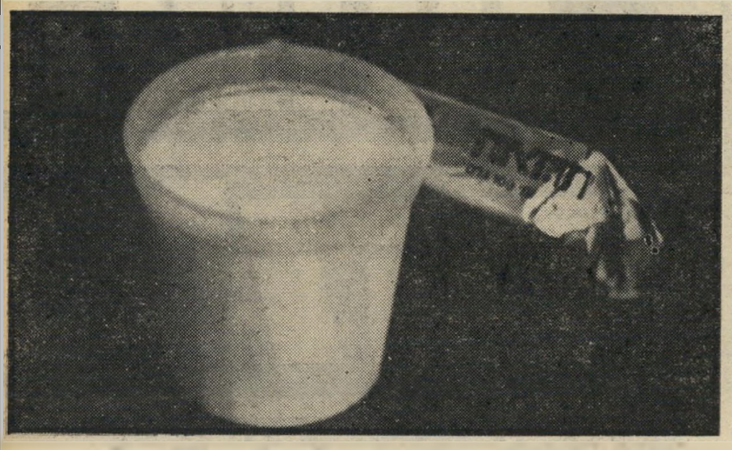

שני חומרי־הפלא

העסק, שאף פעם לא שמע על כך שהוא אמור להתפרק, ועל כן מצליח יופי.

זהו זה. כל הסיפור. חלב רותח, חמאה בלנדר, יום מנוחה, ויש קצפת שיגעון.

ידענות

קודם זמנה

תינוקת יפהפיה נולדה לחברתי. כולם טילפנו לברך. בין המטלפנים היתה גם גיסתה — בחורה פרועה והוללת, צי־פור־לילה מושבעת, אשר הרגישה צורך עז, פעם אחת בחייה, להפגין בקיאות בתינוקות. „תגידי," התעניינה לדעת, „כבר יצאו לה העיניים?"

פינת המדליות

יש!

כל אשה הנכנסת להיסטריה קלה בתוכ־ביקורו של אחד מזכרי המישפחה בשירו־תים, יכולה לצאת מזה מייד. לא חלילה שהממטרות המשוגעות שלהם תפסקנו

מה עושים לממטרה משוגעת?

להשתולל. ולהמטיר בכל מקום — חוץ מ־אשר בזה המיועד לכך. אלא שכעת, אחר־הוספת שיכלול לשירותים, ניתן יהיה לד־עת מי הנבלה שמפסיס בכוונה.

על חבל ארוך תולים את המשפך הכ־גדול במיזרח־התיכון. זהו.

זה קרה בארץ!

„האשה (66) התעוררה בלילה וגיל־תה כי בעלה (72) ניצב לידה, וחותך את ורידיה." (מן העיתונות)

אתם רואים את הסצנה?

„ — מוישה! מוישה! מה אתה עו־שה?!

— גאיי שלועפן, בובע! את לא רו־אה שאני עכשיו מנסר?"

מספר 2112 | המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) | שנה 42 | ט"ו אדר א' תשל"ח, 22.2.78

העולם הזה

באווירה של פחד וטרור דתי ניסתה קופת־חולים להסתיר ניסיון נועז נוסף להציל חיי אדם

האם הלב השתול נדחה מאיש זר?

קורבן שוד חיים פישלר